
CENTRALE V. E. 11

3

Ex libris M. Joanis Schway.

Quod approbo et resp.
L. Pomponiussff
neg. gestis

modo

Pen ddd R.o D.o Viitori Schneizer
pretiae memoriae ... Curburgy
A.o M.D.C.I. die 5. Julij.

Perpetuo nri sis Recorder memor

Beatus q manducaverit panem in Regno Cælorū

Loci Capucinorum ...

CONCILIVM TRIDENTINVM,

SVB PAVLO III. IVLIO III. Et Pio IIII. Pont. Max. celebratum.

ACCESSERE
Pij IIII. & V. Bullæ, quædam Decreta explicantes, & Sacræ Scripturæ loci, in margine.

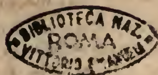
NVNC DEMVM
Nouis figuris exornatum, & à mendis, quibus scatebat, Typographorum incuria, vindicatum.

Cum Indice Librorum prohibitorum, à Deputatione ipsius Concilij confecto.

VENETIIS, M D XCV.

Apud Dominicum de Farris.

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

BVLLA INDICTIONIS SACRI OECVMENICI, ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI.

SVB PAVLO III. Pont. Max.

PAVLVS Episcopus, seruus seruorum Dei, ad futuram rei memoriam.

INITIO nostri huius Pontificatus, quem non ob merita nostra, sed propter suam magnam bonitatem, Dei omnipotentis prouidentia nobis commisit, cernentes iam tum in quas perturbationes temporum quotque incommoda rerum ferè omnium nostra Pastoralis sollicitudo, & vigilia esset vocata, cupiebamus quidem mederi Christianæ Reipubl. malis, quibus illa iam dudum vexata, & propemodum oppressa est; sed ipsi etiam, vt homines, circundati infirmitate, ad tantum onus tollendum

impares vires nostras esse sentiebamus. Nam cum pace opus esse intelligeremus ad liberandam,& conseruandam à plurimis impendentibus periculis Rempublic. omnia inuenimus odijs,& dissensionibus plena, dissentientibus præsertim Principibus ijs inter se, quibus summa rerum penè omnis à Deo permissa est. Cum vnum Ouile, & vnum Pastorem Dominici esse gregis, ad integritatem Christianæ religionis,& ad cœlestium bonorum spem in nobis confirmandam, necessarium duceremus; schismatis, dissidijs, hæresibus erat Christiani nominis diuulsa iam penè,& lacerata vnitas. Cum tutam, atque munitam ab infidelium armis, atque insidiis Rempub. optaremus; nostris erratis, nostraque cunctorum culpa; Dei videlicet ira peccatis nostris imminente, Rhodus fuerat amissa, Hungaria vexata, conceptum, & meditatum contra Italiam, contraque Austriam, & Illyricum terra, marique bellum: cum impius & immitis hostis noster Turca nullo tempore requiesceret, nostrorumque inter se odia, & dissensiones suam bene gerendæ rei occasionem duceret. Igitur, vt dicebamus, in tanta hæresum, dissensionum, bellorumque tempestate, tantisque excitatis fluctibus, cum essemus ad moderandam, & gubernandam Petri nauiculam vocati, nec viribus ipsi nostris satis fideremus, primum coniecimus in Domino cogitatus nostros, vt ipse nos nutriret, animumque nostrum firmitate, & robore, mentem, consilio, sapientiaque instrueret; deinde, animo repetentes, maiores nostros, sapientia admirabili, & sanctitate præditos, sæpe in summis Christianæ Reipub. periculis remedium optimum, atque opportunissimum, œcumenica Concilia, & Episcoporum generales conuentus adhibuisse: ipsi quoque animum ad generale habendum Concilium adiecimus; exquisitisque Principum sententiis, quorum nobis videbatur vtilis in primis, & opportuna

tuna ad hanc rem esse consensio: cum eos tunc non alienos ab hoc tam sancto opere inuenissemus, œcumenicum Concilium, & generalem eorum Episcoporum, aliorumque Patrum, ad quos pertineret, conuentum in ciuitate Mantuæ indiximus, anno Incarnationis Domini, sicut litteris, & monumentis nostris testatum est, millesimo quingentesimo trigesimoseptimo, Pontificatus nostri tertio, ad X. kalend. Iun. inchoandum: spem prope certam habentes fore, vt, cum illic in nomine Domini essemus congregati, ipse, sicut promisio, Dominus in medio nostrum affuturus, & bonitate, ac misericordia sua omnes temporum procellas, omniaque pericula Spiritu oris sui facile depulsurus esset. Sed, vt semper insidiatur piis actionibus humani generis hostis, primum contra omnem spem, & expectationem nostram denegata fuit nobis Mantuana ciuitas, nisi aliquas conditiones subiremus, ab institutis maiorum nostrorum, & conditione temporum, nostraque ac huius sanctę Sedis, ac nominis Ecclesiastici dignitate, libertateque prorsus alienas, quas in aliis nostris litteris expressimus. Quapropter alium inuenire locum, aliamque deligere ciuitatem necesse habuimus: quæ cum non statim nobis occurreret idonea, & apta, ad sequentes Kalend. Nouemb. prorogare Concilij celebrationem fuimus coacti. Interim sæuus, & perpetuus hostis noster Turca, ingenti classe Italiam adortus, aliquot oppida in litoribus Apuliæ cepit, vastauit, diripuit, prædas hominum abegit; nos in maximo timore, & periculo omnium muniendis litoribus nostris, finitimisque auxilio iuuandis fuimus occupati: nec tamen interea destitimus consulere, & hortari Christianos Principes, vt, de idoneo ad habendum Concilium loco quid sentirent, nobis exponerent: quorum cum essent incertæ, variæque sententiæ, tempusque diutius,

quàm erat opus, videretur extrahi, non optimo animo, atque, vt arbitramur, etiam consilio Vincentiam elegimus, vrbem copiosam, & Venetorum, qui eam nobis concedebant, virtute, auctoritate, potentia cum aditum patentem, tum stationem omnibus liberam, atque tutam in primis in se habentem. sed, cum iam tempus longius progressum esset, nouæque vrbis electionem omnibus significari conueniret; iamque kalendæ Nouemb. appetentes facultatem huius diuulgationis excluderent, hiemsque esset propinqua; rursus altera prorogatione tempus Concilij differre in proximum sequens ver, Maijque futuras kalendas compulsi fuimus. Quare firmiter constituta, atque decreta, cum & nos ipsos, & cætera omnia ad eum bene agendum, Deo iuuante, celebrandumque conuentum pararemus, plurimum reputantes interesse cum celebrationis Concilij, tum vniuersæ Christianæ Reipub. Christianos Principes pace inter se, & concordia consentire; charissimos in Christo filios nostros, Carolum Romanorum Imperatorem, semper Augustum, & christianissimum Regem Franciscum, duo præcipua Christiani nominis firmamenta, atque subsidia, orare, atque obsecrare institimus, vt ad colloquium inter se, & nobiscum vnà conuenirent; quorum quidem apud vtrunque litteris, & Nuncijs, & à latere nostro missis, ex venerabilium fratrum nostrorum numero, Legatis, sæpissimè egeramus, vt ex simultate, & diffidijs ambo in vnum fœdus, & piam amicitiam vellent conuenire, labentibusque succurrere Christianis rebus; quarum seruandarum cum esset illis potestas a Deo præcipuè tributa, si id non agerent, & ad commune Christianorum bonum sua consilia non dirigerent, acris & seuera ratio eidem Deo ab ipsis reddenda esset. Qui aliquàndo precibus nostris annuentes, Nicæam se contulere. quo nos quoq; longum iter, & senili æta-

ti nostrę vehementer contrarium, Dei & pacis conciliandæ causa suscepimus; neque prætermisimus interea, cum tempus Concilij præstitutum, Kalendæ videlicet Maiæ appropinquarent, tres Legatos summæ virtutis, ac auctoritatis, à latere nostro, de numero eorundem fratrum nostrorum, S.R.E. Cardinalium, Vincentiam mittere, qui initium Concilij facerent. Prælatosque vndique venientes exciperent, & ea, quæ iudicarent esse opus, agerent, & tractarent, quoad nos, ab itinere, & negotio pacis reuersi, omnia accuratius dirigere possemus. Interim verò in illud sanctum opus, maximeque necessarium, tractationem videlicet pacis inter Principes, incubuimus, & quidem omni animi studio, omni pietate, ac diligentia. Testis est nobis Deus cuius freti clementia nosmetipsos itineris, & vitæ periculo exposuimus. Nostra testis conscientia, quæ nihil habet in hac re quidem, in quo nos arguat, aut prætermissæ, aut non quæsitæ ad pacificandum occasionis. Principes ipsi testes, quos tam sæpe, tamque vehementer Nuncijs, litteris, Legatis, monitis hortatu, precibusque omnibus obsecraueramus, vt simultates deponerent, vt societatem coirent, vt Christianæ Reipubl. in maximum, & propinquum iam adductæ discrimen, communibus studijs, & subsidijs opitularentur. Iam verò testes illæ vigiliæ, atque curæ, illi diurni, nocturnique animi nostri labores, grauesque solicitudines, quas ob hanc rem, & causam plurimas iam suscepimus: nec tamen ad optatum exitum nostra consilia, & acta adhuc perducta sunt. ita enim visum domino Deo est: quem tamen non desperamus aliquando optata nostra benignus respecturum. ipsi quidem, quantum in nobis fuit, nihil, quod esset nostro Pastorali officio debitum, in hac re omisimus. Quod si qui sunt, qui actiones pacis nostras in aliam interpretentur partem, dolemus

quidem ; ſed tamen in dolore noſtro , gratias Deo omnipotenti agimus , qui ad exemplum , & doctrinam patientiæ noſtræ , ſuos voluit Apoſtolos haberi dignos , qui pro nomine Ieſu , qui pax noſtra eſt, contumeliam paterentur . Verum in illo congreſſu , colloquioque noſtro , quod Niceæ habitum eſt, & ſi , peccatis noſtris impedientibus, inter duos Principes , vera & perpetua pax non potuit confici, Induciæ tamen decennales factæ ſunt : quarum opportunitate nos ſperantes , & ſacrum Concilium commodius celebratum iri , & deinde ex Concilij auctoritate perfici poſſe pacem ; apud Principes inſtitimus, vt & ipſi venirent ad Concilium , & Prælatos ſuos præſentes ducerent , abſentesque accerſerent . Qui cum de vtroque ſe excuſaſſent , quod & ipſis redire in regna ſua tum neceſſe eſſet, & Prælatos , quos ſecum habuiſſent , itinere , atque impendijs feſſos , atque exhauſtos , recreari, & refici oporteret , nos hortati ſunt , vt aliam quoque prorogationem temporis habendi Concilij decerneremus . Qua in re concedenda cum eſſemus aliquantum difficiles , literas interim à Legatis noſtris , qui Vincentiæ erant , accepimus , tranſacto iam , & longius præterito Concilii ineundi die , vnum vix aut alterum ex externis nationibus Prælatum Vincentiam ſe contuliſſe . Quo nuncio accepto, tum videremus eo tempore nulla iam ratione haberi Concilium poſſe , ipſis Principibus conceſſimus , vt differretur tempus agendi Concilij vſque ad ſanctum Paſcha , diemque feſtum futuræ Dominicæ Reſurrectionis . Cuius noſtri præcepti expectationisque decretæ litteræ Genuæ anno Incarnationis Domini , M D X X X V I I I. I I I I. Kalen. Iul. factæ, publicatæque ſunt : atque hanc dilationem eo propenſius fecimus , quod pollicitus eſt nobis vterque Princeps Legatos ſuos Romam ad nos ſe miſſurum , vt ea , quæ ad perfectionem

pacis

pacis reliqua essent, neque Nicææ ob breuitatem temporis potuerant omnia confici, Romæ commodius coram nobis agerentur, & tractarentur. Et ob hanc rationem etiam a nobis ambo petierunt, vt hæc pacificationis procuratio Concilij celebrationi præponeretur, cum ipsum Concilium, pace facta, multo deinde vtilius, & salutarius Christianæ Reipubli. futurum esset: semper enim hæc pacis spes nobis iniecta Principum nos voluntatibus assentiri hortata est. Quam spem vehementer auxit post discessum à Nicea nostrum ipsorum duorum Principum inter se beneuola amicaque congressio: quæ maxima nostra cum lætitia a nobis intellecta confirmauit nos in bona spe, vt tandem aliquando nostras preces apud Deum exauditas, & vota pacis accepta esse crederemus. Hanc igitur pacis conclusionem cum & expeteremus, & vrgeremus, nec solum duobus ante dictis Principibus, verum etiam carissimo in Christo filio nostro, Ferdinando, Regi Romanorum, videretur, actionem Concilij, nisi pace facta, suscipi non oportere, cunctique à nobis per litteras suosque Oratores contenderent, vt alias rursus temporis prorogationes faceremus: præcipue autem instaret Serenissimus Cęsar, promisisse se demonstrans iis, qui à Catholica vnitate dissentiunt, se operam suam apud nos interpositurum, vt aliqua concordię ratio ineatur, quod ante suam in Germaniam profectionem aptè non posset fieri; Nos, eadem semper spe pacis, & tantorum Principum voluntate adducti, cum præsertim cerneremus, ne ad dictum quidem Resurrectionis festum alios Prælatos Vincentiam conuenisse, prorogationis nomen iam fugientes, quod tam sæpe frustra fuerat repetitum, celebrationem generalis Concilii ad nostrum, & Sedis Apostolicæ beneplacitum suspendere malui-

mus : itaque fecimus, & de suspensione huiusmodi literas ad singulos supradictorum Principum decima a die Iun. M. D. X X X I X. dedimus, sicut ex illis perspicuè potest intelligi. Ea itaque suspensione necessariò per nos facta, dum tempus illud magis idoneum à nobis, pacisque aliqua conclusio expectatur; quæ & dignitatem postea frequentiamque Concilio, & Christianæ Reipub. præsentiorem salutem erat allatura: Christianæ interea res in deterius quotidie prolapsæ sunt, Hungaris, Rege ipsorum mortuo, Turcam vocantibus; Ferdinando Rege bellum in eos mouente, Belgis ad defectionem à Cæsare ex parte quadam incitatis, cuius defectionis comprimendæ causa per Galliam amicissimè, & cum Rege Christianissimo concordissimè, magno beneuolæ inter eos voluntatis indicio, transiens in Belgas Serenissimus Cæsar, & illinc deinde in Germaniam profectus, conuentus Germaniæ Principum, & ciuitatum, tractandæ eius, quam dixerat, concordiæ causa habere cœpit. Sed cum, spe pacis iam deficiente, ille quoque modus curandæ in conuentibus, tractandæque concordiæ ad maiores potius discordias concitandas aptus esse videretur, inducti fuimus ad pristinum Concilij generalis remedium reuerti; idque per Legatos nostros S. R. E. Cardinales, ipsi Cæsari obtulimus: quod etiam postremò, & præcipuè in Ratisponensi conuentu egimus; cum illic dilectus filius noster, Gaspar tit. S. Praxedis, Cardinalis Contarenus, summa doctrina, & integritate, Legatum nostrum ageret: Nam cum, id quod nè accideret, antea veriti eramus, ex eius conuentus sententia peteretur, à nobis, vt ab Ecclesia dissentientium quosdam articulos tolerandos, declararemus, quoad per œcumenicum Concilium illi excuterentur, & deciderentur; idque nobis, vt concederemus, neque Christiana, & Catholica veritas, neque nostra,

&

& Sedis Apostolicæ dignitas permittere; palam potius Concilium, vt quamprimum fieret, proponi mandauimus. Neque verò in alia vnquam sententia, & voluntate fuimus, quam vt primo quoque tempore Concilium œcumenicum & generale congregaretur. Sperabamus enim ex eo, & pacem populo Christiano, & Christianæ religionis integritatem posse recuperari; veruntamen id cum bona gratia, & voluntate Christianorum Principum habere volebamus. Quam voluntatem dum expectamus, dum obseruamus tempus absconditum, tempus beneplaciti tui, o Deus: aliquando tandem decernere compulsi sumus, omne esse tempus beneplacitum Deo, cum de rebus sanctis, & ad Christianam pietatem pertinentibus consilia ineuntur. Qua propter, videntes, maximo quidem animi nostri cum dolore, rem Christianam quotidie in peius ruere, Hungaria à Turcis oppressa, Germanis periclitantibus, cæteris omnibus metu, mœroreque afflictis, nullius iam principis consensum expectare, sed tantum Dei omnipotentis voluntatem, & Christianæ Reipub. vtilitatem attendere constituimus. Itaque, cum Vincentiam amplius non haberemus, cuperemusque cum vniuersæ Christianorum saluti, tum Germanicæ nationis incommodis in eligendo per nos noui Concilij habendi loco consulere: aliquotque locis propositis ipsam Tridentinam ciuitatem ab ipsis desiderari videremus: nos etsi in citeriore Italia commodius omnia tractari posse iudicabamus, ad eorum tamen postulationes nostram voluntatem paterna caritate defleximus, itaque Tridentum ciuitatem elegimus, qua in ciuitate œcumenicum Concilium ad proximè venturas kalendas Nouemb. haberetur, idoneum locum illum statuentes, quo ex Germania quidem alijsque Germaniæ finitimis nationibus facillima, ex Gallia, Hispania, cæterisque prouincijs remotioribus

tioribus non difficiliter Episcopi, & prælati conuenire possent. Dies autem Concilij ea à nobis spectata est, quæ spatium in se haberet, & publicandi per Christianas nationes nostri huius Decreti, & facultatis omnibus Prælatis ad veniendum tribuendæ. Quominus autem annuum tempus præfiniremus mutando Concilii loco, sicut quibusdam constitutionibus aliàs pręscriptum est, ea res fuit in causa, quod longius extrahi spem sanandæ aliqua in parte Christianæ Reipub. quæ tot detrimentis, & calamitatibus affecta est, noluimus: & tamen videmus tempora: agnoscimus difficultates: quid sperari possit ex consilijs nostris, incertum esse intelligimus. sed, quia scriptum est: Reuela Domino viam tuam, & spera in eo, & ipse faciet. magis Dei clementiæ, & misericordiæ confidere, quàm nostræ imbecillitati diffidere, constituimus. sæpe enim fit in bonis operibus incipiendis, vt, quod humana consilia non valent, diuina virtus efficiat. Huius igitur ipsius Dei omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ac beatorum eius Apostolorum, Petri, & Pauli auctoritate, qua nos quoque in terris fungimur, freti, atque subnixi, de venerabilium item fratrum nostrorum S.R.E. Cardinalium consilio, & assensu sublata, amotaque suspensione, de qua supra commemoratum est, quam per præsentes tollimus, & amouemus, sacrum œcumenicum, & generale Concilium in ciuitate Tridentina, loco commodo, & libero, omnibusque nationibus opportuno, ad Kalendas proximas Nouemb anni præsentis ab incarnatione Domini, M. D. X L I I. incipiendum, prosequendum, & eodem Domino adiuuante, ad ipsius gloriam, atque laudem, & Christiani totius populi salutem absoluendum, perficiendumque indicimus, annunciamus, conuocamus, statuimus, atque decernimus; omnes omnibus ex locis tam venerabiles

biles fratres nostros Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios Abbates, quàm alios quoscunque, quibus iure, aut priuilegio in Concilijs generalibus residendi, & sententias in eis dicendi permissa potestas est, requirentes, hortantes, admonentes, ac nihilominus eius vi iusiurandi, quod nobis, & huic sanctæ Sedi præstiterunt, ac sanctæ virtute obedientiæ, alijsque sub pœnis iure, aut consuetudine in celebrationibus Conciliorum aduersus non accedentes ferri, & proponi solitis, mandantes, arctæque præcipientes, vt ipsimet, nisi fortè iusto detineantur impedimento: de quo tamen fidem facere compellantur, aut certè per suos legitimos procuratores, & nuncios sacro huic Concilio omnino adesse, & interesse debeant. Supra autem dictos, Imperatorem, Regemque Christianissimum, nec non cæteros Reges, Duces, Principes, eorum præsentia, si aliàs vnquam, hoc quidem tempore maxime sanctissimæ Christi fidei, & Christianorum omnium futura est salutaris, rogantes, atque obsecrantes per viscera misericordiæ Dei, & Domini nostri Iesu Christi, cuius fidei veritas, & religio, & intus, & extra grauiter iam oppugnatur, vt, si saluam volunt Christianam esse Rempub. si se Domino obstrictos, & obligatos pro maximis illius erga se beneficijs intelligunt, ne deserant ipsius Dei causam, & negotium; ipsimet ad sacri Concilij celebrationem veniant, in quo ipsorum pietas, atque virtus communi vtilitati, salutique suæ, ac cæterorum, & temporali, & æternæ, plurimum est profutura. Sin autem, id quod nollemus, accedere ipsi non poterunt: at graues saltem viros Legatos cum auctoritate mittant, qui personam Principis sui quisque, & cum prudentia, & cum dignitate possint in Concilio referre. In primis verò vt id curent, quod ipsis facillimum est, vt ex suis cuiusque regnis, ac prouincijs Episco-

pi, & prȩlati, sine tergiuersatione, & mora ad Concilium proficiscantur quod maximè quidem a Prȩlatis, principibusque Germaniæ Deum ipsum, atque nos impetrare æquum est, vt cum eorum præcipuè causa, ipsisque cupientibus Concilium indictum sit, & in ea ciuitate indictum, quæ ab eis est desiderata, non grauentur ipsi sua cunctorum præsentia id celebrare, & ornare; quo melius, atque commodius, quæ ad integritatem, & veritatem Christianæ religionis, quæ ad bonorum morum reductionem, emendationemque malorum, quæ ad Christianorum inter se, tam Principum, quàm populorum pacem, vnitatem, concordiamque pertineant, & quæ ad repellendos impetus Barbarorum, & infidelium, quibus illi vniuersam Christianitatem obruere moliuntur, sint necessaria, Deo nostris consultationibus præeunte, & lumen sapientiæ suæ, ac veritatis mentibus nostris præferente, agi in dicto sacro œcumenico Concilio, & conspirante omnium caritate consuli, tractari, confici, ad optatosque exitus deduci quamprimum, & quamoptimè possint. Atque, vt nostræ hæ litteræ, & quæ in eis continentur, ad notitiam cunctorum, quorum oportet, præueniant, neve quis illorum ignorantiȩ excusationem prætendat, cum præsertim etiam non ad omnes eos, quibus nominatim illæ essent intimandæ, tutus, forsitan pateat accessus, volumus, & mandamus, vt in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranensi, cum ibi multitudo populi ad audiendam rem diuinam congregari solita est, palam, clara voce per curiæ nostræ cursores, aut notarios aliquos publicos legantur, lectæque in valuis dictarum Ecclesiarum, itemq; Cancellariæ Apostolicæ portis, & Campi Florȩ solito loco affigantur, vbi ad lectionem, & notitiam cunctorum aliquādiu expositæ pendeant: cumque inde amouebuntur, earum nihilominus exempla in eisdem locis rema-

neant affixa. Nos enim per lectionem, publicationem, affixionemque huiusmodi, omnes, & quoscunque quos antedictæ nostræ literæ comprehendunt, post spatium duorum mensium à die litterarum publicationis, & affixionis, ita volumus obligatos esse, atque astrictos, ac si ipsismet illæ coram lectę, & intimatæ essent: transumptis quidem earum, quæ manu publici Notarij scripta, aut subscripta, & sigillo personæ alicuius ecclesiasticæ in dignitate constitutæ, munita fuerint, fides certa, & indubitata habeatur, mandamus, atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ indictionis, annunciationis, conuocationis, statuti, decreti, mandati, præcepti, & obsecrationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare pręsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli, Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, M. D. X L I I. XI. Kal. Iun. anno V I I I.

Blosius

Hier. Dand.

I.N.R.I.

SESSIO PRIMA,

Sacrosancti œcumenici,

ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI.

SVB PAVLO III. PONT. MAX.

Celebrata die XIII. mensis Decemb. anno Domini, M. D. XLV.

Decretum de inchoando Concilio.

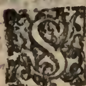
Lacet ne vobis, ad laudem, & gloriam sanctę, & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, ad incrementum, & exaltationem fidei, & religionis Christianæ, ad extirpationem hæresum, ad pacem, & vnionem Ecclesię, ad reformationem Cleri, & populi Christiani, ad depressionem, & extinctionem hostium Christiani nominis, decernere, & declarare, sacrum Tridentinum & generale Concilium incipere, & inceptum esse? Responderunt, *Placet.*

Indictio futuræ Sessionis.

Et, cum proxima sit celebritas Natiuitatis Domini nostri Iesu Christi, & subsequantur aliæ festiuitates labentis, & incipientis anni; Placet ne vobis, primam futuram Sessionem habendam esse die Iouis post Epiphaniam, quæ erit septima mensis Ian. anno Domini M. D. XLVI?
Responderunt, *Placet.*

SESSIO SECVNDA,
CELEBRATA
DIE VII.
MENSIS IANVARII.
M. D. XLVI.

Decretum de modo viuendi, & alijs in Concilio seruandis.

Acrosancta Tridentina Synodus in Spiritu sancto legitime congregata, in ea Præsidentibus eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, agnoscens cum beato Iacobo Apostolo, quod omne datum optimum; & omne donum perfectum desursum est Iac. 1. *descendens a patre luminum, qui iis, qui postulant a se sapientiam, dat omnibus affluenter, & non improperat eis, & simul sciens, quod initium*

sapientiæ

sapientiæ est timor Domini; statuit, & decreuit, omnes, & singulos Christi fideles, in ciuitate Tridentina cõgregatos, exhortandos esse, prout exhortatur, ut se a malis, & peccatis hactenus commissis emendare, ac de cætero in timore Domini ambulare, & desideria carnis non perficere, orationibus instare, sæpius confiteri, Eucharistię sacramentum sumere, ecclesias frequentare, præcepta deniq; Dominica, quantum quisq; poterit, adimplere, necnon quotidie pro pace Principum Christianorum, & vnitate Ecclesiæ priuatim orare uelint: Episcopos uero, & quoscunq; alios in ordine sacerdotali constitutos, œcumenicum Concilium in ea ciuitate concelebrãtes, vt assidue in Dei laudibus incumbere, hostias, laudes, & preces offerre, sacrificium Missę quolibet saltem die Dominico, in quo Deus lucem condidit, & a mortuis resurrexit, ac Spiritum sanctum in discipulos infudit, peragere satagant, facientes, sicut idem Spiritus sanctus per Apostolum præcipit, obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarũ actiones pro Sanctissimo Domino nostro Papa, pro Imperatore, pro Regibus, & cæteris, qui in sublimitate constituti sunt, & pro omnibus hominibus: vt quietam, & tranquillam vitã agamus, pace fruamur, & fidei incrementum videamus. Pręterea hortatur, vt ieiunent saltem singulis sextis ferijs, in memoriam passionis Domini, & eleemosynas pauperibus erogent: in Ecclesia autẽ cathedrali, singulis quintis ferijs celebretur Missa

Psalm. 11[illegible] Eccl. 1. Pro. 1. &

Act. 2.

1. Tim. 2

Inf. sess. 22. in decre. de obseruan. in cele. miss. *de Spiritu sancto, cum letanijs, & alijs orationibus ad hoc institutis: in alijs vero ecclesiis, eadem die dicantur ad minus letaniæ, & orationes: tempore autem, quo sacra peraguntur, collocutiones, & confabulationes non fiant, sed ore, & animo, celebranti assistatur. Et quoniam oportet Episcopos esse irreprehensibiles sobrios, castos, domui suæ bene præpositos, hortatur etiam, vt ante omnia, quilibet in mensa seruet sobrietatem, moderationemq́; ciborum. Deinde, cum in eo loco, sæpe otiosi sermones oriri soleant, vt in ipsorum Episcoporum mensis, diuinarum scripturarum lectio admisceatur. Familiares vero suos unusquisq; instruat, & erudiat, ne sint rixosi, vinosi, impudici, cupidi, elati, blasphemi, & uoluptatum amatores, vitia demũ fugiant, & virtutes amplectantur: & in vestitu, & cultu, & omnibus actibus, honestatem præseferant, sicut decet ministros ministrorum Dei. Ad hęc cum huius sacrosancti Concilij præcipua cura, solicitudo, & intentio sit, vt propulsatis hæresum tenebris, quæ per tot annos operuerunt terrram, Catholicæ veritatis lux, Iesu Christo, qui uera lux est, annuẽte, candor, puritasq́; refulgeat, & ea, quæ reformatione egent, reformentur; ipsa Synodus hortatur omnes Catholicos hic congregatos, & congregandos, atq; eos præsertim, qui sacrarum litterarum peritiam habent, vt sedula meditatione diligenter secum ipsi cogitent, quibus potissimum vijs, & modis ipsius Synodi intentio dirigi, & optatum effe-*

Tit. 3. 1. Tim. 3. 1. Tim. 3. Ioan. 1.

ctum

ctum sortiri possit, quo maturius, & consultius, damnari damnanda, & probanda probari queant: vt per totum orbem omnes vno ore, & eadem fidei confessione glorificent Deum, & patrem Domini nostri Iesu Christi.

In sententijs vero dicendis, iuxta Toletani Concilij statutum, in loco benedictionis considentibus Domini sacerdotibus, nullus debeat aut immodestis vocibus perstrepere, aut tumultibus perturbare; nullis etiam falsis vanisve, aut obstinatis disceptationibus contendere: sed, quidquid dicatur, sic mitissima verborum prolatione temperetur, vt nec audientes offendatur, nec recti iudicij acies perturbato animo inflectatur. Concil. Tole. 11. c. 1. Conc. Constan. sess. 1. in prin. cap. in loco 5. quæst. 4.

Insuper ipsa sacra Synodus statuit, ac decreuit, quod, si forte contigerit aliquos debito in loco non sedere, & sententiam, etiam sub verbo, Placet, proferre, congregationibus interesse, & alios quoscunque actus facere, Concilio durante, nulli propterea præiudicium generetur, nulliq; nouum ius acquiratur.

Deinde indicta fuit futura Sessio ad diem Iouis, quartam mensis Febr. proxime venturi.

SESSIO TERTIA.
CELEBRATA DIE IIII. MENSIS FEBRVARII. M. D. XLVI.

Decretum de Symbolo fidei.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Hæc sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, in ea Præsidentibus eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, magnitudinem rerum tractandarum considerans, præsertim earum, quæ duobus illis capitibus, de extir

pandis

pandis hæresibus, & moribus reformandis, continentur, quorum causa præcipue est congregata; agnoscens autem cum Apostolo, non esse sibi colluctationem aduersus carnem, & sanguinem, sed aduersus spirituales nequitias in cælestibus: cum eodem omnes, & singulos in primis hortatur, vt confortentur in Domino, & in potentia virtutis eius, in omnibus sumëtes scutum fidei, in quo possint omnia tela nequissimi ignea extinguere, atq; galeam spei salutis accipiant, cum gladio spiritus, quod est verbum Dei. Itaque ut hæc pia eius solicitudo principium, & progressum suum per Dei gratiam habeat, ante omnia statuit, & decernit prȩmittendam esse confessionem fidei, Patrum exempla in hoc secuta, qui sacratioribus Concilijs hoc scutum contra omnes hæreses in principio suarum actionum apponere consueuere: quo solo aliquando, & infideles ad fidem traxerunt, hæreticos expugnarunt, & fideles confirmarunt. Quare symbolum fidei, quo Sancta Romana Ecclesia vtitur, tanquam principium illud, in quo omnes, qui fidem Christi profitentur, necessario conueniunt: ac fundamentum firmum, & vnicum, contra quod portæ Inferi nunquam præualebunt, totidem verbis, quibus in omnibus ecclesijs legitur, exprimendum esse censuit: quod quidem eiusmodi est. Ephel. 6.

Credo in vnum Deum patrem omnipotentem, factorem cœli, & terræ, visibilium omnium, & inuisibilium: Et in vnum Dominũ Iesum Christũ,

filium Dei vnigenitum, & ex patre natū ante omnia sæcula; Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum, de Deo vero; genitum, non factū, consubstantialem patri per quem omnia facta sunt: Qui propter nos homines, & propter nostram salutem, descendit de cœlis, & incarnatus est de Spiritu Sancto, ex Maria Virgine, & homo factus est: Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, & sepultus est: Et resurrexit tertia die, secundum scripturas: Et ascendit in cœlum, sedet ad dexteram patris: Et iterum venturus est cum gloria iudicare viuos, & mortuos; cuius regni non erit finis: Et in Spiritum sanctum Dominum, & uiuificantem; qui ex patre, Filioq; procedit; qui cum Patre, & Filio simul adoratur, & conglorificatur; qui locutus est per Prophetas: Et vnam sanctam Catholicam, & Apostolicam ecclesiam: Confiteor vnum baptisma in remissionem peccatorū: Et exspecto resurrectionem mortuorum: Et vitam venturi seculi. Amen.

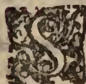
Indictio futuræ Sessionis.

EAdem sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, in ea Præsidentibus eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, intelligens multos Prælatos ex diuersis partibus accinctos esse itineri, non nullos etiam in viā esse, quo huc veniāt; cogitansq; omnia ab ipsa sacra Synodo decernenda eo maioris apud omnes existimationis, et honoris uideri posse,

quo maiori fuerint, & pleniori Patrum consilio, et pręsentia sancita, & corroborata; statuit, & decreuit, futuram Sessionem post pręsentem celebrandā esse die Iouis, quæ subsequetur Dominicā, Lætare, proxime futuram. interim tamen non differri discussionem, & examinationem eorum, quę ipsi Synodo discutienda, & examinanda videbuntur.

SESSIO QVARTA.
CELEBRATA
DIE VIII.
MENSIS APRILIS.
M. D. XLVI.

Decretum de canonicis scripturis.

Acrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, Præsidentibus in ea eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, hoc sibi perpetuo ante oculos proponēs, vt sublatis erroribus, puritas ipsa Euangelij in Ecclesia conseruetur; quod promissum ante per Prophetas in scripturis sanctis, Dominus noster Iesus Christus, Dei filius, proprio ore primum promulgauit, deinde per suos Apostolos, tanquam fontem omnis, & salutaris veritatis, & morum disciplinę, omni creaturæ prædicari iussit; perspiciensq̃, hanc veritatem, & disciplinam, contineri Hiere. 31. Psal. 109. Marc. vlt. Matth. 28.

in

in libris scriptis, & sine scripto traditionibus, quæ ab ipsius Christi ore ab Apostolis acceptæ, aut ab ipsis Apostolis, Spiritu sancto dictante, quasi per manus traditę, ad nos usq; peruenerunt; orthodoxorum Patrum exempla secuta, omnes libros tam veteris, quam noui Testamenti, cum utriusq; unus Deus sit auctor; necnon traditiones ipsas, tum ad fidem, tum ad mores pertinētes, tanquā vel oretenus a Christo, uel a Spiritu sancto dictatas, & continua successione in Ecclesia Catholica conseruatas, pari pietatis affectu, ac reuerentia suscipit, & veneratur. Sacrorum vero librorū Indicem huic Decreto adscribendū censuit, ne cui dubitatio suboriri possit, quinam sint, qui ab ipsa Synodo suscipiuntur. sunt vero infrascripti. Testamenti veteris, quinque Moysi, idest, Genesis, Exodus, Leuiticus, Numeri, Deuteronomium, Iosue, Iudicum, Ruth, quatuor Regū, duo Paralipomenon, Esdræ primus, & secundus, qui dicitur Neemias, Thobias, Iudith, Hester, Iob. Psalterium Dauidicum centum quinquaginta Psalmorum, Parabolæ, Ecclesiastes, Cantticū Canticorum, Sapientia, Ecclesiasticus, Isaias, Ieremias cum Baruch, Ezechiel, Daniel, duodecim Prophetę minores, idest, Osea, Ioel, Amos, Abdias, Ionas, Micheas, Naū, Abacuch, Sophonias, Aggæus, Zacarias, Malachias: duo Machabeorū, primus, & secundus. Testamenti noui, quatuor Euangelia secundū Matthæum, Marcum, Lucam, & Ioannem: Actus Apostolorum a Luca Euangelista

2. Thess. 2.
1. Cor. 11.
2. Tim. 1.

gelista conscripti: quatuordecim Epistolę Pauli Apostoli, ad Romanos, duæ ad Corinthios, ad Galatas, ad Ephesios, ad Philippenses, ad Colossenses, duę ad Thessalonicenses, duæ ad Timotheum, ad Titum, ad Philemonem, ad Hebræos: Petri Apostoli duæ, Ioannis Apostoli tres, Iacobi Apostoli vna, Iudæ Apostoli vna, & Apocalypsis Ioannis Apostoli. Si quis autem libros ipsos integros cum omnibus suis partibus, prout in Ecclesia catholica legi consueuerunt, & in veteri vulgata latina editione habentur, pro sacris, & canonicis non susceperit; & traditiones prędictas sciens, & prudens contempserit: anathema sit. Omnes itaq; intelligant, quo ordine, & via ipsa Synodus post iactum fidei confessionis fundamentum, sit progressura, & quibus potissimum testimonijs, ac præsidijs in confirmandis dogmatibus, & instaurandis in Ecclesia moribus, sit vsura.

Decretum de editione, & vsu sacrorum librorum.

I*Nsuper eadem sacrosancta Synodus, considerans non parum vtilitatis accedere posse Ecclesię Dei, si ex omnibus latinis editionibus, quæ circumferuntur, sacrorum librorum, quænam pro authentica habenda sit innotescat, statuit, & declarat, vt hęc ipsa vetus, & vulgata editio, quæ longo tot sæculorum vsu in ipsa Ecclesia probata est, in publicis lectionibus, disputationibus, prædi-*

catio-

cationibus, & expositionibus, pro authentica habeatur; & vt nemo illam reijcere quouis prętextu audeat, vel præsumat.

Præterea, ad coercenda petulantia ingenia, decernit, vt nemo suæ prudentiæ innixus in rebus fidei, & motum, ad ædificationem doctrinæ Christianæ pertinentium, sacram Scripturarum ad suos sensus contorquens, contra eum sensum, quem tenuit, & tenet sancta Mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu, & interpretatione, Scripturarū sanctarum, aut etiam cōtra vnanimem consensum Patrum, ipsam Scripturam sacrā interpretari audeat, etiam si huiusmodi interpretationes nullo vnquam tempore in lucem edendæ forent. Qui contrauenerint, per Ordinarios declarentur, & pęnis a iure statutis puniantur.

Sed & impressoribus, modum in hac parte, vt par est, imponere uolens, qui iam sine modo, hoc est, putantes sibi licere quidquid libet, sine licentia Superiorum Ecclesiasticorum, ipsos sacrę scripturę libros, & super illis annotationes, & expositiones quorumlibet indifferenter, sępe tacito, sæpe etiam ementito pręlo, & quod grauius est, sine nomine auctoris imprimunt: alibi etiam impressos libros huiusmodi temere uenales habent: decernit & statuit, vt posthac sacra Scriptura, potissimū vero hęc ipsa uetus, & vulgata editio, quam emendatissime imprimatur; nullique liceat imprimere, vel imprimi facere quosuis libros de rebus sacris, sine nomine

mine auctoris, neque illos in futurum vendere, aut etiam apud se retinere, nisi primum examinati, probatiq; fuerint ab Ordinario, sub pęna anathematis, & pecuniæ in Canone Concilij nouissimi Lateranẽsis apposita. Et, si Regulares fuerint, vltra examinationem, & probationem huiusmodi, licentiã quoque a suis Superioribus impetrare teneantur, recognitis per eos libris, iuxta formam suarum ordinationũ. Qui aũt scripto eos communicant, uel euulgant, n si antea examinati probatiq; fuerint, eisdẽ pęnis subiaceant, quibus impressores. Et qui eos habuerint, vel legerint, nisi prodiderint auctores, pro auctoribus habeantur. Ipsa uero huiusmodi librorũ probatio in scriptis detur, atq; ideo in fronte libri, vel scripti, vel impressi, authentice appareat: idq; totum, hoc est, & probatio, & examen gratis fiat; ut probanda probentur, & reprobentur improbanda. posthæc, temeritatem illam reprimere uolens, qua ad profana quæque conuertuntur, & torquentur verba, & sententiæ sacræ Scripturæ, ad scurrilia. s. fabulosa, vana, adulationes, detractiones, superstitiones, impias, & diabolicas incantationes, diuinationes, sortes, libellos etiam famosos; mandat, & præcepit ad tollendam huiusmodi irreuerẽtiam, & contemptum, ne de cætero quisquam quomodolibet verba Scripturæ sacræ ad hæc, & similia audeat vsurpare, vt omnes huius generis homines, temeratores, & violatores verbi Dei, iuris, & arbitrij pœnis per Episcopos coerceantur.

Ses.10.de impress. lib.

Indictio

Indictio futuræ Sessionis.

ITem hæc sacrosancta Synodus statuit, & decernit, proximam futuram Sessionem tenẽdam, & celebrandam esse feria quinta, post sacratissimum festum proximum Pentecostes.

SESSIO QVINTA, CELEBRATA DIE XVII. MENSIS IVNII. M. D. XLVI.

Decretum de peccato originali.

Hebr. 11. VT fides nostra Catholica, sine qua impossibile est placere Deo, purgatis erroribus, in sua sinceritate integra, & illibata permaneat; et ne populus Christianus omni uento doctrinæ circunferatur; Genc. 3. cum serpens ille antiquus, humani generis perpetuus hostis, inter plurima mala, quibus Ecclesia Dei his nostris temporibus perturbatur, etiam de peccato originali, eiusq; remedio non solum noua, sed uetera etiam dissidia excitauerit; sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, Præsidentibus in ea eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, iam ad reuocandos errantes, & nutantes confirmandos

dos accedere volens, sacrarum Scripturarum, & sanctorum Patrum, ac probatissimornm Conciliorum testimonia, & ipsius Ecclesiæ iudicium, & consensum secuta, hæc de ipso peccato originali statuit, fatetur, ac declarat.

Si quis nõ confitetur, primum hominem Adam, cum mandatum Dei in Paradiso fuisset transgressus, statim sanctitatem, & iustitiam, in qua constitutus fuerat, amisisse, incurrisseque per offensam præuaricationis huiusmodi iram, & indignationẽ Dei atq; ideo mortem, quã ante illi cõminatus fuerat Deus, & cum morte captiuitatem sub eius potestate, qui mortis deinde habuit imperium, hoc est Diaboli, totumq; Adam per illam præuaricationis offensam, secundum corpus, & animam in deterius commutatum fuisse; anathema sit. Gen. 3.

Si quis Adæ præuaricationem sibi soli, et non eius propagini asserit nocuisse; et acceptam a Deo sanctitatem, et iustitiam, quam perdidit sibi soli, et nõ nobis etiã eũ perdidisse, aut inquinatum illũ per inobedientiæ peccatum, mortem, et pœnas corporis tantum in omne genus humanum transfudisse, nõ autem et peccatum, quod mors est animę: anathema sit; cum contradicat Apostolo dicenti; Per unum hominem peccatum intrauit in mundum, et per peccatum mors, et ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccauerunt. Rom. 5. 1. Cor. 15.

Si quis hoc Adæ peccatum, quod origine unum est, et propagatione, non imitatione transfusum

omni-

omnibus, ineſt vnicuiq. proprium, vel per humanę naturæ vires, vel per aliud remediũ aſſerit, tolli, quam per meritum unius mediatoris Domini nõſtri Ieſu Chriſti, qui nos Deo reconciliauit in ſanguine ſuo, factus nobis iuſtitia, ſanctificatio, & redemptio, aut negat ipſum Chriſti Ieſu meritum per Baptiſmi ſacramentum in forma Eccleſiæ rite collatum, tam adultis, quam paruulis applicari: anathema ſit: quia non eſt alіud nomen ſub cælo datum hominibus, in quo oporteat nos ſaluos fieri. vnde illa vox: Ecce agnus Dei: Ecce qui tollit peccata mundi. Et illa: Quicunque baptizati eſtis, Chriſtum induiſtis.

1. Tim. 2.
Act. 4.
Ioan. 1.
Gala. 3.

Si quis paruulos recentes ab vteris matrum baptizandos negat, etiam ſi fuerint a baptizatis parentibus orti; aut dicit in remiſſionem quidem peccatorum eos baptizari, ſed nihil ex Adam trahere originalis peccati, quod regenerationis lauacro neceſſe ſit expiari ad vitam æternam conſequendam; vnde fit conſequens, vt in eis forma Baptiſmatis, in remiſſionem peccatorum non vera, ſed falſa intelligatur: anathema ſit: quoniam non aliter intelligendum eſt id, quod dixit Apoſtolus; Per vnum hominem peccatum intrauit in mũdum, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertranſiit, in quo omnes peccauerunt; niſi quemadmodum Eccleſia Catholica vbiq; diffuſa ſemper intellexit. propter hanc enim regulam fidei ex traditione Apoſtolorum etiam paruuli, qui nihil pec-

Roma. 5.

catorum in semetipsis adhuc committere potuerunt, ideo in remissionem peccatorum veraciter baptizantur, vt in eis regeneratione mundetur, quod generatione contraxerunt. Nisi enim quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei. Ioan. 3.

Si quis per Iesu Christi Domini nostri gratiam, quę in Baptismate confertur, reatum originalis peccati remitti negat, aut etiam asserit non tolli totum id, quod veram & propriam peccati rationem habet: sed illud dicit tantum radi, aut non imputari: anathema sit. in renatis enim nihil odit Deus: quia nihil est damnationis ijs, qui vere consepulti sunt cum Christo per Baptisma in mortem: Roma 6. *qui non secundum carnem ambulant, sed veterem hominem exuentes, & nouum, qui secundũ Deum creatus est, induentes, innocentes, immaculati, puri, innoxij, ac Deo dilecti effecti sunt, hæredes quidem Dei, cohæredes autẽ Christi, ita vt nihil prorsus eos ab ingressu cœli remoretur. Manere autem in baptizatis concupiscentiam vel fomitem, hæc sancta Synodus fatetur, & sentit: quę cum ad agonem relicta sit, nocere non consentientibus, & viriliter per Christi Iesu gratiam repugnantibus non valet: quinimmo, qui legitime certauerit, coronabitur. Hanc concupiscentiam, quã aliquando Apostolus peccatum appellat, sancta Synodus declarat Ecclesiam Catholicam nunquã intellexisse peccatũ appellari, quod vere, & proprie in renatis peccatũ* Roma 8. 2. Tim. 2. Coloss. 3.

sit, sed quia ex peccato est, & ad peccatũ inclinat. Si quis autem contrarium senserit: anathema sit.

Declarat tamen hæc ipsa sancta Synodus, non esse suæ intentionis comprehendere in hoc decreto, vbi de peccato originali agitur, beatam, & immaculatam Virginem Mariam, Dei genitricem: sed obseruandas esse constitutiones felicis recordationis Xysti Papæ Quarti, sub pęnis in eis constitutionibus contentis, quas innouat.

In ext.cõ. lib. 3. de rel. & ven. san.

Decretum de reformatione. Cap. I.

EAdem sacrosancta Synodus, pijs summorum Pontificum, & probatorum Conciliorum constitutionibus inhærens, eaque amplectens, & illis adijciens; ne cælestis ille sacrorum librorum thesaurus, quem Spiritus sanctus summa liberalitate hominibus tradidit, neglectus iaceat; statuit, & decreuit, quod in illis ecclesijs, in quibus prębenda, aut præstimonium, seu aliud quouis nomine nuncupatum stipendium pro Lectoribus sacrę Thologiæ deputatum reperitur, Episcopi, Archiepiscopi, Primates, & alij locorum Ordinarij, eos, qui prębendam, aut præstimonium, seu stipendium huiusmodi obtinent, ad ipsius sacræ scripturæ expositionem, & interpretationem per seipsos, si idonei fuerint, alioquin per idoneum substitutũ ab ipsis Episcopis, Archiepiscopis, Primatibus, & alijs locorũ Ordinarijs eligendum, etiam per subtractionẽ fructuum, cogant, & cõpellant. De cætero vero præ-

benda, præstimonium, aut stipendium huiusmodi non nisi personis idoneis, & quæ per seipsos id munus explicare possint, conferantur, & aliter facta prouisio nulla sit, & inualida. In ecclesiis, autem Metropolitanis, vel Cathedralibus, si ciuitas insignis, vel populosa, ac etiam in collegiatis existentibus in aliquo insigni oppido, etiã nullius diœcesis, si ibi Clerus numerosus fuerit, vbi nulla præbẽda, aut præstimonium, seu stipendium huiusmodi deputatum reperitur, præbenda quomodocunque præterquam ex causa resignationis, primo vacatura, cui aliud onus incompatibile iniunctum non sit, ad eum vsum ipso facto perpetuo cõstituta, & deputata intelligatur. Et quatenus in ipsis ecclesiis nulla, vel non sufficiens præbenda sdret, Metropolitanus, uel Episcopiscopus ipse ꝑ assignationẽ fructuũ, alicuius simplicis beneficij, eiusdem tamen debitis supportatis oneribus, vel per contributionẽ beneficiatorum suę ciuitatis, & diœcesis, vel alias, prout commodius fieri poterit, de Capituli cõsilio ita prouideat, vt ipsa Sacræ scripturæ lectio habeatur, ita tamen, vt quæcunque aliæ lectiones, vel consuetudines, vel quauis alia ratione institutæ propter id minime prætermittantur. Ecclesiæ vero, qui cum annui prouentus tenues fuerint, & vbi tam exigua est Clerici, & populi multitudo, vt Theologię lectio in eis commode haberi non possit, saltem magistrum habeant ab Episcopo cum consilio Capituli eligendum, qui Clericos, aliosque scholares paupe-

Inf. sess. 24 de ref. c. 15.

Inf. sess. 24. cap. 4. de refor.

Inf. sess. 23. de refor. c. 18.

res grammaticam gratis doceat, vt deinceps ad ipsa Sacræ Scripturæ studia, annuente Deo, transire possint, ideoque illi magistro grammatices, vel alicuius simplicis beneficij fructus, quos tamdiu percipiat, quandiu in docendo perstiterit, assignentur; dum tamen beneficium ipsum suo debito non fraudetur obsequio: vel ex Capitulari, vel Episcopali mensa condigna aliqua merces persoluatur, vel aliàs Episcopus ipse aliquam rationem ineat suæ ecclesiæ, & diœcesi accommodam, ne pia hæc, vtilis, atque fructuosa prouisio quouis quæsito colore negligatur. In monasterijs quoque monachorũ, vbi commode fieri queat, etiam lectio Sacræ Scripturæ habeatur, qua in re si Abbates negligentes fuerint, Episcopi locorum, in hoc vt Sedis Apostolicę delegati, eos ad id opportunis remedijs compellant. In Conuentibus uero aliorum Regularium, in quibus studia commode vigere possunt, Sacrę Scripturæ lectio similiter habeatur, quæ lectio a Capitulis generalibus, vel prouincialibus assignetur dignioribus magistris. In gymnasijs etiam publicis, vbi tam honorifica, & cęterorum omnium maxime necessaria lectio hactenus instituta non fuerit, religiosissimorum Principum, ac Rerumpublicarum pietate, & caritate ad Catholicæ fidei defensionẽ, & incrementum sanęq́; doctrinæ conseruationem, & propagationem instituatur, & vbi instituta foret, & negligeretur restituatur. Et, ne sub specie pietatis impietas dißeminetur; statuit eadẽ sancta

Abbatis officium in lectore eligendo.

Synodus,

Synodus, neminẽ ad huiusmodi lectionis officiũ tã publice, quam priuatim admittendũ eße, qui prius ab Episcopo loci, de vita, moribus, et sciẽtia examinatus, & approbatus nõ fuerit. quod tamen de lectoribus in Claustris monachorũ non intelligatur. Docentes uero ipsam sacrã Scripturam, dum publice in scholis docuerint, et scholares, qui in ipsis scholis student, priuilegijs omnibus de perceptione fructuũ, prębẽdarũ, & beneficiorũ suorũ, in absentia a iure cõmuni conceßis, plene gaudeant, & fruantur.

Caput II.

Quia uero Christianæ Reipublicæ non minus neceßaria est prędicatio Euãgelij, quam lectio, & hoc est præcipuum Episcoporum munus; statuit, & decreuit eadem sancta Synodus, omnes Episcopos, Archiepiscopos, primates, & omnes alios ecclesiarum pręlatos teneri per seipsos, si legitime impediti nõ fuerint, ad prædidicandum sanctum Iesu Christi Euangelium. Si uero contigerit Episcopos, & alios prædictos legitimo detineri impedimento, iuxa formam generalis Concilij, viros idoneos aßumere teneantur ad huiusmodi prædicationi officium salubriter exequendum. Si quis autem hoc adimplere cõtempserit, districte subiaceat vltioni: Archipresbyteri quoq;, Plebani, & quicunq; Parochiales, vel alias curam animarum habentes, ecclesias quocunque modo obtinent, per se,

Inf. ses. 24. cap. 4. de refor.

Conc. Lat. sub Inno. III. c. 1.

vel alios idoneos, si legitime impediti fuerint, diebus saltem dominicis, & festis solemnibus, plebes sibi commissas, pro sua & earum capacitate pascant salutaribus verbis, docendo ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem: annunciandoque eis cum breuitate, & facilitate sermonis vitia, quę eos declinare, & virtutes, quas sectari oporteat, ut pœnam ęternam euadere, & cœlestem gloriam consequi valeant. Id vero si quis eorum præstare negligat, etiam si ab Episcopi iurisdictione quauis ratione exemptum se esse prætenderet, etiam si ecclesię quouis modo exemptæ dicerentur, aut alicui monasterio, etiam extra diœcesim existenti, forsan annexæ, vel unitæ, modo re ipsa in diœcesi sint, prouida pastoralis Episcoporum solicitudo non desit, ne illud impleatur, Paruuli petierunt panem, & non erat qui frangeret eis. Itaque vbi ab Episcopo moniti trium mẽsium spatio muneri suo defuerint, per censuras Ecclesiasticas, seu aliàs ad ipsius Episcopi arbitrium cogantur, ita vt etiam, si ei sic expedire visum fuerit, ex beneficiorum fructibus alteri, qui id præstet, honesta aliqua merces persoluatur, donec principalis ipse resipiscens officiũ suum impleat. Si quę vero Parochiales ecclesiæ reperiantur subiectę monasterijs in nulla diœcesi existentibus, si Abbates, & regulares Prælati in prædictis negligẽtes fuerint, a Metropolitanis, in quorum prouincijs diœceses ipsæ sitę sunt, tanquam quo ad hoc, Sedis Apostolicę delegatis, compellentur,

Ier. thre. 4.

tur,

tur, neque huius Decreti executionem consuetudo, vel exemptio, aut appellatio, aut reclamatio, siue recursus impedire valeat, quousq; desuper a competenti iudice, qui summarie, & sola facti veritate inspecta procedat, cognitum, & decisum fuerit. Regulares vero cuiuscunq; Ordinis, nisi a suis superioribus de uita, moribus, & scientia examinati, et approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in ecclesiis suorum Ordinum, prædicare nō possunt, cum qua licentia personaliter se coram Episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere teneantur antequam prędicare incipiant. In ecclesiis vero, quæ suorum Ordinum nō sunt, vltra licentiam suorum superiorum, etiam Episcopi licentiam habere teneantur, sine qua in ipsis ecclesiis non suorum Ordinum, nullo modo prædicare possint: ipsam autem licentiam gratis Episcopi concedant. Si uero, quod absit, prędicator errores, aut scandala disseminauerit in populum, etiam si in monasterio sui vel alterius Ordinis prędicet, Episcopus ei prædicationē interdicat. Quod si hęreses prædicauerit, contra eum secundum iuris dispositionem, aut loci consuetudinem procedat, etiam si prædicator ipse generali, vel speciali priuilegio exemptum se esse prætenderet. quo casu Episcopus auctoritate Apostolica, & tanquam Sedis Apostolicæ delegatus procedat. Curent autem Episcopi, ne quis prędicator, vel ex falsis informationibus, uel aliàs calūniose uexetur, iustamve de eis conquerendi occasionem habeat.

Inf. sess. 24. cap. 4. de refor.

Caueāt præterea Episcopi, ne aliquem vel eorum, qui, cum sint nomine Regulares, extra claustra tamen, & obedientiam religionum suarum viuunt; vel Presbyterorum secularium, nisi ipsi noti sint, & moribus atq; doctrina probati, etiam quorumlibet priuilegiorum prętextu, in sua ciuitate, vel diœcesi prædicare permittant, donec ab ipsis Episcopis super ea re sancta Sedes Apostolica consulatur, a qua priuilegia huiusmodi, nisi tacita veritate, & expresso mendācio ab indignis extorqueri verisimile non est. Quæstores vero eleemosinarij, qui etiam quæstuarij vulgo dicuntur, cuiuscunque conditionis existant, nullo modo, nec per se, nec per alium prędicare præsumant: & contrafacientes, ab Episcopis, & Ordinarijs locorum, priuilegijs quibuscunque non obstantibus, opportunis remedijs omnino arceantur.

Inf. sess. 21. capit. 9. de reforma.

Indictio futuræ Sessionis.

ITem hæc sacrosancta Synodus statuit, & decernit, primam futuram Sessionem tenendam, & celebrādam esse die Iouis, feria quinta post festum beati Iacobi Apostoli.

Prorogata deinde fuit Sessio ad diem XIII. mensis Ianuarij. M D. XLVII.

SESSIO SEXTA CELEBRATA DIE XIII. MENSIS IANVARII. M. D. XLVII.

Decretum de Iustificatione.

PROOEMIVM.

VM hoc tempore non sine multarum animarum iactura, & graui Ecclesiasticæ vnitatis detrimento, erronea quędam disseminata sit de iustificatione doctrina, ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, Ecclesiæ tranquillitatem, & animarum salutem, sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, Præsidentibus in ea nomine sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri, Domini Pauli, diuina prouidentia Papę Tertij, Reuerendissimis Dominis, Dominis Io. Maria Episcopo Prænestino, de Monte, & Marcello tit. S. Crucis in Ierusalem Presbytero, sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, & Apostolicis de latere Legatis, exponere intendit omnibus Christi fidelibus veram sanamq; doctrinam ipsius iustificationis, quam sol iustitiæ Christus Iesus, fidei nostræ auctor, & consumma-

tor docuit, Apostoli tradiderunt, & Catholica Ecclesia, Spiritu sancto suggerēte, perpetuo retinuit, districtius inhibendo, ne deinceps audeat quisquam aliter credere, prædicare, aut docere, quam præsenti Decreto statuitur, ac declaratur.

De naturæ, & legis ad iustificandos homines imbecillitate. Cap. I.

1. Cor. 15. Roma. 5. Ephesi. 2. Sup. sess. 5. in princi. Roma. 2. & 3.

PRimum declarat sancta Synodus ad iustificationis doctrinam probe, & sincere intelligendam, oportere, vt vnusquisque agnoscat, & fateatur, quod, cum omnes homines in prævaricatione Adæ innocentiam perdidissent, facti immundi, &, vt Apostolus inquit, natura filij iræ, quemadmodum in Decreto de peccato originali exposuit, vsq; adeo serui erant peccati, & sub potestate Diaboli ac mortis, vt non modo gentes per vim naturæ, sed ne Iudæi quidem per ipsam etiam literam legis Moysi inde liberari, aut surgere possent, tametsi in eis liberum arbitrium minime extinctum esset, viribus licet attenuatum, & inclinatum.

De dispensatione, & mysterio aduentus Christi. Cap. II.

2. Cor. 1. Gene. 49. Galat. 4. Psal. 2. 88. & 109. Iere. 33.

QVo factum est, vt cælestis pater, pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, Christum Iesum filium suū, & ante legem, & legis tempore, multis sanctis Patribus declaratum, ac promissum, cum venit beata illa plenitudo temporis,

ris, ad homines miserit; vt & Iudæos, qui sub lege erant, redimeret; & gentes, quæ non sectabantur iustitiam, iustitiam apprehenderent, atque omnes adoptionem aliorum reciperent: Nunc proposuit Deus propitiatorem per fidem in sanguine ipsius pro peccatis nostris, non solum autem pro nostris, sed etiam pro totius mundi.

Abac. 3. Osee. 6. Baruc. 3. Dan. 9. Ephe. 1. Ro 3. & 5. Colos. 2. 1. Tim. 1. 1. Ioan. 2. Eccle. 17.

Qui per Christum iustificantur. Cap. III.

VErum, etsi ille pro omnibus mortuus est, non omne tamen mortis eius beneficium recipiũt, sed ij duntaxat, quibus meritum passionis eius communicatur. Nam, sicut reuera homines, nisi ex semine Adæ propagati nascerentur, non nascerentur iniusti, cum ea propagatione, per ipsum dum concipiuntur, propriam iniustitiã contrahant: ita, nisi in Christo renascerentur, nunquam iustificarentur, cum ea renascentia per meritum passionis eius gratia, qua iusti fiunt, illis tribuatur. Pro hoc beneficio Apostolus gratias nos semper agere hortatur patri, qui dignos nos fecit in partem sortis sanctorum in lumine, & eripuit de potestate tenebrarum, trãstulitq; in regnũ filij dilectionis suæ; in quo habemus redemptionem, & remissionem peccatorũ.

2. Cor. 5. 1. Ioan. 2. Colos. 1. Inf. c. 1. Colos. 1.

Insinuatur descriptio iustificationis impij, & moduc eius in statu gratiæ. Cap. IIII.

QVibus verbis iustificationis impij descriptio

ptio

ptio insinuatur, vt sit translatio ab eo statu, in quo
Gala. 4. *homo nascitur filius primi Adę, in statum gratię,*
Tit. 3. 1. Cor. 15. *& adoptionis filiorum Dei per secundum Adam Iesum Christum, Saluatorem nostrum, quæ quidem*
Ioan. 3. *translatio post Euangelium promulgatum, sine lauacro regenerationis, aut eius voto fieri nō potest, sicut scriptū est: Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non potest introire in regnū Dei.*

De necessitate præparationis ad iustificationem in adultis, & vnde sit. Cap. V.

Declarat præterea, ipsius iustificationis exordium in adultis a Dei per Christū Iesum prę ueniente gratia sumendū esse hoc est, ab eius vocatione, qua nullis eorū existentibus meritis vocan-
Inf. c. 3. *tur; vt, qui per peccata a Deo auersi erāt, per eius excitantem, atq. adiuuantem gratiā ad conuertendum se ad suam ipsorū iustificationem, eidem gratiæ libere aßentiēdo, & cooperando, disponantur, ita ut tangēte Deo cor hominis per Spiritus sancti illuminationē, neq; homo ipse nihilominus inspirationem illā recipiens, quippe qui illam & abijcere potest, neq; tamen sine gratia Dei mouere se ad iustitiam corā illo libera sua voluntate poßit. vnde*
Zacha. 1. *in sacris literis, cū dicitur, Conuertimini ad me, & ego cōuertar ad vos: libertatis nostrę admonemur.*
Ioel. 2. *Cum respondemus: Conuerte nos Domine ad te, &*
Ier. in fi. orationis. *conuertemur, Dei nos gratia præueniri confitemur.*

Modus

Modus præparationis. Cap. VI.

Disponuntur autem ad ipsam iustitiam, dum, excitati diuina gratia, & adiuti fidem ex auditu concipientes, libere mouentur in Deum, credentes vera esse, quę diuinitus reuelata, & promissa sunt, atque illud in primis, a Deo iustificari impium per gratiam eius, per redemptionem; quæ est in Christo Iesu, & dum peccatores se esse intelligentes, a diuinæ iustitiæ timore, quo vtiliter concutiuntur, ad considerandam Dei misericordiam se conuertendo, in spem eriguntur, fidentes Deum sibi propter Christum propitium fore, illumq; tanquam omnis iustitiæ fontem diligere incipiunt, ac proptera mouentur aduersus pecccata per odium aliquod, & detestationem, hoc est, per eam pœnitentiam, quam ante Baptismum agi oportet; denique dum proponunt suscipere Baptismum, inchoare nouam vitam, & seruare diuina mandata. De hac dispositione scriptũ est: Accedentem ad Deum; oportet credere quia est, & quod inquirentibus se remunerator sit. Et, Confide fili, remittuntur tibi peccata tua. Et, Timor Domini expellit peccatum. Et Pœnitentiam agite, & baptizetur vnusquisque vestrum in nomine Iesu Christi, in remissionem peccatorum vestrorum. Et, Accipietis donum Spiritus sancti. Et, Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, docentes eos seruare

Infr. c. 14. & sess. 14. cap. 4. de contrit.

Heb. 11.

Matthæ. 2. & 9.

Eccle. 1.

Act. 2.

Matth. vlt.

Luc. 24.

1.Reg.7. *uare quæcunque mandaui uobis. Denique, Præparate corda vestra Domino.*

Quid sit iustificatio impij, & quæ eius causæ. Cap. VII.

Hanc dispositionem, seu præparationem, iustificatio ipsa cõsequitur, quæ nõ est sola peccatorum remissio, sed & sanctificatio, & renouatio interioris hominis per voluntariam susceptionem
1.Tit 3. *gratiæ, & donorum; vnde homo ex iniusto fit iustus, & ex inimico amicus, vt sit hæres secundum spem vitæ æternę. Huius iustificationis causæ sunt, finalis quidem, gloria Dei, & Christi, ac vita æterna: efficiens vero, misericors Deus, qui gratuito abluit, & sanctificat, signans, & vngens spiritu promissionis sancto, qui est dignus hęreditatis no-*
Ephe.1. *stræ: meritoria autem, dilectissimus vnigenitus suus, Dominus noster, Iesus Christus, qui, cum essemus inimici, propter nimiam caritatem, qua dile-*
Ephe.2. *xit nos, sua sanctissima passione in ligno Crucis nobis iustificationem meruit, & pro nobis Deo patri satisfecit: instrumentalis item, Sacramentum Baptismi; quod est sacramentum fidei, sine qua nulli vnquam contigit iustificatio: demum vnica formalis causa est iustitia Dei, non qua ipse iustus est, sed qua nos iustos facit, qua videlicet ab eo donati, renouamur spiritu mentis nostrę, & non modo reputamur, sed vere iusti nominamur, & sumus, iustitiam in nobis recipientes, vnusquisque*

suam secundum mensuram, quam Spiritus sanctus partitur singulis prout vult, & secũdum propriam cuiusque dispositionem, & cooperationem: quanquam enim nemo possit esse iustus, nisi cui merita passionis Domini nostri Iesu Christi communicantur, id tamen in hac impij iustificatione fit, dum eiusdem sanctissimæ passionis merito per Spiritum sanctum caritas Dei diffunditur in cordibus eorum, qui iustificantur, atque ipsis inhæret. unde in ipsa iustificatione cum remissione peccatorum hæc omnia simul infusa accipit homo per Iesum Christum, cui inseritur, fidem, spem, & caritatem, Nam fides, nisi ad eam spes accedat, & caritas, neque vnit perfecte cum Christo, neque corporis eius viuum membrum efficit, qua ratione verissime dicitur, Fidem sine operibus mortuam, & otiosam eße. Et, in Christo Iesu neque circuncisionem aliquid valere, neque præputium, sed fidem, quæ per caritatem operatur. Hanc fidem ante Baptismi Sacramentum ex Apostolorum traditione Cathecumeni ab Ecclesia petunt, cum petunt fidem, vitam æternam præstantem, quam sine spe, & caritate fides præstare non potest. unde & statim uerbum Christi audiunt, Si vis ad vitam ingredi, serua mandata. Itaque, veram & Christianam iustitiam accipientes, eam ceu primam stolam pro illa, quam Adam sua inobedientia sibi, & nobis perdidit, per Christum Iesum illis donatam, candidam, & immaculatam iubentur statim renati conseruare,

Philip. 3
Roma. 5.
Infr. Can. 10.
Iacobi 2.
Gal. 5.
Matt. 19.
Luc. 15.
Roma. 5.
Sup. ses. 5.

re,

de peccat. orig. post princ. *re, ut eam perferant ante tribunal Domini nostri Iesu Christi,& habeant vitam ęternam.*

Quomodo intelligatur, impium per fidem, & gratiam iustificari. Cap. VIII.

Rom. 3. *CVm vero Apostolus dicit, iustificari hominem per fidem,& gratis,ea verba in eo sensu intelligenda sunt,quem perpetuus Ecclesiæ Catholicæ cõsensus tenuit,& expressit,vt scilicet per fidem ideo iustificari dicamur,quia fides est humanæ salutis initium,fundamentum, & radix omnis* Heb. 11. *iustificationis,sine qua impossibile est placere Deo, & ad filiorum eius consortium peruenire: gratis autem iustificari ideo dicamur, quia nihil eorum* Infr. c. 9. Roma. 10. Ephe. 2. Tit. 3. *quę iustificationem pręcedunt,siue fides, siue opera,ipsam iustificationis gratiã promeretur:si enim gratia est,iam non ex operibus:alioquin,vt idem Apostolus,inquit,gratia iam non est gratia.*

Tit. 3.

Contra inanem hæreticorum fiduciam. Cap. IX.

QVamuis autem necessarium sit credere,neque remitti,neque remissa vnquã fuiße peccata, nisi gratis diuina misericordia propter Christum,nemini tamen fiduciam,& certitudinem remissionis peccatorum suorum iactanti,& in ea sola quiescenti peccata dimitti,vel dimißa esse, dicendum est;cum apud hæreticos, & schismaticos possit esse,immo nostra tempestate sit, & magna Infr. Can. 12. & 13.

contra

ontra ecclesiam Catholicam contentione prædicetur, vana hęc ab omni pietate remota fiducia. Sed neque illud asserendum est, oportere eos, qui vere iustificati sunt, absque ulla omnino dubitatione apud semetipsos statuere se esse iustificatos, neminemque a peccatis absolui, ac iustificari, nisi eum, qui certo credat se absolutum, & iustificatum esse, atque hac sola fide absolutionem, & iustificationē perfici; quasi qui hoc non credit, de Dei promissis, deque mortis, & resurrectionis Christi efficacia dubitet. nam sicut nemo pius de Dei misericordia, de Christi merito, deque sacramentorum virtute, & efficacia dubitare debet; sic quilibet, dum seipsum, suamque propriam infirmitatem, & indispositionem respicit, de sua gratia formidare, & timere potest; cum nullus scire valeat certitudine fidei cui non potest subesse falsum, se gratiam Dei esse consecutum. Inf.can. 14.

De acceptæ iustificationis incremento. Cap. X.

Sic ergo iustificati, & amici Dei, ac domestici facti, euntes de virtute in virtutem, renouantur, ut Apostolus inquit, de die in diem: hoc est, mortificando membra carnis suæ, & exhibendo ea arma iustitiæ in sanctificationem, per obseruationem mandatorum Dei, & Ecclesiæ in ipsa iustitia per Christi gratiam accepta, cooperante fide, Psal. 83. Inf.can. 24. 2.Cor. 4. Colos. 3.

bonis operibus, crescunt, atque magis iustificantur; sicut scriptum est: Qui iustus est, iustificetur adhuc. Et iterum: Ne verearis usque ad mortem iustificari. Et rursus: Videtis, quoniam, ex operibus iustificatur homo, & non ex fide tantum. Hoc vero iustitiæ incrementum petit sancta Ecclesia, cum orat: Da nobis Domine fidei, spei, & charitatis augmentum.

Apoc. vlt. Eccle. 18. Iac. 1.

De obseruatione mandatorum, deque illius necessitate, & possibilitate. Cap. XI.

NEmo autem, quantumuis iustificatus, liberum se esse ab obseruatione mandatorum putare debet; nemo temeraria illa, & a Patribus sub anathemate prohibita uoce uti, Dei præcepta homini iustificato ad obseruandum esse impossibilia, nam Deus impossibilia non iubet, sed iubendo monet, & facere quod possis, & petere quod non possis, & adiuuat, vt possis. Cuius mandata grauia non sunt, cuius iugum suaue est, & onus leue. qui enim sunt filij Dei, Christum diligunt: qui autem diligunt eum, vt ipsemet testatur, seruant sermones eius. quod vtique cum diuino auxilio præstare possunt. licet enim in hac mortali vita quantumuis sancti, & iusti in leuia saltem, & quotidiana, quæ etiam uenialia dicuntur, peccata quandoque cadant, non propterea desinunt esse iusti. nam iustorum illa vox est; & humilis, &

1. Ioan. 5. Infr. can. 18.

Matth. 11. in fine. Ioan. 14.

verax:

verax: Dimitte nobis debita nostra: quo fit, ut iusti ipsi eo magis se obligatos ad ambulandum in via iustitiæ sentire debeāt, quo liberati iam a peccato, serui autem facti Deo sobrie, iuste, & pie viuentes proficere possunt per Christum Iesum, per quem accessum habuerunt in gratiam istam: Deus namque sua gratia semel iustificatos non deserit, nisi ab eis prius deseratur. Itaque nemo sibi in sola fide blandiri debet, putans fide sola se hæredem esse constitutum, hæreditatemque consecuturum, etiam si Christo non compatiatur, ut & conglorificetur. nam & Christus ipse, ut inquit Apostolus, cum esset filius Dei, didicit ex iis, quæ passus est, obedientiam: consumatus, factus est omnibus obtemperantibus sibi causa salutis æternæ. Propterea Apostolus ipse monet iustificatos, dicens: Nescitis, quod ij, qui in stadio currunt, omnes quidem currunt, sed unus accipit brauium: sic currite, vt comprehendatis: Ego igitur sic curro, non quasi in incertum: sic pugno, non quasi aerem verberans; sed castigo corpus meum, & in seruitutem redigo: ne forte, cum aliis prædicauerim, ipse reprobus efficiar. Item princeps Apostolorum Petrus, Satagite, vt per bona opera certam uestram vocationem, & electionem faciatis. Hæc enim facientes, non peccabitis aliquando. Vnde constat eos orthodoxæ religionis doctrinæ aduersari; qui dicunt, iustum in omni bono opere saltem venialiter peccare, aut, quod

Matth. 6. Luc. 13. Tit. 2. Inf. can. 10. Philip. 2. Hebr. 5. 1. Cor. 9. Ibidem. 2. Pet. 1. Inf. can. 35.

intolerabilibus est, pœnas æternas mereri, atque etiam eos, qui statuunt, in omnibus operibus iustos peccare, si in illis suam ipsorum socordiam excitando, & sese ad currendum in stadio cohortando, cum hoc, ut in primis glorificetur Deus, mercedem quoque intuentur æternam: cum scriptum sit; Inclinaui cor meum ad faciendas iustificationes tuas propter retributionem. Et de Mose dicat Apostolus, quod respiciebat in remunerationem.

Inf. can. 31. Psal. 118. Heb. 11.

Prædestinationis temerariam præsumptionem cauendam esse. Cap. XII.

Inf. can. 15. & 16. Prou. 29. Ezec. 18. Gala. 3.

NEmo quoque, quamdiu in hac mortalitate viuitur, de arcano diuinę prædestinationis mysterio vsque adeo præsumere debet, vt certo statuat se omnino esse in numero prædestinatorum, quasi verum esset, quod iustificatus aut amplius peccare non possit, aut, si peccauerit, certam sibi resipiscentiam promittere debeat. nam nisi ex speciali reuelatione sciri non potest, quod Deus sibi elegerit.

De perseuerantiæ munere. Cap. XIII.

Matth. 19. & 24.

SImiliter de perseuerantiæ munere, de quo scriptum est: Qui perseuerauerit vsque in finem, hic saluus erit: quod quidem aliunde

haberi non potest, nisi ab eo, qui potens est eum, qui stat, statuere, ut perseueranter stet, & eum, qui cadit, restituere: nemo sibi certi aliquid absoluta certitudine polliceatur: tametsi in Dei auxilio firmissimam spem collocare, & reponere omnes debent. Deus enim, nisi ipsi illius gratiæ defuerint, sicut cœpit opus bonum, ita perficiet, operans velle, & perficere. Veruntamen, qui se existimant stare, videant, ne cadant, & cum timore, ac tremore, salutem suam operentur in laboribus, in vigilijs, in eleemosynis, in orationibus, & oblationibus, in ieiunijs, & castitate. formidare enim debent, scientes quod in spem gloriæ, & nondum in gloria renati sunt, de pugna, quæ superest cum carne, cum mundo, cum Diabolo: in qua victores esse non possunt, nisi cum Dei gratia Apostolo obtemperent, dicenti: Debitores sumus non carni, ut secundum carnem viuamus. si enim secundum carnem vixeritis, moriemini: si autem spiritu facta carnis mortificaueritis, viuetis.

Ezec. 33. Philip. 1. 1. Cor. 18.

Rom. 8.

De lapsis, & eorum reparatione. Cap. XIIII.

QVi vero ab accepta iustificationis gratia per peccatū exciderūt, rursus iustificari poterunt, cum, excitante Deo per Pœnitentiæ Sacramentum, merito Christi amissam gratiam recuperare

Infr. Can. 23. & 29.

perare procurauerint; hic enim iustificationis modus est lapsi reparatio, quam secundam post naufragium deperditæ gratiæ tabulam, sancti Patres apte nuncuparunt. Etenim pro iis, qui post Baptismum in peccata labuntur, Christus Iesus
Ioan. 20. Matth. 16. *Sacramentum instituit Pœnitentiæ, cum dixit: Accipite Spiritum sanctum; quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt. Vnde docendum est Christiani hominis pœnitentiam post lapsum multo aliam esse a baptismali, eaque contineri non mo-*
Psal. 50. *do cessationem a peccatis, & eorum detestationem, aut cor contritum, & humiliatum, verum etiam eorundem sacramentalem confessionem saltem in voto, & suo tempore faciendam, & sacerdotalem absolutionem; itemque Satisfactionem per ieiunia, eleemosynas, orationes, & alia pia spiritualis vitæ exercitia; non quidem pro pœna æterna, quæ vel Sacramento, vel Sacramenti uoto vna cum culpa remittitur, sed pro pœna temporali; quæ, vt sacræ litteræ docent, non tota semper, vt in Baptismo fit, dimittitur illis, qui gratiæ Dei, quam acceperunt, ingrati*
Ephes. 4. 1. Cor. 3. Apoc. 2. 2. Cor. 8. Matt. 3. & 4. *Spiritum Sanctum contristauerunt, & templum Dei violare non sunt veriti. De qua pœnitentia scriptum est: Memor esto, vnde excideris: age pœnitentiam, & prima opera fac. Et iterum: quæ secundum Deum tristitia est pœnitentiam in salutem stabilem operatur. Et rursus: Pœnitentiam*
Luc. 3.

agite,

agite, & facite fructus dignos pœnitentiæ. Matth. 3.

Quolibet mortali peccato amitti gratiam, sed non fidem. Cap. XV.

ADuersus etiam hominum quorundam callida ingenia, qui per dulces sermones, & benedictiones seducunt corda innocentium, asserendum est, non modo infidelitate, per quam & ipsa fides amittitur, sed etiam quocunque alio mortali peccato, quamuis non amittatur fides, acceptam iustificationis gratiam amitti, diuinæ legis doctrinam defendendo, quę a regno Dei non solum infideles excludit, sed & fideles quoque fornicarios, adulteros, molles, masculorum concubitores, fures, auaros, ebriosos, maledicos, rapaces, cæterosque omnes, qui lętalia committunt peccata, a quibus cum diuinæ gratiæ adiumento abstinere possunt, & pro quibus a Christi gratia separantur. Inf. Can. 27 Rom. 16. 1. Tim. 1.

De fructu iustificationis, hoc est, de merito bonorum operum, deque ipsius meriti ratione. Cap. XVI.

HAc igitur ratione iustificatis hominibus, siue acceptam gratiam perpetuo conseruauerint, siue amissam recuperauerint, proponenda sunt Apostoli verba; Abundate in omni opere bo- 1. Cor. 15.

Hebr. 6. *no, scientes quod labor vester non est inanis in Domino. non enim iniustus est Deus, vt obliui-*
Hebr. 10. Infr. Can. 26. *scatur operis vestri, & dilectionis, quam ostendistis in nomine ipsius. Et, Nolite amittere confidentiam vestram, quę magnam habet remunerationem. Atque ideo bene operantibus vsque in finem, & in Deo sperantibus proponenda est vita æterna, & tanquam gratia filijs Dei per Christum Iesum misericorditer promissa; & tanquam merces, ex ipsius Dei promissione bonis ipsorum operibus, & meritis fideliter reddenda. hæc est enim illa corona iustitię, quam post suum certamen, & cursum repositam sibi esse aiebat*
2. Tim. 4. *Apostolus, a iusto iudice sibi reddendam, non solum autem sibi, sed & omnibus, qui diligunt ad-*
Ioan. 15. 1. Cor. 11. *uentum eius. cum enim ille ipse Christus Iesus tanquam caput in membra, & tanquam vitis in palmites, in ipsos iustificatos iugiter virtutem influat, quæ virtus bona eorum opera semper antecedit, & comitatur, & subsequitur: & sine qua nullo pacto Deo grata, & meritoria esse possent, nihil ipsis iustificatis amplius deesse credendum est, quo minus plene illis quidem operibus, quę in Deo sunt facta, diuinæ legi pro huius uitæ statu satisfecisse, & uitam æternam suo etiam tempore, si tamen in gratia decesserint, consequendam, vere promeruisse censeantur, cum Christus Sal-*
Ioan 4. *uator noster, dicat: Si quis biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non sitiet in ęternum, sed fiet in eo fons*

aquæ salientis in uitam æternam. Ita neque propria nostra iustitia, tamquam ex nobis propria statuitur, neque ignoratur, aut repudiatur iustitia Dei, quæ enim iustitia nostra dicitur, quia per eam nobis inhærentem iustificamur; illa eadem Dei est, quia a Deo nobis infunditur per Christi meritum. Neque vero illud omittendum est, quod licet bonis operibus in sacris literis usque adeo tribuatur, ut etiam qui uni ex minimis suis potum aquæ frigidę dederit, promittat Christus eum non esse sua mercede cariturum, & Apostolus testetur, id quod in præsenti est momentaneum, & leue tribulationis nostrę, supra modum in sublimitate æternum glorię pondus operari in nobis: absit tamen, ut Christianus homo in se ipso uel confidat, uel glorietur, & non in Domino, cuius tanta est erga omnes homines bonitas, ut eorum uelit esse merita, quę sunt ipsius dona. Et quia in multis offendimus omnes, unusquisque sicut misericordiam, & bonitatem, ita seueritatem, & iudicium ante oculos habere debet; neque se ipsum aliquis, etiam si nihil sibi conscius fuerit, iudicare: quoniam omnis hominum uita non humano iudicio examinanda, & iudicanda est, sed Dei, qui illuminabit abscondita tenebrarum, & manifestabit consilia cordium. & tunc laus erit unicuique a Deo, qui ut scriptum est, reddet unicuique secundum opera sua.

Matt. 10. Marc. 9. 2. Cor. 4. 1. Cor. 1. 2. Cor. 10. Gala. 6. Iere. 9. Iac. 3. 1. Cor. 4. Matth. 16. Roma. 6.

Post hanc Catholicam de iustificatione doctrinam, quam nisi quisque fideliter firmiterque receperit,

Gala.4. Tit.3. 1.Cor.15. Ioan.3.

ptio insinuatur, vt si translatio ab eo statu, in quo homo nascitur filius primi Adę, in statum gratię, & adoptionis filiorum Dei per secundum Adam Iesum Christum, Saluatorem nostrum, quæ quidem translatio post Euangelium promulgatum, sine lauacro regenerationis, aut eius voto fieri nō potest, sicut scriptū est: Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non potest introire in regnū Dei.

De necessitate præparationis ad iustificationem in adultis, & vnde sit. Cap. V.

Inf.c.3.

DEclarat præterea, ipsius iustificationis exordium in adultis a Dei per Christū Iesum prę ueniente gratia sumendū esse hoc est, ab eius vocatione, qua nullis eorū existentibus meritis vocantur; vt, qui per peccata a Deo auersi erāt, per eius excitantem, atq. adiuuantem gratiā ad conuertendum se ad suam ipsorū iustificationem, eidem gratiæ libere aßentiēdo, & cooperando, disponantur, ita ut tangēte Deo cor hominis per Spiritus sancti illuminationē, neq; homo ipse nihilominus inspirationem illā recipiens, quippe qui illam & abycere potest, neq; tamen sine gratia Dei mouere se ad iustitiam corā illo libera sua voluntate poßit. vnde in sacris literis, cū dicitur, Conuertimini ad me, & ego cōuertar ad vos: libertatis nostrę admonemur. Cum respondemus: Conuerte nos Domine ad te, & conuertemur, Deī nos gratia præueniri confitemur.

Zacha.1. Ioel.2. Ier. in fi. orationis.

Modus

Modus præparationis. Cap. VI.

Disponuntur autem ad ipsam iustitiam, dum, excitati diuina gratia, & adiuti fidem ex auditu concipientes, libere mouentur in Deum, credentes vera esse, quę diuinitus reuelata, & promissa sunt, atque illud in primis, a Deo iustificari impium per gratiam eius, per redemptionem, quæ est in Christo Iesu, & dum peccatores se esse intelligentes, a diuinæ iustitiæ timore, quo vtiliter concutiuntur, ad considerandam Dei misericordiam se conuertendo, in spem eriguntur, fidentes Deum sibi propter Christum propitium fore, illumq́; tanquam omnis iustitiæ fontem diligere incipiunt, ac propterea mouentur aduersus peccata per odium aliquod, & detestationem, hoc est, per eam pœnitentiam, quam ante Baptismum agi oportet; denique dum proponunt suscipere Baptismum, inchoare nouam vitam, & seruare diuina mandata. De hac dispositione scriptũ est: Accedentem ad Deum; oportet credere quia est, & quod inquirentibus se remunerator sit. Et, Confide fili, remittuntur tibi peccata tua. Et, Timor Domini expellit peccatum. Et Pœnitentiam agite, & baptizetur vnusquisque vestrum in nomine Iesu Christi, in remissionem peccatorum vestrorum. Et, Accipietis donum Spiritus sancti. Et, Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, docentes eos seruare

Infr. c. 14. & sess. 14. cap. 4. de contrit.
Heb. 11.
Matthæ. 2. & 9.
Eccle. 1.
Act. 2.
Matth. vlt.
Luc. 24.

1.Reg.7. *uare quæcunque mandaui uobis. Denique, Præparate corda vestra Domino.*

Quid sit iustificatio impij, & quæ eius causæ. Cap. VII.

Hanc dispositionem, seu præparationem, iustificatio ipsa cõsequitur, quæ nõ est sola peccatorum remissio, sed & sanctificatio, & renouatio interioris hominis per voluntariam susceptionem
1.Tit 5. *gratiæ, & donorum, vnde homo ex iniusto fit iustus, & ex inimico amicus, vt sit hæres secundum spem vitæ æternę. Huius iustificationis causæ sunt, finalis quidem, gloria Dei, & Christi, ac vita æterna: efficiens vero, misericors Deus, qui gratuito abluit, & sanctificat, signans, & vngens spiritu promissionis sancto, qui est dignus hęreditatis no-*
Ephe.1. *stræ: meritoria autem, dilectissimus vnigenitus suus, Dominus noster, Iesus Christus, qui, cum essemus inimici, propter nimiam caritatem, qua dile-*
Ephe.2. *xit nos, sua sanctissima passione in ligno Crucis nobis iustificationem meruit, & pro nobis Deo patri satisfecit: instrumentalis item, Sacramentum Baptismi; quod est sacramentum fidei, sine qua nulli vnquam contigit iustificatio: demum vnica formalis causa est iustitia Dei, non qua ipse iustus est, sed qua nos iustos facit, qua videlicet ab eo donati, renouamur spiritu mentis nostrę, & non modo reputamur, sed vere iusti nominamur, & sumus, iustitiam in nobis recipientes, vnusquisque*

suam

ſuam ſecundum menſuram, quam Spiritus ſanctus partitur ſingulis prout vult, & ſecũdum propriam cuiuſque diſpoſitionem, & cooperationem: quanquam enim nemo poſſit eſſe iuſtus, niſi cui merita paſſionis Domini noſtri Ieſu Chriſti communicantur, id tamen in hac impij iuſtificatione fit, dum eiuſdem ſanctiſſimæ paſſionis merito per Spiritum ſanctum caritas Dei diffunditur in cordibus eorum, qui iuſtificantur, atque ipſis inhæret. vnde in ipſa iuſtificatione cum remiſſione peccatorum hæc omnia ſimul infuſa accipit homo per Ieſum Chriſtum, cui inſeritur, fidem, ſpem, & caritatem, Nam fides, niſi ad eam ſpes accedat, & caritas, neque vnit perfecte cum Chriſto, neque corporis eius viuum membrum efficit, qua ratione veriſſime dicitur, Fidem ſine operibus mortuam, & otioſam eſſe. Et, in Chriſto Ieſu neque circunciſionem aliquid valere, neque præputium, ſed fidem, quæ per caritatem operatur. Hanc fidem ante Baptiſmi Sacramentum ex Apoſtolorum traditione Cathecumeni ab Eccleſia petunt, cum petunt fidem, vitam æternam præſtantem, quam ſine ſpe, & caritate fides præſtare non poteſt. unde & ſtatim uerbum Chriſti audiunt, Si vis ad vitam ingredi, ſerua mandata. Itaque, veram & Chriſtianam iuſtitiam accipientes, eam ceu primam ſtolam pro illa, quam Adam ſua inobedientia ſibi, & nobis perdidit, per Chriſtum Ieſum illis donatam, candidam, & immaculatam iubentur ſtatim renati conſeruare,

Philip. 3
Roma. 5.
Infr. Can. 10.
Iacobi 2.
Gal. 5.
Matt. 19.
Luc. 15.
Roma. 5.
Sup. ſeſ. 5.

re,

de peccat. orig. post princ. *re, vt eam perferant ante tribunal Domini nostri Iesu Christi, & habeant vitam ęternam.*

Quomodo intelligatur, impium per fidem, & gratiam iustificari. Cap. VIII.

Rom. 3. *CVm vero Apostolus dicit, iustificari hominem per fidem, & gratis, ea verba in eo sensu intelligenda sunt, quem perpetuus Ecclesiæ Catholicæ cōsensus tenuit, & expressit, vt scilicet per fidem ideo iustificari dicamur, quia fides est humanæ salutis initium, fundamentum, & radix omnis* Heb. 11. *iustificationis, sine qua impossibile est placere Deo, & ad filiorum eius consortium peruenire: gratis autem iustificari ideo dicamur, quia nihil eorum* Infr. c. 9. Roma. 10. Ephe. 2. Tit. 3. *quę iustificationem pręcedunt, siue fides, siue opera, ipsam iustificationis gratiā promeretur: si enim gratia est, iam non ex operibus: alioquin, vt idem Apostolus, inquit, gratia iam non est gratia.*

Tit. 3. Contra inanem hæreticorum fiduciam. Cap. IX.

QVamuis autem necessarium sit credere, neque remitti, neque remissa vnquā fuiße peccata, nisi gratis diuina misericordia propter Christum, nemini tamen fiduciam, & certitudinem remissionis peccatorum suorum iactanti, & in ea sola quiescenti peccata dimitti, vel dimißa esse, dicendum est; cum apud hæreticos, & schismaticos Infr. Can. 12. & 13. *possit esse, immo nostra tempestate sit, & magna*

contra ecclesiam Catholicam contentione prædicetur, vana hęc ab omni pietate remota fiducia. Sed neque illud asserendum est, oportere eos, qui vere iustificati sunt, absque ulla omnino dubitatione apud semetipsos statuere se esse iustificatos, neminémque a peccatis absolui, ac iustificari, nisi eum, qui certo credat se absolutum, & iustificatum esse, atque hac sola fide absolutionem, & iustificationē perfici; quasi qui hoc non credit, de Dei promissis, deque mortis, & resurrectionis Christi efficacia dubitet. nam sicut nemo pius de Dei misericordia, de Christi merito, deque sacramentorum virtute, & efficacia dubitare debet; sic quilibet, dum seipsum, suamque propriam infirmitatem, & indispositionem respicit, de sua gratia formidare, & timere potest; cum nullus scire valeat certitudine fidei cui non potest subesse falsum, se gratiam Dei esse consecutum. Inf.can. 14.

De acceptæ iustificationis incremento. Cap. X.

Sic ergo iustificati, & amici Dei, ac domestici facti, euntes de virtute in virtutem, renouantur, ut Apostolus inquit, de die in diem: hoc est, mortificando membra carnis suæ, & exhibendo ea arma iustitiæ in sanctificationem, per obseruationem mandatorum Dei, & Ecclesiæ in ipsa iustitia per Christi gratiam accepta, cooperante fide, Psal. 83. Inf.can. 24. 2.Cor. 4. Colos. 3.

verax: Dimitte nobis debita nostra: quo fit, ut iusti ipsi eo magis se obligatos ad ambulandum in via iustitiæ sentire debeāt, quò liberati iam a peccato, serui autem facti Deo sobrie, iuste, & pie viuentes proficere possunt per Christum Iesum, per quem accessum habuerunt in gratiam istam: Deus namque sua gratia semel iustificatos non deserit, nisi ab eis prius deseratur. Itaque nemo sibi in sola fide blandiri debet, putans fide sola se hæredem esse constitutum, hæreditatemque consecuturum, etiam si Christo non compatiatur, ut & conglorificetur. nam & Christus ipse, ut inquit Apostolus, cum esset filius Dei, didicit ex ijs, quæ passus est, obedientiam: consumatus, factus est omnibus obtemperantibus sibi causa salutis æternæ. Propterea Apostolus ipse monet iustificatos, dicens: Nescitis, quod ij, qui in stadio currunt, omnes quidem currunt, sed unus accipit brauium: sic currite, vt comprehendatis: Ego igitur sic curro, non quasi in incertum: sic pugno, non quasi aerem verberans; sed castigo corpus meum, & in seruitutem redigo: ne forte, cum alijs prædicauerim, ipse reprobus efficiar. Item princeps Apostolorum Petrus, Satagite, vt per bona opera certam uestram vocationem, & electionem faciatis. Hæc enim facientes, non peccabitis aliquando. Vnde constat eos orthodoxæ religionis doctrinæ aduersari; qui dicunt, iustum in omni bono opere saltem venialiter peccare, aut, quod

Matth. 6. Luc. 13. Tit. 2. Inf. can. 20. Philip. 2. Hebr. 5. 1. Cor. 9. Ibidem. 2. Pet. 1. Inf. can. 25.

intolerabilibus est, pœnas æternas mereri, atque etiam eos, qui statuunt, in omnibus operibus iustos peccare, si in illis suam ipsorum socordiam excitando, & sese ad currendum in stadio cohortando, cum hoc, ut in primis glorificetur Deus, mercedem quoque intuentur æternam: cum scriptum sit; Inclinaui cor meum ad faciendas iustificationes tuas propter retributionem. Et de Mose dicat Apostolus, quod respiciebat in remunerationem.

Inf. can. 31.
Psal. 118.
Heb. 11.

Prædestinationis temerariam præsumptionem cauendam esse. Cap. XII.

NEmo quoque, quamdiu in hac mortalitate viuitur, de arcano diuinæ prædestinationis mysterio vsque adeo præsumere debet, vt certo statuat se omnino esse in numero prædestinatorum, quasi verum esset, quod iustificatus aut amplius peccare non possit, aut, si peccauerit, certam sibi resipiscentiam promittere debeat. nam nisi ex speciali reuelatione sciri non potest, quod Deus sibi elegerit.

Inf. can. 15. & 16.
Prou. 29.
Ezec. 18.
Gala. 3.

De perseuerantiæ munere. Cap. XIII.

SImiliter de perseuerantiæ munere, de quo scriptum est: Qui perseuerauerit vsque in finem, hic saluus erit: quod quidem aliunde haberi

Matth. 19. & 24.

haberi non potest, nisi ab eo, qui potens est eum, qui stat, statuere, vt perseueranter stet, & eum, qui cadit, restituere: nemo sibi certi aliquid absoluta certitudine polliceatur: tametsi in Dei auxilio firmissimam spem collocare, & reponere omnes debent. Deus enim, nisi ipsi illius gratiæ defuerint, sicut cœpit opus bonum, ita perficiet, operans velle, & perficere. Veruntamen, qui se existimant stare, videant, ne cadant, & cum timore, ac tremore, salutem suam operentur in laboribus, in vigilijs, in eleemosynis, in orationibus, & oblationibus, in ieiunijs, & castitate. formidare enim debent, scientes quod in spem gloriæ, & nondum in gloria renati sunt, de pugna, quæ superest cum carne, cum mundo, cum Diabolo: in qua victores esse non possunt, nisi cum Dei gratia Apostolo obtemperent, dicenti: Debitores sumus non carni, vt secundum carnem viuamus. si enim secundum carnem vixeritis, moriemini: si autem spiritu facta carnis mortificaueritis, viuetis. Ezec. 33. Philip. 1. 1. Cor. 18. Roma. 8.

De lapsis, & eorum reparatione. Cap. XIIII.

QVi vero ab accepta iustificationis gratia per peccatũ exciderũt, rursus iustificari poterunt, cum, excitante Deo per Pœnitentiæ Sacramentum, merito Christi amissam gratiam recu- Infr. Can. 23. & 29.

agite, & facite fructus dignos pęnitentiæ.

Quolibet mortali peccato amitti gratiam, sed non fidem. Cap. XV.

ADuersus etiam hominum quorundam callida ingenia, qui per dulces sermones, & benedictiones seducunt corda innocentium, asserendum est, non modo infidelitate, per quam & ipsa fides amittitur, sed etiam quocunque alio mortali peccato, quamuis non amittatur fides, acceptam iustificationis gratiam amitti, diuinæ legis doctrinam defendendo, quę a regno Dei non solum infideles excludit, sed & fideles quoque fornicarios, adulteros, molles, masculorum concubitores, fures, auaros, ebriosos, maledicos, rapaces, cæterosque omnes, qui lętalia committunt peccata, a quibus cum diuinæ gratiæ adiumento abstinere possunt, & pro quibus a Christi gratia separantur.

Inf. Can. 27
Rom. 16.
1. Tim. 1.

De fructu iustificationis, hoc est, de merito bonorum operum, deque ipsius meriti ratione. Cap. XVI.

HAc igitur ratione iustificatis hominibus, siue acceptam gratiam perpetuo conseruauerint, siue amissam recuperauerint, proponenda sunt Apostoli verba: Abundate in omni opere bono,

1. Cor. 15.

Hebr. 6. *no, ſcientes quod labor veſter non eſt inanis in Domino. non enim iniuſtus eſt Deus, vt obliuiſcatur operis veſtri, & dilectionis, quam oſtendiſtis in nomine ipſius. Et, Nolite amittere confidentiam veſtram, quę magnam habet remunerationem. Atque ideo bene operantibus vſque in finem, & in Deo ſperantibus proponenda eſt vita æterna, & tanquam gratia filijs Dei per Chriſtum Ieſum miſericorditer promiſſa; & tanquam merces, ex ipſius Dei promiſſione bonis ipſorum operibus, & meritis fideliter reddenda. hæc eſt enim illa corona iuſtitię, quam poſt ſuum certamen, & curſum repoſitam ſibi eſſe aiebat Apoſtolus, a iuſto iudice ſibi reddendam, non ſolum autem ſibi, ſed & omnibus, qui diligunt aduentum eius. cum enim ille ipſe Chriſtus Ieſus tanquam caput in membra, & tanquam vitis in palmites, in ipſos iuſtificatos iugiter virtutem influat, quæ virtus bona eorum opera ſemper antecedit, & comitatur, & ſubſequitur: & ſine qua nullo pacto Deo grata, & meritoria eſſe poſſent, nihil ipſis iuſtificatis amplius deeſſe credendum eſt, quo minus plene illis quidem operibus, quę in Deo ſunt facta, diuinæ legi pro huius uitæ ſtatu ſatisfeciſſe, & uitam æternam ſuo etiam tempore, ſi tamen in gratia deceſſerint, conſequendam, vere promeruiſſe cenſeantur, cum Chriſtus Saluator noſter, dicat: Si quis biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non ſitiet in ęternum, ſed fiet in eo fons*

Hebr. 10. Infr. Can. 26.

2. Tim. 4.

Ioan. 15.

1. Cor. 11.

Ioan 4.

aquæ salientis in uitam æternam. Ita neque propria nostra iustitia, tamquam ex nobis propria statuitur, neque ignoratur, aut repudiatur iustitia Dei, quæ enim iustitia nostra dicitur, quia per eam nobis inhærentem iustificamur; illa eadem Dei est, quia a Deo nobis infunditur per Christi meritum. Neque vero illud omittendum est, quod licet bonis operibus in sacris literis vsque adeo tribuatur, vt etiam qui uni ex minimis suis potum aquæ frigidę dederit, promittat Christus eum non esse sua mercede cariturum, & Apostolus testetur, id quod in præsenti est momentaneum, & leue tribulationis nostrę, supra modum in sublimitate æternum glorię pondus operari in nobis: absit tamen, vt Christianus homo in se ipso uel confidat, vel glorietur, & non in Domino, cuius tanta est erga omnes homines bonitas, vt eorum uelit esse merita, quę sunt ipsius dona. Et quia in multis offendimus omnes, unusquisque sicut misericordiam, & bonitatem, ita seueritatem, & iudicium ante oculos habere debet; neque se ipsum aliquis, etiam si nihil sibi conscius fuerit, iudicare: quoniam omnis hominum vita non humano iudicio examinanda, & iudicanda est, sed Dei, qui illuminabit abscondita tenebrarum, & manifestabit consilia cordium. & tunc laus erit vnicuique a Deo, qui vt scriptum est, redet vnicuique secundum opera sua.

Matt. 10. Marc. 9. 2. Cor. 4. 1. Cor. 1. 2. Cor. 10. Gala. 6. Iere. 9. Iac. 3. 1. Cor. 4. Math. 16. Roma. 6.

Post hanc Catholicam de iustificatione doctrinam, quam nisi quisque fideliter firmiterque rece-

perit, iustificari non poterit; placuit sanctæ Synodo hos Canones subiungere, vt omnes sciant, non solum quid tenere, & sequi, sed etiam quid vitare, & fugere debeant.

DE IVSTIFICATIONE.

Canon I.

Sup. cap. 1. 3. Rom 3. 1. Cor. 15.

SI quis dixerit, hominem suis operibus, quæ vel per humanæ naturæ, vel per legis doctrinam fiant, absque diuina per Iesum Christum gratia posse iustificari coram Deo: anathema sit.

Canon II.

SI quis dixerit, ad hoc solum diuinam gratiam per Christum Iesum dari, vt facilius homo iuste viuere, ac vitam æternam promereri possit, quasi per liberum arbitrium sine gratia vtrumque, sed ægre tamen, & difficulter possit: anathema sit.

Canon III.

Sup. ca. 5. Roma. 5.

SI quis dixerit, sine preueniente Spiritus sancti inspiratione, atque eius adiutorio hominẽ credere, sperare, diligere, aut penitere posse sicut oportet, vt ei iustificationis gratia conferatur: anathema sit.

Canon IIII.

SI quis dixerit, liberum hominis arbitrium a Deo motũ, & excitatum, nihil cooperari assentiendo

tiendo Deo excitanti, atque vocanti quo ab obtinendam iustificationis gratiam se disponat, ac præparet, neque posse dissentire si velit: sed veluti inanime quoddam nihil omnino agere, mereq; passiue se habere: anathema sit.

Canon V.

Si quis liberum hominis arbitrium post Adæ peccatum amissum, & extinctum esse dixerit, aut rem esse de solo titulo, immo titulum sinere, figmentum denique a Satana inuectum in Ecclesiam: anathema sit. Sup. c.5.

Canon VI.

Si quis dixerit non esse in potestate hominis, vias suas malas facere, sed mala opera ita, ut bona, Deum operari, non permissiue solũ, sed etiam proprie, vt per se, adeo vt sit proprium eius opus, non minus proditio Iudæ, quam vocatio Pauli: anathema sit.

Canon VII.

Si quis dixerit, opera omnia, quæ ante iustificationem fiunt, quacunque ratione facta sint, uere esse peccata, vel odium Dei mereri, aut, quanto vehementius quis nititur se disponere ad gratiam, tanto eum grauius peccare: anathema sit. Ioan. 1.

Canon VIII.

Si quis dixerit, gehennæ metum, per quem Psalm. 17.

ad

Canon XIII.

Si quis dixerit, omni homini ad remissionem peccatorum aßequendam necessarium esse, ut credat certo, & absque ulla hæsitatione propriæ infirmitatis, & dispositionis, peccata sibi eße remißa: anathema sit. Sup.c.10.

Canon XIIII.

Si quis dixerit, hominem a peccatis absolui, ac iustificari ex eo, quod se absolui, ac iustificari certo credat; aut neminem vere esse iustificatum, nisi qui credat se esse iustificatum; & hac sola fide absolutionem, & iustificationem perficit: anathema sit. Sup.c.9.

Canon XV.

Si quis dixerit, hominem renatum, & iustificatum teneri ex fide ad credendum; se certo esse in numero prædestinatorum: anathema sit. Sup.c.12.

Canon XVI.

Si quis magnum illud vsque in finem perseuerantiæ donum se certo habiturum absoluta, & infallibili certitudine dixerit; nisi hoc speciali reuelatione didicerit; anathema sit. Sup.c. 12. & 13. Galat.3. Ezech.3. Prou.29.

Canon XVII.

Si quis iustificationis gratiam non nisi prædestinatis ad vitam contingere dixerit, reliquos uero omnes, qui uocantur, uocari quidem, sed gratiam non accipere, vtpote diuina potestate prædestinatos ad malum: anathema sit.

Canon XVIII.

Si quis dixerit, Dei præcepta homini etiam Sup.c. 11.

iustifi-

1. Ioan. 5. Rom. 13. *iustificatio, & sub gratia constituto, esse ad obseruandum impossibilia: anathema sit.*

Canon XIX.

Si quis dixerit, nihil præceptum esse in Euangelio præter fidem, cætera esse indifferentia, neque præcepta, neque prohibita, sed libera; aut decem præcepta nihil pertinere ad Christianos: anathema sit.

Canon XX.

Sup. c. 11. *Si quis hominem iustificatum, & quantumlibet perfectum dixerit non teneri ad obseruantiam mandatorum Dei, & Ecclesiæ, sed tantum ad credendum; quasi vero Euangelium sit nuda, & absoluta promissio vitæ æternæ, sine conditione obseruationis mandatorum: anathema sit.*

Canon XXI.

Iob. 19. Ioan. 15. Philip. 4. *Si quis dixerit, Christum Iesum a Deo omnibus datum fuiße ut redemptorem, cui fidant, non etiã ut legislatorem, cui obediant: anathema sit.*

Canon XXII.

Sup. c. 13. *Si quis dixerit, iustificatum, uel sine speciali auxilio Dei in accepta iustitia perseuerare posse, uel cum eo non poße: anathema sit.*

Canon XXIII.

Sup. c. 14. *Si quis hominem semel iustificatum dixerit amplius peccare non posse, neque gratiam amittere, atque ideo eum, qui labitur, & peccat, numquam vere fuiße iustificatum, aut contra, poße in tota vita peccata omnia, etiam venialia, vitare,*

nisi

nisi ex speciali Dei priuilegio, quemadmodum de Beata Virgine tenet Ecclesia: anathema sit.

Canon XXIIII.

Si quis dixerit, iustitiam acceptam non conseruari, atque etiam non augeri coram Deo per bona opera; sed opera ipsa fructus solummodo, & signa esse iustificationis adeptæ, non autem ipsius augendæ causam: anathema sit. Sup.c. 10.

Canon XXV.

Si quis in quolibet bono opere iustum saltem venialiter peccare dixerit, aut, quod intolerabilius est, mortaliter, atque ideo pœnas æternas mereri; tantumque ob id non damnari, quia Deus ea opera non imputet ad damnationem: anathema sit. Sup c.11. in fine.

Canon XXVI.

Si quis dixerit, iustos non debere pro bonis operibus, quæ in Deo fuerint facta expectare, & sperare æternam retributionem a Deo per eius misericordiam, & Iesu Christi meritum, si bene agendo, & diuina mandata custodiendo usque in finem perseuerauerit: anathema sit. Sup c.16. Ioan.3. Psal.118. Hebr.11.

Canon XXVII.

Si quis dixerit, nullum eße mortale peccatum, nisi infidelitatis, aut nullo alio, quantumuis Sup.c.15.

uis graui, & enormi, præterquam infidelitatis peccato, semel acceptā gratiam amitti: anathema sit.

Canon XXVIII.

Sup. c. 14. *Si quis dixerit, amissa per peccatum gratia simul & fidem semper amitti, aut fidem, quæ remanet, non esse veram fidem, licet non sit viua, aut eum, qui fidem sine charitate habet, non posse Christianum: anathema sit.*

Canon XXIX.

Inf. sess. 14. canon 15. de Pœniten. *Si quis dixerit eum qui post Baptismum lapsus est, non posse per Dei gratiam resurgere, aut posse quidem, sed sola fide amissam iustitiam recuperare sine Sacramento Pœnitentiæ, prout sancta Romana, & vniuersalis Ecclesia, a Christo domino, & eius Apostolis edocta, hucusque professa est, seruauit, & docuit: anathema sit.*

Canon XXX.

Si quis post acceptam iustificationis gratiam cuilibet peccatori pœnitenti culpam remitti, & reatum æternæ pœnæ deleri dixerit, vt nullus remaneat reatus pœnæ temporalis, exoluendæ uel in hoc sęculo, vel in futuro in Purgatorio, antequam ad regna Cęlorum aditus patere possit: anathema sit. Inf. sess. 25. in princ.

Canon

Canon XXXI.

SI quis dixerit, iustificatum peccare, dum intuitu ęternę mercedis bene operatur: anathema sit. Sup.c.11. in fine.

Canon XXXII.

SI quis dixerit, hominis iustificati bona opera ita esse dona Dei, vt non sint etiam bona ipsius iustificati, merita, aut ipsum iustificatum bonis operibus, quae ab eo per Dei gratiam, & Iesu Christi meritum, cuius viuum membrum est, fiunt, non vere mereri augmentum gratiae, vitam ęternam, & ipsius vitae aeternae, si tamen in gratia decesserit, consecutionem, atque etiam glorię augmentum: anathema sit.

Canon XXXIII.

SI quis dixerit, per hanc doctrinam Catholicam de iustificatione a sancta Synodo hoc praesenti Decreto expressam, aliqua ex parte gloriae Dei, vel meritis Iesu Christi Domini nostri, derogari, & non potius veritatem fidei nostrae, Dei deniq;, ac Christi Iesu gloriam illustrari: anathema sit.

DECRETVM

De Reformatione.

Caput I.

E*Adem sacrosancta Synodus, eisdem Praesidenti-*

ſidentibus Apoſtolicæ Sedis Legatis, ad reſtituendum collapſam admodum Eccleſiaſticam diſciplinam, deprauatosque in Clero, & populo Chriſtiano mores emendandos ſe accingere volens, ab iis, qui maioribus eccleſiis præſunt, initium cenſuit eſſe ſumendum: integritas enim præſidentium ſalus eſt ſubditorum. Confidens itaque per Domini ac Dei noſtri miſericordiam, prouidamque ipſius Dei in terris Vicarij ſolertiam omnino futurum, vt ad eccleſiarum regimen, onus quippe angelicis humeris formidandum, qui maxime digni fuerint, quorumque prior vita, ac omnis ætas, a puerilibus exordiis vſque ad perfectiores annos per diſciplinæ ſtipendia Eccleſiaſticæ laudabiliter acta teſtimonium præbeat, ſecundum venerabiles beatorum Patrum ſanctiones aſſumantur, omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, & Cathedralibus eccleſiis quibuſcunque quouis nomine, ac titulo, præfectos monet, ac monitos eſſe vult, vt attendentes ſibi, & vniuerſo gregi, in quo Spiritus ſanctus poſuit eos regere Eccleſiam Dei, quam acquiſiuit ſanguine ſuo, vigilent, ſicut Apoſtolus præcipit, in omnibus laborent, & miniſterium ſuum impleant, implere autem illud ſe nequaquam poſſe ſciant, ſi greges ſibi commiſſos mercenariorum more deſerant, atque ouium ſuarum, quarum ſanguis de eorum eſt manibus a ſupremo iudice requirendus, cuſtodire minime incumbant: cùm certiſſimum ſit non admit-

Inf. ſeſ. 24. de ref. c. 1. Act. 20.

2. Tim. 4. Ioan. 10. Ezec. 3. Act. 10. Inf. ſeſ. 24. de ref. c. 1.

ti pastoris excusationem; si lupus oues comedit, & pastor nescit. Ac nihilominus quia nonnulli, quod vehementer dolendum est, hoc tempore reperiuntur, qui propriæ etiam salutis immemores, terrenaque cælestibus, ac diuinis humana præferentes, in diuersis curijs vagantur, aut in negotiorum temporalium solicitudine, ouili derelicto, atque ouium sibi commissarum cura neglecta, se detinent occupatos placuit sacrosanctæ Synodo, antiquos canones, qui temporum, atque hominum iniuria pene in desuetudinem abierunt, aduersus non residentes promulgatos innouare, quemadmodum virtute præsentis Decreti innouat, ac vlterius, pro firmiori eorundem residentia, & reformandis in Ecclesia moribus, in hunc, qui sequitur, modum statuere, atque sancire.

c. peruenit. cum multis seq. 7. q. 1. de cle. non resid. per totum, & c. cum ex eo, de elec. in 6.

Si quis a Patriarchali, Primatiali, Metropolitana, seu Cathredali ecclesia, sibi quocunque titulo, causa, nomine, seu iure commissa, quacunque ille dignitate, gradu, & preeminentia præfulgeat, legitimo impedimento, seu iustis, & rationabilibus causis cessantibus, sex mensibus continuis extra suam diœcesim morando abfuerit: quartæ partis fructuum vnius anni, fabricæ ecclesiæ, pauperibus loci, per superiorem ecclesiasticum applicandorum, pœnam ipso iure incurrat. Quod si per alios sex menses in huiusmodi absentia perseuerauerit, aliam quartam partem fructuum similiter applicādam eo ipso amittat. Cre-

Inf. ses. 23. de ref. c. 1. 2. & sess. 24. c. 12. de ref. &

sef. 20. de ref. c. 3.

scente vero contumacia, vt seueriori sacrorum Canonum censuræ subijciatur, Metropolitanus Suffraganeos Episcopos absentes, Metropolitanum vero absentem Suffraganeus Episcopus antiquior residens, sub pœna interdicti ingressu ecclesiæ eo ipso incurrenda infra tres menses per literas, seu nuncium Romano Pontifici denunciare teneatur, qui in ipsos absentes, prout cuiusque maior, aut minor contumacia exegerit, suæ supremæ Sedis auctoritate animaduertere, & ecclesiis ipsis de pastoribus vtilioribus prouidere poterit, sicut in Domino nouerit salubriter expedire.

Caput II.

Episcopis inferiores, quęuis beneficia Ecclesiastica personalem residentiam de iure, siue consuetudine exigentia, in titulum, siue commendam obtinentes, ab eorum Ordinarijs, quemadmodum eis pro bono ecclesiarum regimine, & diuini cultus augmento, locorum, personarum qualitate pensata, expediens videbitur, opportunis iuris remedijs residere cogantur, nullique priuilegia, seu indulta perpetua de non residendo, aut de fructibus in absentia percipiendis, suffragentur. Indulgentijs vero, & dispensationibus temporalibus ex veris, & rationabilibus causis tantum concessis, & eorum Ordinario legitime probandis, in suo robore permansuris: quibus casibus nihilominus officium sit Episcoporum, tanquam

quam in hac parte a Sede Apostolica delegatorum, prouidere; vt per deputationem idoneorum Vicariorum, & congruæ portionis fructuum assignationem, cura animarum nullatenus negligatur; nemini, quo ad hoc, priuilegio, seu exeptione quacunque suffragante.

Caput III.

Ecclesiarum Prælati ad corrigendum subditorũ excessus prudenter, ac diligenter intendant, & nemo secularis Clericus, cuiusuis personalis, vel regularis, extra monasterium degens, etiam sui ordinis priuilegijs prætextu tutus censeatur, quo minus, si deliquerit, ab Ordinario loci, tanquam super hoc a Sede Apostolica delegato, secundũ canonicas sanctiones visitari, puniri, & corripi ualeat.

Caput IIII.

Capitula Cathedrialium, & aliarum maiorum ecclesiarum, illorumque personæ, nullis exemptionibus, consuetudinibus, sententijs, iuramentis, concordijs, quæ tantum suos obligent auctores, non etiam successores, tueri se possint, quominus a suis Episcopis, & alijs maioribus prælatis, per seipsos, uel illis, quibus sibi videbitur, adiunctis; iuxta canonicas sanctiones, toties, quoties opus fuerit, visitari, corrigi, & emendari, etiã auctoritate Apostolica, possint, & valeant. In s. sess. vi. de ref. c. 6.

Caput V.

Inf. sess. 1. de ref. c. 23. & 8.

NVlli Episcopo liceat cuiusuis priuilegij prætextu Pontificalia in alterius diœcesi exercere, nisi de Ordinarij loci expressa licentia; & in personas eidem Ordinario subiectas tantum: si secus factum fuerit, Episcopus ab exercitio Pontificalium, & sic ordinati ab executione ordinum sint ipso iure suspensi.

Indictio futuræ Sessionis.

PLacet ne vobis proximam futuram Sessionem celebrari die Iouis feria quinta post primam Dominicam subsequentis Quadragesimæ, quæ erit dies tertia mensis Martij? Responderunt, *Placet.*

SESSIO SEPTIMA

CELEBRATA DIE III. MENSIS MARTII. M. D. LXVII.

Decretum de Sacramentis.

PROOEMIVM.

D consummationem salutaris de iustificatione doctrinæ, quæ in præcedenti proxima Sessione uno omnium Patrum consensu promulgata fuit; consentaneum uisum est de sanctissimis Ecclesiæ Sacramentis agere, per quæ omnis uera iustitia uel incipit, uel cœpta augetur, uel amissa reparatur: propterea sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, Præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, ad errores eliminandos, extirpandas hæreses, quæ circa sanctissima ipsa Sacramenta hac nostra tempestate, tum de damnatis olim a Patribus nostris hæresibus suscitatæ, tum etiam de nouo adinuentæ sunt, quæ Catholicæ Ecclesiæ puritati, & animarum saluti, ma-

gnopere officiunt, ſanctarum ſcripturarum doctrinæ, Apoſtolicis traditionibus, atque aliorum Conciliorum, & Patrũ conſenſu inhęrendo, hos præſentes Canones ſtatuendos, & decernendos cenſuit, reliquos, qui ſuperſunt ad cœpti operis perfectionem, deinceps, diuino ſpiritu adiuuante, editura.

DE SACRAMENTIS.

Canon I.

SI quis dixerit, ſacramenta nouæ legis non fuiſſe omnia a Ieſu Chriſto Domino noſtro, inſtituta, aut eſſe plura, vel pauciora, quam ſeptem, videlicet, Baptiſmum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiã, Extremam unctionem, Ordinẽ, & Matrimonium, aut etiam aliquod horum ſeptẽ nõ eſſe vere, & proprie Sacramentũ: anathema ſit.

Canon II.

SI quis dixerit, ea ipſa nouæ legis Sacramenta a Sacramentis antiquæ legis non differre, niſi quia cæremoniæ ſunt aliæ, & alij ritus externi: anathema ſit.

Canon III.

SI quis dixerit, hęc ſeptem ſacramenta ita eſſe inter ſe paria, vt nulla ratione aliud ſit alio dignius: anathema ſit.

Canon IIII.

Sup ſeſ. 6. de Iuſti.

SI quis dixerit, Sacramenta nouæ legis non eſſe ad ſalutem neceſſaria, ſed ſuperflua; & ſine

eis,

eis, aut eorum uoto per solam fidem homines a Deo gratiam iustificationis adipisci, licet omnia singulis necessaria non sint: anathema sit. cap. 7. & can. 7.

Canon V.

SI quis dixerit, hęc sacramenta propter solam fidem nutriendam instituta fuisse: anathema sit.

Canon VI.

SI quis dixerit, Sacramenta nouæ legis non continere gratiam, quam significant; aut gratiam ipsam non ponentibus obicem non conferre, quasi signa tantum externa sint acceptę per fidem gratiæ, vel iustitiæ, & notæ quędam Christianę professionis, quibus apud homines discernuntur fideles ab infidelibus: anathema sit.

Canon VII.

SI quis dixerit, non dari gratiam per huiusmodi Sacramenta semper, & omnibus, quantum est ex parte Dei, etiam si rite ea suscipiant, sed aliquando, & aliquibus: anathema sit.

Canon VIII.

SI quis dixerit, per ipsa nouę legis Sacramenta ex opere operato non conferri gratiam, sed solā fidem diuinæ promissionis ad gratiam consequendam sufficere: anathema sit. Sup. ses. 5. de pecca. orig.

Canon IX.

SI quis dixerit, in tribus Sacramentis, Baptismo scilicet, Confirmatione, & Ordine, non imprimi characterem in anima, hoc est signum quoddam spirituale, & indelebile, vnde ea iterari non possint:

possint: anathema sit.

Canon X.

de pæ. ca. 6. Inf. sess. 14. SI *quis dixerit, Christianos omnes in verbo, & omnibus Sacramentis administrandis habere potestatem: anathema sit.*

Canon XI.

SI *quis dixerit, in ministris, dum Sacramenta conficiunt, & conferunt, non requiri intentionem saltem faciendi, quod facit Ecclesia: anathema sit.*

Canon XII.

SI *quis dixerit, ministrum in peccato mortali existentem, modo omnia essentialia, quæ ad Sacramentum conficiendum, aut conferendum pertinent, seruauerit, non conficere, aut conferre Sacramentum: anathema sit.*

Canon XIII.

SI *quis dixerit, receptos, & approbatos Ecclesiæ Catholicę ritus, in solenni Sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contemni, aut sine peccato a ministris pro libito omitti, aut in nouos alios per quemcunque ecclesiarum Pastorem mutari posse: anathema sit.*

DE BAPTISMO.

Canon I.

SI quis dixerit, Baptiſmum Ioannis habuiſſe eandem vim cum Baptiſmo Chriſti: anathema ſit.

Canon II.

Si quis dixerit, aquam veram, & naturalem non eſſe de neceſſitate Baptiſmi, atque ideo verba illa Domini noſtri Ieſu Chriſti, Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu ſan- Ioan. 3.

cto

cto, ad metaphoram aliquam detorserit: anathema sit.

Canon III.

SI quis dixerit, in Ecclesia Romana, quę omniũ ecclesiarum mater est, & magistra, non esse veram de Baptismi Sacramento doctrinam: anathema sit.

Canon IIII.

SI quis dixerit, Baptismum, qui etiam datur ab hæreticis in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, cum intentione faciendi quod facit Ecclesia, non esse uerum Baptismum: anathema sit.

Canon V.

SI quis dixerit, Baptismum liberum esse, hoc est non necessarium ad salutem: anathema sit.

Canon VI.

SI quis dixerit, Baptizatnm non posse, etiam si velit, gratiam amittere, quantumcunq; peccet, nisi nolit credere: anathema sit.

Canon VII.

SI quis dixerit, Baptizatus per Baptismum ipsum solius tantum fidei debitores fieri, non autem vniuersæ legis Christi seruandæ: anathema sit.

Canon

Canon VIII.

SI quis dixerit, baptizatos liberos eße ab omnibus sanctæ Ecclesię pręceptis, quæ vel scripta, vel tradita sunt, ita vt ea obseruare non teneantur, nisi se sua sponte illis submittere voluerint: anathema sit.

Canon IX.

SI quis dixerit, ita reuocandos eße homines ad Baptismi suscepti memoriam, vt vota omnia, quæ post Baptismum fiunt vi promissionis, in Baptismo ipso iam factæ, irrita esse intelligant, quasi per ea, & fidei, quam professi sunt, detrahatur, & ipsi Baptismo: anathema sit.

Canon X.

SI quis dixerit, peccata omnia, quæ post Baptismum fiunt, sola recordatione, & fide suscepti Baptismi vel dimitti, vel venialia fieri: anathema sit.

Canon XI.

SI quis dixerit, uerum, & rite collatum Baptismum iterandum esse illi qui apud infideles fidem Christi negauerit, cum ad pœnitentiam conuertitur: anathema sit.

Canon

Canon XII.

SI quis dixerit, neminem eſſe Baptizandum, niſi ea ętate, qua Chriſtus baptizatus eſt, vel in ipſo mortis articulo: anathema ſit.

Canon XIII.

Sup. ſeſſ. 5. de pecca. origi. paragr. ſi quis paruulos.

SI quis dixerit, paruulos, eo quod actum credendi non habent, ſuſcepto Baptiſmo, inter fideles computandos non eſſe, ac propterea, cum ad annos diſcretionis peruenerint, eſſe rebaptizandos; aut pręſtare omitti eorum Baptiſma, quam eos non actu proprio credentes baptizari in ſola fide Eccleſiæ: anathema ſit.

Canon XIIII.

Sup. ibid.

SI quis dixerit, huiuſmodi paruulo baptizatos, cum adoleuerint, interrogandos eſſe, an ratum habere velint, quod patrini, eorum nomine, dum baptizarentur, polliciti ſunt, & , ubi ſe nolle reſponderint, ſuo eſſe arbitrio relinquendos, nec alia interim pœna ad Chriſtianā vitam cogendos, niſi vt ab Euchariſtiæ, aliorumq; ſacramentorum perceptione arceantur, donec reſipiſcant: anathema ſit.

DE CONFIRMATIONE.

Canon I.

SI quis dixerit, confirmatione baptizatorum ocio sam cæremoniam esse, & non potius verum, & roprium Sacramentum, aut olim nihil aliud fuis e, quam cathechesim quandam, qua adolescentiæ roximi fidei suę rationem coram ecclesia expone am: anathema sit.

Canon II.

SI quis dixerit, iniurios esse Spiritui sancto eos, qui sacro Confirmationis chrismati virtutem liquam tribunt: anathema sit.

Canon III.

SI quis dixerit, sanctæ confirmationis ordinariũ ministrum non esse solum Episcopum, sed quem is simplicem sacerdotem: anathema sit.

DECRETVM DE Reformatione.

EAdem sacrosancta Synodus, eisdem Præsidentibus, & Legatis, inceptum residentiæ, & reormationis negotium ad Dei laudem, & Chritianę religionis incrementum prosequi intendens, ut sequitur, statuendum censuit, salua semper in omnibus Sedis Apostolicæ auctoritate. Sup. ses. 6. c. 2. & inf. ses. 23. c. I. Infr. sess. vlt. & refor. cap. 21.

Caput

Caput I.

Inf. ses. 22. c. 2. & ses. 24. c. 1. de ref. c. cum in cunctis. de elect.

AD Cathedralium ecclesiarum regimen nullus, nisi ex legitimo matrimonio natus, & ætate matura, grauitate morum, literarumq; scientia, iuxta constitutionem Alexandri Tertij, quę incipit, Cum in cunctis, in Concilio Lateranensi promulgatam, pręditus assumatur.

Caput II.

Inf. ses. 24. de refor. cap. 17.

NEmo quacumque etiam dignitate, gradu aut pręeminentia præfulgens, plures Metropolitanas, seu Cathedrales Ecclesias, in titulum, siue commendã, aut alio quouis nomine, contra sacrorũ canonum instituta, recipere, & simul retinere pręsumat; cum valde fælix sit ille censendus, cui unã Ecclesiam bene, ac fructuose, & cum animarum sibi commissarum salute regere contigerit. Qui autem plures Ecclesias contra pręsentis Decreti tenorem, nunc detinent, vna, quam maluerint, retenta, reliquas infra sex menses, si ad liberam Sedis Apostolicæ dispositionem pertineant, aliàs infra annum dimittere teneantur. alioquin Ecclesiæ ipsę, vltimo obtenta dumtaxat excepta, eo ipso uacare censeantur.

Caput III.

INferiora beneficia Ecclesiastica, præsertim curam animarum habentia, personis dignis, & habilibus, & quæ in loco residere, ac per se ipsos curam ipsam exercere valeant, iuxta constitutionem Alexandri Tertij, in Lateranensi, quę incipit,

c. quia non nul. 1. de cleri. non

Quia

Quia nonnulli; & aliam Gregorij Decimi, in generali Lugdunensi Concilio, quæ incipit, Licet canon; editam conferantur. aliter autem facta collatio, si ue prouisio, omnino irritetur, & ordinarius collator pœnas constitutionis Concilij generalis, quæ incipit, Graue nimis, se nouerit incursurum. resid. cap. licet. ca. non. de elect. in 6. cap. graue nimis. de præb.

Caput IIII.

QVicunq. de cętero plura curata, aut aliàs incompatibilia beneficia ecclesiastica, siue per viam vnionis ad vitam, seu commendæ perpetuę, aut alio quocunq; nomine, & titulo, contra formã sacrorum Canonum, & pręsertim constitutionis Innocentij Tertij, quę incipit, De multa recipere, ac simul retinere præsumpserit, beneficijs ipsis, iuxta ipsius constitutionis dispositionem, ipso iure, etiam præsentis Canonis vigore, priuatus existat. Inf. ses. 24. de refor. cap. 17. Sup. c. 2. c. de multa. de præb.

Caput V.

ORdinarij locorum quoscunque plura curata, aut alias incompatibilia beneficia ecclesiastica obtinentes, dispensationes suas exhibere districte compellant, & alias procedant, iuxta constitutionem Gregorij Decimi, in generali Lugdunensi Concilio editam, quæ incipit, Ordinarij, quam eadem sancta Synodus innouandam censet, & innouat, addens insuper, quod ipsi Ordinarij Inf. ses. 24. cap. 17. c. ordinarij. de off. ord. in 6.

Caput V.

Inf. ses. 1. de ref. c. 23. & 8.

NVlli Episcopo liceat cuiusuis priuilegij prætextu Pontificalia in alterius diœcesi exercere, nisi de Ordinarij loci expressa licentia; & in personas eidem Ordinario subiectas tantum: si secus factum fuerit, Episcopus ab exercitio Pontificalium, & sic ordinati ab executione ordinum sint ipso iure suspensi.

Indictio futuræ Sessionis.

PLacet ne vobis proximam futuram Sessionem celebrari die Iouis feria quinta post primam Dominicam subsequentis Quadragesimæ, quæ erit dies tertia mensis Martij? Responderunt, *Placet.*

SESSIO SEPTIMA, CELEBRATA DIE III. MENSIS MARTII. M. D. LXVII.

Decretum de Sacramentis.

PROOEMIVM.

D consummationem salutaris de iustificatione doctrinæ, quæ in pręcedenti proxima Sessione uno omnium Patrum consensu promulgata fuit; consentaneum uisum est de sanctissimis Ecclesię Sacramentis agere, per quę omnis uera iustitia uel incipit, uel cœpta augetur, uel amissa reparatur: propterea sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, Pręsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, ad errores eliminandos, extirpandas hęreses, quæ circa sanctissima ipsa Sacramenta hac nostra tempestate, tum de damnatis olim a Patribus nostris hęresibus suscitatę, tum etiam de nouo adinuentæ sunt, quæ Catholicę Ecclesię puritati, & animarum saluti, magnope-

gnopere officiunt, sanctarum scripturarum doctrinæ, Apostolicis traditionibus, atque aliorum Conciliorum, & Patrũ consensu inhęrendo, hos præsentes Canones statuendos, & decernendos censuit, reliquos, qui supersunt ad cœpti operis perfectionem, deinceps, diuino spiritu adiuuante, editura.

DE SACRAMENTIS.

Canon I.

SI quis dixerit, sacramenta nouæ legis non fuisse omnia a Iesu Christo Domino nostro, instituta, aut esse plura, vel pauciora, quam septem, videlicet, Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiã, Extremam unctionem, Ordinẽ, & Matrimonium, aut etiam aliquod horum septẽ nõ esse vere, & proprie Sacramentũ: anathema sit.

Canon II.

SI quis dixerit, ea ipsa nouæ legis Sacramenta a Sacramentis antiquæ legis non differre, nisi quia cæremoniæ sunt aliæ, & alij ritus externi: anathema sit.

Canon III.

SI quis dixerit, hęc septem sacramenta ita esse inter se paria, vt nulla ratione aliud sit alio dignius: anathema sit.

Canon IIII.

Sup. sess. 6. de Iusti.

SI quis dixerit, Sacramenta nouæ legis non esse ad salutem necessaria, sed superflua; & sine

eis,

eis, aut eorum uoto per solam fidem homines a Deo gratiam iustificationis adipisci, licet omnia singulis necessaria non sint: anathema sit. cap. 7. & can. 7.

Canon V.

SI quis dixerit, hęc sacramenta propter solam fidem nutriendam instituta fuisse: anathema sit.

Canon VI.

SI quis dixerit, Sacramenta nouæ legis non continere gratiam, quam significant; aut gratiam ipsam non ponentibus obicem non conferre, quasi signa tantum externa sint acceptę per fidem gratiæ, vel iustitiæ, & notæ quędam Christianę professionis, quibus apud homines discernuntur fideles ab infidelibus: anathema sit.

Canon VII.

SI quis dixerit, non dari gratiam per huiusmodi Sacramenta semper, & omnibus, quantum est ex parte Dei, etiam si rite ea suscipiant, sed aliquando, & aliquibus: anathema sit.

Canon VIII.

SI quis dixerit, per ipsa nouę legis Sacramenta ex opere operato non conferri gratiam, sed solā fidem diuinæ promissionis ad gratiam consequendam sufficere: anathema sit. Sup. sess. 5. de pecca. orig.

Canon IX.

SI quis dixerit, in tribus Sacramentis, Baptismo scilicet, Confirmatione, & Ordine, non imprimi characterem in anima, hoc est signum quoddam spirituale, & indelebile, vnde ea iterari non

possint:

DE BAPTISMO.

Canon I.

SI quis dixerit, Baptiſmum Ioannis habuiſſe eandem vim cum Baptiſmo Chriſti: anathema ſit.

Canon II.

Si quis dixerit, aquam veram, & naturalem non eſſe de neceſſitate Baptiſmi, atque ideo verba illa Domini noſtri Ieſu Chriſti, Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu ſancto Ioan. 3.

cto, ad metaphoram aliquam detorserit: anathema sit.

Canon III.

SI quis dixerit, in Ecclesia Romana, quę omniũ ecclesiarum mater est, & magistra, non esse veram de Baptismi Sacramento doctrinam: anathema sit.

Canon IIII.

SI quis dixerit, Baptismum, qui etiam datur ab hæreticis in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, cum intentione faciendi quod facit Ecclesia, non esse uerum Baptismum: anathema sit.

Canon V.

SI quis dixerit, Baptismum liberum esse, hoc est non necessarium ad salutem: anathema sit.

Canon VI.

SI quis dixerit, Baptizatnm non posse, etiam si velit, gratiam amittere, quantumcunq; peccet, nisi nolit credere: anathema sit.

Canon VII.

SI quis dixerit, Baptizatos per Baptismum ipsum solius tantum fidei debitores fieri, non autem vniuersæ legis Christi seruandæ: anathema sit.

Canon

Canon VIII.

SI quis dixerit, baptizatos liberos esse ab omnibus sanctæ Ecclesię pręceptis, quæ vel scripta, vel tradita sunt, ita vt ea obseruare non teneantur, nisi se sua sponte illis submittere voluerint: anathema sit.

Canon IX.

SI quis dixerit, ita reuocandos esse homines ad Baptismi suscepti memoriam, vt vota omnia, quæ post Baptismum fiunt vi promissionis, in Baptismo ipso iam factæ, irrita esse intelligant, quasi per ea, & fidei, quam professi sunt, detrahatur, & ipsi Baptismo: anathema sit.

Canon X.

SI quis dixerit, peccata omnia, quæ post Baptismum fiunt, sola recordatione, & fide suscepti Baptismi vel dimitti, vel venialia fieri: anathema sit.

Canon XI.

SI quis dixerit, uerum, & rite collatum Baptismum iterandum esse illi qui apud infideles fidem Christi negauerit, cum ad pœnitentiam conuertitur: anathema sit.

Canon

Canon XII.

SI quis dixerit, neminem eße Baptizandum, nisi ea ętate, qua Christus baptizatus est, vel in ipso mortis articulo: anathema sit.

Canon XIII.

Sup. sess. 5. de pecca. origi. pa-ragr. si quis paruulos.

SI quis dixerit, paruulos, eo quod actum credendi non habent, suscepto Baptismo, inter fideles computandos non esse, ac propterea, cum ad annos discretionis peruenerint, esse rebaptizandos; aut pręstare omitti eorum Baptisma, quàm eos non actu proprio credentes baptizari in sola fide Ecclesiæ: anathema sit.

Canon XIIII.

Sup. ibid.

SI quis dixerit, huiusmodi paruulo baptizatos, cum adoleuerint, interrogandos eße, an ratum habere velint, quod patrini, eorum nomine, dum baptizarentur, polliciti sunt, &, ubi se nolle responderint, suo esse arbitrio relinquendos, nec alia interim pœna ad Christianã vitam cogendos, nisi vt ab Eucharistiæ, aliorumq; sacramentorum perceptione arceantur, donec resipiscant: anathema sit.

DE CONFIRMATIONE.

Canon I.

SI quis dixerit, confirmatione baptizatorum ociosam cæremoniam esse, & non potius verum, & proprium Sacramentum, aut olim nihil aliud fuisse, quam cathechesim quandam, qua adolescentiæ proximi fidei suę rationem coram ecclesia exponebant: anathema sit.

Canon II.

SI quis dixerit, iniurios esse Spiritui sancto eos, qui sacro Confirmationis chrismati virtutem aliquam tribunt: anathema sit.

Canon III.

SI quis dixerit, sanctæ confirmationis ordinariũ ministrum non esse solum Episcopum, sed quemuis simplicem sacerdotem: anathema sit.

DECRETVM DE Reformatione.

EAdem sacrosancta Synodus, eisdem Præsidentibus, & Legatis, inceptum residentiæ, & reformationis negotium ad Dei laudem, & Christianę religionis incrementum prosequi intendens, vt sequitur, statuendum censuit, salua semper in omnibus Sedis Apostolicæ auctoritate. Sup. sess. 6. c. 2. & inf. sess. 23. c. 1. Infr. sess. vlt. & refor. cap. 21.

Caput I.

Inf. ses. 22. c. 2. & ses. 24. c. 1. de ref. c. cum in cunctis. de elect.

AD Cathedralium ecclesiarum regimen nullus, nisi ex legitimo matrimonio natus, & ætate matura, grauitate morum, literarumq; scientia, iuxta constitutionem Alexandri Tertij, quę incipit, Cum in cunctis, in Concilio Lateranensi promulgatam, prẹditus assumatur.

Caput II.

Inf. ses. 24. de refor. cap. 17.

NEmo quacumque etiam dignitate, gradu aut prẹeminentia præfulgens, plures Metropolitanas, seu Cathedrales Ecclesias, in titulum, siue commendã, aut alio quouis nomine, contra sacrorũ canonum instituta, recipere, & simul retinere prẹsumat; cum valde fœlix sit ille censendus, cui unã Ecclesiam bene, ac fructuose, & cum animarum sibi commissarum salute regere contigerit. Qui autem plures Ecclesias contra prẹsentis Decreti tenorem, nunc detinent, vna, quam maluerint, retenta, reliquas infra sex menses, si ad liberam Sedis Apostolicæ dispositionem pertineant, alids infra annum dimittere teneantur. alioquin Ecclesiæ ipsę, vltimo obtenta dumtaxat excepta, eo ipso uacare censeantur.

Caput III.

c. quia non nul. i. de cleri. non

INferiora beneficia Ecclesiastica, præsertim curam animarum habentia, personis dignis, & habilibus, & quæ in loco residere, ac per se ipsos curam ipsam exercere valeant, iuxta constitutionem Alexandri Tertij, in Lateranensi, quę incipit,

Quia

Quia nonnulli; & aliam Gregorij Decimi, in generali Lugdunensi Concilio, quæ incipit, Licet canon, editam conferantur. aliter autem facta collatio, si-ue prouisio, omnino irritetur, & ordinarius collator pœnas constitutionis Concilij generalis, quæ incipit, Graue nimis, se nouerit incursurum. resid. cap. licet. ca. non. de elect. in 6. cap. graue nimis. de præb.

Caput IIII.

Q*Vicunq. de cętero plura curata, aut aliàs incompatibilia beneficia ecclesiastica, siue per viam unionis ad vitam, seu commendæ perpetuę, aut alio quocunq; nomine, & titulo, contra formã sacrorum Canonum, & pręsertim constitutionis Innocentij Tertij, quę incipit, De multa recipere, ac simul retinere præsumpserit, beneficijs ipsis, iuxta ipsius constitutionis dispositionem, ipso iure, etiam præsentis Canonis vigore, priuatus existat.* Inf. ses. 24. de refor. cap. 17. Sup. c. 2. de multa. de præb.

Caput V.

O*Rdinarij locorum quoscunque plura curata, aut alias incompatibilia beneficia ecclesiastica obtinentes, dispensationes suas exhibere districte compellant, & alias procedant, iuxta constitutionem Gregorij Decimi, in generali Lugdunensi Concilio editam, quæ incipit, Ordinarij, quam eadem sancta Synodus innouandam censet, & innouat, addens insuper, quod ipsi Or-* Inf. ses. 24. cap. 17. c. ordinarij. de off. ord. in 6.

dinarij etiam per idoneorum Vicariorum deputationem, & congruę portionis fructuum assignationem omnino prouideant, vt animarum cura nullatenus negligatur, & beneficia ipsa debitis obsequijs, minime defraudentur: appellationibus, priuilegijs, & exemptionibus quibuscunque, etiam cum iudicum specialium deputatione, & illorum inhibitionibus in præmissis nemini suffragantibus.

Inf. cap. 76. sup. ses. 6. de ref. c. 2. in fine.

Caput VI.

Inf. ses. 24. de ref. cap. 12. & ses. 25. de ref. ca. 5. & ses. 14. c. 9.

VNiones perpetuę, a quadraginta annis citra factæ, examinari ab Ordinarijs, tanquam a Sede Apostolica delegatis, possint, & quæ per subreptionem, vel obreptionem obtentæ fuerint, irritę declarentur. Illę vero, quæ a dicto tempore citra conceßę, nondum in toto, vel in parte sortita sunt effectum, & quæ deinceps ad cuiusuis instantiam fient, nisi eas ex legitimis, aut aliàs rationabilibus causis coram loci Ordinario, vocatis, quorum interest, verificandis, factas fuisse constiterit, per subreptionem obtentæ præsumantur: ac propterea, nisi aliter a Sede Apostolica declaratum fuerit, viribus omnino careant.

Caput VII.

Inf. ses. 14. cap. 9. de refor.

BEneficia Ecclesiastica curata, quæ Cathedralibus, collegiatis, seu alijs ecclesijs, vel monasterijs, beneficijs, seu collegijs, aut pijs locis quibus-

quibuſcunque perpetuo vnita, & annexa reperiuntur, ab Ordinarijs locorum annis ſingulis viſitentur: qui ſolicite prouidere procurent, vt per idoneos Vicarios, etiam perpetuos, niſi ipſis Ordinarijs pro bono eccleſiarum regimine aliter expedire uidebitur, ab eis cum tertię partis fructuū, aut maiori, vel minori, arbitrio ipſorum Ordinariorum, portione, etiam ſuper certa re aſſignanda, ibidem deputandos, animarum cura laudabiliter exerceatur: appellationibus, priuilegijs, exemptionibus, etiam cum iudicum deputatione, & illorum inhibitionibus quibuſcunque in pramiſſis minime ſuffragantibus.

Sup. cap. 5.

Inf. ſeſ. vi. de ref. cap.

Caput VIII.

LOcorum Ordinarij eccleſias quaſcunque quomodolibet exemptas, auctoritate Apoſtolica, ſingulis annis viſitare teneantur, & opportunis iuris remedijs prouidere, vt, quæ reparatione indigent, reparentur: & cura animarum, ſi qua illis immineat, alijsq; debitis obſequijs minime defraudentur: appellationibus, priuilegijs, conſuetudinibus, etiam ab immemorabili tempore prēſcriptis, iudicum deputationibus, & illorum inhibitionibus penitus excluſis.

Inf. ſeſ. 24. de ref. c. 9. & ſeſ. 21. cap. 8.

Caput IX.

AD maiores eccleſias promoti munus conſecrationis infra tempus a iure ſtatutum ſuſcipiant, & prorogationes vltra ſex menſes conceſſę nulli ſuffragentur.

Inf. ſeſ. 23. de ref. ca. 2.

Caput X.

NOn liceat Capitulis ecclesiarum, Sed vacante, infra annum a die uacationis, ordinandi licentiam, aut litteras dimissorias, seu reuerendas, vt aliqui vocant, tam ex iuris communis dispositione, quam etiam cuiusuis priuilegij, aut consuetudinis vigore, alicui, qui beneficij ecclesiastici recepti, siue recipiendi occasione arctatus non fuerit, cōcedere. Si secus fiat, Capitulum contraueniens Ecclesiastico subiaceat interdicto: & sic ordinati, si in minoribus ordinibus constituti fuerint, nullo priuilegio clericali, præsertim in criminalibus, gaudeant; in maioribus vero, ab executione ordinum, ad beneplacitum futuri prælati, sint ipso iure suspensi.

Inf. ses. 23. de refor. cap. 10.

Caput XI.

FAcultates de promouendo a quocunq; non suffragentur, nisi habentibus legitimam causam, ob quam a proprijs Episcopis ordinari non possint, in literis exprimendam: & tunc non ordinentur, nisi ab Episcopo in sua diœcesi residente, aut pro eo Pōtificalia exercente, et diligenti præuio examine.

Caput XII.

FAcultates de non promouendo, præter quam in casibus a iure expressis, concessæ, ad annum tantum suffragentur.

Caput

Caput XIII.

PRæsentati, seu electi, vel nominati a quibusuis Ecclesiasticis personis, etiam Sedis Apostolicæ Nuncijs, ad quæuis Ecclesiastica beneficia non instituantur, nec confirmentur, neq; admittantur, etiã prætextu cuiusuis priuilegij, seu consuetudinis, etiã ab immemorabili tempore præscriptę, nisi fuerint prius a locorum ordinarijs examinati, & idonei reperti. Et nullus appellationis remedio se tueri pòssit, quo minus examen subire teneatur: pręsentatis tamen, electis, seu nominatis ab vniuersitatibus, seu collegijs generalium Studiorum exceptis.

Inf. sess. 14. cap. fi. de ref. & sess. 25. cap. 9.

Caput XIIII.

IN Exemptorum causis constitutio Innocentij Quarti, quæ incipit, Volentes, in generali Concilio Lugdunensi edita, seruetur: quam eadem sacrosancta Synodus innouandam censuit, & innouat, addendo insuper, quod in ciuilibus causis mercedum, & miserabilium personarum clerici sæculares, aut regulares, extra monasterium degentes, quomodolibet exempti, etiam si certum iudicem a Sede Apostolica deputatum, in partibus habeant, in alijs uero, si ipsum iudicem non habuerint, coram locorum Ordinarijs, tamquam in hoc ab ipsa Sede delegatis, conueniri, & iure medio ad soluendum debitum cogi, & compelli possint: priuilegijs, exemptionibus, conseruatorum

Cap. 1. de priui. in 6.

Inf. sess. 14. de ref. ca. 6. in fi.

deputationibus, & eorum inhibitionibus aduersus præmissa nequaquam valituris.

Caput XV.

Clemen. quia contingit. de reli. do. & sess. vlt. de refor. cap. 8.

CVrent Ordinarij, vt hospitalia quæcunque a suis administratoribus, quocunque illi nomine censeantur, etiam quomodolibet exemptis, fideliter, & diligenter gubernentur; constitutionis Concilij Viennensis, quæ incipit, Quia contingit, forma seruata. quam quidem constitutionem eadem sancta Synodus innouandam duxit, & innouat, cum derogationibus in ea contentis.

Indictio futuræ Sessionis.

ITem hæc sacrosancta Synodus statuit, & decreuit, proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse die Iouis, feria quinta post sequentem Dominicam in albis, quæ erit XXI. mensis Aprilis, præsentis anni M. D. XLVII.

BVLLA FACVLTATIS TRANSFERENDI CONCILII.

PAVLVS Episcopus, seruus seruorum Dei, Venerabili fratri, Ioanni Mariæ, Episcopo Prænestino, & dilectis filijs, Marcello tit. S. Crucis in Ierusalem Presbytero, ac Reginaldo S. Mariæ in Cosmedin Diacono, Cardinalibus nostris, & Apostolicæ Sedis Legatis de latere, salutem, & Apostolicam benedictionem. REGIMINI vniuersalis Ecclesiæ, meritis licet imparibus, disponente Domino, præsidentes, nostri officij partes esse putamus, vt, si quid grauius causa Reip. Christianæ constituendum sit, id non modo tempore opportuno, verum etiam loco commodo, & idoneo perficiatur. Cum itaque nos nuper, postquam suspensionem celebrationis sacri œcumenici, & vniuersalis Concilij, aliàs per nos in ciuitate Tridentina ex causis tunc expressis, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium consilio, & assensu indicti, ex certis alijs etiam tunc expressis causis, vsque ad aliud opportunius, & commodius tempus per nos declarandum, de simili consilio, & assensu factam, audita pace inter carissimos in Christo filios nostros, Carolum Rom. Imperatorem semper Augustum, & Franciscum Francorum Regem Christianissimum, conciliata, pari consilio, & assensu sustuleramus, & amoueramus, nequeuntes ipsi, tunc legitime impediti, ad dictam ciuitatem personaliter accedere, & eidem Concilio interesse, vos nostros, & apostolicæ Sedis Legatos de latere, in eodem Concilio de simili consilio constituerimus, & deputauerimus, vosque ad eandem ciuita-

nitatem, tamquam pacis angelos, destinauerimus, prout in diuersis nostris desuper confectis literis plenius continetur: Nos, ne tam sanctum celebrationis Concilij huiusmodi opus ex incommoditate loci, aut aliàs quouis modo impediatur, aut plus debito differatur, opportune prouidere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, parique consilio, & assensu, vobis insimul, aut duobus ex vobis, reliquo legitimo impedimento detento, seu inde forte absente, quandocunque vobis videbitur, Concilium prædictum de eadem ciuitate Tridentina ad quamcunque aliam commodiorem, & opportuniorem, seu tutiorem ciuitatem, de qua vobis etiam videbitur, transferendi, & mutandi, ac illud in ipsa ciuitate Tridentina supprimendi, & dissoluendi, necnon Prælatis, & alijs personis Concilij huiusmodi, ne in eo ad vlteriora in dicta ciuitate Tridentina procedant, etiam sub censuris, & pœnis ecclesiasticis inhibendi, ac idem Concilium in alia ciuitate huiusmodi, ad quam illud transferri, & mutari contigerit, continuandi, tenendi, & celebrandi, & ad illud Prælatos, & alias personas Concilij Tridentini huiusmodi, etiam sub periurij, & alijs in literis indictionis Concilij huiusmodi expressis pœnis, euocandi, eidemque sic translato, & inuitato Concilio, & nomine, & auctoritate prædictis, præsidendi, ac in eo procedendi, cæteraque in præmissis, & circa ea necessaria, & opportuna, aliàs iuxta priorum vobis directarum literarum continentiam, & tenorem, faciendi, statuendi, ordinandi, & exequendi, plenam, & liberam Apostolica auctoritate tenore præsentium concedimus potestatem, & facultatem, ratum, & gratum habituri, quidquid per vos in præmissis factum statutum, ordinatum, executumve fuerit, idque facturi, auctore Domino, inuiolabiliter obseruari: Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Nulli

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrę concessionis infringere, vel ei ausu temerario cõtraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli, Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Datum Romæ, apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ. M. D. XLIIII. VIII. Kal. Mart. Pontificatus nostri Anno XI.

Fab. Episcopus Spol.

B. Motta.

SESSIO OCTAVA: CELEBRATA DIE XI. MENSIS MARTII. M. D. XLVII.

Decretum de translatione Concilij.

Lacet ne vobis decernere, & declarare, de huiusmodi morbo ex præmissis, & alijs allegatis ita manifeste, & notorie constare, ut Prælati in hac ciuitate sine vitæ discrimine cõmorari, & in ea iccirco inuiti minime retineri possint, & debeant? Itemq́; attento recessu multorũ Prælatorũ post proxime præteritam Sessionem, & attentis protestationibus aliorum quampluriũ Prælatorum in congregationibus generalibus factis, hinc omnino timore ipsius morbi abire volentiũ, qui iuste detineri non possunt, & ex quorum discessu Conciliũ vel dissolueretur, vel ex paucitate Prælatorum bonus eius progressus impediretur, & attento etiã imminenti periculo vitæ, & alijs causis per aliquos ex patribus in ipsis Congregationibus allegatis, ut pote notorie veris, et legitimis; placeat ne vobis similiter decernere, & declarare, pro conser-

conseruatione, & prosecutione ipsius Concilij, securitate vitę ipsorum Prælatorum, Concilium ipsum ad ciuitatem Bononiæ, veluti ad locum magis paratum, salubrem, & idoneum, pro tempore transferendum esse, & ex nunc transferri, & ibidem Sessionem iam indictam, statuta, die vigesimaprima Aprilis, celebrandam esse, & celebrari; & successiue ad vlteriora procedum, donec Sanctissimo domino nostro, & sacro Concilio expedire videbitur, vt ad hunc, seu alium locum, communicato etiam consilio cum Inuictissimo Cęsare, Christianissimo Rege, & alijs Regibus, ac Principibus Christianis, ipsum Concilium reduci possit, & debeat? Responderunt. *Placet.*

SESSIO NONA,
BONONIAE CELEBRATA DIE XXI. MENSIS APRILIS. M. D. XLVII.

Decretum de prorogatione Sessionis.

Aec sacrosancta œcumenica, & generalis Synodus, quæ dudum in ciuitate Tridenti congregata erat, nunc Bononiæ in Spiritu sancto legitime congregata, Præsidentibus in ea nomine Sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri, Domini Pauli diuina prouidentia Papæ Tertij, eisdem Reuerendissimis Dominis, D. Ioan. Maria, Episcopo Prænestino, de Monte, & Marcello, tit. S. Crucis in Ierusalem Presbitero S. R. E. Cardinalibus, & Apostolicis de latere Legatis, considerans quod die vndecima mensis Martij, præsentis anni, in generali publica Sessione, in eadem ciuitate Tridenti, & in loco consueto celebrata, omnibusque agendis de more peractis, ex causis tunc instantibus, vrgentibus, & legitimis, interueniente etiam auctoritate S. Sedis Apostolicæ, eisdem Reuerendissimis Præsidentibus etiam speci-

ſpecialiter conceſſa, decreuit, & ordinauit, Concilium ex eo loco in hanc ciuitatem transferendum eſſe, ſicuti tranſtulit; itemque Seſſionem pro præſenti die, vigeſimaprima Aprilis, illic indictam, vt de ſacramentorum, & reformationis materijs, de quibus tractandum propoſuerat, Canones ſancirentur, & promulgarentur; in hac ipſa ciuitate Bononiæ celebrari debere: conſiderans que nonnullos ex Patribus, qui in hoc Concilio intereſſe conſueuerunt, his ſuperioribus, maioris hebdomadę, & ſolennitatis Paſchalis, diebus, in proprijs eccleſiis occupatos, aliquos etiam, alijs impedimentis detentos, huc nondum acceſſiſſe, quos tamen breui affuturos ſperandum eſt, ac propterea factum eſſe, vt non ea, quam ſancta Synodus deſiderabat, Prę latorum frequentia potuerint materiæ ipſæ ſacramentorum, & reformationis examinari, & diſcuti: vt omnia maturo conſilio, cum dignitate, & grauitate debita fiant, bonum, opportunum, & expediens cenſuit, cenſetque Seſſionem prædictam, quę hoc ipſo die, vt præfertur, celebranda erat, ad diem Iouis, infra octauam Pentecoſtes proxime futuram, quo ad ipſas materias expediendas differendam, & prorogandam eſſe, quemadmodum differt, ac prorogat. quam diem, & rei gerendæ maxime opportunam, & Patribus prę ſertim abſentibus percommodam, indicauit, & indicat. Hoc tamen

men adiecto, quod terminum ipsum, ipsa sancta Synodus, pro eius arbitrio, & volantate, sicuti rebus Concilij putauerit expedire, etiam in priuata Congregatione restringere, & imminuere possit, & valeat.

SESSIO DECIMA, BONONIAE CELEBRATA DIE II. MENSIS IVNII. M. D. XLVII.

Decretum prorogationis Sessionis.

Vamuis hęc sacrosanctæ œcumenica, & generalis Synodus, Sessionem, quę die vigesimaprima mensis Aprilis, proxime præteriti, super Sacramentorum, & reformationis materiis in hac inclita ciuitate Bononiæ, ex Decreto, in vrbe Tridentina, in publica Sessione, die vndecima mensis Martij promulgato, celebranda erat, propter aliquas causas, ac præsertim propter absentiam non nullorum Patrum, quos breui affuturos sperabat, ad hunc pręsentem diem differendam, & prorogandam eße decreuerit: volens tamen cum ijs, qui non venerunt, etiam adhuc benigne agere: eadem sacrosancta Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, Præsidentibus in ea eisdem Sãctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, & Apostolicę Sedis Legatis, statuit, & decernit Sessionem ipsam, quam hac die secunda mensis Iunij, præsentis anni millesimi quingentesimi quadragesimiseptimi,

mi,

mi, celebrare decreuerat, ad diem Iouis post festum Natiuitatis beatæ Mariæ Virginis, quę erit decimaquinta mensis Septembris proxime futuri, quo ad prædictas, & alias materias expediendas, differēdam, & prorogandam esse, quemadmodum differt, & prorogat; ita tam, quod prosecutio discussionis, & examinationis tamen eorum, quę ad dogmata, quàm ad reformationem pertinent, interim non omittatur; & terminum ipsum, ipsa sancta Synodus, pro eius libito, & voluntate, etiam in priuata Congregatione, abbreuiare, & prorogare libere possit, & valeat.

Die XIIII. Sept. M. D. XLVII. in Congregatione generali, Bononiæ, prorogata fuit Sessio, quæ futura erat die sequenti, ad beneplacitum sacri Concilij.

BVLLA RESVMPTIONIS Concilij Tridentini.

Sub Iulio III. Pont. Max.

Iulius Episcopus, Seruus seruorum Dei, ad futuram rei memoriam.

CVM ad tollenda religionis nostræ dissidia, quæ in Germania, longo tempore, non sine totius Christiani orbis perturbatione, & scandalo viguerunt, bonum, opportunum, & expediẽs esse videatur, sicuti etiam carissimus in Christo filius noster Carolus Romanorum Imperator, semper Augustus, nobis per suas literas, & nuncios significari fecit, vt sacrum œcumenicum generale Concilium per fel. recor. Paulum Papam Tertium, prædecessorem nostrum, indictum, & per nos tunc Cardinalatus honore fungentes, atque ipsius prædecessoris nomine, vna cum duobus alijs Sanctæ Romanę Ecclesiæ Cardinalibus, ipsi Concilio Præsidentes, inceptum, & ordinatum, & continuatum, in quo plures publicæ, & solennes habitæ fuerunt Sessiones, pluraque tam in causa fidei, quam reformationis promulgata decreta, multaque etiam ad vtramque causam pertinentia examinata, & discussa, ad ciuitatem Tridentinam reducatur: Nos, ad quos, & summos pro tempore Pontifices spectat generalia Concilia indicere, & dirigere, vt Ecclesiæ pacem, & Christianæ fidei atque orthodoxæ religionis incrementum ad omnipotentis Dei laudem, & gloriam

procuremus; & quantum in nobis est,tranquillitati ipsius Germaniæ,quę sane prouincia retroactis temporibus in vera religione,ac sacrorum Conciliorum, & sanctorum Patrum doctrina excolenda, exhibendaque maximis Pontificibus, Christi Redemptoris nostri in terra Vicarijs, debita obedientia,& reuerentia,nulli Christianorum prouincię fuit vmquam secunda,paterne consulamus, sperantes per ipsius Dei gratiam, & benignitatem futurum, vt Reges omnes, ac Principes Christiani,iustis,pijsque nostris in hac re votis annuant,faueant, atque assistant:venerabiles fratres Patriarcas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios Abbates, omnesque alios, & singulos,qui de iure, vel consuetudine,vel priuilegio Concilijs generalibus interesse debent,quosque idem prædecessor noster in suis indictionibus, & aliis quibuscunque desuper confectis, & publicatis literis, Concilio interesse voluit, per viscera misericordiæ Domini nostri Iesu Christi, hortamur, requirimus, & monemus,vt proximis futuris Kalen. Maii, quem diem ad ipsum Concilium in eo,in quo nunc reperitur, statu resumendum,& prosequendum,prævia matura deliberatione,& ex certa scientia, & de Apostolicæ auctoritatis plenitudine,ac venerabilium fratrum nostrorum,sanctæ Romanæ Ecclesię Cardinalium Cõcilio,& assensu, statuimus, decernimus, & declaramus, in ipsa ciuitate Tridenti,legitimo cessante impedimento,conuenire, & se congregare,ac ipsius Concilij continuationi,& prosecutioni, omni mora postposita,incumbere velint. Nos enim operam sedulo daturi sumus, vt eodem tempore,in eadem ciuitate nostri omnino adsint Legati, per quos,si per ætatem nostram,valetudinemque, & Sedis Apostolicæ necessitates, personaliter adesse nequiuerimus, Spiritu sancto duce, ipsi Concilio præsidebimus, quacunque ipsius Concilij translatione, suspensione, cæterisque contrariis, quæ idem prædecessor noster in suis literis prædictis,quas cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis,& decretis in suo robore permanere

rere volumus,atque decernimus, & quatenus opus sit, innouamus, noluit non obstare:irritum nihilominus decernentes, & inane,si secus super his a quoquam, quauis auctoritate,scienter,vel ignoranter,contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum,hortationis, requisitionis, monitionis, statuti,declarationis, innouationis, voluntatis,& decretorum infringere,vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit,indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli, Apostolorum eius,se nouerit incursurum.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ M. D. X L V I I I. Kal. Decemb. Pontificatus nostri anno primo.

M. Card. Crescen.

Rom. Amasæus.

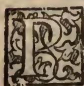
SACROSANCTI OECVMENICI, ET GENERALIS CONCILII, TRIDENTINI.

SESSIO VNDECIMA,

Quæ est prima sub Iulio III. Pont. Max.

CELEBRATA KAL. MAII, M. D. L I.

Decretum de resumendo Concilio.

Lacet ne vobis, ad laudem, & gloriã sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, ad incrementum, & exaltationem fidei, & religionis Christianæ, sacrum œcumenicum, & generale Concilium Tridentinum, iuxta formam, & tenorem literarum Sanctissimi Domini nostri, resumi debere, & procedendum esse ad vlteriora? Responderunt, *Placet.*

Indictio futuræ Sessionis.

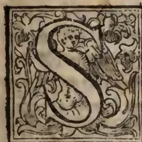
PLacet ne vobis proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse in futuris Kal. Septembris? Responderunt, *Placet.*

SESSIO XII.

QVAE EST SECVNDA Sub Iulio III. Pont. Max.

CELEBRATA DIE PRIMA SEPTEMB. M. D. LI.

Decretum prorogationis Sessionis.

Acrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, Præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicę Legato, & Nuncijs, quæ in proxime præterita Sessione sequentem hanc hodie habendam, & ad vlteriora procedendum esse, decreuerat, cũ ob inclytę Germanicę nationis, cuius præcipue causa agitur, absentiam, ac non magnam cęterorum Patrum frequentiam procedere hactenus distulerit, de uenerabilium in Christo fratrum, & filiorum suorũ, Maguntini, & Treuerensis Archiepiscoporum, ac sacri Romani Imperij principũ Electorum, & complurium ipsius, aliarumque prouinciarum Episcoporum, sub hanc ipsam diem aduentu in Domino exultans, & dignas ipsi omnipotenti Deo agens gratias, firmamque spem concipiens quamplurimos alios, tam ipsius

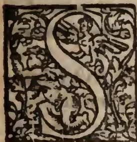
Germanicæ, quam aliarum nationum Prælatos, & sui officij debito, & hoc exemplo commotos, propediem esse venturos, futuram Sessionem ad quadragesimam diem, quæ erit undecima mensis Octobris, proxime sequentis, indicit; & Concilium ipsum in statu, in quo reperitur, prosequendo, cum in preteritis Sessionibus de septem Sacramentis nouę legis in genere, & in specie de Baptismate, & Confirmatione definitum fuerit, statuit, & decernit de sanctissimæ Eucharistiæ Sacramento, necnon, quod ad reformationem attinet, de reliquis, quæ ad faciliorem, & commodiorem Prelatorum residentiam pertinent, agi, & tractari debere; ac monet, & hortatur omnes Patres, ut interim, Domini nostri Iesu Christi exemplo, quantum tamen humana fragilitas patietur, ieiunijs, & orationibus uacent, ut tandē placatus, qui in sæcula sit benedictus, Deus corda hominum ad veræ suæ fidei agnitionem, & sanctæ matris Ecclesię vnitatem, ac recte viuendi normam reducere dignetur.

Matth. 4. Marc. 1. Luc. 4. Ioan. 17. Luc. 6.

SESSIO XIII. QVAE EST TERTIA sub Iulio III. Pont. Max.

CELEBRATA DIE XI. OCT. M. D. LI.

Decretum de sanctissimo Eucharistiæ Sacramento.

Acrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, Præsidentibus in ea eisdem sanctę sedis Apostolicæ Legato, & Nuncijs, etsi in eum finē, non absq; peculiari Spiritus sancti ductu & gubernatione conuenerit, ut veram, & antiquā de fide, & Sacramentis doctrinam exponeret: & vt hæresibus omnibus, & alijs grauissimis incōmodis, quibus Dei Ecclesia misere nūc exagitatur, & in multas, & varias partes scinditur, remedium afferet; hoc presertim iam inde a principio in votis habuit, vt stirpitus conuelleret zizania execrabilium errorum, & schismatum, quæ inimicus homo Matth. 13. *his nostris calumniosis temporibus, in doctrina fidei, vsu, & cultu sacrosanctæ Eucharistiæ super se minauit, quam alioqui Saluator noster in Ecclesia*

sua tanquam symbolum reliquit eius unitatis, & caritatis, qua Christianos omnes inter se cōiunctos, & copulatos esse voluit. Itaq; eadem sacrosancta Synodus, sanam, & sinceram illam de venerabili hoc, & diuino Eucharistiæ Sacramento doctrinam tradens, quam semper Catholica Ecclesia, ab ipso Iesu Christo, Domino nostro, & eius Apostolis, erudita, atq; a Spiritu sancto, illi omnem veritatem in dies suggerente, edocta, retinuit, et ad finem usq. sæculi conseruabit; omnibus Christi fidelibus interdicit, ne posthac de sanctissima Eucharistia aliter credere, docere, aut prędicare audeant, quam ut est hoc pręsenti Decreto explicatum, atque definitum.

Ephesi. 4. Luc. 12. Inf. ses. 22. c. 1. & sup. Sessi. 5.

De reali præsentia Domini nostri Iesu Christi in sanctissimo Eucharistiæ Sacramento. Cap. I.

PRincipio docet sancta Synodus, & aperte, ac simpliciter profitetur in almo sanctæ Eucharistiæ Sacramento, post panis, & vini consecrationem, Dominum nostrum Iesū Christum, verum Deum, atque hominem, vere, realiter, ac substantialiter sub specie illarum rerum sensibilium cōtineri. nec enim hæc inter se pugnant, ut ipse Saluator noster semper ad dexteram Patris in cœlis assideat, iuxta modum existendi naturalem; & vt multis nihilominus alijs in locis sacramentaliter præsens sua substantia nobis adsit, ea existendi ratio-

Ioan. 1. Sup. ses. 3. in symbolo. Ephesi. 1. Psal. 15. & 109. Matth. 22. Marc. 12. & 16.

ratione, quam etsi verbis exprimere vix possumus, possibilem tamen esse Deo, cogitatione per fidem illustrata, assequi possumus, & constantissime credere debemus: ita enim maiores nostri omnes, quotquot in vera Christi Ecclesia fuerunt, qui de sanctissimo hoc Sacramento disseruerunt, apertissime professi sunt, hoc tam admirabile Sacramentum in ultima cœna Redemptorem nostrũ instituisse, cum post panis, viniq; benedictionem, se suum ipsius corpus illis præbere, ac suum sanguinem, disertis, ac perspicuis verbis testatus est. quæ verba a sanctis Euangelistis cõmemorata, & a diuo Paulo postea repetita, cũ propriam illam, & apertissimam significationem præseferant, secundum quã a Patribus intellecta sunt; indignissimum sane flagitium est, ea à quibusdam contentiosis, & prauis hominibus ad fictitios, & imaginarios tropos, quibus veritas carnis, & sanguinis Christi negatur contra uniuersum Ecclesię sensum detorqueri: quę, tanquã columna, & firmamentũ ueritatis, hęc ab impijs hominibus excogitata cõmenta, velut Satanica, detestata est, grato semper, & memore animo præstantissimum hoc Christi beneficium agnoscẽs.

Hebr. 10. Act. 7. Colos. 3. Matth. 39. Luc. 1. Matth. 26. Mar. 14. Luc. 22. Sup: ses. 4. de edit. lib. 1. Tim. 3.

De ratione institutionis sanctissimi huius Sacramenti. Cap. II.

ERgo Saluator noster, discessurus ex hoc mundo ad Patrem, sacramentum hoc instituit, in quo diuitias

diuiuitas diuini sui erga homines amoris velut ef-
Psal. 110. *fudit, memoriam faciens mirabilium suorum, &*
Luc. 22. *in illius sumptione colere nos sui memoriam præ-*
cepit, suamque annuciare mortem, donec ipse ad
1. Cor. 11. *iudicandum mundum veniat. Sumi autem voluit*
Sacramentum hoc, tanquam spiritualem anima-
rum cibum, quo alantur, & confortentur viuen-
Ioan. 6. *tes vita illius, qui dixit: Qui manducat me, & ipse*
viuit propter me, & tanquam antidotum, quo li-
beremur a culpis quotidianis, & a peccatis mor-
talibus præseruemur. Pignus preterea id esse vo-
Ephesi. 2. 1. Cor. 11. *luit future nostræ gloriæ, & perpetuæ fœlicitatis:*
Ephesi. 5. *adeoque Symbolum unius illius corporis, cuius ip-*
Rom. 12. *se caput existit, cuique nos tanquam membra ar-*
1. Cor. 5. *ctissima, fidei, spei, & caritatis connexione adstri-*
ctos esse voluit, vt id ipsum omnes diceremus,
Nec eßent in nobis schismata.

De excellentia sanctissimæ Eucharistiæ super reliqua sacramenta. Cap. III.

Commune hoc quidem est sanctissimæ Eucharistiæ cum cæteris Sacramentis, Symbolum esse rei sacre, & inuisibilis gratiæ formam visibilem. verum illud in ea excellens, & singulare reperitur, quod reliqua Sacramenta tunc primum sanctificandi vim habent, cum quis illis vtitur; at in Eucharistia ipse sanctitatis auctor ante vsum est, nondum enim Eucharistiam de manu Domini

Apostoli

Apostoli susceperant, cum vere tamen ipse affirmaret corpus suum esse, quod præbebat. & semper hæc fides in ecclesia Dei fuit, statim post consecrationem verum Domini nostri corpus, verumque eius sanguinem sub panis, & vini specie vna cum ipsius anima, & diuinitate existere, sed corpus quidem sub specie panis, & sanguinem sub uini specie, ex vi verborum, ipsum autem corpus sub specie vini, & sanguinem sub specie panis, animamq; sub vtraq; ui naturalis illius connexionis, & concomitantię, qua partes Christi Domini, qui iam ex mortuis resurrexit, non amplius moriturus inter se copulantur: Diuinitatẽ porro propter admirabilem illam eius cum corpore, & anima hypostaticam vnionem. Quapropter verissimum est tantundem sub alterutra specie, atq; sub vtraq; contineri: totus enim, & integer Christus sub panis specie, & sub quauis ipsius speciei parte, totus item sub vini specie, & sub eius partibus existit.

Matth. 26. Marc. 14. 1. Cor. 11. Inf. can. 1. Roma. 6. Inf. can. 3. Inf. ses. 21. cap. 3.

De transubstantiatione. Cap. IIII.

QVoniam autem Christus, Redemptor noster, corpus suum id, quod sub specie panis offerebat, vere esse dixit, ideo persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, idque nunc denuo sancta hæc Synodus declarat, per consecrationem panis, & vini conuersionem fieri totius substantiæ panis in substantiam corporis Christi, Domini nostri, & totius

Luc. 22. Ioan. 6. 1. Cor. 1.

tius substantiæ vini in substantiam sanguinis eius; quę conuersio conuenienter, & propriè a sancta Catholica Ecclesia Transubstantiatio est appellata.

De cultu, & veneratione, huic sanctissimo sacramento exhibenda. Cap. V.

NVllus itaq. dubitandi locus relinquitur, quin omnes Christi fideles pro more in Catholica Ecclesia semper recepto latriæ cultũ, qui uero Deo debetur, huic sanctissimo Sacramento in veneratione adhibeant. neq; enim ideo minus est adorandũ, quod fuerit a Christo Domino, vt sumatur, institutum: nam illum eundẽ Deum præsentem adesse credimus, quem Pater æternus introducens in orbem
Hebr. 1. *terrarum, dicit: Et adorẽt eum omnes Angeli Dei;*
Psal. 96. *quem Magi procidentes adorauerunt; quem deniq.*
Matth. 2. Matth. 18. *in Galilea ab Apostolis adoratum fuisse, scriptura testatur. Declarat præterea sancta Synodus, pie & religiose admodum in Dei Ecclesiã inductum fuisse hunc morem, ut singulis annis peculiari quodã, & festo die præcelsum hoc, & venerabile Sacra-*
Inf. can. 6. *mentum singulari veneratione, ac solennitate celebraretur, vtq; in processionibus reuerenter, & honorifice illud per vias, & loca publica circunferretur. æquissimum est enim sacros aliquos statutos esse dies, cum Christiani omnes singulari, ac rata quadam significatione gratos, & memores testentur animos erga communem Dominum, & Re-*

demptorem pro tã ineffabili, & plane diuino beneficio, quo mortis eius uictoria, et triũphus repręsentatur, atq; sic quidem oportuit uictricẽ veritatẽ de mendacio, & hæresi triumphũ agere; ut eius aduersarij in cõspectu tanti splẽdoris, & in tanta uniuersę Ecclesię lętitia positi, uel debilitati, et fracti tabescãt, uel pudore affecti, et cõfusi aliq̃do resipiscãt. 1. Cor. 1 Hebr. 2.

De asseruando sacræ Eucharistiæ Sacramento, & ad infirmos deferendo. Cap. VI.

Consuetudo asseruandi in sacrario sanctam Eucharistiam, adeo antiqua est, ut eam seculum etiam Niceni Concilij agnoueuit. Porro deferri ipsam sacrã Eucharistiã ad infirmos, & hunc vsum diligenter in ecclesiis conseruari, præterquam quod cum summa æquitate, & ratione coniunctum est, tum multis in Concilijs præceptũ inuenitur, & vetustissimo Catholicæ Ecclesiæ more est obseruatum. Quare Sancta hæc Synodus retinendum omnino salutarem hunc, & necessarium morem statuit.

Inf. can. 7. Con. Car. 4. Con. Re. cap. 2. Conc. Later. sub. Inno. III. cap. 26.

De præparatione, quæ adhibenda est, vt digne quis sacram Eucharistiam percipiat. Cap. VII.

Si non decet ad sacras vllas functiones quempiam accedere, nisi sancte; certe, quo magis sanctitas, & diuinitas cælestis huius Sacramenti

viro Christiano comperta est, eo diligentius cauere ille debet, ne absq; magna reuerentia, & sanctitate ad id percipiendum accedat; presertim cum illa plena formidinis verba apud Apostolum legamus :

1. Cor. 10. *Qui manducat, & bibit indigne, iudicium sibi manducat, & bibit, non dijudicans corpus Domini. Quare communicare uolenti reuocandum est in memoriam eius preceptum: Probet seipsum homo. Ecclesiastica autem consuetudo declarat, eam probationẽ necessariam esse, vt nullus sibi conscius mortalis peccati, quantumuis sibi contritus uideatur, absq; præmissa sacramentali Confessione ad sacrã Eucharistiã accedere debeat; quod a Christianis omnibus, et ab ijs sacerdotibus, quibus ex officio incubuerit celebrare, hec sancta Synodus perpetuo seruandum esse decreuit, modo non desit illis copia confessoris. quod si necessitate vrgente sacerdos absq; præuia cõfessione celebrauerit, quamprimum confiteatur.*

1. Cor. 11.

Inf. cap. 11.

De vsu admirabilis huius Sacramenti. Caput VIII.

Inf. sess. 22. cap. 6. de cele. miss.

QVoad usum autem, recte, & sapienter Patres nostri tres rationes hoc sanctum Sacramentũ accipiendi distinxerunt. quosdam enim docuerunt sacramentaliter duntaxat id sumere, vt peccatores, alios tantum spiritualiter illos nimirum, qui vóto propositum illum cælestem panem edentes, fide viua, quæ per dilectionem operatur,

fructum

fructum eius,& vtilitatem sentiunt:tertios porro sacramentaliter simul,& spiritualiter; hi autem sunt,qui ita se prius probant,& instituunt,vt vestem nuptialem induti ad diuinam hanc mensam accedant. In sacramentali autem sumptione semper in Ecclesia Dei mos fuit, vt laici a sacerdotibus communionem acciperent, sacerdotes autem celebrantes se ipsos communicarent.qui mos, tanquam ex traditione Apostolica descendens, iure, ac merito retineri debet. Demum autem paterno affectu admonet sancta Synodus,hortatur, rogat,& obsecrat per viscera misericordiæ Dei nostri,vt omnes,& singuli, qui Christiano nomine censentur,in hoc vnitatis signo,in hoc vinculo caritatis,in hoc concordiæ Symbolo iam tandem aliquando conueniant,& concordent;memoresque tantæ maiestatis,& tam eximij amoris Iesu Christi,Domini nostri,qui dilectam animam suam in nostræ salutis prætium, & carnem suam nobis dedit ad manducandum, hęc sacra mysteria corporis,& sanguinis eius,ea fidei constantia,& firmitate, ea animi deuotione,ea pietate, & cultu credant, & venerentur,vt panem illum supersubstantialē frequenter suscipere possint,& is vere eis sit anima, vita,& perpetua sanitas mentis.cuius uigore confortati,ex huius miseræ peregrinationis itinere ad cælestem patriam peruenire valeant,eundem panem Angelorum, quem modo sub sacris velaminibus edunt,absque vllo velamine manducaturi.

Gala. 5.
Inf. cap. 1.
Matth. 22.
Infr. c. 10.
Heb. 5.& 7.
Ioan. 6.
Psalm. 77.

Quoniam autem non eſt ſatis veritatem dicere, niſi detegantur, & refellantur errores; placuit ſanctæ Synodo, hos Canones ſubiungere, vt omnes, iã agnita Catholica doctrina, intelligant quoque, quę ab illis hæreſes caueri, vitariq; debeant.

DE SACROSANCTO

Euchariſtiæ Sacramento.

Canon I.

SI quis negauerit, in ſanctiſſimæ Euchariſtiæ Sacramento, contineri vere, realiter, & ſubſtantia

liter

liter corpus, & sanguinem, una cum anima, & diuinitate Domini nostri Iesu Christi, ac proinde totum Christum; sed dixerit tantumodo esse in eo, vt in signo, vel figura, aut virtute: anathema sit.

Canon II.

SI quis dixerit, in sacrosancto Eucharistię Sacramēto remanere substantiam panis, & uini, una cum corpore, & sanguine Domini nostri Iesu Christi, negaueritque mirabilem illam, & singularem conuersionem totius substantię panis in corpus, & totius substantię vini in sanguinem, manentibus duntaxat speciebus panis, & vini; quam quidem conuersionem Catholica Ecclesia aptissime Transubstantiationem appellat: anathema sit. Sup. cap. 4.

Canon III.

SI quis negauerit, in uenerabili Sacramento Eucharistię sub vnaquaque specie, & sub singulis cuiusque partibus separatione facta, totum Christum contineri: anathema sit. Sup. cap. 3. Inf. ses. 21. c. 1. de ref.

Canon IIII.

SI quis dixerit, peracta consecratione, in admirabili Eucharistię Sacramento non esse corpus, & sanguinem Domini nostri Iesu Christi, sed tantum in vsu, dum sumitur, nō autem ante, vel post; & in hostijs, seu particulis consecratis, quæ post communionem reseruantur, vel supersunt, non remanere verum corpus Domini: anathema sit. Sup. cap. 3.

Caput V.

SI quis dixerit, vel pręcipuum fructum san- Sup. cap. 2.

ctissimę Eucharistiæ esse remissionem peccatorum, uel ex ea non alios effectus prouenire: anathema sit.

Canon VI.

Sup. cap. 5. *SI quis dixerit, in sancto Eucharistiæ Sacramento Christum unigenitum Dei filium non esse cultu latrię, etiam externo, adorandum, atq. ideo nec festiua peculiari celebritate uenerandum; neque in processionibus, secundum laudabilem, & uniuersalem Ecclesiæ sanctæ ritum, & consuetudinem, solenniter circumgestandum, uel non publice, ut adoretur populo proponendum, & eius adoratores esse idololatras: anathema sit.*

Canon VII.

Sup. cap. 6. *SI quis dixerit, non licere sacram Eucharistiam in sacrario reseruari, sed statim post consecrationem astantibus necessario distribuendam, aut non licere, ut illa ad infirmos honorifice deferatur: anathema sit.*

Canon VIII.

Sup. cap. 8. *SI quis dixerit, Christum in Eucharistia exhibitum, spiritualiter tantum manducari, & non etiam sacramentaliter, & realiter: anathema sit.*

Canon IX.

Inf. ses. 14. can. 8. de pœnit. *SI quis negauerit, omnes, & singulos Christi fideles utriusque sexus, cum ad annos discretionis peruenerint, teneri singulis annis, saltem in Paschate, ad communicandum, iuxta pręceptum sanctæ matris Ecclesiæ; anathema sit.*

Canon

Canon X.

SI quis dixerit, non licere sacerdoti celebrante seipsum communicare: anathema sit. Sup. cap. 8. & 17.

Canon XI.

SI quis dixerit, solam fidem esse sufficientē præparationem ad sumendum sanctissimæ Eucharistię Sacramentum: anathema sit: Et, ne tantum sacramentum indigne, atque ideo in mortem, & condemnationem sumatur; statuit, atque declarat ipsa sancta Synodus, illis, quos conscientia peccati mortalis grauat, quantumcunque etiam se contritos existiment, habita copia Confessoris, necessario præmittendam esse Confessionem sacramentalem. Si quis autem contrarium docere, prędicare, uel pertinaciter asserere, seu etiam publice disputando defendere pręsumpserit, eo ipso excommunicatus existat.

Decretum de Reformatione. Cap. I.

EAdē sacrosancta Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, Præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, & Nuncijs, intendens nonnulla statuere, quæ ad iurisdictionem pertinent Episcoporum, ut, iuxta proximę Sessionis decretum, illi in commissis sibi Ecclesiis eo libentius resideant, quo facilius, & commodius sibi subiectos regere, & in uita, ac morum honestate continere potuerint; il-

Tit. 1. 1. Tim. 1. 1. Pet. 5. lud primum eos admonendos censet, vt se pastores, non percussores, esse meminerint, atque ita praeesse sibi subditis oportere, vt non in eis dominentur, sed illos, tamquam filios, & fratres diligant, elaborentque, vt hortando, & monendo ab illicitis deterreant; ne, vbi deliquerint, debitis eos poenis coercere cogantur. Quos tamen, si quid per humanam fragilitatem peccare contigerit, illa

2. Tim. 4. Apostoli est ab eis seruanda praeceptio, vt illos arguant, obsecrent, increpent in omni bonitate, & patientia: cum saepe plus erga corrigendos agat beneuolentia, quam austeritas; plus exhortatio, quam comminatio; plus caritas, quam potestas. Sin autem ob delicti grauitatem virga opus fuerit; tunc cum mansuetudine rigor, cum misericordia iudicium, cum lenitate seueritas adhibenda est: vt sine asperitate disciplina populis salutaris, ac necessaria conseruetur; &, qui correpti fuerint, emendentur; aut, si resipiscere noluerint, caeteri, salubri in eos animaduersionis exemplo, a vitijs deterreantur: cum sit diligentis, & pij simul pastoris officium, morbis ouium leuia primum adhibere fomenta; post, vbi morbi grauitas ita postulet, ad acriora, & grauiora remedia descendere: sin autem ne ea quidem proficiant illis submonendis, ceteras saltem oues a contagionis periculo liberare. Cum igitur rei criminum plerumque ad euitandas poenas, & Episcoporum subterfugienda iudicia, querelas, & grauamina simulent, & ap-

pellationis diffugio iudicis processum impediant, ne remedio, ad innocentiæ præsidiũ instituto, ad iniquitatis defensionẽ abutantur: utq; huiusmodi eorum calliditati, & tergiuersationi occurratur, ita statuit, & decreuit. In causis uisitationis, & correctionis, siue habilitatis, & inhabilitatis, necnon criminalibus, ab Episcopo, seu illius in spiritualibus Vicario generali, ante definitiuam sententiam, ab interlocutoria, vel alio quocunq; grauamine, non appelletur; neq; Episcopus seu Vicarius appellationi huiusmodi, tanquã friuolæ, deferre teneatur: sed ea, ac quacunq. inhibitione ab appellationis iudice emanata, necnõ omni stylo, & consuetudine etiam immemorabili, contraria, non obstante, ad ulteriora valeat procedere, nisi grauamen huiusmodi per definitiuam sententiam reparari, vel ab ipsa definitiua appellari non possit. quibus casibus sacrorum, et antiquorum Canonum statuta illibata persistant.

Inf. ses. 22. cap. 1. & ses. 24. cap. 20. de ref.

cap. vt debitus. de appel. cum simil.

Caput II.

A Sententia Episcopi, vel ipsius in spiritualibus Vicarij generalis, in criminalibus appellationis causa, vbi appellationi locus fuerit, si Apostolica auctoritate in partibus eam committi contigerit, Metropolitano, seu illius etiam Vicario in spiritualibus generali, aut si ille aliqua de causa suspectus foret, vel vltra duas legales diætas distet, seu ab ipso appellatum fuerit,

uni ex uiciniorìbus Episcopis,seu illorum Vicarijs, non autem inferioribus iudicibus committatur.

Caput III.

REus,ab Episcopo,aut eius Vicario in spiritualibus generali,in criminali causa appellans, coram iudice,ad quem appellauit,acta primæ instantiæ omnino producat: & iudex,nisi illis visis, ad eius absolutionem minime procedat.Is autem, a quo appellatum fuerit, intra triginta dies, acta ipsa postulanti gratis exhibeat;alioqui absque illis,causa appellationis huiusmodi,prout iustitia suaserit,terminetur.

Caput IIII.

Degradatio actualis, quomodo facienda. cap. si quis. cum seq. 14.quæst 7. cap. degradatio. de pœni. in 6.

CVm vero tam graui nonnunquam sint delicta,ab Ecclesiasticis commissa personis,ut ob eorum atrocitatem, sacris Ordinibus deponendæ, & curiæ sint tradendæ seculari;in quo secundum sacros Canones certus Episcoporum numerus requiritur ; quod si omnes adhibere difficile esset, debita iuris executio differretur ; si quando autem interuenire possent, eorum residentia intermitteretur:propterea statuit,& decreuit ; Episcopũ per se,seu illius Vicarium in spiritualibus generalem, contra Clericum, in sacris etiam presbyteratus Ordinibus constitutum,etiam ad illius condemnationem,necnon verbalem depositionem ; & per se ipsum etiam ad actualem, atque solennem degradationem ab ipsis Ordinibus, & gradibus Ecclesiasticis,in casibus, in quibus aliorum Episcoporum

rum præsentiam, in numero a Canonibus definito, requiritur, etiam absque illis procedere liceat; adhibitis tamen, & in hoc sibi assistētibus totidem Abbatibus, vsum mitræ, & baculi ex priuilegio Apostolico habentibus, si in ciuitate, aut diœcesi reperiri, & commode intereße possint; alioquin aliis personis, in Ecclesiastica dignitate constitutis, quæ ætate graues, ac iuris scientia commēdabiles existant.

Caput. V.

ET quoniam per fictas causas, quę tamen satis probabiles videntur, interdum accidit, vt nonnulli eiusmodi gratias extorqueant, per quas pœnę, illis Episcoporum iusta seueritate inflictæ, aut remittuntur omnino, aut minuuntur; cum non ferendum sit, vt mendacium, quod tantopere Deo displicet, non modo ipsum impunitum sit, verum etiam alterius delicti veniam impetret mentienti, iccirco, vt sequitur, statuit, & decreuit: vt Episcopus, apud ecclesiam suā residens, de surreptione, & obreptione gratiæ, quę super absolutione alicuius publici criminis, uel delicti de quo ipse inquirere cœperat, aut remissione pœnę, ad quam criminosus per eum condemnatus fuerit, falsis precibus impetratur, per seipsum, tanquam Sedis Apostolicæ delegatus, etiam summarie cognoscat, ipsamq́ gratiam, postquam per falsi narrationem, aut veri taciturnitatem obtentam esse, legitime, constiterit, non admittat.

Exo. 23. Leuit. 19. Prou. 6. 8. 10. 12. & 19.

Caput VI.

Inf. sess. 24. de ref. c. 1.

QVoniam vero subditi Episcopo, tametsi iure correpti fuerint, magnopere tamen eum odisse, & tanquam iniuria affecti sint, falsa illi crimina obijcere solent; vt, quoquo pacto possint, ei molestiam exhibeant; cuius vexationis timor plerunque illum ad inquirenda, & punienda eorum delicta segniorem reddit: iccirco, ne is magno suo, & Ecclesiæ incommodo gregem sibi creditum relinquere, ac non sine Episcopalis dignitatis diminutione vagari cogatur, ita statuit, & decreuit: Episcopus, nisi ob causam, ex qua deponendus, siue priuandus veniret, etiam si ex officio, aut per inquisitionem, seu denunciationem, vel accusationem, siue alio quouis modo procedatur, vt personaliter compareat, nequaquam citetur, vel moneatur.

Caput VII.

TEstis in causa criminali ad informationem, vel indicia, seu aliàs in causa principali contra Episcopum, nisi contestes, & bonæ conuersationis, existimationis, & famę fuerint, non recipiantur: & si odio, temeritate, aut cupiditate aliquid deposuerint, grauibus pœnis mulctentur.

Caput VIII.

CAusæ Episcoporum, cum pro criminis obiecti qualitate comparere debeant, coram Pontifice Maximo referantur, ac per ipsum terminentur.

Decretum prorogationis, definitionis quatuor articulorum de Sacramento Euchariſtiæ, & Salui conductus, Proteſtantibus dandi.

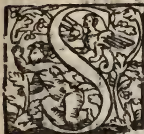
EAdem ſancta Synodus errrores omnes, qui ſuper hoc ſanctiſſimo Sacramẽto repullularũt, tanquam vepres ex agro Domini euellere, ac omnium fidelium ſaluti proſpicere cupiens, quotidianis precibus, Deo omnipotenti pie oblatis, inter alios, ad hoc Sacramentum pertinentes, articulos, diligentiſſima veritatis Catholicæ inquiſitione tractatos, plurimis, accuratiſſimisque pro rerum grauitate diſputationib. habitis, cognitis quoque præſtantiſſimorũ Theologorum ſententijs, hoc etiam tractabat: An neceſſarium ſit ad ſalutem, & diuino iure præceptum, vt ſinguli Chriſti fideles ſub utraque ſpecie ipſum uenerabile Sacramentum accipiant. Et: Num minus ſumat, qui ſub altera, quam qui ſub vtraque communicat. Et: An errauerit ſancta mater Eccleſia, laicos, & non celebrãtes ſacerdotes, ſub panis ſpecie dumtaxat communicando. Et: An paruuli etiam communicandi ſint. Sed, quoniam ex nobiliſſima Germaniæ prouincia ij, qui ſe Proteſtantes, nominant, ſuper his ipſis articulis, antequam definiantur, audiri a ſancta Synodo cupiunt, & eam ob cauſam fidem publicam ab illa poſtularunt, vt ipſis tuto huc veni re, & in hac vrbe commorari, ac libere coram Inf. ſeſ. 21. cap. 1. cum ſequen. & can. 1. Inf. ſeſ. 21. in dec. de pet. cal. Inf. ſeſ. 21. ca. 4. & ca. vltimo.

Synodo

Synodo, dicere, atque proponere quę senserint, & postea, cum libuerit, recedere liceat: sancta ipsa Synodus, licet magno desiderio eorum aduentū multos antea menses expectarit: tamen, vt pia mater, quæ ingemiscit, & parturit, summopere id desiderans, ac laborans, vt in ijs, qui Christiano nomine censentur, nulla sint schismata; sed quemadmodum eundem omnes Deum, & Redemptorem agnoscunt, ita idem dicant, idem credant, idem sapiant: confidens Dei misericordia, & sperans fore, vt illi in sanctissimam, & salutarem vnius fidei, spei, caritatisq́, concordiam redigantur, libenter eis in hac re morem gerens, securitatem, & fidem, ut petierunt, publicam, quam saluum conductum vocāt, quod ad se pertinet, eius, qui infrascriptus erit, tenoris, dedit, atq. concessit: & eorum causa diffinitionem illorum articulorum ad secundam Sessionem distulit, quam, ut illi commode ei intereße possint, in diem festum conuersionis D. Pauli, quę erit vigesimaquinta die mensis Ianuarij, anni sequentis, indixit. Illudq́, preterea statuit, vt in eadem Sessione de sacrificio Missæ agatur, propter magnam vtriusque rei connexionem. Interea Sessione proxima de Pœnitentiæ, & extremæ vnctionis Sacramentis tractandum. illam autem die festo D. Catherinę virginis, & martyris, qui erit vigesimaquinta Nouembris, habendam esse decreuit, simulque vt in vtraque materiam reformationis prosequatur.

SAL-

SALVVS CONDVCTVS datus Proteſtantibus.

SACROSANCTA generalis Tridentina Synodus, in Spiritus Sancto legitime congregata, Præcedentibus in ea eiſdem ſanctæ ſedis Apoſtolice Legato, & Nũtijs, omnibus, & ſingulis, ſiue Eccleſiaſticis, ſiue ſæcularibus perſonis vniuerſę Germaniæ cuiuſcunque gradus, ſtatus, conditionis, & qualitatis ſint, quæ ad œcumenicum hoc, & generale Concilium accedere voluerint, vt de ijs rebus, quæ in ipſa Synodo tractari debent, omni libertate conferre, proponere, & tractare, ac ad ipſum œcumenicum Concilium libere, & tuto venire, & in eo manere, & commorari, ac articulos, quot illis videbitur, tam ſcripto, quam verbo, offerre, proponere, & cum Patribus, ſiue ijs, qui ab ipſa ſancta Synodo delecti fuerint, conferre, & abſque vllis conuitijs, & contumelijs diſputare; necnon, quando illis placuerit, recedere poſſint, & valeant, publicam fidem, & plenam ſecuritatem, quam ſaluum conductum appellant, cum omnibus, & ſingulis clauſulis, & decretis neceſſarijs, & opportunis; etiam ſi ſpecialiter, & non per verba generalia exprimi deberet, quæ pro expreſſis haberi voluit, quantum ad ipſam ſanctam Synodum ſpectat, concedit. Placuit præterea ſanctæ Synodo, vt, ſi pro maiori libertate, ac ſecuritate eorum, certos tam pro commiſſis, quam pro committendis per eos delictis iudices eis deputari cupiant, illos ſibi beneuolos nominent, etiam ſi delicta ipſa quantumcunque enormia, ac hæreſim ſapientia fuerint.

SESSIO XIIII. QVAE EST QVARTA sub Iulio III. Pont. Max.

CELEBRATA DIE XXV. NOV. M. D. LI.

Doctrina de sanctissimis Pœnitentiæ, & Extremæ Vnctionis Sacramentis.

Acrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, Præsidentibus in ea eisdē sanctę Sedis Apostolicę Legato, & nuncijs: quamuis in Decreto de Iustificatione multus fuerit de Pœnitētia Sacramento, propter locorū cognationē, necessaria quadā ratione sermo interpositus: tāta nihilominus circa illud nostra hac ętate diuersorū errorū est multitudo, ut nō parū publicę utilitatis retulerit, de eo exactiorē, & pleniorē definitionē tradidisse: in qua demōstratis, & conuulsis, Spiritus sancti præsidio, uniuersis errorib⁹, Catholica ueritas perspicua, & illustris fieret; quā nūc sancta hęc Synodus Christianis omnibus perpetuo seruandam proponit.

Sup. sess. 6.

De necessitate, & institutione Sacramenti Pœnitentiæ. Cap. I.

SI ea in regeneratione omnibus gratitudo erga Deum esset, ut iustitiam in Baptismo, ipsius beneficio, & gratia, susceptam, constanter tuerentur; fuisset opus, aliud ab ipso Baptismo Sacramentum ad peccatorum remissionem esse institutum. Quoniam autem Deus, diues in misericordia, cognouit figmentum nostrum; illis etiam vitæ remedium contulit, qui sese postea in peccati seruitutem, & dæmonis potestatem tradidissent, Sacramentum videlicet

Inf. cap. I.
Psalm. 102.
Ephes. 2.

Sup. sess. 6. *delicet pœnitentiæ, quo lapsis post Baptismum, beneficium mortis Christi applicatur. Fuit quidem Pœnitentia uniuersis hominibus, qui se mortali aliquo peccato inquinassent, quouis tempore ad gratiam, & iustitiam assequendam necessaria, illis etiam, qui Baptismi Sacramento ablui petiuissent, ut, peruersitate abiecta, & emendata, tantam Dei offensionem cum peccati odio, & pio animi dolore detestarentur. unde Propheta ait: Conuertimini, & agite pœnitentiam ab omnibus iniquitatibus uestris, & non erit uobis in ruinam iniquitas. Dominus etiam dixit: Nisi pœnitentiam egertis, omnes similiter peribitis. Et princeps Apostolorum Petrus, peccatoribus Baptismo initiandis, pœnitentiam commendans, dicebat: Pœnitentiam agite, & baptizetur unusquisque uestrum. Porro nec ante aduentum Christi Pœnitentia erat Sacramentum, nec est post aduentum illius cuiquam ante Baptismum. Dominus autem Sacramentum Pœnitentiæ tunc præcipue instituit, cum, a mortuis excitatus, insufflauit in discipulos suos dicens: Accipite Spiritum sanctum; quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt. Quo tam insigni facto, & verbis tam perspicuis, potestatem remittendi, & retinendi peccata, ad reconciliandos fideles, post baptismum lapsos, Apostolis, & eorum legitimis successoribus fuisse communicatam, uniuersorum Patrum consensus semper intellexit; & Nouatianos, remittendi potestatem*

Ezec. 18. & 33. & Ioel. 2. Luc. 13. Act. 2.

Ioan. 20. Matth. 6. & 18. & infr. cap. 8. & can. 1.

testatem olim pertinaciter negantes, magna ratione Ecclesia Catholica, tanquam hęreticos, explosit, atque condemnauit. Quare verissimum hunc illorum verborum Domini sensum, sancta hæc Synodus probans, & recipiens, damnat eorum commenticias interpretationes, qui, verba illa ad potestatem prædicandi verbum Dei, & Christi Euangelium annunciandi, contra huiusmodi sacramenti institutionem falso detorquent.

De differentia sacramenti Pœnitentiæ, & Baptismi. Cap. II.

CAeterum hoc Sacramentum multis rationibus a Baptismo differre dignoscitur. nã prętERquam quod materia, & forma, quibus Sacramenti essentia perficitur, longissime dissidet, constat certe Baptismi ministrum iudicem esse non oportere, cum ecclesia in neminem iudicium exerceat, qui non prius in ipsam per Baptismi ianuam fuerit ingressus. Quid enim mihi inquit Apostolus, de ijs, qui foris sunt, iudicare, secus est de domesticis fidei, quos Christus Dominus lauacro Baptismi sui corporis membra semel effecit. nam hos, si se postea crimine aliquo contaminauerint, non iam repetito Baptismo ablui, (cum id in ecclesia Catholica nulla ratione liceat) sed ante hoc tribunal, tanquam reos, sisti voluit, vt per sacerdotũ sententiam non semel, sed quoties, ab admissis peccatis

Sup. ses. 6. de Iustifi. ca. 11. ca. 2.

1. Cor. 5.

catis ad ipsum pœnitentes confugerent, possent liberari. Alius præterea est Baptismi, & alius pœnitentię fructus. per Baptismum enim Christum induentes, noua prorsus in illo efficimur creatura, plenam, & integram peccatorum omnium remissionem consequentes; ad quam tamen nouitatem, & integritatem, per sacramentum Pœnitentiæ, sine magnis nostris fletibus, & laboribus, diuina id exigente iustitia, peruenire nequaquam possumus; vt merito Pœnitentia laboriosus quidam Baptismus a sanctis Patribus dictus fuerit. Est autem hoc sacramentum Pœnitentiæ lapsis post Baptismum ad salutem necessarium, vt nondum regeneratis ipse Baptismus.

Gala. 3. 2. Cor. 5.

De partibus, & fructu huius Sacramenti. Caput III.

DOcet præterea sancta Synodus, sacramenti Pœnitentiæ formam, in qua præcipue ipsius uis sita est, in illis ministri uerbis positam esse: Ego te absoluo, &c. Quibus quidem de Ecclesiæ sanctæ more preces quędam laudabiliter adiunguntur: ad ipsius tamen formę essentiam nequaquam spectant, neq; ad ipsius Sacramenti administrationẽ sunt necessariæ. Sunt autẽ quasi materia huius sacramenti ipsius pęnitentis actus, nempe Contritio, Confessio, & Satisfactio. qui quatenus in pænitẽte ad integritatẽ sacramenti, ad plenamq;, & perfectam

Sup. ses. 6. de Iustifi. c. 14. & infra can. 4.

ctam peccatorum remissionem ex Dei institutione requiruntur, hac ratione Pœnitentiæ partes dicuntur. Sane vero res, & effectus huius sacramenti, quantum ad eius vim, & efficaciam pertinet, recõciliatio est cum Deo, quam interdum in viris pijs, & cum deuotione hoc sacramentum percipientibus, conscientiæ pax, ac serenitas cum vehementi spiritus consolatione consequi solet. Hæc de partibus, & effectu huius Sacramenti, sancta Synodus tradens, simul eorum sententias damnat, qui Pœnitentiæ partes incussos conscientiæ terrores, & fidem esse contendunt.

De Contritione. Cap. IIII.

Contritio, quæ primum locum interdictos Pœnitentis actus habet animi dolor, ac detestatio est de peccato commißo, cum proposito non peccandi de cætero. Fuit autem quouis tempore ad impetrandam veniam peccatorum hic contritionis motus neceßarius, & in homine post Baptismum lapso ita demum pręparat ad remissionem peccatorum, si cum fiducia diuinę misericordię, & voto præstandi reliqua, coniunctus sit, quę ad rite suscipiendum hoc Sacramentum requiruntur. Declarat igitur sancta Synodus, hanc Contritionem, non solum ceßationem a peccato, & vitę nouæ propositum, & inchoationem, sed veteris etiam odium continere, iuxta illud: Proijcite a vobis omnes iniquitates vestras, in quibus præuari-

Sup. sess. 6. de Iustifi. cap. 6.

Inf. Can. 5.

Ezech. 18.

 cati

cati estis: & facit vobis cor nouum, & spiritum nouum. Et certe, qui illos sanctorum clamores considerauerit, Tibi soli peccaui, & malum coram te
Psalm. 50.
Psalm. 6.
feci, Laboraui in gemitu meo, lauabo per singulas noctes lectum meum Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animę meę, & alios huiusmodi generis, facile intelliget eos ex vehementi quodam anteactę vitæ odio, & ingenti peccatorũ detestatione manasse. Docet præterea, & si Contritionem hanc aliquando caritate perfectam esse contingat, hominemque Deo reconciliare, priusquam hoc Sacramentum actu suscipiatur, ipsam nihilominus reconciliationem ipsi Contritioni sine Sacramenti voto, quod in illa includitur, non esse adscribendam. Illam vero contritionem imperfectam, quæ Attritio dicitur, quoniam vel ex turpitudinis peccatis consideratione, vel ex gehennę, & pœnarum metu communiter concipitur; si voluntatem peccandi excludat, cum spe venię; declarat non solum non facere hominem hypocritam, et magis peccatorem, verum etiam donum Dei esse, & Spiritus sancti impulsum, non adhuc quidem inhabitantis, sed tantum mouentis; quo pœnitens adiutus viam sibi ad iustitiam parat. Et quamuis sine Sacramento Pœnitentiæ per se ad iustificationem perducere peccatorem nequeat, tamen eum
Ionæ. 3.
ad Dei gratiam in Sacramento Pœnitentiæ impetrandam disponit. hoc enim timore vtiliter concussi Niuitæ, ad Ionæ prædicationem plenam terroribus

roribus pœnitentiam egerunt, & misericordiam a domino impetrarunt. Quamobrem falso quidam calumniantur Catholicos scriptores, quasi tradiderint Sacramentum Pœnitentię, absque bono motu suscipientium, gratiam conferre, quod nunquam Ecclesia Dei docuit, nec sensit, sed & falso docent, Contritionem esse extortam, & coactam, non liberam, & voluntariam. Matth. 12. Luc. 11.

De Confessione. Cap. V.

EX institutione Sacramenti Pęnitentiæ iam explicata, uniuersa Ecclesia semper intellexit, in Luc. 5. & 1[illegible]

Iacob. 5. *stitutam etiam esse a Domino integram peccato-*
1. Ioan. 1. Inf. Can. 6. *rum confessionem, & omnibus post Baptismum lapsis iure diuino necessariam existere, quia Do-*
Ioan. 20. Matth. 26. *minus noster Iesus Christus, e terris ascensurus ad cęlos, sacerdotes sui ipsius Vicarios reliquit, tamquam præsides, & iudices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in quæ Christi fideles ceciderint; quo, pro potestate clauium remissionis, aut retentionis peccatorum sententiam pronuncient. Constat enim, sacerdotes iudicium hoc, incognita causa, exercere non potuisse, neque æquitatem quidem illos in pœnis iniungendis seruare potuisse, si in genere duntaxat, & non potius in specie, ac sigillatim sua ipsi peccata declarassent.*
Inf. Can. 6. *Ex his colligitur oportere a pœnitentibus omnia peccata mortalia, quorum post diligentem sui discussionem conscientiam habent, in confessione recenseri, etiam si occultissima illa sint, & tantum*
Deut. 5. Exo. 20. *aduersus duos vltima Decalogi præcepta commissa, quę nonnunquam animum grauius sauciant, & periculosiora sunt ijs, quæ in manifesto*
Sup. ses. 6. de Iustifi. cap. 11. *admittuntur: nam venialia, quibus a gratia Dei non excludimur, & in quę frequentius labimur, quamquam recte, & vtiliter, citraque omnẽ præsumptionem in confessione dicantur, quod piorum hominum vsus demonstrat, taceri tamẽ citra culpam, multisque alijs remedijs expiari possunt. Verum, cum vniuersa mortalia peccata etiam co-*
Ephe. 2. *gitationis, homines iræ filios, & Dei inimicos red-*

dant:

dant: necessum est omnium etiam ueniam, cum aperta, & uerecunda Confessione, a Deo quęrere. Itaque, dum omnia, quæ memorię occurrunt, peccata Christi fideles confiteri student, proculdubio omnia diuinæ misericordiæ agnoscenda exponant. qui vero secus faciunt, & scienter aliqua retinent, nibil diuinæ bonitati per sacerdotem remittendum proponunt. si enim erubescat ægrotus vulnus medico detegere, quod ignorat, medicina non curat. Colligitur pręterea, etiam eas circunstantias in confessione explicandas esse, quæ speciem peccati mutant: quod sine illis peccata ipsa neque a pœnitentibus integre exponantur, nec iudicibus innotescant; & fieri nequeat, vt de grauitate criminum recte censere possint, & pœnam, quam oportet, pro illis, pœnitenti imponere. vnde alienum a ratione est, docere circunstantias has ab hominibus otiosis excogitatas fuisse; aut vnam tantum circunstantiam confitendam eße, nempe peccasse in fratrem. Sed & impium est, confessionem, quæ hac ratione fieri præcipitur, impossibilem dicere, aut carnificinam illam conscientiarum appellare: constat enim, nihil aliud in Ecclesia a pœnitentibus exigi, quam vt, postquam quisque diligentius se excußerit, & conscientiæ suæ sinus omnes, & latebras explorauerit, ea peccata confiteatur, quibus se Dominum, & Deum suum mortaliter offendiße meminerit: reliqua autem peccata, quæ diligen-

ter cogitanti non occurrunt, in vniuersum, eadem Confessione inclusa esse intelliguntur: pro quibus
Psalm. 18. *fideliter cum Propheta dicimus: Ab occultis meis munda me Domine. Ipsa vero huiusmodi Confessionis difficultas, ac peccata detegendi verecundia grauis quidem videri posset, nisi tot, tantisque commodis, & consolationibus leuaretur; quę omnibus digne ad hoc Sacramentum accedentibus, per Absolutionem certissime conferuntur. Cæterum, quo ad modum confitendi secreto apud solum sacerdotem, etsi Christus non vetuerit, quin aliquis in vindictam suorum scelerum, & sui humiliationem cum ob aliorum exemplum, tum ob Ecclesiæ offensæ ædificationem, delicta sua publice confiteri possit: non est tamen hoc diuino pręcepto mandatum, nec satis consulte humana aliqua lege præciperetur, vt delicta, præsertim secreta, publica essent Confessione aperienda. vnde,*
In Conc. Cabil. c. 8. & 33. *cum a sanctissimis, & antiquissimis Patribus, magno vnanimique consensu, secreta Confessio sacramentalis, qua ab initio Ecclesia sancta vsa est, & modo etiam vtitur, fuerit semper commendata; manifeste refellitur inanis eorum calumnia,*
Inf. Can. 8. & 14. Conc. Later. sub Innocen. iij. cap. 21. *qui eam a diuino mandato alienam, & inuentum humanum esse, atque a Patribus, in Concilio Lateranensi congregatis, initium habuisse, docere non verentur. neque enim per Lateranense Concilium Ecclesia statuit, vt Christi fideles confiterentur; quod iure diuino necessarium, & institutũ esse*

intellexerat; ſed vt præceptum Confeſſionis, ſaltem ſemel in anno, ab omnibus, & ſingulis, cum ad annos diſcretionis perueniſſent, impleretur: vnde iam in vniuerſa Eccleſia, cum ingenti animarũ fidelium fructu, obſeruatur mos ille ſalutaris confitendi, ſacro illo, & maxime acceptabili tempore Quadrageſimæ: quem morem hęc ſancta Synodus maxime probat, & amplectitur, tamquam pium, & merito retinendum.

De miniſtro huius Sacramenti, & Abſolutione. Cap. VI.

Circa miniſtrum autem huius Sacramenti, declarat ſancta Synodus, falſás eſſe, & a veritate Euangelij penitus alienas doctrinas omnes quę ad alios quoſuis homines, præter Epiſcopos, Inf. Can 10
& ſacerdotes, Clauium miniſterium pernicioſe extendunt; putantes verba illa Domini: Quæcunque alligaueritis ſuper terram, erunt alligata, & Matth. 16.
in cęlo: Et, Quæcunque ſolueritis ſuper terram, erunt ſoluta & in cœlo: Et, Quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis: Et, Quorum retinueritis, Ioan. 20.
retenta ſunt: ad omnes Chriſti fideles indifferenter, & promiſcue, contra inſtitutionem huius Sacramenti, ita fuiſſe dicta, ut quiuis poteſtatem habeat remittendi peccata, publica quidem per correptionẽ, ſi correptus acquieuerit; ſecreta vero per ſpontaneam confeſſionẽ, cuicumq; factam. Docet quo- Sup. ſeſ. 7. de Sacra. Can. 10.

que etiam sacerdotes, qui peccato mortali tenentur, per virtutem Spiritus sancti, in ordinatione collatam, tanquam Christi ministros, functionem remittẽdi peccata exercere; eosque praue sentire, qui in malis sacerdotibus hanc potestatem non esse contendunt. Quãuis autem Absolutio sacerdotis alieni beneficij sit dispensatio; tamen non est solum nudum ministerium, uel annunciandi Euangelium, vel declarandi remissa esse peccata; sed ad instar actus iudicabilis ab ipso, velut a iudice, sententia pronunciatur. atque ideo non debet pœ-
Inf. can. 9. *nitens adeo sibi de sua ipsius fide blandiri, ut, etiã si nulla illi adsit contritio, aut sacerdoti animus serio agendi, & vere absoluendi desit; putet tamen se, propter suam solam fidem, vere, & coram Deo esse absolutum. nec enim fides sine Pœnitentia remissionem ullam peccatorum pręstaret: nec is esset, nisi salutis suæ negligentissimus, qui sacerdotem ioco se absoluentem cognosceret; non alium, serio agentem, sedulo requireret.*

De casuum reseruatione. Cap. VII.

QVoniam igitur natura, & ratio iudicij illud exposcit, ut sententia in subditos dumtaxat feratur, persuasum semper in Ecclesia Dei fuit & verissimũ esse Synodus hęc confirmat nullius momenti Absolutionem eam esse debere, quã sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut

subde-

subdelegãtam non habet iurisdictionem. Magnopere uero ad Christiani populi disciplinam pertinere, sanctissimis Patribus nostris uisum est ut atrociora quædam, & grauiora crimina non a quibusuis, sed a summis duntaxat sacerdotibus absoluerentur. vnde merito Pontifices Max. pro suprema potestate, sibi in Ecclesia vniuersa tradita, causas aliquas criminum grauiores suo potuerũt peculiari iudicio reseruare. Neq. dubitandum est, quando omnia, quæ a Deo sunt, ordinata sunt, quin hoc idẽ Episcopis omnibus in sua cuiq; diœcesi, in ædificationem tamen, non in destructionem, liceat, pro illis in subditos tradita supra reliquos inferiores sacerdotes, auctoritate, præsertim quo ad illa, quibus excommunicationis censura annexa est. Hanc autem delictorum reseruationem, consonum est diuinæ auctoritati, non tantum in externa politia, sed etiam coram Deo uim habere. veruntamen pie admodum, ne hac ipsa occasione aliquis pereat, in eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit, vt nulla sit reseruatio in articulo mortis: atq. ideo omnes sacerdotes quoslibet pœnitentes a quibusuis peccatis, & censuris absoluere possunt; extra quem articulum sacerdotes cum nihil possint in casibus reseruatis, id vnum pœnitentibus persuadere nitantur, vt ad Superiores, & legitimos iudices pro beneficio absolutionis accedant.

DE

De satisfactionis necessitate, & fructu. Cap. VIII.

DEmum quoad satisfactionem, quę ex omnib. Pœnitentię partibus, quemadmodum a Patribus nostris, Christiano populo fuit perpetuo tempore commendata; ita vna maxime nostra ętate summo pietatis prætextu, impugnatur ab ijs, qui speciem pietatis habent, virtutem autem eius abnegarunt: sancta Synodus declarat falsum omnino esse, & a verbo Dei alienum, culpam a Do-
Inf. Can. 12. *mino nunquam remitti, quin vniuersa etiam pœ-*
Gene. 3. *na condonetur: perspicua enim, & illustria in sa-*
2. Reg. 12. *cris literis exempla reperiuntur, quibus, præter*
Num. 12. & 20. *diuinam traditionem, hic error quam manifestissime reuincitur. Sane & diuinæ iustitiæ ratio exigere videtur, vt aliter ab eo in gratiam recipiantur, qui ante Baptismum per ignorantiam deliquerint: aliter vero, qui semel a peccati, & Dæmo-*
1. Cor. 5. *nis seruitute liberati, & accepto Spiritus sancti*
Ephes. 4. *dono, scientes templum Dei violare, & Spiritum sanctum contristare non formidauerint. Et diuinā clementiam decet, ne ita nobis absque vlla Satisfactione peccata dimittantur, vt, occasione accepta, peccata leuiora putantes, velut iniurij, & con-*
Roma. 2. *tumeliosi Spiritui sancto, in grauiora labamur,*
Iacob. 5. *thesaurizantes nobis iram in die irę: proculdubio enim magnopere a peccato reuocant, & quasi freno quodam coercent hæ satisfactorię pœnæ: cautioresque,*

tiores que, & vigilantiores in futurum pœnitentes efficiunt; medentur quoque peccatorum reliquijs, & vitiosos habitus, male viuendo comparatos, contrarijs virtutum actionibus tollunt. Neque vero securior vlla via in Ecclesia Dei unquam existimata fuit ad amouendam imminentem a Domino pœnam, quam vt hęc pœnitentiæ opera homines cum vero animi dolore frequentent. Accedit ad hæc, quod, dum satisfaciendo patimur pro peccatis, Christo Iesu, qui pro peccatis nostris satisfecit, ex quo omnis nostra sufficientia est, conformes efficimur, certissimam quoque inde arrham habentes, quod, si compatimur, & conglorificabimur. Neque vero ita nostra est satisfactio hęc, quam peccatis nostris exoluimus, vt non sit per Christum Iesum: nam qui ex nobis, tanquam ex nobis, nihil possumus; eo cooperante, qni nos confortat, omnia possumus. Ita non habet homo vnde glorietur: sed omnis gloriatio nostra in Christo est: in quo viuimus, in quo moremur, in quo satisfacimus: facientes fructus dignos pœnitentiæ, qui ex illo vim habent: ab illo offeruntur Patri. & per illum acceptantur a Patre. Debent ergo sacerdotes Domini, quātum spiritus, & prudentia suggesserit, pro qualitate criminum, & pœnitentium facultate salutares, & conuenientes satisfactiones iniungere: ne, si forte peccatis conniueant, & indulgentius cum pęnitentibus agant, leuissima quædam opera pro grauissimis delictis iniun-

Ezec. 33.
Ionæ. 3.
Iere. 3. 18. & 25.
Isa. 30.
Eccl. 12.
Marc. 3. 4. 17. & 18.
Ephe. 4.
Act. 3.
Rom. 5.
1. Ioan 2.
2. Cor. 3.
Roma. 8.
2. Cor. 5.
Phili. 4.
1. Cor. 1.
2. Cor. 10.
Gala. 6.
Act. 17.
Matth. 3. 4.
Luc. 3. 10. & 17.

iniungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Habeant autem prę oculis, vt satisfactio, quam imponunt, non sit tantum ad nouæ vitæ custoditam, & infirmitatis medicamentum; sed etiam ob pręteritorum peccatorum vindictã, & castigationem: nam Claues sacerdotum non ad soluendum duntaxat, sed, & ad ligandum concessas, etiam antiqui Patres, & credunt, & docent. nec propterea existimarunt, Sacramentum Pœnitentiæ esse forum iræ, vel pœnarum, sicut nemo vnquam Catholicus sensit ex huiusmodi nostri satisfactionibus vim meriti, & satisfactionis Domini nostri Iesu Christi, vel obscurari vel aliqua ex parte imminui: quod dum Nouatores intelligere nolunt, ita optima Pœnitentiam nouam vitam esse docent, vt omnem Satisfactionis vim, & vsum tollant.

Matth. 6. Iaon. 20. Sup. cap. 2. in fine. Inf. can. 3. &. vlti. de pœniten. Inf. can. 3.

De operibus satisfactionis. Cap. IX.

DOcet præterea, tantam esse diuinę munificentiæ largitatem, vt non solum pœnis, sponte a nobis pro vindicando peccato susceptis, aut sacerdotis arbitrio pro mensura delicti impositis, sed etiam, quod maximum amoris argumentum est temporalibus flagellis a Deo inflictis, & a nobis patienter toleratis, apud Deum patrem per Christum Iesum satisfacere valeamus.

Act. 14. Rom. 5.

DOCTRINA DE SACRAMENTO Extremæ vnctionis.

VIsum est autem sanctæ Synodo, præcedenti doctrinæ de Pœnitentia adiungere ea, quæ sequuntur de Sacramento extremæ Vnctionis: quod non modo Pœnitentiæ, sed & totius Christianæ vitæ, quæ perpetua Pœnitentia esse debet, consummatiuum

Inf. Can. 1. de Sacr. ext. Vnct. *matiuũ existimatũ est a Patribus. Primum itaq;*
circa illius institutionem, declarat, & docet, quod
Ephe. 4. *clementissimus Redemptor noster, qui seruis suis*
quouis tempore voluit de salutaribus remedijs
aduersus omnia omnium hostium tela esse prospe-
ctum, quemadmodum auxilia maxima in Sacra-
mentis alijs præparauit quibus Christiani conser-
uare se integros, dum viuerent, ab omni grauiore
spiritus incommodo possint; ita extremæ Vnctio-
nis Sacramento finem vitæ tanquam firmissimo
1. Pet. 5. *quodam præsidio, muniuit: nam etsi aduersarius*
Gen. 3. Inf. c. 11. *noster occasiones per omnem vitam quærat, & ca*
in fine. *ptet, vt deuorare animas nostras quoquo modo*
possit; nullum tamen tempus est, quo vehemen-
tius ille omnes suę versutiæ neruos intendat ad
perdendos nos penitus, & a fiducia etiam, si pos-
sit, diuinæ misericordiæ deturbandos, quam cum
impendere nobis exitum vitę perspicit.

De institutione Sacramenti extremæ Vnctionis. Cap. I.

INstituta est autem sacra hæc Vnctio infirmo-
rum, tanquam vere, & proprie Sacramen-
tum noui Testamenti, a Christo Domino nostro,
Marc. 6. *apud Marcum quidem insinuatum, per Iacobum*
Iaco. 5. *autem Apostolum, ac Domini fratrem, fidelibus*
commendatum, ac promulgatum. Infirmatur, in-
quit, quis in vobis: inducat prebyteros Ecclesiæ,
& orent super eum, vngentes eum oleo in nomine

Domini: & oratio fidei saluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus: &, si in peccatis sit, dimittentur ei, Quibus verbis, vt ex apostolica traditione per manus accepta, Ecclesia didicit, docet materiam, formam, proprium ministrum, & effectum huius salutaris Sacramenti. intellexit enim Ecclesia, materiam esse oleum ab Episcopo benedictum. nam Vnctio aptissimæ Spiritus sancti gratiam, qua inuisibiliter anima ægrotãtis inungitur, repręsentat; formam deinde esse illa verba, Per istam Vnctionem, &c.

De effectu huius Sacramenti. Cap. II.

Res porro, & effectus huius Sacramenti, illis verbis explicatur: Et oratio fidei saluabit infirmũ & alleuiabit eũ Dominus: &, si in peccatis sit, dimittentur ei: res etenim hæc gratia est Spiritus sancti: cuius Vnctio delicta, si quę sint adhuc expiãda, ac peccati reliquias abstergit; & ægroti animã alleuiat, et cõfirmat, magnam in eo diuinæ misericordiæ fiduciã excitando; qua infirmus subleuatus, & morbi incommoda, ac labores leuius fert, & tentationibus dæmonis, calcaneo insidiantis, facilius resistit, & sanitatem corporis interdum, vbi saluti animæ expedierit, consequitur.

Iaco. 5.

Inf. Can. 2. de Sacra. ext. Vnct.

Gene. 3.

De ministro huius Sacramenti, & tempore quo dari debeat. Cap. III.

Iam vero, quod attinet ad pręscriptionem eorum,

rum, qui & suscipere, & ministrare hoc sacramentum debent, haud obscure fuit illud etiam in verbis prędictis traditum: nam & ostenditur illic, proprios huius sacramẽti ministros esse Ecclesię Presbyteros. quo nomine eo loco, non ætate seniores, aut primiores in populo intelligendi veniunt, sed aut Episcopi, aut sacerdotes, ab ipsis rite ordinati,
1. Tim. 4. *per impositionem manuum presbyteri. Declaratur etiam, esse hanc Vnctionem infirmis adhibendam, illis vero præsertim, qui tam periculose decumbunt, vt in exitu vitę constituti videantur: vnde, & sacramentum exeuntium nuncupatur. Quod si infirmi post susceptam hanc Vnctionem conualuerint, iterum huius sacramenti subsidio iuuari poterunt, cum in aliud simile vitæ discrimen inciderint. Quare nulla ratione audiendi sunt, qui contra tam apertam, & dilucidam Apostoli Iaco*
Iaco. 5. *bi sententiam docent, hanc Vnctionem, vel figmentum esse humanum, vel ritum a Patribus acceptum, nec mandatum Dei, nec promissionem gratiæ habentem, & qui illam iam cessasse asserunt, quasi ad gratiam curationum duntaxat in primitiua Ecclesia referenda esset; & qui dicunt, ritum, & vsum, quem sancta Romana Ecclesia in huius sacramenti administratione obseruat, Iacobi Apo*
Inf. cap. 3. de sacra. ext. Vnctio. *stoli sententia repugnare, atque ideo in aliam commutandum esse; & denique, qui hanc extremam Vnctionem a fidelibus sine peccato cõtemni posse affirmant: hęc enim omnia manifestissime pugnant*

gnant cum perspicuis tanti Apostoli verbis. Nec profecto Ecclesia Romana, aliarum omnium mater, & magistra, aliud in hac administranda Vnctione, quantum ad ea, quæ huius sacramenti substantiam perficiunt, obseruat, quam quod Beatus Iacobus præscripsit. Nec vero tanti sacramenti contemptus absq. ingenti scelere, & ipsius spiritus sancti iniuria esse posset. Sup. ses. 7. can. 3. de bapti.

Hæc sunt, quę de pœnitentiæ, & extremæ Vnctionis sacramentis sancta hæc œcumenica Synodus profitetur, & docet, atque omnibus Christi fidelibus credenda, & tenenda proponit. Sequentes autem Canones inuiolabiliter seruandos esse tradit, & asserentes contrarium perpetuo damnat; & anathematizat.

DE SANCTISSIMO Pœnitentiæ Sacramento.

Canon I.

SI quis dixerit, in Catholica Ecclesia pœnitentiā non esse vere, & proprie sacramentum pro fidelibus, quoties post Baptismum in peccata labuntur, ipsi Deo reconciliandis, a Christo Domino nostro institutum: anathema sit. Sup. cap. 1. Ioan. 20. Matth. 16. Luc. 13.

Canon II.

SI quis, sacramenta confundens, ipsum Baptismū Pœnitentiæ sacramentum esse dixerit, quasi hęc duo sacramenta distincta non sint, atque ideo Sup. cap. 2. & ses. 6. & cap. 14. de iustifi.

Pænitentiam non recte secundam post naufragium tabulam appellari: anathema sit.

Canon III.

Ioan. 20. Matth. 16. Sup. c. 1. & sess. 6. c. 14. de iusti.

SI quis dixerit, verba illa Domini Saluatoris, Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta sunt; non esse intelligenda de potestate remittendi, & retinendi peccata in sacramento Pænitentiæ, sicut Ecclesia Catholica ab initio semper intellexit; detorserit autem, contra institutionem huius sacramenti, ad auctoritatem prędicandi Euangelium: anathema sit.

Canon IIII.

Sup. cap. 3. de pœni.

SI quis negauerit, ad integram, & perfectam peccatorum remissionem requiri tres actus in pœnitente, quasi materiam sacramenti Pænitentiæ, videlicet, Contritionem, Confessionem, & Satisfactionem, quę tres Pęnitentię partes dicuntur, aut dixerit, duas tantum esse Pænitentiæ partes, terrores scilicet incussos conscientiæ, agnito peccato, & fidem conceptam ex Euangelio, vel Absolutione, qua credit quis sibi per Christum remissa peccata: anathema sit.

Canon V.

Sup. eod. cap. 4.

Isa. 38.

SI quis dixerit, eam Contritionem, quæ paratur per discussionem, collectionem, & detestationem peccatorum, qua quis recogitat annos suos in amaritudine animæ suę, ponderando peccatorum suorum grauitatem, multitudinem, fœditatem, amissio-

amissionem æternæ beatitudini, & ęternę damnationis incursum, cum proposito melioris vitæ, non esse verum, & vtilem dolorem, nec pręparare ad gratiam, sed facere hominem hypocritam, & magis peccatorem; demum, illam esse dolorem coactum, & nõ liberum, ac voluntariũ: anathema sit.

Canon VI.

SI quis negauerit, confessionem sacramentalem, vel institutam, vel ad salutem necessariam esse iure diuino, aut dixerit modum secrete confitendi soli sacerdoti, quem Ecclesia Catholica ab initio semper obseruauit, & obseruat, alienum esse ab institutione, & mandato Christi, & inuentum esse humanum: anathema sit. Sup. cap. 5. de pœni.

Canon VII.

SI quis dixerit, in sacramento Pœnitentię ad remissionem peccatorum, necessarium non esse iure diuino, confiteri omnia, & singula peccata mortalia, quorum memoriam cum debita, & diligenti præmeditatione habeatur, etiam occulta, & quæ sunt contra duo vltima Decalogi præcepta, & circunstantias, quæ peccati speciem mutant, sed eam confessionem tantum esse vtilem ad erudiendum, & consolandum pœnitentem, & olim obseruatam fuisse tantum ad satisfactionem canonicam imponendam, aut dixerit, eos, qui omnia peccata confiteri student, nihil relinquere velle diuinę misericordiæ ignoscendum, aut demum, non licere confiteri peccata venialia: anathema sit. Sup. cap. 5. Deut. 5.

Canon VIII.

Sup. cap. 5. & ses. 13. can. 9. de sacra. Eucha. Conc. Later. sub Inno. III. cap. 1. & c. omnis, de pœnit. & remiss.

SI quis dixerit, Confessionem omnium peccatorum, qualem Ecclesia seruat, esse impossibilem, & traditionem humanam, a pijs abolendam, aut, ad eam non teneri omnes, & singulos, vtriusque sexus, Christi fideles, iuxta magni Concilij Lateranensis constitutionem, semel in anno, & ob id suadendum esse Christi fidelibus, vt non confiteantur tempore Quadragesimæ: anathema sit.

Canon IX.

Sup. cap. 6. de iusti. in fi. & cap. 5. in prin.

SI quis dixerit, Absolutionem sacramentalem sacerdotis non esse actum iudicialem, sed nudum ministerium pronunciandi, & declarandi remissa esse peccata confitendi; modo tantum credat, se esse absolutum; aut sacerdos non serio, sed ioco absoluat; aut dixerit, non requiri Confessionem pœnitentis, vt sacerdos ipsum absoluere possit: anathema sit.

Canon X.

Sup. cap. 1. cap. 6. de pœni.

Matth. 16.

Ioan. 20.

SI quis dixerit, sacerdotes, qui in peccato mortali sunt, potestatem ligandi, & soluendi non habere; aut, non solos sacerdotes esse ministros absolutionis, sed omnibus, & singulis Christi fidelibus esse dectum: Quæcunque alligaueritis super terram, erunt ligata, & in cælo: Et, Quęcunq; solueritis super terrā, erunt soluta, & in cælo: Et, Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: Et, quorum retinueritis, retenta sunt. quorum verborum virtute quilibet absoluere possit peccata, publica

quidem

quidem per correptionem duntaxat, si correptus acquieuerit; secreta vero per spontaneam confessionem: anathema sit.

Canon XI.

SI quis dixerit, Episcopos non habere ius reseruandi sibi casus, nisi quoad externam politiam, atque ideo casuum reseruationem non prohibere, quo minus Sacerdos a reseruatis vere absoluat: anathema sit. Sup. cap. 7.

Canon XII.

SI quis dixerit, totam pœnam simul cum culpa remitti semper a Deo, satisfactionemq; pœnitentium non esse aliam, quam fidem, qua apprehendunt Christum pro eis satisfecisse: anathema sit. Sup. cap. 8. de pœnit.

Canon XIII.

SI quis dixerit, pro peccatis, quo ad pœnam temporalem, minime Deo per Christi merita satisfieri pœnis ab eo inflictis, & patienter toleratis, vel a sacerdote iniunctis, sed neque sponte susceptis, vt ieiunijs, orationibus, eleemosynis, vel alijs etiam pietatis operibus, atq; ideo optimam pœnitentiam esse tantum nouam vitam: anathema sit.

Canon XIIII.

SI quis dixerit, satisfactiones, quibus pœnitentes per Christum Iesum peccata redimunt, non esse cultus Dei, sed traditiones hominum, doctrinam de gratia, & verum Dei cultum, atque ipsum beneficium mortis Christi obscurantes: anathema sit. Sup. cap. 5.

Canon XV.

Sup. cap. 1. & c. 8. de pœn. in fi. Sup. sess. 6. cano. 30. de iustifi.

SI quis dixerit, Claues Ecclesiæ esse datas tantū ad soluendum, non etiam ad ligandum, & propterea sacerdotes, dum imponunt pœnas confitentibus, agere contra finem Clauium, & contra institutionem Christi, & fictionem esse, quod virtute Clauium sublata pœna æterna, pœna temporalis plerumque exoluenda remaneat: anathema sit.

DE SACRAMENTO Extremæ vnctionis.

Canon I.

Sup. de hoc sacr. ca. 1. in princ. Marc. 6. Iac. 5.

SI quis dixerit, extremam Vnctionem nō esse vere, & proprie Sacramentum, a Christo Domino nostro institutum, & a B. Iacobo Apostolo promulgatum, sed ritum tantum acceptum a Patribus, aut figmentum humanum: anathema sit.

Canon II.

Sup. cap. 2.

SI quis dixerit, sacram infirmorum Vnctionem, non conferre gratiam, nec remittere peccata, nec alleuiare infirmos, sed iam cessasse, quasi olim tantum fuerit gratia curationum: anathema sit.

Canon III.

Sup. c. vlt.

Iaco. 5. & sup. cap. 1.

SI quis dixerit, extremæ Vnctionis ritum, & vsum quem obseruat sancta Romana Ecclesia, repugnare sententiæ beati Iacobi Apostoli, ideoq; eum mutandum, posseque a Christianis absque peccato contemni: anathema sit.

Canon

Canon IIII.

Si quis dixerit, Presbyteros ecclesiæ, quos beatus Iacobus adducendos esse ad infirmum inungendum hortatur, non esse sacerdotes, ab Episcopo ordinatos, sed ætate seniores in quauis communitate; obque proprium extremæ Vnctionis ministrum non esse solum sacerdotem: anathema sit. d. c. vlt. Iaco. 5.

DECRETVM de Reformatione.

PROOEMIVM.

CVm proprie Episcoporum munus sit, subditorum omnium vitia redarguere, hoc illis præcipue cauendum erit, ne Clerici, præsertim ad animarum curam constituti, criminosi sint; ne ve inhonestam vitam, ipsis conniuentibus, ducant. nam, si eos prauis, & corruptis moribus esse permittant, quo pacto laicos de ipsorum vitijs redarguent, qui vno ab eis sermone conuinci possent, quod Clericos ipsis patiantur esse deteriores? qua etiam libertate laicos corripere possent sacerdotes, cum tacite sibi ipsi respondeant, eadem se admisisse, quæ corripiunt? Monebunt propterea Episcopi suos Clericos, in quocumque ordine fuerint, vt conuersatione, sermone, & scientia, commisso sibi Dei populo præeant; memores eius, quod scriptum est: Sancti estote, quia, & ego sanctus sum. Et iuxta Apostoli vocem, Nemini dent Sup. sess. 6. de ref. c. 3. 1. Cor. 9. Leuit. 11. 1. Pet. 1. & 20.

vllam offensionem, ut non vituperetur ministeriũ eorum; sed in omnibus exhibeant se sicut ministros Dei: ne illud Prophetæ dictum impleatur in eis: Sacerdotes Dei contaminant sancta, & reprobant legem. Vt autem ipsi Episcopi id liberius exequi, ac quoquam prætextu desuper impediri nequeãt; eadem sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legato, & Nuncijs, hos, qui sequuntur, Canones statuendos, & decernendos duxit.

Ezec. 22.
Sofon. 31.
Matth. 3.

Canon I.

CVm honestius, ac tutius sit subiectos, debitam Præpositis obedientiã impendendo, in inferiori ministerio deseruire, quam cũ Præpositorum scandalo graduum altiorum appetere dignitatẽ: ei, cui ascensus ad sacros ordines a suo Prælato, ex quacũque causa, etiam ob occultum crimẽ quomodolibet etiam extraiudicialiter fuerit interdictus; aut qui a suis ordinibus, seu gradibus, vel dignitatibus Ecclesiasticis fuerit suspensus; nulla cõtra ipsius Prælati voluntatem concessa licentia de se promoueri faciendo; aut ad priores ordines, gradus, & dignitates, siue honores restitutio suffragetur.

Caput II.

ET, quoniã nonnulli Episcopi Ecclesiarum, quæ in partibus infidelium consistunt, clero carentes, & populo Christiano, cum fere vagabundi sint, & permanentem sedem non habeant, non quæ Iesu Christi, sed alienas oues inscio proprio Pastore

re quærentes, dum per hanc sanctam Synodum se Pontificalia officia in alterius diœcesi, nisi de loci Ordinarij expressa licentia, & in personas eidem Ordinario subiectas tantum, exercere prohibitos vident, in legis fraudem, & contemptum; quasi Episcopalem cathedram in loco nullius diœcesis sua temeritate eligunt, & quoscunque ad se venientes, etiam si suorum Episcoporum, seu prælatorum litteras commendatitias non habeant, clericali charactere insignire, & ad sacros etiam presbyteratus ordines promouere, præsumunt: quos plerumque fit, vt minus idonei, & rudes, ac ignari, & quia a suo Episcopo tamquam inhabiles, & indigni reiecti fuerunt, ordinati, nec diuina officia peragere, nec ecclesiastica Sacramenta recte valeant ministrare: Nemo Episcoporum, qui Titulares vocantur, etiam si in loco nullius diæcesis, etiã exempto, aut aliquo monasterio cuiusuis ordinis resederint, aut moram traxerint, vigore cuiusuis priuilegij sibi de promouendo quoscunque ad se venientes pro tempore concessi, alterius subditum, etiam prętextu familiaritatis continuę commensalitatis suæ, absque sui proprij prelati expresso consensu, aut literis dimissorijs, aut aliquos sacros, aut minores ordines, vel primam Tonsuram promouere, seu ordinare valeat. Contra faciẽs ab exercitio Pontificalium per annum; taliter vero promoti ab executione ordinum sic susceptorum, donec suo prælato visum fuerit, ipso iure sint suspẽsi.

Inf. cap. 8. Sup. ses. 6. de refor. cap. 5.

Inf. ses. 23. de ref. c. 3. 8. & 10.

Caput

Caput III.

Sub. c. pe. & inf. sess. de ref. c. 8.

EPiscopus quoscunque suos clericos presertim in sacris constitutos, absque suo precedenti exa mine, & commendaticijs literis, quacunq. auctori tate promotos, licet tamquam habiles ab eo, a quo ordinati sunt, probatos, quos tamen ad diuina offi cia celebranda, seu Ecclesiastica sacramenta mini stranda minus idoneos, & capaces repererit, a susce ptorum Ordinum exercitio ad tempus, de quo ei ui debitur, suspendere, & illis, ne in altari, aut aliquo Ordine ministrent, interdicere possit.

Caput IIII.

Sup. c. 1. & sess 6. & ref. c. 3.

Sup. sess. 6. c. 4 & inf. sess. 25. de refor. c. 6. & 9.

OMnes ecclesiarum Prelati, qui ad corrigen dum subditorum excessus diligenter intende re debent, & a quibus nullus Clericus per huius sã ctę Synodi statuta, cuiusuis priuilegij pretextu, tutus censetur, quo minus iuxta canonicas san ctiones visitari, puniri, & corrigi possit, si in Eccle sijs suis resederint, quoscunque seculares Clericos, qualitercumque exemptos; qui aliàs suæ iurisdi ctioni subessent, de eorum excessibus, criminibus, & delictis, quoties, & quando opus fuerit etiam extra visitationem tamquam ad hoc Apostolicę Sedis delegati, corrigendi, & castigandi faculta tem habeant, quibuscunque exemptionibus, decla rationibus, consuetudinibus, sententijs, iuramen tis, concordijs, quæ tantum obligent auctores, ip sis clericis, ac eorum consanguineis, capellanis, familiaribus, procuratoribus, & alijs quibusli bet,

bet, ipsorum exemptorum contemplatione, & intuitu minime suffragantibus.

Caput V.

IN super, cum nonnulli, qui sub prætextu, quod super bonis, & rebus, ac iuribus suis diuersæ eis iniuriæ, ac molestiæ inferantur, certos iudices, per litteras conseruatorias deputari obtinent, qui illos a molestijs, & iniurijs huiusmodi tueantur, ac defendant, & in possessione, seu quasi, bonorum, rerum, ac iurium suorum manu teneant, & conseruent, nec super illis eos molestari permittant, eiusmodi literas in plerisque contra concedentis mentem in reprobum sensum detorqueant: iccirco nemini omnino, cuiuscunque dignitatis, & conditionis sit, etiam si Capitulum fuerit, Conseruatoriæ literæ, cum quibuscunque clausulis, aut decretis quorumcunque iudicum deputatione, quocumque etiam alio prætextu, aut colore concessæ, suffragentur ad hoc, vt coram suo Episcopo, siue alio Superiore Ordinario, in criminalibus, & mixtis causis accusari, & conueniri, ac contra eum inquiri, & procedi non possit, aut quo minus, si qua iura ei ex cessione competierint, super illis libere valeat apud iudicem ordinarium conueniri. In ciuilibus etiam causis, se ipse actor extiterit, aliquem ei apud suos Conseruatores iudices in iudicium trahere minime liceat. Quod si in his causis, in quibus ipse reus fuerit, contigerit, vt electus ab eo Conseruator ab actores suspectus esse

dica-

dicatur; aut, si qua inter ipsos iudices, Conseruatorem, & Ordinarium, controuersia super competentia iurisdictionis orta fuerit; nequaquā in causa procedatur, donec per arbitros in forma in iuris electos, super suspicione, aut iurisdictionis competentia fuerit iudicatum. Familiaribus uero eius, qui huiusmodi litteris Conseruatorijs tueri se solent, nihil illæ prosint, prgterquam duobus duntaxat, si tamen illi proprijs eius sumptibus vixerint. Nemo etiam similium literarum beneficio vltra quinquennium gaudere possit. Non liceat quoque conseruatoribus iudicibus vllum habere tribunal erectum. In causis vero mercedum, aut miserabilium personarum, huius sanctæ Synodi super hoc decretum in suo robore permaneat. Vniuersitates autem generales ac Collegia Doctorum, seu scholarium, & regularia loca, necnon hospitalia, actu hospitalitatem seruantia, ac Vniuersitatum, Collegiorum, locorum, & hospitalium huiusmodi personæ in præsenti Canone minime comprehensæ, sed exemptæ omnino sint, & eße intelligantur.

Sup. ses. 7. cap. 14.

Caput. VI.

Qvia vero, etsi habitus non facit monachū, oportet tamen Clericos vestes proprio congruentes ordini semper deferre, vt per decentiā habitus extrinseci, morum honestatem intrinsecam ostēdāt, tanta autem hodie alioquorum inolcuit temeritas, religionisq; contemptus, vt, propriam dignitatem, & honorem clericalem pbruipendentes,

tes, vestes etiam deferant publice laicales, pedes in diuersis ponentes, vnum in diuinis, alterum in carnalibus: propterea omnes ecclesiasticæ personę, quantumcunque exemptæ, quæ aut in sacris fuerint, aut dignitates, personatus, officia, aut beneficia qualiacumq; Ecclesiastica obtinuerint si postquam ab Episcopo suo, etiam per edictum publicum moniti fuerint, honestum habitum clericalem, illorum ordini, & dignitati congruentem, & iuxta ipsius Episcopi ordinationem, & mandatum non detulerint, per suspensionem ab ordinibus, ac officio, & beneficio, ac fructibus, redditibus, & prouentibus ipsorum beneficiorum, necnon, si, semel correpti, denuo in hoc deliquerint, etiam per priuationem officiorum, & beneficiorum huiusmodi coerceri possint, & debeant, constitutionem Clementis Quinti, in Concilio Viennensi, editam, quę incipit, Quoniam, innouando, & ampliando. Cle. quoniam. de vit. & h. nost. c.c.

Caput VII.

CVm, etiam qui per industriam occiderit proximum suum, & per insidias, ab altari auelli debeat, qui sua voluntate homicidium perpetrauerit, etiam si crimen id, nec ordine iudiciario probatum, nec alia ratione publicum, sed occultum fuerit, nullo tempore ad sacros ordines promoueri possit, nec illi aliqua Ecclesiastica beneficia, etiam si curam non habeant animarum, conferri liceat, sed omni ordine, ac beneficio, & officio Ecclesiastico perpetuo careat, Si vero homicidium Exod. 21.

non

non ex proposito sed casu, vel vim vi repellendo: vt quis se a morte defenderet, fuisse commissum narretur, quam ob causam etiam ad sacrorum Ordinum, & altaris ministerium, & beneficia quæcunque, ac dignitates, iure quodammodo dispensatio debeatur; committatur loci Ordinario, aut ex causa Metropolitano, seu uiciniori Episcopo; qui nō nisi causa cognita, & probatis precibus, ac narratis, nec aliter, dispensare possit.

Caput VIII.

Sup. cap. 2. & sess. 6. cap. vlt.

PRæterea, quia nonnulli, quorum etiam aliqui veri sunt Pastores, ac proprias oues habent, alienis etiam ouibus præesse quærunt, & ita alienis subditis quandoque intendunt, ut suorū curam negligant; quicunque, etiā Episcopali præditus dignitate, qui alienos subditos puniendi priuilegium habuerit, contra Clericos sibi non subiectos, præsertim in sacris constitutos, quorumcunque etiā atrocium criminum reos, nisi cum proprij ipsorum Clericorum Episcopi, si apud ecclesiam resederit, aut personæ ab ipso Episcopo deputandæ interuentu, nequaquam procedere debeat; aliàs processus, & inde secuta, quæcunque viribus omnino careant.

Caput IX.

Inf. sess. 24. de ref. c. 3. & 17.

ET, quia iure optimo distinctę fuerunt diœceses, & parochiæ, ac vnicuique gregi proprij attributi Pastores, & inferiorū ecclesiarum Rectores, qui, suarum quisque ouium, curam habeant, vt ordo Ecclesiasticus non confundatur, aut vna, &

eadem

eadem ecclesia duarum quodammodo diœcesum fiat, non sine graui eorum incommodo, qui illi subditi fuerint; beneficia vnius diœcesis, etiam si parochiales ecclesiæ, Vicariæ perpetuæ, aut simplicia beneficia, seu præstimonia, aut præstimoniales portiones fuerint, etiam ratione augendi cultum diuinum, aut numerum beneficiatorum, aut alia quacunque de causa, alterius diœcesis beneficio, aut monasterio, seu collegio, vel loco etiam pio perpetuo non vniatur, decretum huius sanctæ Synodi super huiusmodi vnionibus in hoc declarando.

Sup. sess. 7. cap. 6. & 7. & inf. sess. 24. cap. 13. & 15. de refor.

Caput X.

Regularia beneficia in titulum Regularibus professis prouideri consecuta, cum per obitum, aut resignationem, vel aliàs illa in titulum obtinentis vacare contigerit, religiosis tantum illius ordinis, vel iis, qui habitum omnino suscipere, & professionem emittere teneantur, & non aliis, ne vestem lino, lanaque contextam induant, conferantur.

Inf. sess. vlt. c. 2. de regu. & mo.

Deut. 13.

Caput XI.

Qvia vero Regulares, de vno ad alium ordinem translati, facile a suo Superiore licentiã stãdi extra monasterium obtinere solent, ex quo vagandi, & apostatandi occasio tribuitur: nemo cuiuscunque ordinis prælatus, vel Superior vigore cuiusuis facultatis aliquem ad habitũ, & professionẽ admittere possit, nisi vt in ordine ipso, ad quem transfertur, sub sui superioris obedientia in clau-

stro

stro perpetuo maneat, ac taliter translatus, etiam si canonicorum Regularium fuerit, ad beneficia sęcularia, etiam curata, omnino incapax existat.

Caput XII.

NEmo, etiam cuiusuis dignitatis Ecclesiasticę, vel sæcularis, quacunque ratione, nisi Ecclesiam, beneficiũ, aut capellam de nouo fundauerit, & construxerit, seu iam erectam, quæ tamen sine sufficienti dote fuerit, de suis proprijs, & patrimonialibus bonis competenter dotauerit, ius patronatus impetrare, aut obtinere possit, aut debeat. In causa autem fundationis, aut dotationis, huiusmodi institutio Episcopo, & non alteri inferiori reseruetur.

Inf. sess. vlti. cap. 9.

Caput XIII.

NOn liceat praeterea patrono cuiusuis priuilegij prætextu aliquem ad beneficia sui iuris patronatus, nisi Episcopo loci ordinario, ad quem prouisio, seu institutio ipsius beneficij, cessante priuilegio, iure pertineret, quoquo modo pręsentare; alias præsentatio, ac institutio, forsan secutę, nullæ sint, & esse intelligantur.

Inf. sess. 24. c. 18. de reforma.

Caput XIIII.

DEclarat præterea sancta Synodus, in futura Sessione, quam ad xxv. diem Ian. subsequentis anni M. D. L I I. habendam esse iam decreuit, vna cum sacrificio Missę agendum, & tractandum etiam esse de Sacramento Ordinis, & prosequendam esse materiam Reformationis.

SESSIO XV.
QVAE EST QVINTA
sub Iulio III. Pont. Max.

CELEBRATA DIE XXV.
IAN. M. D. LII.

Decretum prorogationis Sessionis.

Vm ex eo, quod proximis Sessionibus decretum fuit, sancta hęc, & vniuersalis Synodus, per hos dies accuratissime, diligentissimeq́; tractauerit ea, quæ ad sanctissimum Missæ sacrificium, & ad Sacramentum Ordinis spectant, vt hodierna Sessione, quemadmodum Spiritus sanctus suggessisset, decreta de his rebus, & quatuor prætere a articulos ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum pertinentes, in hanc tandem Sessionem dilatos publicaret, atque interim affuturos esse putauerit, ad hoc sacrosanctum Concilium eos, qui Protestante se vocant, quorum causa eorum publicationem articulorum distulerat, & vt libere, ac sine cunctatione vlla huc venirent, fidem eis publicam, siue saluum conductum concesserat: tamen, cum illi nondum venerint, & eorum nomine supplicatum

plicatũ huic ſanctæ Synodo fuerit, vt publicatio, quę hodierno die facienda fuerat, in ſequentem Seſſionem differatur, certa ſpe allata, affuturos eos eſſe omnino multo antę illam Seſſionem, ſaluo conductu amplioris formæ interim accepto; eadem ſancta Synodus in Spiritu ſancto legitime congregata, iiſdem Legato, & Nuncijs Prężidentibus, nihil magis optãs, quam ex præſtantiſſima natione Germanica omnes de religione diſſenſiones, & ſchiſmata tollere, ac eius quieti, paci, otioq; conſulere; parata, ipſos, ſi venerint, & humaniter excipere, & benigne audire, confidensq; eos non fidei Catholicæ pertinaciter oppugnandæ, ſed veritatis cognoſcendæ ſtudio eſſe venturos, &, vt Euangelicæ veritatis ſtudioſos decet, ſanctæ matris Eccleſię decretis, ac diſciplinæ ad extremũ eſſe acquieturos, ſequentęm Seſſionem ad edenda, & publicanda ea quę ſupra commemorata ſunt, in die feſtum ſancti Ioſephi, qui erit die xix. menſi Martij, diſtulit, ut illi ſatis temporis, & ſpatij habeant, non ſolum ad veniendum, verum etiam ad ea, quæ voluerint, antequam is dies ueniat, proponenda. Quibus ut omnẽ diutius cunctandi cauſam adimat, fidem publicã, ſiue ſaluum conductum eius, qui recitabitur, tenoris, & ſententiæ, libenter dat, & concedit. Interea vero de Matrimonij Sacramento, agendum, & de eo, præter ſuperiorũ decretorum publicationẽ definiendum eſſe, eadem Seſſionem ſtatuit, & decernit; & proſequendam eſſe materiam Reformationis.

SALVVS CONDVCTVS datus Protestantibus.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, Præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, & Nuncijs, inhęrendo saluo conductui, in penultima Sessione dato, & illum, iuxta tenorem infra scriptum ampliando, Vniuersis fidem facit, quod omnibus, & singulis Sacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, militaribus, popularibus, & alijs quibuscunq; viris, cuiuscunque status, & conditionis, aut qualitatis existẽtibus Germanicæ prouinciæ, & nationis, ciuitatibus, & alijs locis eiusdẽ, & omnibus alijs Ecclesiasticis, & sæcularibus, præsertim Augustanæ confessionis personis, qui, aut quę vna cum ipsis ad hoc generale Tridentinum Concilium venient, aut mittentur, ac profecturi sunt, aut hucusque venerunt, quocunq. nomine censeantur, aut valeant nuncupari, tenore præsentium publicam fidem, & plenissimam, verissimamq. securitatem, quã saluum conductũ appellant, libere ad hanc Tridentinam ciuitatem veniendi, ibidemq. manendi, standi, morandi, proponendi, loquendi, vna cum ipsa Synodo de quibuscunq. negocijs tractandi, examinandi, discutiendi, & omnia, quæcunq. ipsis libuerit, ac articulos quoslibet tam scripto, quam verbo libere offerendi, propalandi, eosque Scripturis sacris, & beatorum Patrum verbis, sententijs, & rationibus declarandi, astruendi, & persuadendi, &, si opus fuerit, etiam ad obiecta Concilii generalis respondendi, & cum iis, qui a Concilio delecti fuerint, disputandi Christiane, aut caritatiue, absq. omni impedimẽto

conferendi, opprobrijs, conuicijs, ac contumelijs penitus semotis, & signanter, quod causæ controuersæ, secundum sacram Scripturam, & Apostolorum traditiones, probata Concilia, Catholicæ Ecclesiæ consensum, & sanctorum Patrum auctoritates in prædicto Concilio Tridentino tractentur: illo etiam addito, vt religionis prætextu, aut delictorum, circa eam commissorum, aut committendorum, minime puniantur, impartitur, ac omnino concedit, sic etiam, vt propter illorum præsentiam, neque in itinere, aut quocunque locorum, eundo, manendo, aut redeundo, nec in ipsa ciuitate Tridentina a diuinis officijs quouis modo cessetur. Et vt, his peractis, vel nō peractis quandocunq. ipsis libuerit, aut maiorum suorū mandato, & assensu ad propria reuerti optabunt, aut aliquis eorum optabit, mox absque vlla reniteutia, & occasione, aut mora, saluis rebus eorum, & suorum pariter honore, & personis, vice versa, possint iuxta beneplacitum libere, & secure redire, de scientia tamen ab eadem Synodo deputandorum, vt tunc opportune eorum securitati, absque dolo, & fraude prouideatur. Vult etiam sancta Synodus in hac publica fide, saluoque conductu, omnes quascunque clausulas includi, ac contineri, ac pro inclusis haberi, quæ pro plena, efficaci, & sufficienti securitate, in eundo, stando, & redeundo, necessariæ, & opportunæ fuerint: Illud etiam ad maiorem securitatem, & pacis, ac conciliationis bonum, exprimens, quod, si quispiam, aut illorum aliqui: siue in itinere, Tridentum veniendo, siue ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme, quod absit, egerint, aut commiserint, quo posset cuius fidei publicæ, & assecurationis beneficium eis concessum, annullari, aut cassari, vult, & concedit, vt in huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsis duntaxat, & non ab alijs condigna animaduersione cum emenda sufficienti, per partem ipsius Synodi merito approbanda, & laudanda, mox

mox puniantur: illorum assecurationis forma conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis, Pariformiter etiam vult, vt, si quisquam, vel aliqui ex ipsa Synodo, siue in itinere, aut manendo, aut redeundo aliquod enorme, quod absit, egerint, aut commiserint, quo posset huius fidei publicæ, & assecurationis beneficium violari, aut quoquomodo tolli, in huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsa Synodo duntaxat, & non ab alijs cum digna animaduersione, & emenda sufficienti, per partem Dominorum Germanorum, Augustanæ confessionis, tunc hic præsentium, merito laudanda, & approbanda, mox puniantur: præsenti assecurationis forma conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Vult præterea ipsa Synodus, quod liceat ipsis Ambasciatoribus omnibus, & singulis toties, quotiescunque opportunum fuerit, seu necessarium, ad auram capiendam exire de ciuitate Tridētina, & reuerti ad eandē, necnon nuncium, vel nuncios suos ad quæcunque loca pro suis necessarijs negocijs ordinandis libere mittere, seu destinare; ac ipsos missos, seu destinatos, seu missum, & destinatum suscipere toties, quoties eis videbitur expedire, ita quod aliqui, vel aliquis, per deputandos Concilij socientur, qui eorum securitati prouideant, vel prouideat. Qui quidem saluus conductus, & securitates, stare, ac durare debent, a tempore, & per tempus, quo in ipsius Synodi, & suorū tuitionis curam ipsos suscipi cōtigerit., & vsque ad Tridentum perduci, ac toto tempore mansionis eorum ibidem, & rursum, post sufficientem audientiam habitam, spatio viginti dierum præmisso, cum ipsi petierint, aut Concilium, habita huiusmodi audientia, ipsis recessum indixerit a Tridento, vsque in quem quisque elegerit sibi locum tutum, Deo fauente, restituet; dolo, & fraude prorsus exclusis. Quæ quidem omnia pro vniuersi, & singulis Christi fidelibus pro omnibus Principibus, tam Ecclesiasticis, quam secularibus quibuscunque, atque omnibus alijs Ecclesiasticis, & secularibus personis, cuiuscunque status, & con-

 ditionis

ditionis existant,aut quocunque nomine censeantur, inuiolabiliter obseruanda esse promittit, & bona fide respondet.

Insuper omni fraude,& dolo exclusis, vera, & bona fide promittit, ipsam Synodum nullam vel manifeste, vel occulte occasionem quæsituram, aut aliqua auctoritate, potentia,iure, vel statuto,priuilegio legum, vel Canonum,aut quorumcunq. Conciliorum, præsertim Constantiensis, & Senensis, quacunque forma verborum expressa, in aliquod huius fidei publicæ,& plenissime assecurationis,ac publicæ, & liberæ audientiæ,ipsis per ipsam Synodum concessæ, præiudicium, quouis modo vsuram, aut quenquam vti permissuram, quibus in hac parte pro hac vice derogat.Quod si sancta Synodus, aut aliquis ex ea, vel suis cuiuscunque conditionis, vel status,aut præeminentiæ existens, præscriptæ assecurationis,& salui conductus formam,& modum in quocunque puncto vel clausula violauerit, quod tamen dignetur auertere omnipotens, & sufficiens emenda non fuerit mox subsecuta, & ipsorum arbitrio, merito approbanda,& laudanda, habeant ipsam Synodum, & habere poterunt. incidisse in omnes pœnas, quas iure diuino, & humano, aut consuetudine huiusmodi saluorum conductuum violatores incurrere possunt, absque omni excusatione,aut quauis in hac parte contradictione.

Conc. Constan. sess. 19. c. quod nõ obl. saluis conductibus.

SESSIO XVI.
QVAE EST VI. ET VLTIMA.
Sub Iulio IIII. Pont. Max.
CELEBRATA DIE XXVIII.
APR. M. D. LII.

Decretum suspensionis Concilij.

Acrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus in Spiritu sancto legitime congregata, Præsidentibus in ea Reuerediß. Dominis Sebastiano Archiepiscopo Sipontino, & Aloysio Episcopo Veronensi, Apostolicis Nuncijs, tam eorum proprio, quam Reuerendissimi, & Illustrissimi Domini Marcelli, tit. S. Marcelli sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis Crescentij, Legati, ob aduersam eius grauissimam valetudinem absentis, nomine, non dubitat, Christianis omnibus patere, hoc Concilium œcumenicum Tridentum primo a Paulo fel. rec. conuocatum, & collectum fuiße: deinde a Sanctissimo Domino nostro Iulio III. efflagitante Carolo Quinto Augustissimo Imperatore, ea pręcipue de causa fuisse restitutum, vt religionem in multis orbis partibus, & præsertim in Germania, in diuersas opiniones miserabiliter distractam, in statum pristinum

reuocaret, abusus, & mores Christianorum corruptissimos emendaret: cumque ad hoc agendum quamplurimi Patres, nulla laborum suorum, periculorumq; habita ratione, e diuersis regionibus alacriter confluxissent, resq; strenue, magno fidelium concursu, feliciterq; procederet, ac spes esset non leuis, illos Germanos, qui eas nouitates excitarant, in Concilium venturos, sic animatos, ut veris Ecclesiæ rationibus vnanimiter, acquiescerent, lux denique quędam rebus affulsisse videretur, caputq; attollere incipere profligata antea, & afflicta Respublica Christiana, ij repēte tumultus, ea bella hostis generis humani versutia exarserunt, vt Concilium velut hærere, ac suum cursu interrumpere satis incommode cogeretur, spesque omnis vlterioris progressus hoc in tempore tolleretur: tantumq; aberat, vt sancta Synodus Christianorum malis, & incommodis mederetur, vt multorum mentes, prȩter sui animi sententiam, irritaret potius, quã placare. Cũ igitur ipsa sancta Synodus, omnia, & præcipue Germaniam armis ardere, & discordijs videret omnes fere Episcopos Germanos, prȩsertim Principes Electores, suis consultum ecclesiis e Concilio abijsse, decreuit tantȩ necessitati non reluctari, & ad meliora tempora reticere, vt patres, quod eis nunc agere non licet, suis ouibus prospectum ad suas ecclesias regredi valerent, ne diutius vtrobiq; inutili otio conterantur. Atq; ita quoniam sic temporum conditio tulit, huius æcumenici

menici Concilij Tridentini progressum per bienniū suspendendum fore decernit, prout prǫsenti Decreto suspendit, ea tamen lege, vt, si citius pacata res, sit, ac tranquillitas pristina reuertatur, quod sperat Dei Optimi Maximi beneficio non longo fore spatium futurum, ipsius Concilij progressus eodemmet tempore suam vim, firmitatem, vigoremq́; habere censeatur. Sin autem, quod Deus auertat, peracto biennio, prædicta legitima impedimenta non fuerint submota, cum primum cessauerint, talis suspensio, eo ipso sublata esse intelligatur, ac suus vigor, & robur Concilio sit restitutum, & esse intelligatur, sine alia noua Concilij conuocatione, accedente ad hoc Decretum consensu, & auctoritate Sanctitatis suæ, & sanctæ Sedis Apostolicǫ.

Interea tamen eadem sancta Synodus exhortatur omnes Principes Christianos, & omnes Prǫlatos, vt obseruent, & respectiue, quatenus ad eos spectat, obseruare faciant in suis regnis, dominijs, & ecclesiis, omnia, & singula, quæ per hoc sacrum œcumenicum Concilium fuerint hactenus statuta, & decreta.

BVLLA CELEBRATIONIS CONCILII TRIDENTINI.

Sub Iulio III. Pont. Max.

Pius Episcopus Seruus seruorum Dei, ad futuram rei memoriam.

D Ecclesiam regimen, licet tanto oneri impares, sola Dei dignatione vocati statim circumferentes mentis oculos per omnes Reipub. Christianæ partes, cernentesque non sine magno horrore, quam longe, lateque pestis hæresum, & schismatis persuasisset, & quanta Christiani populi mores correctione indigerent; in eam curam, & cogitationem, pro suscepti muneris officio incumbere cœpimus, quemadmodum ipsas hæreses extirpare, tantumque, & tam perniciosum schisma tollere, moresque adeo corruptos, & deprauatos emendare possemus. Cum autem intelligeremus, ad hæc sananda mala, aptissimum esse remedium, quod sancta hæc Sedes adhibere consueuisset, œcumenici generalisque Concilij, eius congregandi, & Deo iuuante, celebrandi concilium cœpimus. Indictum illud quidem antea fuit a fel. rec. Paulo III. & eius successores Iulio, prædecessoribus, nostris, sed varijs de causis sæpius impeditum, & interpellatum perfici non potuit. siquidem Paulus, cum id primo in Vrbem Mantuam, deinde Vicentiam indixisset, quasdam ob causas, in litteris eius expressas, id primo suspendit, postea Tridentum transtulit: deinde, cum quibusdam de causis ibi quoque eius celebrandi tempus dilatum fuisse; tandem, suspensione

Sup. in prima bulla.

fionem fublata in eadem ciuitate Tridentina inchoatum fuit: verum Seffionibus aliquod habitis, & non nullis decretis factis, ipfum fe poftea Concilium, aliquibus de caufis, accedente etiam Sedis Apoftolicæ auctoritate, Bononiam tranftulit. Iulius autem, qui ei fucceffit, in eandem ciuitatem Tridentinum id reuocauit quo quidem tempore facta alia quædam decreta funt. fed, cum noui in propinquis Germaniæ locis tumultus excitati fuiffent, & bellum in Italia, & Gallia grauiffimum exarfiffet; rurfus Concilium fufpenfum, & dilatum fuit, adnitente nimirum humani generis hofte, aliafque ex alijs difficultates, & impedimenta objiciente, vt tantum Ecclefiæ commodum, quod prorfus auferre non poterat, faltem quam diutiffime retardaret. Quantopere vero interea aucta fuerint, & multiplicatæ, ac propagatæ hærefes; quantopere fchifma creuerit: fine maximo animi dolore nec meminiffe poffumus, nec referre. Sed tandem pius, & mifericors Dominus, qui nunquam ita irafcitur, vt mifericordiæ obliuifcatur: Regibus, & Principibus Chriftianis pacem, & vnanimitatem donare dignatus eft. Qua nos occafione oblata, maximam in fpem venimus, ipfius mifericordia freti, fore, vt his tantis quoque Ecclefiæ malis, eadem Concilij via finis imponatur. Nos itaque, ad fchifma, hærefefque tollendas, ad corrigendos, & reformandos mores, ad pacem inter Chriftianos Principes conferuandam, celebrationem eius non effe duximus diutius differendam. Habita igitur cum venerabilibus fratribus noftris, Sanctæ Romanæ Ecclefiæ Cardinalibus, declaratione matura, factis etiam confilij noftri certioribus cariffimis in Chrifto filijs noftris, Ferdinando Romanorum Imperatore electo, & alijs Regibus, atque Principibus, quos quidem, ficut de eorum fumma pietate, & fapientia nobis pollicebamur, paratiffimos ad ipfius Concilij celebrationem adiuuandam inueniemus; ad Dei omnipotentis

Sup. fef. 2.

Sef. 11. cum fequent.

 laudem,

laudem, honorem, & gloriam, atque vniuersalis Ecclesiæ vtilitatem, de eorundem fratrum nostrorum consilio, & assensu, sacrum œcumenicum, & generale Concilium ex auctoritate eiusdem Dei, & beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, qua nos quoque in terris fungimur; freti, & subnixi, in ciuitate Tridentina, ad sacratissimam diem Resurrectionis Dominicæ proxime futurum indicimus, & ibi celebrandum, sublata suspensione quacunque, statuimus, atque decernimus. Quocirca venerabiles fratres nostros, omnibus ex locis, Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios Abbates, cęterosq;, quibus in Concilio generali sedere, & sententiam dicere, iure communi, vel ex priuilegio, vel ex antiqua consuetudine licet, vehementer in Domino hortamur, & monemus, atque etiam districte præcipiendo mandamus in virtute sanctæ obedientiæ, in vi quoque iuramenti, quod præstiterunt, & sub pœnis, quas in eos, qui ad Concilia generalis conuenire neglexerint, sacris sciunt esse Canonibus constitutas, vt ad Concilium ibi celebrandum conueniant intra eam diem, nisi forte impedimento fuerint legitimo præpediti: quod tamen impedimentum per legitimos procuratores Synodo probare debebunt. Monemus præterea omnes, & singulos, quorum interest, interesseve poterit, vt in Concilio adesse negligant. Carissimos vero in Christo filios nostros Romanorum Imperatorem electum, cæterosque Reges, & Principes, quos optandum sane esset Concilio interesse posse, hortamur, & rogamus, vt, si ipsi Concilio interesse non potuerint, at Oratores suos prudentes, graues, & pios viros, vtique mittant, qui ipsorum nomine illi intersit, curentque diligenter pro sua pietate, vt ex eorum regnis, atque dominijs, Prælati sine recusatione, ac mora tam necessario tempore, Deo, & Ecclesiæ officium suum præstent: eosdem etiam curaturos es-

Conc. Carthag. 3. capit. 43. inf. sess. 24. de ref. cap. 2. in fi.

se minime dubitantes, vt per ipsorum regna, & dominia tutum, ac liberum iter Prælatis, eorumque familiaribus, comitibus, & aliis omnibus ad Concilium euntibus, & ab illo redeuntibus pateat, benigneque, ac comiter omnibus in locis recipiantur, atque tractentur: sicut, quod ad nos attinet, ipsi quoque curabimus, qui nihil omnino prætermittere decreuimus, quod ad tam pium, & salutare opus perficiendum a nobis; in hoc loco constitutis præstari possit; nihil, vt Deus scit, quærentes aliud, nihil propositum habentes in hoc Concilio celebrando, nisi honorem ipsius Dei, dispersarum ouium reductionem, ac salutem, & perpetuam Christianæ Reipublicæ tranquillitatem, aci quietem. Vt vero hæ literæ, & quæ in eis continentur, ad omnium quorum oportet, notitiam perueniant; nec quisquam ea excusatione vti possit, quod illa ignorauerit, præsertim cum non ad omnes, quos de his literis certiores fieri oporteret, tutus forsitan pateat aditus, volumus, & mandamus, vt in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranensi tunc, cum in eis populus, vt Missarum solennibus intersit, congregari solet, palam clara voce a, Curiæ nostræ Cursoribus, seu Notarijs aliquibus publicis recitentur; &, postquam recitatæ fuerint, ad valuas earum Ecclesiarum, itemque Cancellariæ Apostolicæ, & in loco solito Campi Floræ affigantur, ibique, quo legi, & omnibus innotescere possint, aliquandiu relinquantur, cum autem inde amouebuntur, earum exempla in eisdem locis affixa remaneant. Nos enim per recitationem hanc publicationem, & affixionem, omnes, & singulos, qui his literis comprehenduntur, post duos menses a die publicationis, & affixionis earum, volumus perinde astrictos; & obligatos esse, ac si ipsismet illæ coram editæ, & lectæ fuissent. Transum-

ptis quoque earum, quæ manu publici alicuius Notarij scripta, subscriptave, & sigillo, ac subscriptione alicuius personę, in dignitate Ecclesiastica constitutæ, munita fuerint, vt sine dubitatione vlla fides habeatur, mandamus, atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ indictionis, statuti, decreti, præcepti, admonitionis, & adhortationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli, Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Datum Romæ, apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ. M. D. L X. III. Kalen. Decemb. Pontificatus nostri Anno primo.

Antonius Florebellus Lauellinus

Barengus.

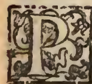
SACROSANCTI OECVMENICI, ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI,

SESSIO XVII.

Quæ est prima sub Pio IIII. Pont. Max.

CELEBRATA DIE XVIII. IAN. M. D. LXII.

Decretum de celebrando Concilio.

Lacet ne vobis, ad laudem, & gloriam Sanctæ, & indiuinæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, ad incrementum, & exaltationem fidei, & religionis Christianæ, sacrum œcumenicum, & generale Concilium Tridentinum, in Spiritu sancto legitime congregatum, ab hodierno die, qui est xviij. mensis Ian. anni a Natiuitate Domini, M. D. LXII. Cathedræ Romanæ beati Petri Apostolorum Principis, consecrato, sublata quacunque suspensione, iuxta formam, & tenorem literarum sanctissimi Domini nostri Pij IIII. Pont. Inf. sess. 24. cap. 21.

Pont. Max. celebrari, & in eo ea, debito seruato ordine, tractari, quæ, proponentibus Legatis ac Præsidentibus, ad horum temporum leuandas calamitates, sedandas de religione controuersias, coercendas linguas dolosas, deprauatorum morum abusus corrigendos, Ecclesiæ veram atque Christianam pacem conciliandam apta, & idonea ipsi sanctæ Synodo videbuntur? Responderunt, *Placet.*

Indictio futuræ Sessionis.

PLacet ne vobis, proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse feria quinta, post secundam Dominicam Quadragesimę, quæ erit die XXVI. mensis Februarij? Responderunt, *Placet.*

SESSIO XVIII, QVAE EST SECVNDA,

Sub Pio IIII. Pont. Max.

CELEBRATA DIE XVI. FEBR. M. D. LXII.

Decretum de Librorum delectu, & omnibus ad Concilium fide publica inuitandis.

Acrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus in Spiritu sancto legitime congregata, Præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, non humanis quidem viribus confisa, sed Domini nostri Iesu Christi, qui os, & sapientiam Ecclesiæ suæ daturum se promisit, ope, & auxilio freta, illud præcipue cogitat, vt Catholicę fidei doctrinam, multorum inter se dissidentium opinionibus, pluribus locis inquinatam, & obscuratam, in suam puritatem, & splendorẽ aliquando restituat; & mores, quia veteri instituto deflexerunt, ad meliorem vitæ rationem reuocet; corque patrum ad filios, & cor filiorum ad patres conuertat. Cum itaque omnium primum animaduerterit, hoc tempore suspectorum, ac perniciosorum librorum, quibus doctrina impura continetur,

Luc. 21.

Inf. ses. vlt. circa fin.

tur; & longe lateq; diffunditur, numerum nimis excreuisse; quod quidem in causa fuit, vt multæ censuræ in varijs prouincijs, & præsertim in alma vrbe Roma, pio quodam zelo editæ fuerint; neq, tamen huic tam magno, ac perniciofo morbo salutem vllam profuiße medicinam; censuit, vt delecti ad hanc disquisitionem Patres de censuris, libirisq; quid facto opus eßet, diligenter considerarent; atq; etiam ad eandem sanctam Synodum suo tempore referrent, quo facilius ipsa possit varias, & peregrinas doctrinas, tanquam zizania, a Chri- Math. 16. *stianę veritatis tritico separare; deq; his commodius deliberare, & statuere, quæ ad scrupulum ex complurium animis eximendum, & tollendas multarum querelarum causas, magis opportuna videbuntur. Hęc autem omnia ad notitiam quorumcunque deducta esse vult, prout etiam pręsenti Decreto deducit; vt, si quis ad se pertinere aliquo modo putauerit, quæ vel de hoc librorum, & censurarum negotio, vel de alijs, quę in hoc generali Concilio tractanda prædixit; non dubitet a sanctę Synodo se benigne auditum iri.*

Quoniam vero eadem sancta Synodus ex corde optat, Deumque enixe rogat, quę ad pacem sunt Ecclesię, vt vniuersi communem matrem in Isa. 49. *terris agnoscentes, quæ quos peperit, obliuisci non* Colos. 3. *potest, vnanimes, vno ore, glorificemus Deum, & patrem Domini nostri Iesu Christi, per viscera misericordiæ eiusdem Dei, & Domini nostri, omnes,*

qui

qui nobiscum communionem non habent, ad concordiam, & reconciliationem, & ut ad sanctam Synodum ueniant, inuitat, atque hortatur; utque caritatem, quod est uinculum perfectionis, amplectantur, pacemque Christi, exultantem in cordibus suis, praeseferant, in quam uocati sunt, in uno corpore. Hanc ergo non humanam, sed Spiritus sancti uocem audientes, ne obdurent corda sua, sed in suo sensu non ambulantes, neque sibi placentes, ad tam piam, & salutarem matris suae admonitionem excitentur, & conuertantur. omnibus enim caritatis officijs sancta Synodus eos, ut inuitat, ita complectetur. Ad Rom. 15.

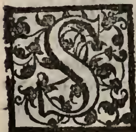
Insuper eadem sancta Synodus decreuit, fidem publicam in Congregatione generali concedi posse, & eandem uim habituram, eiusdemque roboris, & momenti futuram, acsi in publica Sessione data, & decreta fuisset.

Indictio futurae Sessionis.

EAdem sacrosancta Tridentina Synodus in Spiritu sancto legitime congregata, Praesidentibus in ea eisdem Apostolicae Sedis Legatis, statuit, & decernit, proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse feria quinta, post sacratissimum festum Ascensionis Domini, quae erit die xiiij. mensis Maij.

SALVVS CONDVCTVS
concessus Germanicæ nationi.

In congregatione generali, Die IIII. Martij.
M. D. LXII.

ACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, Præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legatis, Vniuersis fidem facit, quod omnibus, & singulis Sacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, militaribus, popularibus, & alijs quibuscunq; viris, cuiuscunque status, & conditionis, aut qualitatis existant, Germanicæ prouinciæ, & nationis, ciuitatibus, & alijs locis eiusdem, & omnibus alijs Ecclesiasticis, & sæcularibus, præsertim Augustanæ confessionis personis, qui, aut quæ vna cum ipsis ad hoc generale Tridentinum Concilium venient, aut mittentur, ac profecturi sunt, aut hucusque venerunt, quocunq. nomine censeantur, aut valeant nuncupari, tenore præsentium publicam fidem, & plenissimam, verissimamq. securitatem, quã saluum conductũ appellant, libere ad hanc Tridentinam ciuitatem veniendi, ibidemq. manendi, standi, morandi, proponendi, loquendi, vna cum ipsa Synodo de quibuscunq. negocijs tractandi, examinandi, discutiendi, & omnia, quæcunq. ipsis libuerit, ac articulos quoslibet tam scripto, quam verbo libere offerendi, propalandi, eosque Scripturis sacris, & beatorum Patrum verbis, sententijs, & rationibus declarandi, astruendi, & persuadendi, &, si opus fuerit, etiam ad obiecta Concilii generalis respondendi, & cum iis, qui a Concilio delecti fuerint, dispu-

tandi,

tandi, aut caritatiue, absque omni impedimento conferendi, opprobrijs, conuicijs, ac contumelijs penitus semotis, & signanter, quod causæ controuersæ, secundum sacram Scripturam, & Apostolorum traditiones, probata Concilia, Catholicæ Ecclesiæ consensum, & sanctorum Patrum auctoritates in prædicto Concilio Tridentino tractentur: illo etiam addito, vt religionis prætextu, aut delictorum, circa eam commissorum, aut committendorum, minime puniantur, impertitur, ac omnino concedit, sic etiam, vt propter illorum præsentiam, neque in itinere, aut quocunque locorum, eundo, manendo, aut redeundo, nec in ipsa ciuitate Tridentina a diuinis officijs quouis modo cesserur. Et vt, his peractis, quandocunque ipsis libuerit, aut maiorum suorum mandato, & assensu ad propria reuerti optabunt, aut aliquis eorum optabit, mox absque vlla renitentia, & occasione, aut mora, saluis rebus eorum, & suorum pariter honore, & personis, vice versa, possint iuxta beneplacitum libere, & secure redire, de scientia tamen ab eadem Synodo deputandorum, vt tunc opportune eorum securitati, absque dolo, & fraude prouideatur. Vult etiam sancta Synodus in hac publica fide, saluoque conductu, omnes quascunque clausulas includi, ac contineri, ac pro inclusis haberi, quæ pro plena, efficaci, & sufficienti securitate, in eundo, stando, & redeundo, necessariæ, & opportunæ fuerint. Illud etiam ad maiorem securitatem, & pacis, ac conciliationis bonum, exprimens, quod, si quispiam, aut illorum aliqui: siue in itinere, Tridentum veniendo, siue ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme, quod absit, egerint, aut commiserint, quo posset cuius fidei publicæ, & assecurationis beneficium, eis concessum, annullari, aut cassari, vult, & concedit, vt in huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsis duntaxat, & non ab alijs condigna animaduersione cum emenda sufficienti, per partem ipsius Synodi merito approbanda, & laudanda,

 mox

mox puniantur: illorum assecurationis forma; conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiam vult, vt, si quisquam, vel aliqui ex ipsa Synodo, siue in itinere, aut manendo, aut redeundo, aliquod enorme, quod absit, egerint, aut commiserint, quo posset huius fidei publicæ, & assecurationis beneficium violari, aut quoquomodo tolli, in huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsa Synodo duntaxat, & non ab alijs condigna animaduersione, & emenda sufficienti, par parem Dominorum Germanorum, Augustanæ confessionis, tunc hic præsentium, merito laudanda, & approbanda, mox puniantur: præsentis assecurationis forma conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Vult præterea ipsa Synodus, quod liceat ipsis Ambasciatoribus omnibus, & singulis toties, quotiescunque oportunum fuerit, seu necessarium, ad auram capiendam exire de ciuitate Tridentina, & reuerti ad eandem, necnon nuncium, vel nuncios suos ad quæcunque loca pro suis necessarijs negocijs ordinandis libere mittere, seu destinare, ac ipsos missos, seu destinatos, seu missum, & destinatum suscipere toties, quoties eis videbitur expedire, ita quod aliqui, vel aliquis, per deputandos Concilij socientur, qui eorum securitati prouideant, vel prouideat. Qui quidem saluusconductus, & securitates stare, ac durare debeant, & à tempore, & per tempus, quo in ipsius Synodi, & suorum tutitionis curam ipsos suscipi contigerit, & vsque ad Tridentum per duci, ac toto tempore mansionis eorum ibidem, & rursum, post sufficientem audientiam habitam spatio viginti dierum præmisso, cum ipsi petierint, aut Concilium, habita huiusmodi audientia, ipsis recessum indixerint a Tridentino, vsque in quem quisq. elegerit sibi locum tutum, Deo fauente, restitueret: dolo, & fraude prorsus exclusis. Quæ quidem omnia pro vniuersis, & singulis Christi fidelibus, pro omnibus Principibus, tam Ecclesiasticis, quam sæcularibus quibuscun-

cunque, atque omnibus alijs Ecclesiasticis, & secularibus personis, cuiuscunq; status, & conditionis existant, aut quocunq. nomine censeantur, inuiolabiliter obseruanda esse promittit, & bona fide spondet.

Insuper omni fraude, & dolo exclusis, vera, & bona fide promittit, ipsam Synodum nullam vel manifeste, vel occulte occasionem quæsituram, aut aliqua auctoritate, potentia, iure, vel statuto, priuilegio legum, vel Canonum, aut quorumcunque Conciliorum, præsertim Constantiensis, & Senensis, quacunque forma verborũ expressa, in aliquod huius fidei publicæ, & plenissimæ assecurationis, ac publicæ, & liberæ audientiæ ipsis per ipsam Synodum concessa, præiudicium, quouis modo vsuram, aut quemquam vti permissuram: quibus in hac parte pro hac vice derogat. Quod si sancta Synodus, aut aliquis ex ea, vel suis cuiuscunque conditionis, vel status, aut præeminentiæ existens, præscriptæ assecurationis, & salui conductus formam, & modum in quocunque puncto vel clausula violauerit, quod tamen dignetur auertere omnipotens, & sufficiens emenda non fuerit mox subsecuta, & ipsorum arbitrio, merito approbanda, & laudanda, habeant ipsam Synodum, & habere poterunt, incidisse in omnes pœnas, quas iure diuino, & humano, aut consuetudine huiusmodi sal uorum conductuum violatores incurrere possunt, absq. omni excusatione, aut quauis ĩ hac parte cõtradictione. Conc. Constan. sess. 19. c. quod non obst.

Extensio ad aliàs nationes.

EADEM sacrosancta Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, Præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis de latere Legatis, omnibus, & singulis alijs, qui nobiscum in ijs, quæ sunt fidei, communionẽ non habent, ex quibuscunque regnis, nationibus, prouincijs, ciuitatibus, ac locis, in quibus publice, & impune prædicatur, vel docetur, siue creditur contrarium eius, quod sancta Romana sentit Ecclesia, dat fidem publicam, siue saluum conductum, sub eadem forma, & eisdem verbis, quibus datur Germanis.

SESSIO XIX.

QVAE EST TERTIA
sub Pio IIII. Pont. Max.

CELEBRATA DIE XIIII. MAII, M. D. LXII.

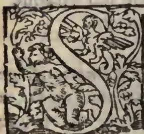
Decretum prorogationis Sesionis.

Acrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, Pręsidentibus in ea eisdem Apostolicę Sedis Legatis, Decreta ea, quæ hodie in præsenti Sessione statuenda, ac sancienda erant, iustis nõnullis, ac honestis causis, in feriam quintam, post proximam solennitatem Corporis Christi, quæ erit pridie nonas Iunij proroganda eße censuit, ac prorogat; dictaq; die Sessionem habendam esse, ac celebrandam, omnibus indicit. Interea rogandus est Deus, & Pater Domini nostri Iesu Christi, auctor pacis, ut sanctificet corda omnium; quo adiuuante, sancta Synodus, & nunc, & semper meditari atque peragere valeat, quæ ad eius laudem, & gloriam pertineant.

SESSIO XX,
QVAE EST QVARTA
sub Pio IIII. Pont. Max.
CELEBRATA DIE IIII. IVN. M. D. LXII.

Decretum prorogationis Sesſionis.

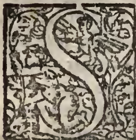

Acroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, Præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ ſedis Legatis, propter varias difficultates, ex diuerſis cauſis exortas, atque etiam, vt congruentius, maiorique cum deliberatione omnia procedant, nempe vt dogmata cum ijs, quæ ad reformationẽ ſpectant, ſimul tractentur, & ſanciantur, ea, quæ ſtatuenda videbuntur, tam de reformatione, quam de Dogmatibus, in proxima ſeſſione, quã omnibus indicit in diem ſextamdecimam ſubſequẽtis menſis Iulij, definienda eſſe decreuit. Hoc tamen adiecto, quod dictum terminum ipſa ſancta Synodus pro eius arbitrio, & uoluntate, ſicuti rebus Concilij putauerit expedire etiam in generali Congregatione, reſtringere, & prorogare libere poſſit, & valeat.

SESSIO XXI,
QVAE EST QVINTA
sub Pio IIII. Pont. Max.

CELEBRATA DIE XVI. IVL. M. D. LXII.

Doctrina de Communione sub vtraque specie, & paruulorum.

Acrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, Presidentibus in ea eisdem Apostolicæ sedis Legatis, cum de tremendo, & sanctissimo Eucharistię Sacramento varia diuersis in locis errorum monstra nequissimi Dæmonis artibus circunferantur, ob quę in nonnullis prouincijs multi a Catholicę Ecclesiæ fide, atque obedientia videantur discessisse; censuit ea, quæ ad Communionem sub vtraque specie, & paruulorum pertinent, hoc loco exponenda esse. Quapropter cunctis Christifidelibus interdicit, ne post hac de ijs aliter, vel credere, vel docere, vel prædicare audeant, quam est his decretis explicatum, atque definitum.

Laicos,

Laicos, & Clericos non conficientes, non astringi iure diuino ad Communionem sub vtraque specie. Cap. I.

ITaque sancta ipsa Synodus, a Spiritu sancto, qui spiritus est sapientiæ, & intellectus, spiritus consilij, & pietatis, edocta, atque ipsius Ecclesiæ iudicium, & consuetudinem secuta, declarat, ac docet, nullo diuino præcepto Laicos, & Clericos non conficientes, obligari ad Eucharistię Sacramentum sub utraque specie sumendum, neque ullo pacto, salua fide, dubitari posse, quin illis alterius speciei Communio ad salutem sufficiat. nam, etsi Christus Dominus in ultima cęna uenerabile hoc Sacramentum in panis, & uini speciebus instituit; & Apostolis tradidit: non tamen illa institutio, & traditio eo tendunt, ut omnes Christi fideles statuto Domini ad utranque speciem accipiendam astringantur. Sed neque ex sermone illo, apud Ioannem sexto, recte colligitur, utriusque speciei Communionem a Domino prçceptam esse, ut cunque iuxta uarias sanctorum Patrum, & doctorum interpretationes intelligatur, namque, qui dixit: Nisi manducaueritis carnem filij hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis uitam in uobis: dixit quoque: Si quis manducauerit ex hoc pane, uiuet in æternum. Et qui dixit: Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet uitam æternam: dixit etiam: Panis, quem

Isa. 11.
Inf. can. 2.
Matth. 26.
Marc. 14.
Luc 22.
1. Cor. 11.

ego dabo, caro mea est pro mundi vita. Et denique qui dixit: Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo: dixit nihilominus: Qui manducat hunc panem viuet in ęternum.

Ecclesiæ potestas circa dispensationem Sacramenti Eucharistiæ. Cap. II.

PRæterea declarat, hanc potestatem perpetuo in Ecclesia fuisse, vt in Sacramentorum dispensatione, salua illorum substantia, ea statueret, vel mutaret, quæ suscipientium vtilitati, seu ipsorum Sacramentorum venerationi, pro rerum, temporum, & locorum varietate, magis expedire iudicaret. id autem Apostolus non obscure visus
1. Cor. 4. 2. Cor. 6. *est innuisse, cum ait: Sic nos existimet homo, vt ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei. atque ipsum quidem hac potestate vsum esse satis constat, cum in multis alijs, tum in hoc ipso Sacramento, cum, ordinatis nonnullis circa eius*
1. Cor. 11. *vsum, Cætera, inquit, cum venero, disponā. Quare agnoscens sancta mater Ecclesia hanc suam in administratione Sacramentorum auctoritatem, licet ab initio Christianæ religionis non infrequens vtriusq; speciei vsus fuisset: tamen progressu temporis, latissime iam mutata illa consuetudine grauibus, & iustis causis adducta, hanc consuetudinem sub altera specie communicandi approbauit,*

& pro

& pro lege habendam decreuit: quam reprobare, aut ſine ipſius Eccleſiæ auctoritate pro libito mutare non licet.

Totum, & integrum Chriſtum, ac verum Sacramentum ſub qualibet ſpecie ſumi. Cap. III.

INſuper declarat, quamuis Redemptor noſter, ut antea dictum eſt in ſuprema illa cœna hoc Sacramentum in duabus ſpeciebus inſtituerit, & Apoſtolis tradiderit; tamen fatendum eſſe, etiam ſub altera tantum ſpecie totum, atq; integrum Chriſtum, verumq; Sacramentum ſumi; ac propterea, quod ad fructum attinet, nulla gratia, neceſſaria ad ſalutem, eos defraudari, qui vnam ſpeciem ſolam accipiunt. Matth. 26. Marc. 14. Sup. cap. 1. 1. Cor. 11.

Paruulos non obligari ad Communionem ſacramentalem. Cap. IIII.

DEnique eadem ſancta Synodus docet, paruulos, vſu rationis carentes, nulla obligari neceſſitate ad Sacramentalem Euchariſtiæ communionem. ſiquidem, per Baptiſmi lauacrum regenerati, & Chriſto incorporati, adeptam iam filiorum Dei gratiam in illa ætate amittere non poſſunt. neque ideo tamen damnanda eſt antiquitas, ſi eum morem in quibuſdam locis aliquando ſeruauit. vt enim ſanctiſſimi illi Patres ſui facti probabilem Sup. cap. 8. & 9. Inf. can. 4. Auguſt.

lem causam pro illius temporis ratione habuerunt; ita certe, eos nulla salutis necessitate id fecisse, sine controuersia credendum est.

DE COMMVNIONE sub vtraque specie, & paruulorum.

Canon I.

Sup. cap. 1.

Si quis dixerit, ex Dei præcepto, vel necessitate salutis, omnes, & singulos Christi fideles vtranque speciem sanctissimi Eucharistiæ Sacramenti sumere debere: anathema sit.

Canon II.

Si quis dixerit, Sanctam Ecclesiam Catholicam non iustis causis, & rationibus adductam fuisse, vt laicos, atque etiam Clericos non conficientes sub panis tantummodo specie communicaret, aut in eo errasse: anathema sit.

Canon III.

Sup. cap. 34. & sess. 13. c. 3. & 3.

Si quis negauerit, totum, & integrum Christũ, omnium gratiarum fontem, & auctorem, sub vna panis specie sumi, quia, vt quidam falso asserunt, non secundum ipsius Christi institutionem, sub utraque specie sumatur; anathema sit.

Canon IIII.

Supra. in princ. & c. 14. Inf. sess. 13. can. 9.

Si quis dixerit, paruulis, antequam ad annos discretionis peruenerint, necessariam esse Eucharistiæ Communionem; anathema sit.

Duos uero articulos, alias propositos, hos nondum

dum

dum tamen excußos, videlicet: An rationes, quibus Sancta Catholica Ecclesia adducta fuit, vt communicaret Laicos, atque etiam non celebrantes Sacerdotes, sub vna tantum panis specie, ita sint retinendæ, vt nulla ratione Calicis vsus cuiquam sit permittendus: &, An, si honestis, & christianæ caritati consentaneis rationibus concedendus alicui, vel nationi, vel regna Calicis vsus videatur, sub aliquibus conditionibus concedendus sit, et quenam sint ille: Eadem sancta Synodus, in aliud tempus oblata sibi quamprimum occasione, examinandos, atque definiendos reseruat. Inf. sess. 22. in fi.

DECRETVM de Reformatione.

PROOEMIVM.

EAdem sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, & Præsidentibus in ea eisdem Apostolicę Sedis Legatis, ad Dei omnipotentis laudem, & Sanctæ Ecclesiæ ornamentum, ea, quæ sequuntur, de Reformationis negotio in præsenti statuenda esse censuit.

Caput I.

QVoniam ab Ecclesiastico ordine omnis auaritiæ suspicio abesse debet; nihil pro collatione quorumcunq; ordinum, etiam clericalis Tonsurę, nec pro literis dimißorijs, aut testimonialibus,

nec

nec pro sigillo, nec alia quacunque de causa, & iam sponte oblatum, Episcopi, & alij Ordinum collatores, aut eorum ministri, quouis prætextu accipiant. Notarij vero in ijs tantum locis, in quibus non viget laudabilis consuetudo nihil accipiendi, pro singulis literis dimissorijs, aut testimonialibus, decimam tantum vnius aurei partem accipere possint, dummodo eis nullum salarium sit constitutum pro officio exercendo, nec Episcopo ex notarij commodis aliquod emolumentum ex eisdem Ordinum collationibus directe, vel indirecte prouenire possit. tunc enim gratis operam suam eos præstare omnino teneri decernit: contrarias taxas, ac statuta, & consuetudines, etiam immemorabiles, quorumcunque locorum, quæ potius abusus, & corruptela, simoniacę prauitati fauentes, nuncupari possint, penitus cassando, & interdicendo. &, qui secus fecerint, tam dantes, quam accipientes, vltra diuinam vltionem, pœnas à iure inflictas † ipso facto incurrant.

Inf. sess. 23. de ref. c. 1.

† c. placuit. ca. si quis episcopus. 1. q. 1. Concil. Calc. cap. 2.

Caput II.

CVm non doceat eos, qui diuino ministerio ascripti sunt, cum Ordinis dedecore mendicare, aut sordidum aliquem quæstum exercere; compertumque sit, complures plerisque in locis ad sacros Ordines nullo fere delectu admitti, qui varijs artibus, ac fallacijs confingunt, se beneficium ecclesiasticum, aut etiam idoneas facultates obtinere: statuit sancta Synodus, ne quis deinceps

Clericus sæcularis, quamuis aliàs sit idoneus moribus, scientia, & ætate, ad sacros Ordines promoueatur, nisi prius legitime constet, eum beneficium Ecclesiasticum, quod sibi ad victum honeste sufficiat, pacifice possidere. Id vero beneficiũ resignare non possit, nisi facta mentione, quod ad illius beneficij titulum sit promotus. neq. ea resignatio admittatur, nisi constito, quod aliunde viuere commode possit. & aliter facta resignatio nulla sit. Patrimonium vero vel pensionem obtinentes, ordinari post hac non possint, nisi illi, quos Episcopus iudicauerit assumendo pro necessitate, vel commoditate ecclesiarum suarum; eo quoq; prius perspecto, patrimonium illud, vel pensionem vere ab eis obtineri, taliaq; esse, quæ eis ad uitam sustentandam satis sint: atque illa deinceps sine licentia Episcopi alienari, aut extingui, vel remitti nullatenus possint, donec beneficium Ecclesiasticum sufficiens sint adepti; vel aliunde habeant, vnde viuere possint: antiquorum Canonum pœnas super his innouando.

Cap. neminem. cũ seq. 70. dist. cap. tuis. ext. de præb.

Caput III.

CVm beneficia ad diuinum cultũ, atq; ecclesiastica munia obeunda sunt cõstituta; ne qua in parte minuatur diuinus cultus, sed ei debitum omnibus in rebus obsequium præstetur; statuit sancta Synodus, in ecclesiis, tam cathedralibus, quã collegiatis, in quibus nullæ sunt distributiones quotidianæ, uel ita tenues, ut uerisimiliter negligantur, tertiam partẽ fructuũ, & quorumcunq; prouentuum,

Inf. sess. 22. de ref. c. 3.

& obuentionum, tam dignitatum, quam canonicatuum, personatuum, portionum, & officiorum, separari debere; & in distributiones quotidianas conuerti, quæ inter dignitates obtinentes, & cæteros diuinis interessentes, proportionabiliter, iuxta diuisionem ab Episcopo, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegato, in ipsa prima fructuum deductione facienda, diuidantur; saluis tamen consuetudinibus earum ecclesiarum, in quibus non residentes, seu non seruientes, nihil, uel minus tertia parte percipiunt; non obstantibus exemptionibus, ac aliis consuetudinibus, etiam immemorabilibus, & appellationibus quibuscunque. Crescenteq; non seruientium contumacia, liceat contra eos procedere, iuxta iuris, ac sacrorum Canonum dispositionem.

Inf. sess. 23. de ref. ca. 1. & sess. 24. c. 12.

Caput IIII.

EPiscopi, etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegati, in omnibus ecclesiis parochialibus, uel baptismalibus, in quibus populus ita numerosus sit, ut unus Rector non possit sufficere Ecclesiasticis sacramentis ministrandis, & cultui diuino peragẽdo; cogant Rectores, uel alios, ad quos pertinet, sibi tot sacerdotes ad hoc munus adiungere, quos sufficiant ad Sacramenta exhibenda, & cultum diuinum celebrandum. In iis uero, in quibus ob locorum distantiam, siue difficultatem parochiani, sine magno incommodo ad percipienda Sacramenta, & diuina officia audienda accedere non possunt; nouas parochias, etiam inuitis Re-

ctori-

ctoribus, iuxta formam constitutionis Alexandri III. quæ incipit, Ad audientiam, constituere possint. Illis autem sacerdotibus, qui de nouo erunt ecclesiis nouiter erectis præficiendi, competens assignetur portio arbitrio Episcopi ex fructibus ad ecclesiam matricem quomodocunque pertinentibus: & si necesse fuerit, cōpellere possit populū ea subministrare, quæ sufficiūt ad uitā dictorū sacerdotū sustentandam; quacunq; reseruatione generali, uel speciali, uel affectione, super dictis ecclesiis, non obstantibus. Neque huiusmodi ordinationes, & erectiones possint tolli, nec impediri, ex quibuscunque prouisionibus, etiam uigore resignationis, aut quibusuis aliis derogationibus, uel suspensionibus. c. ad audientiam. de eccl. ædi

Caput V.

V*T etiam ecclesiarum status, ubi sacra Deo officia ministrantur, ex dignitate conseruetur; possint Epi, etiam tanquā Apostolicæ Sedis delegati, iuxta formam iuris sine tamen præiudicio obtinentium, facere uniones perpetuas quarumcunq; ecclesiarū parochialiū, & baptismaliū & aliorum beneficiorū curatorum, uel non curatorum cum curatis propter earum paupertatem, & in cæteris casibus a iure permissis, etiam si dictæ ecclesiæ, uel beneficia essent generaliter, uel specialiter reseruata, aut qualitercunque affecta. Quæ uniones etiam non possint reuocari, nec quoquomodo infringi uigore cuiuscunque prouisionis, etiam ex causa resignationis, aut derogationis, aut suspensionis.* c. sicut. de excess. prælat. Inf. sess. 24. c. 13.

Capuc VI.

QVia illiterati, & imperiti parochialiũ ecclesiarũ Rectores sacris min⁹ apti sunt officijs, & alij propter eorum uitæ turpitudinem potius destruunt, quã ædificant: Episcopi, etiã tanquam Apostolicę Sedis delegati, eisdem illiteratis, & imperitis, si alias honestæ uitæ sint, coadiutores, aut Vicarios pro tempore deputare, partemq; fructuum eisdẽ pro sufficienti uictu assignare, uel aliter prouidere possint, quacunque appellatione, & exemptione remota. Eos, uero, qui turpiter, & scandalose uiuunt, postquã prǽmoniti fuerint, coerceant, ac castigent; &, si adhuc incorrigibiles in sua nequitia perseuerent, eos beneficijs, iuxta sacrorum Canonũ constitutiones, exemptione, & appellatione quacunq; remota, priuandi facultatẽ habeant.

Ca. inuertum. 16. q. 1. ca. fœlicis. de pœnis. in 6. & clement. mul. de pœni.

Capuc VII.

CVm illud quoq; ualde curandũ sit, ne ea quæ sacris ministerijs dedicata sunt, temporum iniuria obsolescant, & ex hominum memoria excidant; Episcopi, etiam tanquam Apostolicę Sedis delegati, transferre possint beneficia simplicia, etiam iuris patronatus, ex ecclesijs, quę vetustate, vel alias collapsæ sint, & ob eorum inopiam nequeant instaurari, vocatis ijs, quorum interest, in matrices, aut alias ecclesias locorum eorundem, seu vicinorũ, arbitrio suo; atque in eisdem ecclesijs erigant altaria, vel capellas sub eisdem inuocationibus; vel in iam erecta altaria, vel capellas trãsferant

ferant cùm omnibus emolumentis, & oneribus, prioribus ecclesiis impositis. Parochiales vero ecclesias, etiam si iuris patronatus sint, ita collapsas refici, & instaurari procurent ex fructibus, & prouentibus quibuscunque, ad easdẽ ecclesias quomodocunq; pertinentibus, qui si nõ fuerint sufficiẽtes; omnes patronos, & alios, qui fructus aliquos ex dictis ecclesiis prouenientes, percipiunt: aut in illorũ defectum, parochianos oĩbus remediis opportunis ad prædicta cogant, quacunq; appellatione, exemptione, & contradictione remota. Quod si nimiæ egestate omnes laborent, ad matrices, seu viciniores ecclesias trãsferantur, cũ facultate tam dictas parochiales, q̃ alias ecclesias dirutas, in profanos vsus, nõ sordidos, erecta tamẽ ibi Cruce, cõuertẽdi.

Inf. c. 8. & sup. sess 7. c 8. de refor.

Caput VIII.

QVæcunq; in diœcesi ad Dei cultum spectãt, ab ordinario diligenter curari, atq; iis, vbi oportet, prouideri æquum est. propterea commendata monasteria, ẽt Abbatiæ, Prioratus, & Præpositura nuncupatæ, in quibus nõ viget Regularis obseruantia, necnon beneficia tam curata, quã non curata, Sæcularia, & Regularia, qualitercunque commendata, etiam exempta, ab Episcopis, etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegatis, annis singulis visitentur, curentq; iidem Episcopi congruentibus remediis, etiã per sequestrationem fructuum, vt, quæ renouatione indigent, aut restauratione, reficiantur, & cura animarum si qua illis, uel eorum

Sup. sess. 7. de ref. c. 8. & inf. sess. 24 c.9. & sess. ult. de reg. c. 20.

annexit immineat, aliaque debita obsequia recte exerceantur: appellationibus quibuscunque, priuilegijs, consuetudinibus, etiam immemorabili tempore præscriptis, conseruatorijs iudicum deputationibus, & eorum inhibitionibus non obstantibus &, si in eis vigeret obseruantia Regularis, prouideant Episcopi paternis admonitionibus, ut eorum Regularium superiores, iuxta eorum Regularia instituta, debitam viuendi rationem obseruent, & obseruari faciant, & sibi subditos in officio contineant, ac moderentur. Quod si, admoniti, iuxta sex menses eos non visitauerint, vel correxerint; tunc ijdem Episcopi, etiam vt delegatis Sedis Apostolicæ, eos visitare possint, & corrigere, prout ipsi Superiores possent, iuxta eorum instituta: quibuscunque appellationibus, priuilegijs, & exemptionibus penitus remotis, & non obstantibus.

Inf. sess. 22. de ref. c. 8.

Caput IX.

Conc. Later. cap. 62. sub Inno. III. c. cum ex eo. de pœn. & remiss. cle. abusionibus eo. ti. Inf. sess. vlt. in decre. de Indulgent.

CVm multa a diuersis antea Concilijs, tam Lateranēsi, ac Lugdunensi, quā Viennensi, aduersus prauos eleemosynarum Quæstorum abusus remedia, tunc adhibita, posterioribus temporibus reddita fuerint inutilia; potiusq; eorum malitia ita quotidie magno fidelium omnium scandalo, & querella crescere deprehendatur, vt de eorum emendatione nulla spes amplius relicta videatur: Statuit, vt posthac in quibuscunque Christianæ religionis locis eorū nomen, atque vsus penitus aboleatur; nec ad officium huiusmodi exercendum vl

latenus

latenus admittantur: non obstantibus priuilegijs, ecclesijs, monasterijs, hospitalibus, pijs locis, & quibusuis, cuiuscunque gradus, status, & dignitatis personis, concessis; aut consuetudinibus etiam immemorabilibus. Indulgentias vero, aut alias spirituales gratias, quibus non ideo Christi fideles decet priuari deinceps per Ordinarios locorũ, adhibitis duobus de Capitulo, debitis tẽporibus populo publicandas esse decernit. quibus etiã eleemosynas, atq; oblata sibi caritatis subsidia, nulla prorsus mercede accepta, fideliter colligẽdi facultas datur: vt tandẽ, cœlestes hos Ecclesiæ thesaurus non ad quæstũ, sed ad pietatẽ exerceri, omnes, uere intelligãt.

Indictio futuræ Sessionis.

SAcrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, statuit, & decreuit proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse feria quinta post octauam festi Natiuitatis beatæ Mariæ Virginis, quę erit xvij. mensis Septembris proxime futuri. Hoc tamen adiecto, quod dictum terminum, ac vnicuique Sessioni in posterum præfigendum, ipsa sancta Synodus pro eius arbitrio, & voluntate, sicuti rebus Concilij putauerit expedire, etiam in generali Congregatione, restringere, & prorogare libere possit, & valeat.

SESSIO XXII QVAE EST SEXTA sub Pio IIII. Pont. Max.

CELEBRATA DIE XVII. SEPTEMB. M. D. LXII.

Doctrina de sacrificio Missæ.

Acrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, Pręsidentibus in ea eisdem Apostolicę Sedis Legatis, vt vetus absoluta, atque omni ex parte perfecta, de magno Eucharistiæ mysterio, in Sancta Catholica Ecclesia fides, atq; doctrina retineatur, & in sua puritate, propulsatis erroribus, atque hæresibus conseruetur; de ea, quatenus verum, & singulare sacrificium est, Spiritus sancti illustratione edocta, hęc, quę sequuntur, docet, & declarat, & fidelibus populis prædicanda decernit.

Io. 14. 15. 16. & 20.

Caput

Caput I.

Quoniam sub priori Testamento, teste Apostolo Paulo, propter Leuitici sacerdotij imbecillitatem, consummatio non erat, oportuit, Deo, patre misericordiarum, ita ordinante, sacerdotem alium secundum ordinem Melchisedech surgere, Dominum nostrum Iesum Christum, qui posset omnes, quotquot sanctificandi essent, consummare, & ad perfectũ adducere. Is igitur Deus, & Dominus noster, & si semel se ipsum in ara Crucis, morte intercedente, Deo patri oblaturus erat, vt æternam illic redemptionẽ operaretur: quia tamen per mortem sacerdotium eius extinguendum non erat, in Heb. 7. Psal. 109. Heb. 5. & 7. Ephe. 5.

cœna nouissima, qua nocte tradebatur, vt dilectę sponsæ suæ Ecclesię visibile, sicut hominum natura exigit, relinqueret sacrificium, quo cruentum illud, semel in Cruce peragendum, repræsentaretur; eiusque memoria in finem vsque sęculi permaneret; atque illius salutaris virtus in remissionem eorum, quæ a nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur; sacerdotem secundum ordinem Melchisedech se in æternum constitutum declarans, corpus, & sanguinem suum sub speciebus panis, & vini Deo Patri obtulit: ac sub earundem rerum symbolis, Apostolis, quos tunc noui testamenti sacerdotes constituebat, vt sumerent, tradidit, & eisdem, eorumq; in sacerdotio successoribus vt offerrent, pręcepit, per hæc verba: Hoc facite in meam commemorationem, *uti semper Catholica Ecclesia intellexit, & docuit: nam celebrato veteri Pasca, quod in memoriam exitus de Aegypto multitudo filiorum Israel immolabat, nouum instituit Pascha, seipsum ab Ecclesia per sacerdotes sub signis visibilibus immolandum in memoriam transitus sui ex hoc mundo ad Patrem, quãdo per sui sanguinis effusionem nos redemit, eripuitque de potestate tenebrarum, & in regnum suum transtulit. Et hæc quidem illa munda oblatio est, quæ nulla indignitate, aut malitia offerentium inquinari potest: quam Dominus per Malachiam nomini suo, quod magnum futurum esset in gentibus, in omni loco mundum offerendam prædixit:*

Matth. 28.
Luc. 22.
Inf. cap. 2.
Exo. 13.
1. Cor. 5.
Ioan. 13.
Colos. 3.
Malac. 1.

quam

quam non obscure innuit Apostolus Paulus, Corinthijs scribens, cum dicit: Non posse eos, qui participatione mensę Dæmoniorum polluti sunt, mensæ Domini participes fieri: per mensam altare utrobique intelligens. Hæc denique illa est, quæ per varias sacrificiorum, naturæ, & legis tempore, similitudines figurabatur; vtpote, quæ bona omnia, per illa significata, velut illorum omnium consummatio, & perfectio complectitur. 1. Cor. 10.

Caput II.

ET, quoniam in diuino hoc sacrificio, quod in Missa peragitur, idem ille Christus cótinetur, & incruente immolatur, qui in ara Crucis semel se ipsum cruente obtulit; docet sancta Synodus, sacrificium istud vere propitiatorium esse, per ipsumque fieri, vt, si cum vero corde, & recta fide, cum metu, & reuerentia, cótriti, ac pœnitentes ad Deum accedamus, misericordiam consequamur, & gratiam inueniamus in auxilio opportuno. Huius quippe oblatione placatus Dominus gratiam, & donum pęnitentię concedens, crimina, & peccata, etiam ingentia, dimittit. vna enim eadémque est hostia, idem nunc offerens sacerdotum ministerio, qui se ipsum tunc in cruce obtulit, sola offerendi ratione diuersa. Cuius quidem oblationis, cruente, inquam, fructus per hanc incruentam vberrime

Tit. 2. Isa. 53. Hebr. 9. Hebr. 4.

vberrime percipiuntur: tantum abest, vt illi per hanc quouis modo derogetur. Quare non solum pro fidelium viuorum peccatis, pœnis, satisfactionibus, & alijs necessitatibus, sed & pro defunctis in Christo, nondum ad plenum purgatis, rite, iuxta Apostolorum traditionem, offertur.

Inf. sess. 23.
Inf. can. 3.

Caput III.

Inf. can. 5. & sess. 25. de Inuo. sanct.

ET, quamuis in honorem, & memoriam Sanctorũ, nonnullas interdum Missas Ecclesia celebrare consueuerit, non tamen illis sacrificiũ offerri docet, sed Deo soli, qui illos coronauit: vnde nec sacerdos dicere solet, Offero tibi sacrificium Petre, vel Paule; sed Deo de illorum victorijs gratias agens, eorum patrocinia implorat, vt ipsi pro nobis intercedere dignentur in cœlis, quorum memoriam facimus in terris.

Caput IIII.

Inf. sess. 24.

ET, cum sancta sanctè administrari conueniat, sitq; hoc omniũ sanctissimum sacrificium; Ecclesia Catholica, ut digne reuerenterq; offerretur ac perciperetur, sacrum Canonem multis ante sæculis instituit, ita ab omni errore purum, vt nihil in eo contineatur, quod non maxime sanctitatem, ac pietatem quandam redoleat, mẽtesq; offerentium in Deum erigat. is enim constat ex ipsis Domini verbis, tum ex Apostolorum traditionibus, ac sanctorum quoq; Pontificum pijs institutionibus.

Inf. can. 6.
Matth. 26.
Marc. 24.
Luc. 22.
1. Cor. 5.

Caput V.

Cumque natura hominum ea sit, vt non facile

cile queat sine adminiculis exterioribus ad rerum diuinarum meditationẽ sustolli, propterea pia mater Ecclesia ritus quosdam, ut scilicet quædã summissa voce, alia vero elatiore, in Missa pronunciarentur, instituit. Cærimonias item adhibuit, ut mysticas benedictiones, lumina, thymiamata, vestes, aliaq; id genus multa, ex Apostolica disciplina, & traditione, quo & maiestas tanti sacrificij commendaretur, & mentes fideliũ per hęc uisibilia religionis, & pietatis signa ad rerũ altissimarum, quę in hoc sacrificio latent, contemplationẽ excitarentur. Inf. can. 7.

Caput VI.

OPtaret quidem sacrosancta Synodus, ut in singulis Missis fideles adstantes non solũ spirituali affectu: sed sacramentali etiam Eucharistiæ perceptione communicarent, quo ad eos sanctissimi huius sacrificij fructus uberior proueniret: nec tamen, si id non semper fiat, propterea Missas illas, in quibus solus sacerdos sacramentaliter communicat, ut priuatas, & illicitas, damnat, sed probat, atque adeo commendat. siquidem illæ quoque Missę vere communes censeri debent, partim, quod in eis populus spiritualiter communicet, partim vero, quod a publico Ecclesiæ ministro, non pro se tantum, sed pro omnibus fidelibus, qui ad corpus Christi pertinent, celebrentur. Sup. ses. 13. c. 8 de sacr. Euch. Inf. can. 8.

Caput VII.

MOnet deinde sancta Synodus, præceptũ esse ab Ecclesia sacerdotibus, ut aquã uino in calice Inf. can. 8. & 9.

lice

lice offerendo miscerent, tum quod Christum Dominum ita fecisse credatur, tum etiam quia e latere eius aqua simul cum sanguine exierit, quod Sacramentum hoc mixtione recolitur: & cum aquę in Apocalypsi Beati Ioannis populi dicantur; ipsius populi fidelis cum capite Christo unio repręsentatur.

Ioan 9.

Apoc. 17.

Caput VIII.

ETsi Missa magnam contineat populi fidelis eruditionem; non tamen expedire uisum est Patribus, ut uulgari passim lingua celebraretur. Quamobrem retento ubique cuiusque Ecclesię antiquo, & a sancta Romana Ecclesia, omnium Ecclesiarũ matre, & magistra, probato ritu, ne oues Christi esuriant, neve paruuli panem petant, & non sit qui frangat eis; mandat Synodus Pastoribus, & singulis, curam animarum gerentibus, ut frequenter inter Mißarum celebrationem, uel per se, uel per alios ex ijs, quæ in Missa leguntur, aliquid exponant; atque inter cętera sanctissimi huius sacrificij mysterium aliquod declarent, diebus præsertim Dominicis, & festis.

Thren. 4.

Inf. ses. 24. de ref. c. 7. Sup. ses. 5. de ref. c. 2. paragr. Archipresbyteri.

Caput IX.

QVia uero aduersus ueterem hanc, in sacrosancto Euangelio, Apostolorum traditionibus, sanctorumq; Patrum doctrina fundatam fidem, hoc tempore multi dißeminati sunt errores, multaque a multis docentur, atque disputantur; sacrosancta Synodus, post multos, grauesque his

de

de rebus, maturæ habituros tractatus, vnanimi Patrum omnium consensu, quę huic purissimę fidei, sacræq́; doctrinæ aduersantur, damnare, & a sancta Ecclesia liminare, per subiectos hos Canones, constituit.

DE SACRIFICIO MISSAE.

Canon I.

SI quis dixerit, in Missa non offerri Deo verũ, & proprium sacrificium; aut quod offerri nõ sit aliud, quam nobis Christum ad manducandum dari: anathema sit.

Canon II.

SI quis dixerit, illis verbis, Hoc facite in *meam commemorationem, Christum non instituisse Apostolos sacerdotes; aut non ordinasse, ut ipsi, aliįq́; sacerdotes offerrent corpus, & sanguinem suum: anathema sit.* 1. Cor. 11. Matth. 16. Luc. 22.

Canon III.

SI quis dixerit, Missę sacrificium tantum esse laudis, & gratiarum actionis, aut nudam com memorationem sacrificij in Cruce peracti, non autẽ propitiationum; vel soli prodesse sumenti: neque pro uiuis, & defunctis, pro peccatis, pœnis, satisfactionibus, & alijs necessitatibus offerri debere: anathema sit. Sup. c. 2. Inf. ses. 25. in princ.

Canon

Canon IIII.

Si quis dixerit, blasphemiam irrogari sanctissimo Christi sacrificio, in Cruce peracto, per Missæ sacrificium; aut illi per hoc derogari: anathema sit.

Canon V.

Sup. c. 3. *Si quis dixerit, imposturam eße, Missas celebrare in honorem Sanctorum, & pro illorum intercessione, apud Deum obtinenda, sicut Ecclesia intendit: anathema sit.*

Canon V I.

Sup. c. 4. *Si quis dixerit, Canonem Missæ errores continere, ideoq; abrogandum esse: anathema sit.*

Canon VII.

Sup. c. 5. *Si quis dixerit, cærimonias, vestes, & externa signa, quibus in Missarum celebratione Ecclesia Catholica vtitur, irritabula impietatis eße magis, quam officia pietatis: anathema sit.*

Canon VIII.

Sup. c. 6. *Si quis dixerit, Mißas, in quibus solus sacerdos, sacramentaliter communicat, illicitas esse ideoque abrogandas: anathema sit.*

Canon I X.

Sup. c. 7. *Si quis dixerit, Ecclesiæ Romanę ritum, quo summissa voce pars Canonis, & verba consecrationis proferuntur, damnandum eße; aut lingua tantum vulgari Missam celebrari debere; aut aquam non miscendam eße vino in calice offerendo, eo quod sit contra Christi institutionem: anathema sit.*

DE-

DECRETVM DE OBSERVANDIS, & euitandis in celebratione Missæ.

Qvanta cura adhibenda sit, vt sacrosanctum Missæ sacrificium omni religionis cultu, ac veneratione celebretur; quiuis facile existimare poterit, qui cogitarit, maledictum in sacris literis eum vocari, qui facit opus Dei negligenter. Quod si necessario fatemur, nullum aliud opus adeo sanctum, ac diuinum a Christi fidelibus tractari posse, quam hoc ipsum tremendum mysterium, quo viuifica illa hostia, qua Deo Patri reconciliati sumus, in altari per sacerdotes quotidie immolatur; satis etiam apparet omnem operam, & diligentiã in eo ponendã esse, vt quanta maxime fieri potest interiori cordis munditia, & puritate, atque exteriori deuotionis, ac pietatis specie peragatur. Cum igitur multa iam siue temporum vitio, siue hominum incuria, & improbitate irrepsisse videantur, quæ a tanti sacrificij dignitate aliena sunt; vt ei debitus honor, & cultus ad Dei gloriam, & fidelis populi ædificationem restituatur; decernit sancta Synodus, ut Ordinarij locorum Episcopi ea omnia prohibere, atque e medio tollere sedulo curent, ac teneantur; quæ vel auaritia, idolorum seruitus, vel irreuerentia, quæ ab impietate vix seiuncta esse potest, vel superstitio, veræ pietatis falsa imitatrix induxit. Atque, vt multa paucis com-

Ierem. 48.

N prehen-

prehendantur: in primis, quod ad auaritiam pertinet, cuiuſuis generis mercedum, conditiones, pacta, & quicquid pro Miſſis nouis celebrandis datur, necnon importunas, atque illiberales eleemoſynarum exactiones potius, quam poſtulationes, aliaq; huiuſmodi, quę à ſimoniaca labe, vel certe a turpi quæſtu non longe abſunt, omnino prohibeant. Deinde, vt irreuerentia vitetur, ſinguli in ſuis diœceſibus interdicant, nec cui vago, & ignoto Sacerdoti Miſſas celebrare liceat. Neminem præterea, qui publice, & notorie criminoſus ſit, aut ſancto altari miniſtrare, aut ſacris intereſſe permittant; ne ve patiantur priuatis in domibus, atque omnino extra eccleſiam, & ad diuinum tantum cultum dedicata oratoria, ab eiſdem Ordinarijs deſignanda, & viſitanda, ſanctum hoc ſacrificium a ſæcularibus, aut Regularibus quibuſcunq; peragi: ac niſi prius qui interſint, decenter compoſito corporis habitu, declarauerint ſe mente etiam, ac deuoto cordis affectu, non ſolum corpore, adeſſe. Ab eccleſiis vero muſicas eas, vbi ſiue organo, ſiue cantu laſciuum, aut impurum aliquid miſcetur, item ſęculares omnes actiones, vana, atque adeo profana colloquia, deambulationes,
Matth. 21. ſtrepitus, clamores arceant: vt domus Dei vere
Iſa. 56. domus orationis eſſe videatur, ac dici poſſit. Po-
Iere. 7 1. ſtremo, ne ſuperſtitionis locus aliquis detur, edicto, & pœnis perpoſitis caueant, ne Sacerdotes alijs, quam debitis horis celebrent; ne ve ritus

alios, aut alias cęremonias, & preces in Mißarum celebratione adhibeant, pręrer eas, quæ ab Ecclesia probatæ, ac frequenti, & laudabili vsu receptæ fuerint. Quarundam vero Missarum, & candelarum certum numerum, qui magis a superstitioso cultu, quam a vera religione, inuentus est, omnino ab Ecclesia remoueant; doceantque populum, quis sit, & a quo potissimum proueniat sanctissimi huius sacrificij tam pretiosus, ac cęlestis fructus. Moneant etiam eundem populum, vt frequenter ad suas parochias, saltē diebus Dominicis, & maioribus festis accedant. Hæc igitur omnia, quæ summatim enumerata sunt, omnibus locorum Ordinarijs ita proponuntur, vt non solum ea ipsa, sed quæcunque alia huc pertinere visa fuerint, ipsi, pro data sibi a sacrosancta Synodo potestate, ac etiam, vt delegatis Sedis Apostolicæ, prohibeant, mandent, corrigant, statuant, atque ad ea inuiolate seruanda censuris ecclesiasticis, alijsque pęnis, quę illorum arbitrio constituentur, fidelem populū compellant: non obstātibus priuilegijs, exemptionibus, appellationibus, ac consuetudinibus quibuscunque. Sup. sess. [illegible] cap. 18.

DECRETVM de Reformatione.

EAdem sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime cōgregata, pręsidentibus in ea eisdē Apostolicę Inf. sess. vi. de ref. c. [illegible]

Sedis Legatis, vt Reformationis negotium prosequatur; hæc, in præsenti Sessione, statuenda censuit.

Caput I.

NIhil est, quod alios magis ad pietatẽ, & Dei cultum assidue instruat, quam eorum vita, et exemplũ, qui se diuino ministerio dedicarunt; cum enim a rebus sęculi in altiorem sublati locum conspiciantur, in eos, tanquam speculum, reliqui oculos coniiciunt, ex iisque sumunt, quod imitentur.
Matth. 5. *Quapropter sic decet omnino Clericos, in sortem*
Tit. 2. *Domini vocatos, vitam, moresque suos omnes com*
Iudic. 8. *ponere, vt habitu, gestu, incessu, sermone, aliisque*
Ezech. 3. *omnibus rebus nil, nisi graue, moderatum, ac reli-*
Sup. sess. 14. de ref. cap. 6. *gione plenum, præseferant; leuia etiam delicta, quæ in ipsis maxima essent, effugiant; vt eorum actiones cunctis afferant venerationem. Cum igitur, quod maiore in Ecclesia Dei, & vtilitate, & ornamento hęc sunt, ita etiam diligentius sint obseruanda, statuit sancta Synodus, vt, quæ alias a Summis Pontificibus, & a sacris Conciliis de Clericorum vita, honestate, culto, doctrinaque retinenda, ac simul de luxu, commessationibus, choreis,*
2. Tim. 2. *aleis, lusibus, ac quibuscunque criminibus, necnon sęcularibus negotiis fugiendis copiose, ac salubriter sancita fuerunt, eadem in posterum iisdẽ pœnis, vel maioribus, arbitrio Ordinarii imponendis, obseruentur: nec appellatio executionem hanc, quæ ad morum correctionem pertinet, suspendat. Si qua vero ex his in desuetudinem abiisse compere-*

rint:

rint: ea quã primum in vsum reuocari, & ab omnibus accurate custodiri studeant: non obstantibus consuetudinibus quibuscunque: ne subditorum neglectę emendationis ipsi condignas, Deo vindice, pœnas persoluant. Ezech. 3.

Caput II.

QVicunque post hac ad ecclesias Cathedrales erit aßumendus, is non solum natalibus, ætate, moribus, & vita, ac alijs, quæ a sacris Canonibus requiruntur, plene sit præditus, verum etiã in sacro ordine antea, saltem sex mensium spatio, constitutus. quarum rerum instructio, si eius notitia nulla aut recens in Curia fuerit, a Sedis Apostolicæ Legatis, seu Nũcijs prouinciarum, aut eius Ordinario, eoque deficiente, a vicinioribus Ordinarijs sumatur. Scientia vero præter hęc eiusmodi polleat, vt muneris sibi iniungendi necessitati poßit satisfacere, ideoq; antea in Vniuersitate Studiorum Magister, siue Doctor, aut Licentiatus in sacra Theologia, vel iure Canonico merito sit promotus, aut publico alicuius Academię testimonio idoneus ad alios docendos ostendatur. Quod si Regularis fuerit, a Superioribus suæ Religionis similem fidem habeat. Prædicti autẽ omnes, vnde instructio, seu testificatio erit sumenda, hęc fideliter, & gratis referre teneantur: alioquin eorum conscientias grauiter oneratas eße scient: ac Deum, & Superiores suos habebunt vltores. Sup. ses. 7. c. 1. de ref.

Caput III.

Episcopi, etiam tamquam delegati Apostolici, ex fructibus, & prouentibus quibuscunque omnium dignitatum, personatuum, & officiorum in ecclesiis Cathedralibus, vel collegiatis existentium, tertiã partem in distributiones, eorum arbitrio assignandas, diuidere possint; vt scilicet, qui eas obtinent, si personaliter competens ibi seruitium iuxta formam, ab eisdem Episcopis præscribendam, quolibet die statuto non impleuerint; illius diei distributionem amittant, nec eius quoquomodo dominium acquirant, sed fabricæ Ecclesiæ, quatenus indigeat, aut alteri pio loco, arbitrio Ordinarij, applicetur. Crescente vero contumacia, contra eos, iuxta sacrorum Canonum constitutiones, procedant. Quod si alicui ex prædictis dignitatibus, in Ecclesiis Cathedralibus, vel collegiatis, de iure, seu consuetudine, iurisdictio, administratio, vel officium non competat, sed extra ciuitatem, in diœcesi cura animarum immineat; cui is, qui dignitatem obtinet, incumbere voluerit, tunc pro tempore, quo in curata ecclesia resederit, ac ministrauerit, tanquam præsens sit, ac diuinis intersit, in Ecclesiis Cathedralibus, ac collegiatis habeatur. Hęc in ijs tantum Ecclesiis constituta intelligantur, in quibus nulla est consuetudo vel statutum, vt dictæ dignitates non seruientes aliquid amittant, quod ad tertiam partem dictorum fructuum, & prouentuum ascendat: non obstan-

Sup. sess. 21. de refor. c. 3.

c. eum ex eo. de electio. in 6. de cle. non re. sid. per totũ. inf. sess. 24. c. 12. de ref.

obſtantibus conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, exemptionibus, & conſtitutionibus, etiam iuramento, & quauis auctoritate firmatis.

Caput IIII.

QVicunque in Cathedrali, vel collegiata, ſæculari, vel regulari Eccleſia diuinis mancipatus officijs, in Subdiaconatus Ordine ſaltem conſtitutus non ſit, vocem in huiuſmodi Eccleſiis in Capitulo non habeat, etiam ſi hoc ſibi ab alijs libere fuerit conceſſum. Ii vero, qui dignitates, perſonatus, officia, præbendas, portiones, ac qualibet alia beneficia in dictis Eccleſiis obtinent, aut in poſterum obtinebunt, quibus onera varia ſunt annexa, videlicet: ut alij Miſſas, alij Euangelium, alij Epiſtolas dicant, ſeu cantent, quocunq; ij priuilegio, exemptione, prærogatiua, generis nobilitate ſint inſigniti, teneantur; iuſto impedimento ceſſante, infra annum Ordines ſuſcipere requiſitos: alioquin pœnas incurrant, iuxta conſtitutionum Concilij Viennenſis, qui incipit, Vt ij, qui; quam præſenti decreto innouat. cogantque Epiſcopi eos diebus ſtatutis, dictos Ordines per ſeipſos exercere, ac cętera omnia officia, quæ debent, in cultu diuino pręſtare, ſub eiſdem, & alijs, etiam grauioribus pœnis, arbitrio eorum imponendis. Nec alijs in poſterum fiat prouiſio, niſi ijs, qui iam ætatem, & cæteras habilitates integre habere dignoſcantur: aliter irrita ſit prouiſio. c. vt ij, de æta. & quali. in cle.

Caput V.

DIspensationes quacunque auctoritate concedendę, si extra Romanam Curiam committēdę erunt, committantur Ordinariis illorum, qui eas impetrauerint. eæ vero, quæ gratiose concedentur, suum non sortiantur effectum, nisi prius ab eisdem tanquam delegatis Apostolicis, summarie tantum, & extraiudicialiter cognoscatur, expressas preces subreptionis, vel obreptionis, vitio non subiacere.

Caput VI.

Inf sef. vlt. de ref. c. 4.

IN commutationibus vltimarum voluntatum, quæ non nisi ex iusta, & necessaria causa fieri debent, Episcopi, tāquam delegatis Sedis Apostolicę, summarie, & extraiudicialiter cognoscant, nihil in precibus, tacita veritate, vel suggesta falsitate fuisse narratum, priusquam commutationes prædictæ executioni demandentur.

Caput VII.

LEgati, & Nuncij Apostolici, Patriarchæ, Primates, & Metropolitani in appellationibus ad eos interpositis, in quibusuis causis, tam in admittendis appellationibus, quam in concedendis inhibitionibus post appellationem, seruare teneantur formam, & tenorem sacrarum constitutionum, & præsertim Innocentij IIII. quæ incipit Romana, quacunque consuetudine, etiam immemorabili, aut stylo, vel priuilegio in contrarium non obstantibus: aliter inhibitiones, & processus, & inde secuta quęcunque sint ipso iure nulla.

c. Romana de ap. in 6.

Caput

Capút VIII.

EPiscopi, etiam tanquam Sedis Apostolicæ delegati, in casibus a iure concessis, omnium piarum dispositionum tam in ultima voluntate, quam inter viuos sint executores; habeant ius visitandi hospitalia, collegia quæcunque, ac confraternitates laicorum, etiam quas scholas, siue quocunque alio nomine vocant, non tamen quę sub regum immediata protectione sunt, sine eorum licentia; eleemosynas Montis pietatis, siue caritatis, & pia loca omnia, quomodocunque nuncupentur, etiam si prædictorum locorum cura ad laicos pertineat, atque eadem pia loca exemptionis priuilegio sint munita, ac omnia, quę ad Dei cultum, aut animarum salutem, seu pauperes sustentandos instituta sunt, ipsi ex officio suo, iuxta sacrorum Canonum statuta, cognoscant, & exequantur: non obstantibus quacunque consuetudine, etiam immemorabili, priuilegio, aut statuto.

Sup. ses. 21. c. 2. de ref.

c. tua. & c. Ioannes. de testa.

Caput IX.

ADministratores, tam ecclesiastici, quam laici fabricæ cuiusuis ecclesiæ etiam Cathedralis, Hospitalis, Cōfraternitatis, eleemosynę Montis pietatis, & quorumcunque piorum locorum, singulis annis teneantur reddere rationem administrationis Ordinario, consuetudinibus, priuilegijs quibuscunque in contrarium sublatis, nisi secus forte in institutione, & ordinatione talis ecclesiæ, seu fabricæ expresse cautum esset. Quod si ex consuetudine,

Sup. ses. 7. c. vlt. & infra ses. 25. c. 8. de ref. & ses. 24. cap. 16.

dine, aut priuilegio, aut ex constitutione aliqua loci, alijs ad id deputatis ratio reddenda esset; tunc cum ijs adhibeatur etiam Ordinarius: & aliter factæ liberationes dictis administratoribus minime suffragentur.

Caput X.

CVm ex notariorum imperitia plurima damna, & multarum occasio litium oriatur, possit Episcopus quoscunq; notarios, etiam si Apostolica, Imperiali, aut Regia auctoritate creati fuerint, etiam tanquam delegatus Sedis Apostolicæ, examinatione adhibita, eorum sufficientiam scrutari, illisq; non idoneis repertis, aut quandocunq; in officio delinquentibus, officij eius in negotijs, litibus, & causis ecclesiasticis, ac spiritualibus exercendi vsum perpetuo, aut ad tempus prohibere. Neque eorum appellatio interdictionem Ordinarij suspendat.

Caput XI.

SI quem clericorum, vel laicorum, quacunque is dignitate, etiam Imperiali, aut Regali præfulgeat, in tantum malorum omnium radix, cupiditas occupauerit, vt alicuius ecclesiæ, seu cuiusuis secularis, vel regularis beneficij, Montium pietatis, aliorumque piorum locorum iurisdictiones, bona, census, ac iura, etiam feudalia, & emphyteotica, fructus, emolumenta, seu quascunque obuentiones, quæ in ministrorum, & pauperum necessitates conuerti debent; per se, vel alios vi, vel timore incusso, seu etiam per suppositas personas Clerico-

ricorum, aut laicorum, seu quacunque arte, aut quocunque quæsito colore, in proprios vsus conuertere, illosq́; vsurpare præsumpserit, seu impedire, ne ab ijs, ad quos iure pertinent percipiantur. is anathemati tamdiu subiaceat, quandiu iurisdictiones, bona, res, iura, fructus, & redditus, quos occupauerit, vel qui ad eum quomodocunque, etiam ex donatione supposite persone, peruenerint, ecclesiæ, eiusque administratori, siue beneficiato, integre restituerit; ac deinde a Romano Pontifice absolutionem obtinuerit. Quod si eiusdem ecclesię patronus fuerit etiam iure patronatus, vltra prædictas pœnas, eo ipso priuatus existat. Clericus vero qui nefandæ fraudis, & vsurpationis huiusmodi fabricator, seu consentiens fuerit, eisdem pœnis subiaceat, necnon quibuscunque beneficijs priuatus sit, & ad quęcunq; alia beneficia inhabilis efficiatur, & a suorum Ordinum executione, etiam post integram satisfactionem, & absolutionem, sui Ordinarij arbitrio suspendatur.

DECRETVM SVPER petitione concesſionis Calicis.

INsuper, cum eadem sancta Synodus, superiori Sessione, duos articulos, alias propositos, & tum nondum discussos, videlicet, An rationes, quibus sancta Catholica Ecclesia adducta fuit, vt communicaret laicos, atque etiam non celebrantes Sup. ses. 13. in decre. proro. ses. & ses. 21. c. 4.

tes

tes sacerdotes, sub vna panis specie, ita sint retinendę, vt nulla ratione Calicis vsus cuiquam sit permittendus. &, An, si honestis, & Christianæ caritati consentaneis rationibus concedendus alicui vel nationi, vel regno Calicis vsus videatur, sub aliquibus conditionibus concedendus sit; & quænam illę sint, in aliud tempus oblata sibi occasione, examinandos, atque definiendos reseruauerit: nunc, eorum, pro quibus petitur, saluti optime consultum volens, decreuit, integrum negotium ad Sanctissimum Dominum nostrum esse referendum, prout pręsenti decreto refert, qui pro sua singulari prudentia id efficiat, quod vtile Reip. Christianę, & salutare petentibus vsum Calicis, fore iudicauerit.

Inf. ses. 24. de refor. c. 1.

Indictio futuræ Sessionis.

INsuper eadem sacrosancta Tridẽtina Synodus, diem futuræ Sessionis ad feriam quintam post octauam festiuitatis omnium Sanctorum, quæ erit dies XII. mensis Nouemb. indicit, & in ea decernetur de Sacramento Ordinis, & de Sacramento Matrimonij, &c.

Prorogata fuit Sessio vsque ad diem XV. Iul. M. D. LXIII.

SES-

SESSIO XXIII, QVAE EST SEPTIMA, sub Pio IIII. Pont. Max.

CELEBRATA DIE XV. IVL. M. D. LXIII.

Doctrina de Sacramento Ordinis. Caput I.

Acrificium, & sacerdotium ita Dei ordinatione coniuncta sunt, ut utrunque in omni lege extiterit. Cum igitur in nouo Testamento, sanctum Eucharistiæ sacrificium visibile ex Domini institutione Catholica Ecclesia acceperit; fateri etiam oportet, in ea nouum esse visibile, & externum sacerdotium, in quod vetus translatum est. Hoc autem ab eodem Domino Saluatore nostro institutum esse, atque Apostolis, eorumque successoribus in sacerdotio, potestatem traditam consecrandi, offerendi, & ministrandi corpus, & sanguinem eius, necnon & peccata dimittendi, & retinendi, sacræ literæ ostendunt,

Matth. 26. Marc. 14. Luc. 22. Sup. sess. 22. c. 1. de cele. miss. 1 Cor. 11. Hebr. 11.

dit, & Catholicę Ecclesiæ traditio semper docuit.

Caput II.

Inf. can. 7. & c. 17. de refor.

CVm autem diuersa res sit tam sancti sacerdotij ministerium, consentaneum fuit, quo dignius, & maiori cum veneratione exerceri posset, vt in Ecclesię ordinatissima dispositione plures, & diuersi essent ministeriorum Ordines, qui Sacerdotio ex officio deseruirent; ita distributi, vt, qui iam clericali Tonsura insigniti essent, per minores ad maiores ascederent. nam non solum de sacerdotibus, sed de Diaconis sacræ literæ apertam mentionem faciunt; & quę maxime in illorum ordinatione attendenda sunt, grauissimis verbis docent, & ab ipso ecclesię initio sequentium Ordinum nomina, atque vniuscuiusque eorum propria ministeria, Subdiaconi scilicet, Acolyti, Exorcistæ, Lectoris, & Ostiarij in vsu fuiße cognoscuntur; quamuis non pari gradu: nam subdiaconatus ad maiores ordines a Patribus, & sacris Concilijs refertur, in quibus, & de alijs inferioribus frequentissimè legimus.

1. Tim. 3. Act. 21.

Caput III.

1. Tim. 4.

CVm, Scripturæ testimonio, Apostolica traditione, & Patrum vnanimi consensu perspicuũ sit, per sacram ordinationem, quę verbis, & signis

gnis exterioribus perficitur, gratiam conferri dubitare nemo debet, Ordinem esse uere, & proprie unũ ex septẽ sanctæ Ecclesiæ Sacramentis. inquit enim Apostolus: Admoneo te, ut resuscites gratiam Dei, quę est in te per impositionem manuum mearum. non enim dedit nobis Deus spiritum timoris, sed virtutis, & dilectionis, & sobrietatis. 2. Tim. 1.

Caput IIII.

Q*Voniam uero in Sacramento Ordinis, sicut & in Baptismo, & Confirmatione, character imprimitur, qui nec deleri, nec auferri potest; merito sancta Synodus damnat eorum sententiam, qui asserunt noui Testamenti sacerdotes temporariam tantummodo potestatem habere, & semel rite ordinatos, iterum laicos effici posse, si uerbi Dei ministerium non exerceant. Quod si quis omnes Christianos promiscue noui Testamenti sacerdotes esse, aut omnes pari inter se potestate spirituali praeditos affirmet, nihil aliud facere uidetur, quam Ecclesiasticam hierarchiam, quæ est, ut castrorum acies ordinata, confundere; perinde ac si contra Beati Pauli doctrinam omnes Apostoli, omnes Prophetę, omnes Euangelistæ, omnes Pastores, omnes sint Doctores. Proinde sacrosancta Synodus declarat, præter cęteros Ecclesiasticos gradus, Episcopos, qui in Apostolorum locum successerunt, ad hunc hierarchicum* Sup. sess. 7. can. de sacr. & insi. can. 4. Inf. can. 8. Cant. 6. 1. Cor. 12. Ephes. 4.

Ordinem

Canon IIII.

Si quis dixerit, blaſphemiam irrogari ſanctiſſimo Christi ſacrificio, in Cruce peracto, per Miſſæ ſacrificium; aut illi per hoc derogari: anathema ſit.

Canon V.

Sup. c. 3. *Si quis dixerit, impoſturam eſſe, Miſſas celebrare in honorem Sanctorum, & pro illorum interceſſione, apud Deum obtinenda, ſicut Eccleſia intendit: anathema ſit.*

Canon VI.

Sup. c. 4. *Si quis dixerit, Canonem Miſſæ errores continere, ideóq; abrogandum eſſe: anathema ſit.*

Canon VII.

Sup. c. 5. *Si quis dixerit, cærimonias, veſtes, & externa ſigna, quibus in Miſſarum celebratione Eccleſia Catholica vtitur, irritabula impietatis eſſe magis, quam officia pietatis: anathema ſit.*

Canon VIII.

Sup. c. 6. *Si quis dixerit, Miſſas, in quibus ſolus ſacerdos, ſacramentaliter communicat, illicitas eſſe ideoque abrogandas: anathema ſit.*

Canon IX.

Sup. c. 7. *Si quis dixerit, Eccleſiæ Romanę ritum, quo ſummiſſa voce pars Canonis, & verba conſecrationis proferuntur, damnandum eſſe; aut lingua tantum vulgari Miſſam celebrari debere; aut aquam non miſcendam eſſe vino in calice offerendo, eo quod ſit contra Christi inſtitutionem: anathema ſit.*

DECRETVM DE OBSERVANDIS, & euitandis in celebratione Missæ.

QVanta cura adhibenda sit, vt sacrosanctum Missæ sacrificium omni religionis cultu, ac veneratione celebretur; quiuis facile existimare poterit, qui cogitarit, maledictum in sacris literis eum vocari, qui facit opus Dei negligenter. Quod si necessario fatemur, nullum aliud opus adeo sanctum, ac diuinum a Christi fidelibus tractari posse, quam hoc ipsum tremendum mysterium, quo viuifica illa hostia, qua Deo Patri reconciliati sumus, in altari per sacerdotes quotidie immolatur; satis etiam apparet omnem operam, & diligentiã in eo ponendã esse, vt quanta maxime fieri potest interiori cordis munditia, & puritate, atque exteriori deuotionis, ac pietatis specie peragatur. Cum igitur multa iam siue temporum vitio, siue hominum incuria, & improbitate irrepsisse videantur, quæ a tanti sacrificij dignitate aliena sunt; vt ei debitus honor, & cultus ad Dei gloriam, & fidelis populi ædificationem restituatur; decernit sancta Synodus, ut Ordinarij locorum Episcopi ea omnia prohibere, atque e medio tollere sedulo curent, ac teneantur; quæ vel auaritia, idolorum seruitus, vel irreuerentia, quæ ab impietate vix seiuncta esse potest, vel superstitio, veræ pietatis falsa imitatrix induxit. Atque, vt multa paucis com-

Ierem. 48.

prehendantur: in primis, quod ad auaritiam pertinet, cuiuſuis generis mercedum, conditiones, pacta, & quicquid pro Miſſis nouis celebrandis datur, necnon importunas, atque illiberales eleemoſynarum exactiones potius, quam poſtulationes, aliaq; huiuſmodi, quę à ſimoniaca labe, vel certe a turpi quæſtu non longe abſunt, omnino prohibeant. Deinde, vt irreuerentia vitetur, ſinguli in ſuis diœceſibus interdicant, nec cui vago, & ignoto Sacerdoti Miſſas celebrare liceat. Neminem præterea, qui publice, & notorie criminoſus ſit, aut ſancto altari miniſtrare, aut ſacris intereſſe permittant; ne ve patiantur priuatis in domibus, atque omnino extra eccleſiam, & ad diuinum tantum cultum dedicata oratoria, ab eiſdem Ordinarijs deſignanda, & viſitanda, ſanctum hoc ſacrificium a ſæcularibus, aut Regularibus quibuſcunq; peragi: ac niſi prius qui interſint, decenter compoſito corporis habitu, declarauerint ſe mente etiam, ac deuoto cordis affectu, non ſolum corpore, adeſſe. Ab eccleſiis vero muſicas eas, vbi ſiue organo, ſiue cantu laſciuum, aut impurum aliquid miſcetur, item ſęculares omnes actiones, vana, atque adeo profana colloquia, deambulationes,
Matth. 21. ſtrepitus, clamores arceant: vt domus Dei vere
Iſa. 56. domus orationis eſſe videatur, ac dici poſſit. Po-
Iere. 71. ſtremo, ne ſuperſtitionis locus aliquis detur, edicto, & pœnis perpoſitis caueant, ne Sacerdotes alijs, quam debitis horis celebrent; ne ve ritus

alios, aut alias cęremonias, & preces in Mißarum celebratione adhibeant, pręter eas, quæ ab Ecclesia probatæ, ac frequenti, & laudabili vsu receptæ fuerint. Quarundam vero Missarum, & candelarum certum numerum, qui magis a superstitioso cultu, quam a vera religione, inuentus est, omnino ab Ecclesia remoueant; doceantque populum, quis sit, & a quo potissimum proueniat sanctissimi huius sacrificij tam pretiosus, ac cęlestis fructus. Moneant etiam eundem populum, vt frequenter ad suas parochias, saltē diebus Dominicis, & maioribus festis accedant. Hæc igitur omnia, quæ summatim enumerata sunt, omnibus locorum Ordinarijs ita proponuntur, vt non solum ea ipsa, sed quæcunque alia huc pertinere visa fuerint, ipsi, pro data sibi a sacrosancta Synodo potestate, ac etiam, vt delegatis Sedis Apostolicæ, prohibeant, mandent, corrigant, statuant, atque ad ea inuiolate seruanda censuris ecclesiasticis, alijsque pęnis, quę illorum arbitrio constituentur, fidelem populū compellant: non obstātibus priuilegijs, exemptionibus, appellationibus, ac consuetudinibus quibuscunque. Sup. sess. 7 cap. 13.

DECRETVM de Reformatione.

EAdem *sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime cōgregata, pręsidentibus in ea eisdē Apostolicę* Inf. sess. 24 de ref. c. 7

Sedis Legatis, vt Reformationis negotium prosequatur; hæc, in præsenti Sessione, statuenda censuit.

Caput I.

NIhil est, quod alios magis ad pietatẽ, & Dei cultum assidue instruat, quam eorum vita, et exempiũ, qui se diuino ministerio dedicarunt; cum enim a rebus sęculi in altiorem sublati locum conspiciantur, in eos, tanquam speculum, reliqui oculos conijciunt, ex ijsque sumunt, quod imitentur. Quapropter sic decet omnino Clericos, in sortem Domini vocatos, vitam, moresque suos omnes com ponere, vt habitu, gestu, incessu, sermone, alijsque omnibus rebus nil, nisi graue, moderatum, ac religione plenum, præseferant; leuia etiam delicta, quæ in ipsis maxima essent, effugiant; vt eorum actiones cunctis afferant venerationem. Cum igitur, quod maiore in Ecclesia Dei, & vtilitate, & ornamento hęc sunt, ita etiam diligentius sint obseruanda, statuit sancta Synodus, vt, quæ alias a Summis Pontificibus, & a sacris Concilijs de Clericorum vita, honestate, culto, doctrinaque retinenda, ac simul de luxu, commessationibus, choreis, aleis, lusibus, ac quibuscunque criminibus, necnon sęcularibus negotijs fugiendis copiose, ac salubriter sancita fuerunt, eadem in posterum ijsdẽ pœnis, vel maioribus, arbitrio Ordinarij imponendis, obseruentur: nec appellatio executionem hanc, quæ ad morum correctionem pertinet, suspendat. Si qua vero ex his in desuetudinem abijsse compererint:

Matth. 5.
Tit. 2.
Iudic. 8.
Ezech. 3.
Sup. sess. 14. de ref. cap. 6.
2. Tim. 2.

rint: ea quã primum in vsum reuocari, & ab omnibus accurate custodiri studeant: non obstantibus consuetudinibus quibuscunque: ne subditorum neglectę emendationis ipsi condignas, Deo vindice, pœnas persoluant. Ezech. 3.

Caput II.

Qvicunque post hac ad ecclesias Cathedrales erit aßumendus, is non solum natalibus, Sup. ses. 7. c. 1. de ref. *ætate, moribus, & vita, ac alijs, quæ a sacris Canonibus requiruntur, plene sit præditus, verum etiã in sacro ordine antea, saltem sex mensium spatio, constitutus. quarum rerum instructio, si eius notitia nulla aut recens in Curia fuerit, a Sedis Apostolicæ Legatis, seu Nũcijs prouinciarum, aut eius Ordinario, eoque deficiente, a vicinioribus Ordinarijs sumatur. Scientia vero præter hęc eiusmodi polleat; vt muneris sibi iniungendi necessitati possit satisfacere, ideoq; antea in Vniuersitate Studiorum Magister, siue Doctor, aut Licentiatus in sacra Theologia, vel iure Canonico merito sit promotus, aut publico alicuius Academię testimonio idoneus ad alios docendos ostendatur. Quod si Regularis fuerit, a Superioribus suæ Religionis similem fidem habeat. Prædicti autẽ omnes, vnde instructio, seu testificatio erit sumenda, hęc fideliter, & gratis referre teneantur: alioquin eorum conscientias grauiter oneratas esse scient: ac Deum, & Superiores suos habebunt vltores.*

Caput III.

EPiscopi, etiam tamquam delegati Apostolici, ex fructibus, & prouentibus quibuscunque omnium dignitatum, personatuum, & officiorum in ecclesiis Cathedralibus, vel collegiatis existentium, tertiã partem in distributiones, eorum arbitrio assignandas, diuidere possint; vt scilicet, qui eas obtinent, si personaliter competens ibi seruitium iuxta formam, ab eisdem Episcopis præscribendam, quolibet die statuto non impleuerint; illius diei distributionem amittant, nec eius quoquomodo dominium acquirant, sed fabricæ Ecclesiæ, quatenus indigeat, aut alteri pio loco, arbitrio Ordinarij, applicetur. Crescente vero contumacia, contra eos, iuxta sacrorum Canonum constitutiones, procedant. Quod si alicui ex prædictis dignitatibus, in Ecclesiis Cathedralibus, vel collegiatis, de iure, seu consuetudine, iurisdictio, administratio, vel officium non competat, sed extra ciuitatem, in diœcesi cura animarum immineat; cui is, qui dignitatem obtinet, incumbere voluerit, tunc pro tempore, quo in curata ecclesia resederit, ac ministrauerit, tanquam præsens sit, ac diuinis intersit, in Ecclesiis Cathedralibus, ac collegiatis habeatur. Hęc in ijs tantum Ecclesiis constituta intelligantur, in quibus nulla est consuetudo vel statutum, vt dictæ dignitates non seruientes aliquid amittant, quod ad tertiam partem dictorum fructuum, & prouentuum ascendat: non obstan-

Sup. sess. 21. de refor. c. 3.

c. eum ex eo. de electio. in 6. de cle. non re. sid. per totũ. inf. sess. 24. c. 12. de ref.

obstantibus consuetudinibus, etiam immemorabilibus, exemptionibus, & constitutionibus, etiam iuramento, & quauis auctoritate firmatis.

Caput IIII.

QVicunque in Cathedrali, vel collegiata, saeculari, vel regulari Ecclesia diuinis mancipatus officijs, in Subdiaconatus Ordine saltem constitutus non sit, vocem in huiusmodi Ecclesiis in Capitulo non habeat, etiam si hoc sibi ab alijs libere fuerit concessum. Ii vero, qui dignitates, personatus, officia, praebendas, portiones, ac qualibet alia beneficia in dictis Ecclesiis obtinent, aut in posterum obtinebunt, quibus onera varia sunt annexa, videlicet: ut alij Missas, alij Euangelium, alij Epistolas dicant, seu cantent, quocunq; ij priuilegio, exemptione, praerogatiua, generis nobilitate sint insigniti, teneantur; iusto impedimento cessante, infra annum Ordines suscipere requisitos: alioquin poenas incurrant, iuxta constitutionum Concilij Viennensis, qui incipit, Vt ij, qui; quam praesenti decreto innouat. cogantque Episcopi eos diebus statutis, dictos Ordines per seipsos exercere, ac cętera omnia officia, quae debent, in cultu diuino pręstare, sub eisdem, & alijs, etiam grauioribus poenis, arbitrio eorum imponendis. Nec alijs in posterum fiat prouisio, nisi ijs, qui iam aetatem, & caeteras habilitates integre habere dignoscantur: aliter irrita sit prouisio. c. vt ij, de aeta. & quali. in cle.

Caput V.

DIspensationes quacunque auctoritate concedendę, si extra Romanam Curiam committendę erunt, committantur Ordinarijs illorum, qui eas impetrauerint. eæ vero, quæ gratiose concedentur, suum non sortiantur effectum, nisi prius ab eisdem tanquam delegatis Apostolicis, summarie tantum, & extraiudicialiter cognoscatur, expressas preces subreptionis, vel obreptionis, vitio non subiacere.

Caput VI.

Inf. sess. vlt. de ref. c. 4.

IN commutationibus vltimarum voluntatum, quæ non nisi ex iusta, & necessaria causa fieri debent, Episcopi, tãquam delegatis Sedis Apostolicę, summarie, & extraiudicialiter cognoscant, nihil in precibus, tacita veritate, vel suggesta falsitate fuisse narratum, priusquam commutationes prædictæ executioni demandentur.

Caput VII.

LEgati, & Nuncij Apostolici, Patriarchæ, Primates, & Metropolitani in appellationibus ad eos interpositis, in quibusuis causis, tam in admittendis appellationibus, quam in concedendis inhibitionibus post appellationem, seruare teneantur formam, & tenorem sacrarum constitutionum, & præsertim Innocentij IIII. quæ incipit Romana, quacunque consuetudine, etiam immemorabili, aut stylo, vel priuilegio in contrarium non obstantibus: aliter inhibitiones, & processus, & inde secuta quęcunque sint ipso iure nulla.

c. Romana de ap. in 6.

Caput

Capur VIII.

EPiſcopi, etiam tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati, in caſibus a iure conceſſis, omnium piarum diſpoſitionum tam in ultima voluntate, quam inter viuos ſint executores; habeant ius viſitandi hoſpitalia, collegia quæcunque, ac confraternitates laicorum, etiam quas ſcholas, ſiue quocunque alio nomine vocant, non tamen quę ſub regum immediata protectione ſunt, ſine eorum licentia; eleemoſynas Montis pietatis, ſiue caritatis, & pia loca omnia, quomodocunque nuncupentur, etiam ſi prædictorum locorum cura ad laicos pertineat, atque eadem pia loca exemptionis priuilegio ſint munita, ac omnia, quę ad Dei cultum, aut animarum ſalutem, ſeu pauperes ſuſtentandos instituta ſunt, ipſi ex officio ſuo, iuxta ſacrorum Canonum ſtatuta, cognoſcant, & exequantur: non obſtantibus quacunque conſuetudine, etiam immemorabili, priuilegio, aut ſtatuto.

Sup. ſeſ. 21. c. 2. de ref.

c. tua. & c. Ioannes. de teſta.

Caput IX.

ADminiſtratores, tam eccleſiaſtici, quam laici fabricæ cuiuſuis eccleſiæ etiam Cathedralis, Hoſpitalis, Cõfraternitatis, eleemoſynę Montis pietatis, & quorumcunque piorum locorum, ſingulis annis teneantur reddere rationem adminiſtrationis Ordinario, conſuetudinibus, priuilegijs quibuſcunque in contrarium ſublatis, niſi ſecus forte in inſtitutione, & ordinatione talis eccleſiæ, ſeu fabricæ expreſſe cautum eſſet. Quod ſi ex conſuetudine,

Sup. ſeſ. 7. c. vlt. & infra ſeſ. 25. c. 8. de ref. & ſeſ. 24. cap. 14.

dine, aut priuilegio, aut ex constitutione aliqua loci, alijs ad id deputatis ratio reddenda esset; tunc cum ijs adhibeatur etiam Ordinarius: & aliter factæ liberationes dictis administratoribus minime suffragentur.

Caput X.

CVm ex notariorum imperitia plurima damna, & multarum occasio litium oriatur, possit Episcopus quoscunq; notarios, etiam si Apostolica, Imperiali, aut Regia auctoritate creati fuerint, etiam tanquam delegatus Sedis Apostolicæ, examinatione adhibita, eorum sufficientiam scrutari, illisq; non idoneis repertis, aut quandocunq; in officio delinquentibus, officij eius in negotijs, litibus, & causis ecclesiasticis, ac spiritualibus exercendi vsum perpetuo, aut ad tempus prohibere. Neque eorum appellatio interdictionem Ordinarij suspendat.

Caput XI.

SI quem clericorum, vel laicorum, quacunque is dignitate, etiam Imperiali, aut Regali præfulgeat, in tantum malorum omnium radix, cupiditas occupauerit, vt alicuius ecclesiæ, seu cuiusuis secularis, vel regularis beneficij, Montium pietatis, aliorumque piorum locorum iurisdictiones, bona, census, ac iura, etiam feudalia, & emphyteotica, fructus, emolumenta, seu quascunque obuentiones, quæ in ministrorum, & pauperum necessitates conuerti debent; per se, vel alios vi, vel timore incusso, seu etiam per suppositas personas Clerico-

ricorum, aut laicorum, seu quacunque arte, aut quocunque quæsito colore, in proprios vsus conuertere, illosq; vsurpare præsumpserit, seu impedire, ne ab ijs, ad quos iure pertinent percipiantur. is anathemati tamdiu subiaceat, quandiu iurisdictiones, bona, res, iura, fructus, & redditus, quos occupauerit, vel qui ad eum quomodocunque, etiam ex donatione suppositę personę, peruenerint, ecclesiæ, eiusque administratori, siue beneficiato, integre restituerit; ac deinde a Romano Pontifice absolutionem obtinuerit. Quod si eiusdem ecclesię patronus fuerit etiam iure patronatus, vltra prædictas pœnas, eo ipso priuatus existat. Clericus vero qui nefandæ fraudis, & vsurpationis huiusmodi fabricator, seu consentiens fuerit, eisdem pœnis subiaceat, necnon quibuscunque beneficijs priuatus sit, & ad quęcunq; alia beneficia inhabilis efficiatur, & a suorum Ordinum executione, etiam post integram satisfactionem, & absolutionem, sui Ordinarij arbitrio suspendatur.

DECRETVM SVPER petitione concesſionis Calicis.

I*Nsuper, cum eadem sancta Synodus, superiori Sessione, duos articulos, alias propositos, & tum nondum discussos, videlicet, An rationes, quibus sancta Catholica Ecclesia adducta fuit, vt communicaret laicos, atque etiam non celebrantes* Sup. ses. 13. in decre. proro. ses. & ses. 21. c. 4.

tes sacerdotes, sub vna panis specie, ita sint retinendæ, vt nulla ratione Calicis vsus cuiquam sit permittendus. &, An, si honestis, & Christianæ caritati consentaneis rationibus concedendus alicui vel nationi, vel regno Calicis vsus videatur, sub aliquibus conditionibus concedendus sit, & quænam illæ sint, in aliud tempus oblata sibi occasione, examinandos, atque definiendos reseruauerit: nunc, eorum, pro quibus petitur, saluti optime consultum volens, decreuit, integrum negotium ad Sanctissimum Dominum nostrum esse referendum, prout præsenti decreto refert, qui pro sua singulari prudentia id efficiat, quod vtile Reip. Christianæ, & salutare petentibus vsum Calicis, fore iudicauerit.

Inf. ses. 24. de refor. c. 1.

Indictio futuræ Sessionis.

IN super eadem sacrosancta Tridẽtina Synodus, diem futuræ Sessionis ad feriam quintam post octauam festiuitatis omnium Sanctorum, quæ erit dies XII. mensis Nouemb. indicit, & in ea decernetur de Sacramento Ordinis, & de Sacramento Matrimonij, &c.

Prorogata fuit Sessio vsque ad diem XV. Iul. M. D. LXIII.

SES-

SESSIO XXIII, QVAE EST SEPTIMA, sub Pio IIII. Pont. Max.

CELEBRATA DIE XV. IVL. M. D. LXIII.

Doctrina de Sacramento Ordinis. Caput I.

Acrificium, & sacerdotium ita Dei ordinatione coniuncta sunt, vt vtrunque in omni lege extiterit. Cum igitur in nouo Testamento, sanctum Eucharistiæ sacrificium visibile ex Domini institutione Catholica Ecclesia acceperit, fateri etiam oportet, in ea nouum esse visibile, & externum sacerdotium, in quod vetus translatum est. Hoc autem ab eodem Domino Saluatore nostro institutum esse, atque Apostolis, eorumque successoribus in sacerdotio, potestatem traditam consecrandi, offerendi, & ministrandi corpus, & sanguinem eius, necnon & peccata dimittendi, & retinendi, sacræ literæ ostendunt,

Matth. 26.
Marc. 14.
Luc. 22.
Sup. sess. 22. c. 1. de cele. miss.
1 Cor. 11.
Hebr. 11.

dit, & Catholicę Ecclesiæ traditio semper docuit.

Caput II.

Inf. can. 7. & c. 17. de refor.

CVm autem diuersa res sit tam sancti sacerdotij ministerium, consentaneum fuit, quo dignius, & maiori cum veneratione exerceri posset, vt in Ecclesię ordinatissima dispositione plures, & diuersi essent ministeriorum Ordines, qui Sacerdotio ex officio deseruirent; ita distributi, vt, qui iam clericali Tonsura insigniti essent, per minores ad maiores ascederent. nam non solum de sacerdotibus, sed de Diaconis sacræ literæ apertam mentionem faciunt; & quę maxime in illorum ordinatione attendenda sunt, grauissimis verbis docent, & ab ipso ecclesię initio sequentium Ordinum nomina, atque vniuscuiusque eorum propria ministeria, Subdiaconi scilicet, Acolyti, Exorcistæ, Lectoris, & Ostiarij in vsu fuiße cognoscuntur; quamuis non pari gradu: nam subdiaconatus ad maiores ordines a Patribus, & sacris Concilijs refertur, in quibus, & de alijs inferioribus frequentissimè legimus.

1. Tim. 3. Act. 21.

Caput III.

1. Tim. 4.

CVm, Scripturæ testimonio, Apostolica traditione, & Patrum vnanimi consensu perspicuũ sit, per sacram ordinationem, quę verbis, & signis

gnis exterioribus perficitur, gratiam conferri dubitare nemo debet, Ordinem esse uere, & proprie unum ex septē sanctæ Ecclesiæ Sacramentis. inquit enim Apostolus: Admoneo te, ut resuscites gratiam Dei, quę est in te per impositionem manuum mearum. non enim dedit nobis Deus spiritum timoris, sed virtutis, & dilectionis, & sobrietatis. 2. Tim. 1.

Caput IIII.

QVoniam uero in Sacramento Ordinis, sicut & in Baptismo, & Confirmatione, character imprimitur, qui nec deleri, nec auferri potest; merito sancta Synodus damnat eorum sententiam, qui asserunt noui Testamenti sacerdotes temporariam tantummodo potestatem habere, & semel rite ordinatos, iterum laicos effici posse, si uerbi Dei ministerium non exerceant. Quod si quis omnes Christianos promiscue noui Testamenti sacerdotes esse, aut omnes pari inter se potestate spirituali præditos affirmet, nihil aliud facere uidetur, quam Ecclesiasticam hierarchiam, quæ est, ut castrorum acies ordinata, confundere; perinde ac si contra Beati Pauli doctrinam omnes Apostoli, omnes Prophetę, omnes Euangelistæ, omnes Pastores, omnes sint Doctores. Proinde sacrosancta Synodus declarat, præter cęteros Ecclesiasticos gradus, Episcopos, qui in Apostolorum locum successerunt, ad hunc hierarchicum

Sup. sess. 7. can. de sacr. & infr. can. 4.

Inf. can. 8. Cant. 6. 1. Cor. 12. Ephes. 4.

Ordinem

Act. 26. Ordinem præcipue pertinere, & positos, sicut idem Apostolus ait, a Spiritu sancto, regere Ecclesiam Dei, eosque Presbyteris superiores esse, ac Sacramentum Confirmationis conferre, ministros Ecclesiæ ordinare, atque alia pleraque peragere ipsos posse, quarum functionum potestatem reliqui inferioris Ordinis nullam habent. Docet insuper sacrosancta Synodus, in ordinatione Episcoporum, sacerdotum, & cæterorum Ordinum, nec populi, nec cuiusuis secularis potestatis, & magistratus consensum, siue vocationem, siue auctoritatem ita requiri, vt sine ea irrita sit ordinatio: quin potius decernit, eos, qui tantummodo a populo, aut seculari potestate, ac magistratu vocati, & instituti, ad hæc ministeria exercenda ascendunt, & qui ea propria temeritate sibi sumunt, omnes, non Ecclesiæ ministros, sed fures, & latrones, per ostiū non ingressos, habendos esse. Hæc sunt, quæ generatim sacræ Synodo visum est Christi fideles de Sacramento Ordinis docere. His autem contraria certis, & proprijs Canonibus in hunc, qui sequitur, modum damnare constituit: vt omnes, adiuuante Christo, fidei regula vtentes, in tot errorum tenebris Catholicam veritatem facilius agnoscere, & tenere possint.

Sup. sess. 7. de confir. can. 3.

Ioan. 10.

DE-

DE SACRAMENTO ORDINIS.

Canon I.

SI quis dixerit, non esse in nouo Testamento sacerdotium visibile, & externum; vel non esse potestatem aliquam consecrandi, & offerendi verum corpus, & sanguinem Domini, & peccata remittendi, & retinendi, sed officium tantum, & nudum ministerium prædicandi Euangelium; vel eos, qui non prędicant, prorsus non esse sacerdotes: anathema sit. Sup. cap. 1. Matth. 16. Ioan. 20.

Canon II.

SI quis dixerit, prẹter sacerdotium non esse in Ecclesia Catholica alios Ordines, et maiores, et minores; per quos velut per gradus quosdam in sacerdotium tendatur: anathema sit. Sup. cap. 2. Sup. ses. 6. de ref. c. 1.

Canon III.

SI quis dixerit, Ordinem, siue sacram ordinationem non esse vere & proprie Sacramentum, a Christo Domino institutum, vel esse figmentū quoddam humanum, excogitatum a viris rerum ecclesiasticarum imperitis, aut esse tantum ritum quendam eligendi ministros verbi Dei, & Sacramentorum: anathema sit. Sup. cap. 1. Matth. 16. Ioan. 20.

Canon IIII.

SI quis dixerit, per sacram ordinationem non dari Spiritum sanctum, ac proinde frustra Episcopos dicere, Accipe Spiritum sanctum, aut per eam non imprimi characterem, uel eum, qui sacerdos semel fuit, laicum rursus fieri posse: anathema sit.

Canon V.

SI quis dixerit, sacram vnctionem, qua Ecclesia in sancta ordinatione vtitur, non tantum non requiri, sed contemnendam & perniciosam esse, similiter, & alias ordinis cerimonias: anathema sit.

Canon VI.

SI quis dixerit, in Ecclesia Catholica non esse hierarchiam diuina ordinatione institutam, quæ cōstat ex Episcopis, Presbyteris, & ministris: anathema sit.

Canon VII.

SI quis dixerit, Episcopos non esse Presbyteris superiores, vel non habere potestatem confirmādi, & ordinandi, vel eam, quam habent, illis esse cum Presbyteris communem, vel Ordines ab ipsis collatos sine populi, vel potestatis secularis consensu, aut uocatione irritos esse, aut eos, qui nec ab ecclesiastica, & canonica potestate rite ordinati, nec missi sunt, sed aliunde veniunt, legitimos esse verbi & sacramentorum ministros: anathema sit.

Canon

Canon VIII.

SI quis dixerit, Episcopos, qui auctoritate Romani Pontificis assumuntur, non esse legitimos, & veros Episcopos, sed figmentum humanum, anathema sit.

DECRETVM de Reformatione.

EAdem sacrosancta Tridentina Synodus, Reformationis materiam prosequens, hæc, quæ sequuntur, in presenti decernenda esse statuit, & decernit.

Caput I.

CVm precepto diuino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oues suas agnoscere, pro his sacrificium offerre, verbiq; diuini prædicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum omnium operum exemplo pascere; pauperum, aliarumq; miserabilium personarum curam paternam gerere, & in cætera munia pastoralia incumbere, quę omnia nequaquam ab iis prestari, & impleri possunt, qui gregi suo non inuigilant, neque assistunt, sed mercenariorum more deserunt: Sacrosancta Synodus eos admonet, & hortatur vt diuinorũ preceptorum memores, factiq; forma gregis in iudicio, & veritate pascant, & regant. Ne uero ea, quæ de residentia sancte, & vtiliter iam ante sub fel. rec. Paulo III. sancita 1. Pet. 5. Sup. ses. 6. de ref. c. 1.

fuerunt, in sensus a sacrosanctæ Synodi mente alienos trahantur, ac si uigore illius decreti quinque mensibus continuis abesse liceat, illis inhærendo, declarat sacrosancta Synodus omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, ac Cathedralibus ecclesijs quibuscunque, quocunque nomine, & titulo præfectos, etiam si sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales sint, obligari ad personalem in sua Ecclesia vel diœcesi residentiã, vbi iniuncto sibi officio defungi teneantur, neque abesse posse, nisi ex causis, & modis infrascriptis. Nam cum Christiana caritas, vrgens necessitas, debita obedientia, ac euidens Ecclesię, vel Reipub. vtilitas aliquos nonnunquam abesse postulent, & exigant, decernit eadem sacrosancta Synodus, has legitime absentię causas a beatissimo Romano Pontifice, aut a Metropolitano, vel, eo absente, Suffraganeo Episcopo antiquiori residente, qui idem Metropolitani absentiam probare debebit, in scriptis esse approbandas, nisi cum absentia inciderit propter aliquod munus, & Reipub. officium, Episcopatibus adiunctum, cuius quoniam causę sunt notoriæ, & interdum repentinæ, ne eas quidem significari Metropolitano necesse erit, ad eundem tamen cum Concilio prouinciali spectabit iudicare de licentijs a se, vel a Suffraganeo datis, & videre ne quis eo iure abutatur, & vt pœnis canonicis errantes puniantur. Interea meminerint discessuri, ita ouibus suis prouidendum, vt, quantum fieri

Inf. in Bulla Pij IIII super residentia.

fieri poterit, ex ipsorum absentia nullum damnum accipiant. Quoniam autē, qui aliquantisper tantum absunt, ex veterum Canonum sententia non videntur abesse, quia statim reuersuri sunt, sacrosancta Synodus vult, illud absentiæ spatium singulis annis, siue continuum, siue interruptum, extra prędictas causas, nullo pacto debere duos, aut ad summum tres menses excedere, & haberi rationem, ut id ęqua ex causa fiat, & absque vllo gregis detrimento, quod an ita sit abscedentium conscientię relinquit, quam sperat religiosam, & timoratam fore, cum Deo corda pateant, cuius opus non fraudulenter agere, suo periculo tenentur. Eosdem interim admonet, & in domino hortatur, ne per illius temporis spatium, Dominici aduentus, Quadragesimę, Natiuitatis, Resurrectionis Domini, Pentecostes item, & Corporis Christi diebus, quibus resici maxime, & in domino gaudere pastoris prę sentia oues debeant, ipsi ab Ecclesia sua Cathedrali ullo pacto absint, nisi Episcopalia munia in sua diœcesi eos aliò vocent. Ses. 24. de ref. c. 11. 1. Reg. 16. 3. Reg. 8. Baruc. 3.

Si quis autem, quod vtinam nunquam eueniat, contra huius decreti dispositionem abfuerit, statuit sacrosancta Synodus, præter alias penas aduersus non residentes, sub Paulo III. impositas & innouatas, ac mortalis peccati reatum, quem incurrit, eum pro rata temporis absentię fructus suos non facere, nec tuta conscientia, alia etiam declaratione non secuta, illos sibi detinere posse, Sup. sess. 6. de ref. c. 1. inf. in Bulla Pij IIII. super residentia.

sed teneri aut ipso cessante, per superiorem ecclesiasticum illos fabricæ ecclesiarum, aut pauperibus loci erogare, probibita quacunq; conuentione, vel compositione, quæ pro fructibus male perceptis appellatur; ex qua etiam prædicti fructus in totum, aut pro parte, ei remitterentur: non obstantibus quibuscunque priuilegijs cuicunque Collegio, aut fabricæ concessis.

Sup. sess. 6. de ref. c. 1. *Eadem omnino, etiam quo ad culpam, amissionem fructuū, & penas de curatis inferioribus, & alijs quibuscunque, qui benefisium aliquod ecclesiasticū, curam animarum habens, obtinent, sacrosancta Synodus declarat, & decernit, ita tamen ut quandocunque eos, causa prius per episcopum cognita, & probata, abesse contigerit, Vicarium idoneum, ab ipso Ordinario approbandum, cum debita mercedis assignatione relinquant. Discedendi autem licentiam in scriptis gratisq; concedendam ultra bimestre tempus, nisi ex graui causa, non obtineant. Quod si per edictum citati etiam non personaliter, contumaces fuerint, liberum esse vult Ordinarijs per censuras ecclesiasticas, & sequestrationem, & subtractionem fructuum, aliaque iuris remedia, etiam usq; ad priuationem, compellere, nec executionem hanc, quolibet priuilegio, licentia, familiaritate, exemptione, etiam ratione cuiuscunque benefitij, pactione, statuto, etiam iuramento, vel quacunque auctoritate confirmato, consuetudine, etiam immemorabili, quæ potius*

Infr. sess. 24. de ref. cap. 12.

corruptela censenda est, siue appellatione, aut inhibitione, etiam in Romana Curia, vel vigore Eugenianæ constitutionis suspendi posse. Postremo, tam decretum illud sub Paulo III. quam hoc ipsum in Concilijs prouincialibus, & Episcopalibus publicari, sancta Synodus præcipit. cupit enim, quæ adeo ex pastorum munere, animarumque salute sunt, frequenter omnium auribus, mentibusque infigi, ut in posterum, Deo iuuante, nulla temporum iniuria, aut dominũ obliuione, aut desuetudine aboleantur. Extrau. diuina. de ordil supra ses. 6 de ref. cap. 1.

Caput II.

Ecclesiis Cathedralibus, seu superioribus quocunque nomine, ac titulo præfecti, etiam si sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales sint, si munus consecrationis intra tres menses non susceperint, ad fructum perceptorum restitutionem teneantur. si intra totidem menses, postea id facere neglexerint, ecclesiis ipso iure sint priuati. Consecratio vero, si extra Curiam Romanam fiat, in ecclesia, ad quam promoti fuerint, aut in prouincia, si commode fieri poterit, celebretur. Sup. ses. 7. c. 9.

Caput III.

Episcopi per semetipsos Ordines conferãt: quod si ægritudine fuerint impediti subditos suos nõ aliter, quam iam probatos, & examinatos, ad aliũ Episcopum ordinandos dimittant. Inf. can. 8. & 10. sup. ses. 14 de ref. c. 3.

Caput IIII.

Prima tonsura non initientur qui Sacramen-

tum confirmationis non susceperint, & fidei rudimenta edocti non fuerint, quique legere, & scribere nesciant, & de quibus probabilis coniectura non sit, eos non secularis iudicij fugiendi fraude, sed vt Deo fidelem cultum præstent, hoc vitæ genus eligisse.

Caput V.

AD minores Ordines promouendi bonum a parocho, & a magistro scholę, in qua educantur testimonium habeant. Hi vero, qui ad singulos maiores erunt assumendi, per mensem ante ordinationem Episcopum adeant, qui Parocho, aut alteri, cui magis expedire videbitur, committat, in nominibus ac desiderio eorum, qui volent promoueri publice in ecclesia propositis, de ipsorum ordinandorum natalibus, ætate, moribus, & vita a fide dignis diligenter inquirat; & litteras testimoniales, ipsam inquisitionem factam continentes, ad ipsum Episcopum quamprimum transmittat.

Caput VI.

NVllus prima Tonsura initiatus, aut etiam in minoribus ordinibus constitutus, ante deci-
Inf. c. 18. *mumquartū annū beneficium possit obtinere. Is ēt fori priuilegio non gaudeat, nisi beneficium ecclesiasticum habeat, aut Clericalem habitum, & Tonsuram deferens, alicui ecclesię, ex mandato Episcopi inseruiat, vel in Seminario Clericorum, aut in aliqua schola, vel Vniuersitate, de licentia Episcopi, quasi in via ad maiores Ordines suscipiendos*

piendos versetur. In Clericis vero coniugatis seruetur constitutio Bonifacij XII. quæ incipit, Clerici, qui cum vnicis modo hi Clerici, alicuius ecclesię seruitio, vel ministerio ab Episcopo deputati, eidem ecclesiæ seruiant vel ministrent, & Clericali habitu, & Tonsura vtantur: nemini, quo ad hoc priuilegio, vel consuetudine, etiam immemorabili, suffragante. c. clericis de cler. coniug. in 6.

Caput VII.

SAncta Synodus, antiquorum Canonum vestigijs inhærendo, decernit, ut quando Episcopus ordinationem facere disposuerit, omnes, qui ad sacrum ministerium accedere voluerint, feria quarta ante ipsam ordinationem, vel quando Episcopo videbitur, ad ciuitatem euocentur. Episcopus autē sacerdotibus, & alijs prudentibus viris, peritis diuinę legis, ac in ecclesiasticis sanctionibus exercitatis sibi ascitis, ordinandorum genus, personam, ætatem, institutionem, mores, doctrinam, & fidem diligenter inuestiget, & examinet. c. quando. 24. distin.

Caput VIII.

ORdinationes sacrorum Ordinum, statutis a iure temporibus, ac in Cathedrali Ecclesia, vocatis præsentibusque ad id Ecclesiæ Canonicis, publice celebrentur. si autem in alio diœcesis loco præsente Clero loci, dignior, quantum fieri poterit, Ecclesia semper adeatur. Vnusquisque autem a proprio Episcopo ordinetur. Quod si quis ab alio promoueri petat, nullatenus id ei, etiam cuiusuis generalis Sup. sess. 24. de ref. c. 2. & inf. c. 10.

neralis, aut specialis rescripti, vel priuilegij prætextu, etiã statutis temporibus, permittatur; nisi eius probitas ac mores, Ordinarij sui testimonio commendẽtur. si secus fiat, ordinans a collatione Ordinum per annum, & ordinatus a susceptorum Ordinum executione quandiu proprio Ordinario uidebitur expedire, sit suspensus.

Caput IX.

EPiscopus familiarem suum non subditum ordinare non possit, nisi per triennium secum fuerit commoratus, & beneficium, quacunque fraude cessante, statim re ipsa illi conferat, consuetudine quacunq;, etiam immemorabili, in contrarium non obstante.

Caput X.

Abbates quos ordines conferre possint.

ABbatibus, ac alijs quibuscunque, quantumuis exemptis, non liceat in posterum, intra fines alicui diœcesis consistẽtibus, etiam si nullius diœcesis, vel exempta eße dicantur, cuiquam, qui Regularis subditus sibi non sit Tonsuram, vel minores ordines conferre, nec ipsi Abbates, & alij exempti, aut Collegia, vel Capitula quæcunque, etiam ecclesiarum cathedralium, literas dimißorias aliquibus Clericis sæcularibus, vt ab alijs ordinentur, concedant. sed horum omnium ordinatio seruatis omnibus, quæ in huius sacrosanctę Synodi decretis continentur, ad Episcopos, intra quorum diœcesis fines existant, pertineat: non obstantibus quibusuis priuilegijs, prescriptionibus, aut consuetu-

Sup. cap. 5. cum seq. & inf. cap. 11. cum seq.

suetu-

suetudinibus, etiam immemorabilibus. Pœnam quoque impositam ijs, qui contra huius sanctæ Synodi sub Paulo III. decretum a Capitulo Episcopali Sede vacante litteras dimissorias impetrant, ad illos qui easdē literas nō a Capitulo, sed ab alijs quibus suis, in iurisdictione Episcopi loco Capituli Sede vacante, succedentibus, obtinerent, mandat extendi. Concedentes autem dimissorias contra formam decreti ab officio, & beneficio per annum sint ipso iure suspensi.

Sup. ses. 7. de ref. cap. 10.

Caput XI.

Minores Ordines ijs, qui saltem latinam linguam intelligant, per temporū interstitia, nisi aliud Episcopo expedire magis uideretur, conferantur; vt eo accuratius, quantum sit huius disciplinæ pondus possint edoceri, ac in vnoquoque munere iuxta præscriptum Episcopi, se exerceant idq; in ea, cui adscripti erunt, ecclesia, nisi forte ex causa studiorum absint, atque ita de gradu in gradum ascendant, vt in eis cum ætate uitæ meritum, & doctrina maior accrescat. quod, & bonorum morum exemplum, & assiduū in ecclesia ministeriū, atque maior erga presbyteros, & superiores Ordines reuerentia, & crebrior, quam antea, corporis Christi communio maxime comprobabunt. Cumque hinc ad altiores gradus, & sacratissima mysteria sit ingressus, nemo ijs initietur, quem non scientiæ spes maioribus Ordinibus dignum ostendat. Hi vero non nisi post annum a susceptione

Ordines maiores, quādo, & quibus ferendi. Inf. c. 10.

Inf. cap. 13. & 14.

postremi gradus maiorum Ordinem ad sacros Ordines promoueantur, nisi necessitas, aut Ecclesiæ vtilitas, iudicio Episcopi aliud exposcat.

Caput XII.

Ordines minores quibus & quando conferendi.

NVllus in posterum ad Subdiaconatus Ordinẽ ante vigesimum secundum, ad Diaconatus ante vigesimum tertium, ad Presbiteratus ante vigesimum quintum ætatis suæ annum promoueatur. Sciant tamen Episcopi, non singulos, in ea ætate constitutos debere ad hos Ordines assumi, sed dignos dumtaxat, & quorum probata vita senectus sit. Regulares quoque nec in minori ætate, nec sine diligenti Episcopi examine ordinentur: priuilegijs quibuscunque, quo ad hoc, penitus exclusis.

Caput XIII.

SVbdiaconi, & Diaconi ordinentur, habentes bonum testimonium, & in minoribus Ordinibus iam probati, ac literis, & ijs, quę ad Ordinem exercendum pertinent, instructi. Qui sperent, Deo auctore, se continere posse; ecclesijs, quibus ascribentur, inseruiant; sciantque maxime decere, si saltem diebus Dominicis, & solemnibus, cum altari ministrauerint, sacram Communionem perceperint. Promoti ad sacrum Subdiaconatus Ordinem, si per annum saltem in eo non sint versati, ad altiorem gradum, nisi aliud Episcopo videatur, ascendere non permittantur. Duo sacri Ordines non eodem die, etiam Regularibus, confe-

ran-

rantur priuilegijs, ac indultis quibusuis concessis non obstantibus quibuscunque.

Caput XIIII.

QVi pie, & fideliter in ministerijs ante actis se gesserint, & ad Præsbyteratus Ordinem aßumuntur, bonum habeant testimoniũ, & hi sint, qui non modo in Diaconatu ad minus annum integrum, nisi ob ecclesiæ vtilitatem, ac necessitatem aliud Episcopo videretur, ministrauerint, sed etiam ad populum docendum ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, ac administranda sacramenta, diligenti examine præcedente, idonei comprobentur: atque ita pietate, ac castis moribus conspicui, vt præclarum bonorum operum exemplum, & vitæ monita ab eis poßint expectari. Curet Episcopus, vt ij saltem diebus Dominicis, & festis solemnibus, si autem curam habuerint animarum, tam frequenter, vt suo muneri satisfaciant, Missas celebrent.

Sup. c. 11. & 13.

Sup. sess. 22. in decre. de obser. in celebr. miss. & c. 2. de sacri. miss.

Cum promotis per saltum si non ministrauerint, Episcopus ex legitima causa poßit dispensare.

Caput XV.

QVamuis Presbyteri in sua ordinatione a peccatis absoluẽdi potestatem accipiant; decernit tamen sancta Synodus, nullum, etiam Regularem, posse confessiones sæcularium, etiam sacerdotũ, audire, nec ad id idoneum reputari nisi aut parochiale beneficium, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut aliàs

idoneus

idoneus iudicatur, & approbationem, quę gratis detur, obtineat: priuilegijs, & consuetudine quacunque, etiam immemorabili, non obstantibus.

Caput XVI.

Concil. Calced c. 6. *CVm nullus debeat ordinari, qui iudicio sui Episcopi non sit vtilis, aut necessarius suis ecclesiis; sancta Synodus, vestigijs sexti Canonis Cōcilij Chalcedonēsis inhęrendo statuit, vt nullus in posterum ordinetur, qui illi ecclesiæ, aut pio loco, pro cuius necessitate, aut utilitate assumitur non adscribatur, vbi suis fungatur muneribus, nec incertis vagetur sedibus: Quod si locum incōsulto Episcopo deseruerit, ei sacrorū exercitium interdicatur. Nullus preterea clericus peregrinus sine cōmendaticijs sui Ordinarij litteris ab vllo Episcopo ad diuina celebranda, & sacramenta administranda admittatur.*

Caput XVII.

VT sanctorū Ordinū a Diaconatu ad Ostiariatū functiones, ab Apostolorū temporibus in Ecclesia laudabiliter receptæ, & pluribus in locis aliquandiu intermissæ, in vsum iuxta sacros Canones reuocentur; nec ab hæreticis, tamquam otiosæ, traducantur; illius pristini moris restituendi desiderio flagrans sancta Synodus, decernit, vt in posterum huiusmodi ministeria non nisi per constitutos in dictis Ordinibus exerceantur: omnesque, & singulos Prælatos ecclesiarum in Domino hortatur, Sup. c. 11. *& illis præcipit, vt, quantum fieri commode poterit, in ecclesiis cathedralibus, collegiatis, & parochialibus*

rochialibus suæ diœcesis, si populus frequens, & ecclesiæ prouentus id ferre queant, huiusmodi functiones curent restituendas, & ex aliqua parte red dituum aliquorum simplicium beneficiorum, vel fabricæ ecclesię, si prouentus suppetant, aut vtrisque illorum eas functiones exercentibus stipendia assignent, quibus si negligentes fuerint, Ordinarij iudicio, aut ex parte mulctari, aut in totum priuari possint. Quod si ministerijs quatuor minorum Ordinum exercendis Clerici cęlibes præsto non erunt; sufficì possint etiam coniugati, vitę probatæ, dummodo non bigami, ad ea munia obeunda idonei, & qui Tonsuram, & habitum clericalem in ecclesia gestent.

Caput XVIII.

CVm adolescentium ętas, nisi recte instituatur, prona sit ad mundi uoluptates sequendas, & nisi a teneris annis ad pietatē, & religionem informentur, antequam vitiorum habitus totus homines possideat, nunquam perfecte, ac sine maximo, ac singulari propemodum Dei omnipotentis auxilio in disciplina ecclesiastica perseueret: sancta Synodus statuit, ut singulæ cathedrales, Metropolitanæ, atque his maiores ecclesię, pro modo facultatum, & diœcesis amplitudine certum puerorum ipsius ciuitatis, & diœcesis, vel eius prouincię, si ibi non reperiantur, numerum in collegio ad hoc prope ipsas ecclesias, vel alio in loco conuenienti ab Episcopo eligendo, alere, ac religiose educa- Gene. 8.

re,

re, & Ecclesiasticis disciplinis instituere teneantur. In hoc vero collegio recipiantur, qui ad minimum duodecim annos, & ex legitimo matrimonio nati sint; ac legere, & scribere competēter nouerint; & quorum indoles, & voluntas spem afferat, eos ecclesiasticis ministerijs perpetuo inseruituros. Pauperum autē filios præcipue eligi vult; nec tamen ditiorum excludit, modo suo sumptu alantur, & studium præseferant Deo & Ecclesię inseruiendi. Hos pueros Episcopus in tot classes, quot ei videbitur, diuisos, iuxta eorum numerum, ętatem, ac in disciplina ecclesiastica progreßum, partim cum ei opportunum videbitur, ecclesiarum ministerio addicet: partim in collegio erudiendos retinebit: aliosque in locum eductorum sufficiet: ita vt hoc collegium Dei ministrorum perpetuum seminarium sit. Vt vero in eadem disciplina ecclesiastica commodius instituātur; Tonsura statim, atque habitu clericali semper vtentur; grammatices, cantus, Computi ecclesiastici, aliarumque bonarum artium disciplinam discent: sacram Scripturam, libros Ecclesiasticos, homilias Sanctorum, atque Sacramentorum tradendorum, maxime quę ad confessiones audiendas videbuntur opportuna, & rituum, ac cęremoniarum formas edíscent. Curet Episcopus, vt singulis diebus Missæ sacrificio intersit: ac saltem singulis mensibus confiteantur peccata, & iuxta confessoris iudicium sumat corpus Domini nostri Iesu Christi;

Sup. ses. 5. c. j. de ref.

sti, cathedrali, & alijs loci ecclesijs diebus festis inseruiant. Quæ omnia, atque alia ad hanc rem opportuna, & necessaria, Episcopi singuli cum consilio duorum Canonicorum seniorum, & grauiorum, quos ipsi elegerint, prout Spiritus sanctus suggesserit, constituent: eaque vt semper obseruentur, sæpius visitando operam dabunt. Discolos, & incorrigibiles, ac malorum morum seminatores, acriter punient, eos etiam, si opus fuerit, expellendo: omniaq; impedimenta auferentes. quæcunque ad conseruandum, & augendum tam pium, & sanctum institutum pertinere videbuntur, diligenter curabunt. Et quia ad Collegij fabricam instituendam, & ad mercedem præceptoribus, & ministris soluendam, & ad alendam iuuentutem, & ad alios sumptus certi redditus erunt neceßarij, vltra ea, quæ ad instituendos vel alendos pueros sunt in aliquibus ecclesijs, & locis destinata, quę eo ipso huic seminario sub eadem Episcopi cura applicata censeantur, ijdem Episcopi cum consilio duorum de Capitulo, quorum alter ab Episcopo, alter ab ipso Capitulo eligatur: itemque duorum de Clero ciuitatis, quorum quidem alterius electio similiter ad Episcopum, alterius vero ad Clerum pertineat, ex fructibus integris mensæ Episcopalis, & Capituli, & quarumcunque dignitatum, personatuum, officiorum, præbendarum, portionum, Abbatiarum, & Prioratuum, cuiuscunque Ordinis, etiã Regularis, aut qualitatis, vel conditionis

 fuerint,

fuerint, & hospitalium, quæ dantur in titulum, vel administrationem, iuxta constitutionē Concilij Viennensis, quæ incipit, Quia contingit, & beneficiorum quorumcunq; etiam Regularium, etiam si iuris patronatus cuiuscunque fuerint, etiam si exempta, etiam si nullius diœcesis, vel alijs ecclesijs, monasterijs, & hospitalibus, & alijs quibusuis locis pijs, etiam exemptis, annexa, & ex fabricis ecclesiarum, & aliorum locorum, etiam ex quibuscunq; alijs ecclesiasticis redditibus, seu prouentibus, etiam aliorum collegiorum, in quibus tamen seminaria discentium, uel docentium ad commune Ecclesiæ bonum promouendum actu non habētur: hęc enim exempta eße uoluit; præterquā ratione redditiuū, qui superflui essent vltra conuenientem ipsorum seminariorum sustentationem, seu corporum, vel confraternitatum quę in nonnullis locis scholę appellantur, & omnium monasteriorum, nō tamen Mendicantium, etiam ex decimis quacunq; ratione ad laicos, ex quibus subsidia ecclesiastica solui solent, & milites cuiuscunque militiæ, aut ordinis, pertinentibus, fratribus Sancti Ioannis Ierosolymitani duntaxat exceptis, partem aliquam uel portionem detrahent, & eam portionem sic detractam, necnon beneficia aliquot simplicia, cuiuscunque qualitatis, & dignitatis fuerint, vel etiam pręstimonia, vel pręstimoniales portiones, etiam ante vacationem nuncupatas, sine cultus diuini, & illa obtinentium pręiudicio, huic collegio applicabunt,

Cap. quia contingit. de religi. domi. in clem.

& incorporabunt: quod locum habeat, etiam si beneficia sint reseruata, vel affecta, nec per resignationem ipsorum beneficiorum vniones & applicationes suspẽdi, vel vllo modo impediri possint, sed omnino quacunque vacatione, etiam si in Curia effectum suum sortiantur, & quacunque constitutione non obstante. Ad hanc autem portionem soluendam, beneficiorum, dignitatum, personatuum, & omnium, & singulorum supra commemoratorum possessores, non modo pro se, sed pro pensionibus, quas alijs forsan ex dictis fructibus soluerent, retinendo tamen pro rata, quidquid pro dictis pensionibus, illis erit soluendum, ab Episcopo loci per censuras Ecclesiasticas, ac alia iuris remedia compellantur: etiam vocato ad hoc, si videbitur, auxilio brachij sæcularis: qui busuis, quo ad omnia, & singula supradicta, priuilegijs, exemptionibus, etiam si specialem derogationem requirerent, consuetudine etiam immemorabili, quauis appellatione, & allegatione, quæ executionem impediat, non obstantibus. Succedente vero casu, quo per vniones effectum suum sortientes, vel aliter Seminarium ipsum in totum, vel in partem dotatum reperiatur; tunc portio ex singulis beneficijs, vt supra detracta, & incorporata ab Episcopo, prout res ipsa exegerit, in totum, vel pro parte remittatur. Quod si cathedralium, & aliarum maiorum ecclesiarum Prælati in hac Seminarij erectione, eiusque conseruatione

negligentes fuerint, ac suam portionem soluere detrectauerint; Episcopum, Archiepiscopus, Archiepiscopum, & Superiores Synodus prouincialis acriter corripere, eosque ad omnia supradicta cogere debeat; & vt quam primum hoc sanctum, & pium opus, ubicunque fieri poterit, promoueatur, studiose curabit. Rationes autem redditum huius Seminarij Episcopus annis singulis accipiat, præsentibus duobus a Capitulo, & totidem a Clero ciuitatis deputatis.

Deinde, ut cum minori impensa huiusmodi scholis instituendis prouideatur: statuit sancta Synodus, vt Episcopi, Archiepiscopi, Primates, & alij locorum Ordinarij, scholasterias obtinentes, & alios, quibus est lectionis, vel doctrinę munus annexum, ad docendum in ipsis scholis instituendos, per se ipsos, si idonei fuerint, alioquin per idoneos substitutos, ab eisdem scholasticis eligendos, & ab ordinarijs approbandos, etiam per subtractionem fructuum, cogant, & compellant. Quod si iudicio Episcopi digni non fuerint; alium, qui dignus sit, nominent, omni appellatione remota: quod si neglexerint; Episcopus ipse deputet. Docebunt autem prædicti, quæ videbuntur Episcopo expedire, de cætero vero officia, vel dignitates illæ, quę scholasteriæ dicuntur, non nisi Doctoribus, vel Magistris, aut Licentiatis in sacra pagina, aut in iure Canonico, & aliàs personis idoneis, & qui per seipsos id munus explere possint,

confe-

conferantur, & aliter facta prouisio nulla sit, & inualida, non obstantibus quibusuis priuilegijs, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Si vero in aliqua prouincia ecclesiæ tanta paupertate laborent, vt collegium in aliqibus erigi nõ possit; Synodus prouincialis, vel Metropolitanus, cum duobus antiquioribus Suffraganeis in Ecclesia Metropolitana, vel alia prouinciæ ecclesia commodiori unum, aut plura collegia, prout opportunum iudicabit, ex fructibus duarum aut plurium ecclesiarum, in quibus singulis collegium commode institui non potest, erigenda curabit, vbi pueri illarum ecclesiarum educentur.

In ecclesiis autem, amplas diœceses habentibus, possit Episcopus vnum, vel plura in diœcesi, prout sibi opportunum videbitur, habere Seminaria; quæ tamen ab illo uno quod in ciuitate erectũ, & constitutum fuerit, in omnibus dependeant.

Postremo, si uel pro unionibus, seu pro portionũ taxatione, vel assignatione, & incorporatione, aut qualibet alia rõne difficultatem aliquã oriri cõtigerit, ob quã huius seminarij institutio vel conseruatio impediretur, aut perturbaretur; Episcopus cũ supra deputatis, vel Synodus prouincialis pro regionis more, pro ecclesiarum, & beneficiorũ qualitate, etiam suprascripta, si opus fuerit, moderando, aut augendo, omnia, & singula, quę ad fęlicẽ huius Seminarij profectũ necessaria, & opportuna videbuntur, decernere, ac prouidere valeat.

Indictio futuræ sessionis.

IN super eadem sacrosancta Tridẽtina Synodus, proximam futuram Sessionem in diem decimam sextã mensis Septembris indicit; in qua agetur de sacramento Matrimonij,& de alijs, si qua erunt ad doctrinã fidei pertinẽtia quę expediri possint: item de prouisionibus Episcopatuum, dignitatum, aliorumque beneficiorum ecclesiasticorum, ac diuersis Reformationis articulis.

Prorogata fuit Sessio vsque ad diem X I. Nou. M. D. LXIII.

SES-

SESSIO XXIIII.
QVAE EST OCTAVA
SVB PIO IIII.
PONT. MAX.
CELEBRATA DIE XI. NOV. M. D. LXIII.

Doctrina de Sacramento Matrimonij.

Atrimonij perpetuũ indißolubilemq. nexum, primus humani generis parens, diuini Spiritus instructu, pronunciauit, cũ dixit. Hoc nũc os ex ossibus meis, & caro de carne mea. quamobrem relinquet homo patrem suum, & matrem, & adhærebit uxori suę, & erunt duo in carne una. Hoc autem uinculo duos tantummodo copulari, & coniungi, Christus Dominus apertius docuit, cũ postrema illa uerba, tanquam a Deo prolata, referens, dixit: Itaque iam non sunt duo, sed una caro, statimq́; eiusdem nexus firmitatem, ab Adamo tanto ante pronunciatam, his uerbis confirmauit: Quod ergo Deus coniunxit, homo non separet. Gratiam uero, qua naturalem illum amorem perficeret, & indissolubilem unitatem confirmaret, coniugesq́; sanctificaret, Ipse Christus uenerabi-

rabilium Sacramentorum institutor, atque perfe-ctor, & sua nobis passione promeruit, quod Paulus Ephesi. 5. *Apostolus innuit, dicens: Viri diligite uxores ve-stras, sicut Christus dilexit Ecclesiam, & se ipsum tradidit pro ea: mox subiungens: Sacramentum hoc magnum est: ego autem dico in Christo, & in Ec-clesia.*

Cum igitur matrimonium in lege Euangelica veteribus connubijs per Christum gratia præstet; merito inter nouæ legis Sacramenta annumeran-dum, sancti Patres nostri, Concilia, & uniuersalis Ecclesiæ traditio semper docuerunt: aduersus quam impij homines huius seculi insanientes, non solum perperam de hoc uenerabili Sacramento senserunt, sed de more suo prætextu Euangelij libertatem car nis introducentes, multa ab Ecclesiæ Catholicæ sen su, & ab Apostolorum temporibus probata consue tudine aliena, scripto, & verbo asseruerunt, non si ne magna Christi fidelium iactura, quorum temeri tati sancta, & uniuersalis Synodus cupiens occur-rere, insigniores prædictorum schismaticorum hære ses, & errores, ne plures ad se trahat perniciosa eorum contagio, exterminandos duxit, hos in ipsos hæreticos, eorumque errores decernens anathema-tismos.

Concil. Flor. sub Eugenio IIII. c. ad abolendam. de hæret.

DE

DE SACRAMENTO MATRIMONII.

Canon I.

SI quis dixerit, Matrimonium non esse vere, & proprie unum ex septem legis Euangelicæ Sacramentis, a Christo Domino institutum, sed ab hominibus in ecclesia inuentum, neque gratiam conferre: anathema sit.

Canon II.

Si quis dixerit, licere Christianis plures simul

ſimul habere vxores, & hoc nulla lege diuina eſſe probibitum: anathema ſit.

Canon III.

Si quis dixerit, eos tantum conſanguinitatis, & affinitatis gradus, qui Leuitico exprimuntur, poſſe impedire matrimonium contrahendum, & dirimere contractum, nec poſſe Eccleſiam in nonnullis illorum diſpenſare, aut conſtituere, ut plures impediant, & dirimant; anathema ſit.

Canon IIII.

Inf. c 1. & 5. de ref. matrim.

Si quis dixerit, Eccleſiam non potuiſſe conſtituere impedimenta matrimonium dirimentia, uel in ijs conſtituendis erraſſe; anathema ſit.

Canon V.

Si quis dixerit, propter hæreſim, aut moleſtam cohabitationem, aut affectatam abſentiam a coniuge, diſſolui poſſe matrimonij vinculum: anathema ſit.

Canon VI.

Si quis dixerit, matrimonium ratum, non conſummatum, per ſolennem religionis profeſſionem alterius coniugum dirimi: anathema ſit.

Canon VII.

Matth. 19. Luc. 16. 1. Cor. 7.

Si quis dixerit, Eccleſiam errare, cum docui, & docet, iuxta Euangelicam, & Apoſtolicam doctrinam, propter adulterium alterius coniugum matrimonij vinculum non poſſe diſſolui: & vtrumque, vel etiam innocentem, qui cauſam adulte-

adulterio non dedit, non poße, altero coniuge viuente, alium matrimonium contrahere; mœchari que eum, qui, dimiſſa adultera, aliam duxerit: & eam, quæ dimiſſo adultero, alij nupſerit: anathema ſit. Sap. cap. 5

Canon VIII.

SI *quis dixerit, Eccleſiam errare, cum ob multas cauſas ſeparationem inter coniuges quo ad thorum, ſeu quo ad cohabitationem, ad certum incertumve tempus fieri poſſe decernit: anathema ſit.*

Canon IX.

SI *quis dixerit, Clericos in ſacris* Ordinibus *conſtitutos, vel Regulares, caſtitatem ſolenniter profeſſos, poße matrimonium contrahere, contractumque validum eſſe, non obſtante lege Eccleſiaſtica, vel voto; & oppoſitum nil aliud eſſe, quam damnare matrimonium, poßeque omnes contrahere matrimonium, qui non ſentiunt ſe caſtitatis, etiam ſi eam uouerint, habere donum: anathema ſit; cum Deus id recte petentibus non denegat, nec patiatur nos ſupra id, quod poſſumus, tentari.* Iacobi. 4. 1. Cor. 10.

Canon X.

SI *quis dixerit, ſtatum coniugalem anteponendum eſſe ſtatui virginitatis, vel cœlibatus, & non eſſe melius, ac beatius manere in virginitate, aut cœlibatu, quam iungi matrimonio: anathema ſit.* Matth. 19. 1. Cor. 7.

Canon

Canon XI.

SI quis dixerit, prohibitionem solennitatis nuptiarum, certis anni temporibus, superstitionē esse tyrannicam, ab ethnicorum superstitione profectam; aut benedictiones, & alias cæremonias, quibus Ecclesia in illis vtitur, damnauerit; anathema sit.

Inf. cap. 10.

Canon XII.

SI quis dixerit, causas matrimoniales, non spectare ad iudices Ecclesiasticos: anathema sit.

DECRETVM DE REFORmatione Matrimonij. Cap. I.

Matrimonium libero cōsensu fiat.

TAmetsi dubitandum non est, clandestina matrimonia, libero contrahentium consensu facta, rata, & vera esse matrimonia, quandiu Ecclesia ea irrita non fecit; & proinde iure damnandi sint illi, ut eos sancta Synodus anathemate damnat, qui ea vera, ac rata esse negant; quique falsò affirmant, matrimonia, a filijs familias sine consensu parentum contracta, irrita esse, & parentes ea rata, vel irrita facere posse: nihilominus sancta Dei Ecclesia ex iustissimis causis illa semper detestata est, atque prohibuit. verum cum sancta Synodus animaduertat, prohibitiones illas propter hominum inobedientiā iam non prodesse; & grauia peccata perpendat, quæ ex eisdem clandestinis coniugijs ortum habent; præsertim vero

Consensus parentum nō requiritur.

eorum,

eorum, qui in statu damnationis permanent, dum priore uxore, cum qua clam contraxerant, relicta, cum alia palam contrahunt, & cum ea in perpetuo adulterio viuunt. Cui malo cum ab Ecclesia, quę de occultis non iudicat, succurri non possit, nisi efficacius aliquod remedium adhibeatur: Iccirco sacri Lateranensis Concilij, sub Innocentio III. celebrati, vestigijs inhærendo, præcipit, vt in posterum, antequam matrimonium contrahatur, ter a proprio contrahentium Parocho, tribus continuis diebus festiuis in ecclesia inter Missarum solemnia, publice denuncietur, inter quos matrimonium sit contrahendum: quibus denunciationibus factis, si nullum legitimum opponatur impedimentum, ad celebrationem matrimonij in facie Ecclesiæ procedatur, vbi Parochus, viro & muliere interrogatis, & eorum mutuo consensu intellecto, vel dicat, Ego vos in matrimonium coniungo, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. *vel alijs vtatur verbis, iuxta receptum vniuscuiusq; prouinciæ ritũ. Quod si aliquando probabilis fuerit suspicio, matrimonium malitiose impediri posse, si tot præcesserint denunciationes, tunc vel vna tantum denunciatio fiat, vel saltem Parocho, & duobus, vel tribus testibus præsentibus matrimoniũ celebretur. Deinde ante illius consummationem, denunciationes in ecclesia fiant, vt, si aliqua subsunt impedimenta, facilius detegantur, nisi Ordinarius ipse expedire*

Conc. Later. sub Innocé. III. cap. 51. c cũ inhibitio. de cland. despons.

Denuntiationes triduanæ fiant.

pedire

pedire iudicauerit, vt prædictę denunciationes remittantur: quod illius prudentiæ, & iudicio sancta Synodus relinquit.

Matrimonium præsente Parocho contrahendum & testibus.

Qui aliter, quam præsente Parocho, vel alio sacerdote, de ipsius parochi, seu Ordinarij licentia, & duobus, vel tribus testibus matrimonium contrahere attentabunt, eos sancta Synodus ad sic contrahendum omnino inhabiles reddit, & huiusmodi contractus irritos, & nullos esse decernit, prout eos præsenti decreto irritos, facit, & annullat.

Insuper Parochum, vel alium sacerdotem, qui cum minore testium numero, & testes, qui sine Parocho, vel sacerdote huiusmodi contractui interfuerint, necnon ipsos contrahentes grauiter arbitrio Ordinarij puniri præcipit.

Coniuges a Parocho benedictionem recipiant.

Præterea eadem sancta Synodus hortatur, vt coniuges ante benedictionem sacerdotalem, in templo suscipiendam, in eadem domo non cohabitent: statuitque benedictionem a proprio Parocho fieri; neque a quoquam, nisi ab ipso Parocho, vel ab Ordinario licentiam ad prædictam benedictionem faciendam alij sacerdoti concedi posse, quacunque consuetudine, etiam immemorabili, quæ potius corruptela dicenda est, vel priuilegio, non obstante. Quod si quis Parochus, vel alius sacerdos, siue Regularis, siue sæcularis sit, etiam si id sibi ex priuilegio, vel immemorabili consuetudine licere contendat, alterius parochiæ sponsos sine illorum parochiæ licentia, matrimonio coniungere, aut

bene-

benedicere ausus fuerit, ipso iure tandiu suspensus maneat, quandiu ab Ordinario eius Parochi, qui matrimonio interesse debebat, seu a quo benedictio suscipienda erat, absoluatur.

Habeat parochus librum, in quo coniugem, & testium nomina, diemque, & locum contracti matrimonij describat, quem diligenter apud se custodiat. *In libro matrimonia describantur.*

Postremo sancta Synodus coniuges hortatur, vt antequam contrahant, vel saltem triduo ante matrimonij consummationem, sua peccata diligenter confiteantur, & ad sanctissimum Eucharistiæ sacramentum pie accedant. Si quę prouinciæ alijs vltra predictas, laudabilibus consuetudinibus, & cęremonijs hac in re vtuntur, eas omnino retineri sancta Synodus vehementer optat. *Coniuges ante consummationem matrimonij confiteantur, & euchar. recipiant.*

Ne uero hæc tam salubria præcepta quemquam lateant, ordinarijs omnibus pręcipit, vt cum primum poterunt, curent hoc decretum populo publicari, ac explicari in singulis suarum dięcesum parochialibus ecclesiis, idque in primo anno quam sępissime fiat, deinde uero quoties expedire viderint. Decernitur insuper, vt huiusmodi decretum in unaquaque parochia suum robur post triginta dies habere incipiat, a die primæ publicationis, in eadem parochia factæ, numerandos.

Caput II.

Docet experientia, propter multitudinem prohibitionum, multoties in casibus prohibiti

ignoran-

Cognatio spiritualis, quae & quomodo in baptismo cõtrahatur.

Cap. non plures. de conseera. dist. 5. cap. quamuis. de cogna. spiri. in 6.

ignoranter contrahi matrimonia, in quibus vel sine magno peccato perseueratur, vel ea non sine magno scandalo dirimuntur. Volens itaque sancta Synodus huic incommodo prouidere, & a cognationis spiritualis impedimento incipiens, statuit, vt vnus tantum siue vir, siue mulier, iuxta sacrorum Canonum instituta, vel ad summum vnus & vna baptizatum de Baptismo suscipiant, inter quos, ac baptizatum ipsum, & illius patrem, & matrem, necnon inter baptizantem, et baptizatum, baptizatique patrem, ac matrem tantum spiritualis cognatio contrahatur.

Parochus, antequam ad baptismum conferendum accedat, diligenter ab ijs, ad quos spectabit sciscitetur, quem, uel quos elegerint, vt baptizatum de sacro fonte suscipiant, & eum, vel eos tantum ad illum suscipiendum admittat, & in libro eorũ nomina describat, doceatque eos cum cognationem contraxerint, ne ignorantia ulla excusari valeant. Quod si alij, vltra designatos, baptizatum tetigerint, cognationem spiritualem nullo pacto contrahant, constitutionibus, in contrarium facientibus, non obstantibus. Si parochi culpa, uel negligentia secus factum fuerit, arbitrio Ordinarij puniatur.

Cognatio quae contrahatur in confirmatione.

Ea quoque cognatio, quę ex Confirmatione contrahitur, confirmantem, & confirmatum, illiusque patrem, & matrem, ac tenentem non egrediatur, omnibus inter alias personas huius spiritualis cognationis impedimentis omnino sublatis.

Caput

Caput III.

IVStitiæ publicæ honestatis impedimentum, vbi sponsalia quacunq; ratione valida non erunt, sancta Synodus prorsus tollit: vbi autem valida fuerint primum gradum non excedant: quoniam in vlterioribus gradibus iam nō potest huiusmodi prohibitio absq; dispendio obseruari.

Inf in Bulla Pij V. super declaratione huius Decre.

Caput IIII.

PRæterea sancta Synodus, eisdem, & alijs grauissimis de causis adducta, impedimentū, quod propter affinitatem ex fornicatione contractam inducitur, & matrimonium postea factum dirimit, ad eos tantum, qui primo, & secundo gradu coniūguntur, restringit. In vlterioribus vero gradibus statuit, huiusmodi affinitatem matrimonium postea contractum non dirimere.

Cognatio quæ proueniat ex fornicatione.

Caput V.

SI quis intra gradus prohibitos scienter matrimonium contrahere præsumpserit, separetur, & spe dispensationis consequendæ careat, idque in eo multo magis locum habeat, qui non tantum matrimonium contrahere, sed etiam consummare ausus fuerit. Quod si ignoranter id fecerit, siquidem solēnitates requisitas in contrahendo matrimonio neglexerit, eisdem subijciatur pœnis. non enim dignus est, qui Ecclesiæ benignitatem facile experiatur, cuius salubria præcepta temere contempsit. Si vero solemnitatibus adhibitis, impedimentum aliquod postea subesse cognoscatur, cuius ille

Matrimonium quando, & quomodo reponetur.

probabilem ignorantiam habuit, tunc facilius cum eo, & gratis dispensari poterit.

In matrimonio quando dispensandũ.

In contrahendis matrimonijs, vel nulla omnino detur dispensatio, vel raro, idque ex causa, & gratis concedatur. In secundo gradu nunquam dispensetur, nisi inter magnos Principes, & ob publicam causam.

Caput VI.

Matrimonium inter raptorem & raptam nullum, & eorum pana.

DEcernit sancta Synodus, inter raptorem, & raptam, quandiu ipsa in potestate raptoris manserit, nullum posse consistere matrimonium. Quod si rapta a raptore separata, & in loco tuto, & libero constituta, illum in virum habere consenserit; eam raptor in vxorem habeat, & nihilominus raptor ipse, ac omnes illi consilium, auxilium, & fauorem præbentes, sint ipso iure excommunicati, ac perpetuo infames, omniumque dignitatum incapaces; &, si clerici fuerint, de proprio gradu decidant. Teneatur præterea raptor mulierem raptam siue eam vxorem duxerit, siue non duxerit, decenter arbitrio iudicis dotare.

Caput VII.

Vagi ad matrimonium non recipiendi.

NVpti sunt qui vagantur, & incertas habent sedes, &, vt improbi sunt ingenij, prima vxore relicta, aliam, & plerunque plures, illa viuente, diuersis in locis ducunt. cui morbo cupiens sancta Synodus occurrere, omnes, ad quos spectat, paterne monet, ne hoc genus hominum vagantium ad matrimonium facile recipiant: ma-

gistratus etiam seculares hortatur, vt eos seuere coerceant. Parochis autem præcipit, ne illorum matrimonijs intersint, nisi prius diligentem inquisitionem fecerint, & re ad Ordinarium delata, ab eo licentiam ad faciendi obtinuerint.

Caput VIII.

Concubinariorũ pęnę. Inf. sess. 25. de ref. c. 14.

GRaue peccatum est, homines solutos concubinas habere, grauissimum vero, & in huius magni Sacramenti singularem contemptum admissum, vxoratos quoque in hoc damnationis statu viuere, ac audere eas quandoque domi etiam cum vxoribus alere, & retinere. quare, vt huic tanto malo sancta Synodus opportunis remedijs prouideat, statuit huiusmodi concubinarios, tam solutos, quam vxoratos cuiuscunque status, dignitatis, & conditionis existant, si, postquam ab Ordinario, etiã ex officio, ter admoniti ea de re fuerint concubinas non eiecerint, seque ab earum consuetudine non seiunxerit, excommunicatione feriendos esse: a qua non absoluantur, donec re ipsa admonitioni factę paruerint. Quod si in concubinatu per annum, censuris neglectis, permanserint, contra eos ab Ordinario seuere pro qualitate criminis procedatur. Mulieres, siue coniugatæ, siue solutæ, quę cum adulteris, seu concubinarijs publice viuunt, si ter admonitę non paruerint, ab Ordinarijs locorum, nullo etiam requirente, ex officio grauiter pro modo culpę puniantur, & extra oppidum, vel diœcesim, si id eisdẽ Ordinarijs videbitur,

tur inuocato,si opus fuerit, brachio sæculari, eyciantur: alijs pœnis, contra adulteros, & concubinarios inflictis in suo robore permanentibus.

Caput IX.

Matrimonij libertas non impedienda.

ITa plerunq; temporalium Dominorum, ac Magistratuum mentis oculos terreni affectus, atq. cupiditates excæcent; vt viros, & mulieres, sub eorum iurisdictione degentes, maxime diuites, vel spem magnę hereditatis habentes, minis, & pœnis, adigant cum ijs matrimonium inuitos contrahere, quos ipsi Domini, vel Magistratus illis præscripserint. Quare, cum maxime nefarium sit, matrimonij libertatem violare, & ab eis iniurias nasci, a quibus iura expectantur; præcipit sancta Synodus omnibus, cuiuscunq; gradus, dignitatis, & conditionis existant, sua anathematis pœna, quam ipso facto incurrant, ne quouis modo directe, uel indirecte subditos suos, vel quoscunq; alios cogant, quominus libere matrimonia contrahant.

Caput X.

Tempora nuptiarum.

AB aduentu Domini nostri Iesu Christi, vsque in diem Epiphaniæ, & a feria quarta Cinerum, usq. in octauam Paschatis inclusiue, antiquas solennium nuptiarum prohibitiones diligenter ab omnibus obseruari sancta Synodus præcipit: in alijs vero temporibus nuptias solenniter celebrari permittit: quas Episcopi, vt ea, qua decet modestia, & honestate fiant, curabunt: sancta enim res est matrimonium, & sancte tractandum.

DE-

DECRETVM
de Reformatione.

Eadem sacrosancta Synodus, reformationis materiam persequens, hæc in præsenti Sessione statuenda decernit.

Caput I.

SI in quibuslibet Ecclesiæ gradibus prouidenter, scienterque curandum est, ut in Domini domo nihil sit inordinatum, nihilque præposterum; multo magis elaborandum est, vt in electione eius, qui supra omnes gradus constituitur, non erretur: nam totius familiæ Domini statu, & ordo nutabit, si, quod requiritur in corpore, non inueniatur in capite. vnde, & si aliâs sancta Synodus de promouendis ad cathedrales, & superiores ecclesias nonnulla vtiliter decreuit: hoc tamen munus huiusmodi esse censet, vt, si pro rei magnitudine expendatur, nunquam satis cautum de eo videri possit. Itaque statuit, vt cum primum ecclesia vacauerit, supplicationes, ac preces publicæ, priuatimque habeantur, atque a Capitulo per ciuitatem, & diœcesim indicantur, quibus Clerus, populusque bonum a Deo pastorem valeat impetrare. Omnes vero, & singulos, qui ad promotionem præficiendorum, quodcunque ius, quacunque ratione, a Sede Apostolica habent, aut alioquin operam suam præstant, nihil in iis pro præsenti temporum ratio-

Sup. ses. 6. de ref. c. 1. ses. 7. c. 1. & 3. sess. 22. c. 2.

ne innouando, hortatur, & monet, vt in primis meminerint; nihil se ad Dei gloriam, & populorum salutem vtilius posse facere, quam si bonos Pastores, & Ecclesiæ gubernandæ idoneos promoueri studeant; eosque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi, quos digniores, & ecclesię magis vtiles ipsi iudicauerint; non quidem precibus vel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed eorum exigentibus meritis, præfici diligenter curauerint, & quos ex legitimo matrimonio natos, & vita, ętate, doctrina, atque alijs omnibus qualitatibus prędito sciant, quæ iuxta sacros Canones, & Tridentinæ huius Synodi decreta requiruntur. Quoniam vero in sumendo de prędictis omnibus qualitatibus graui, idoneoque bonorum, & doctorum virorum testimonio, non vniformis ratio vbique ex nationem, populorum, ac morum varietate potest adhiberi; mandat sancta Synodus, vt in Prouinciali Synodo, per Metropolitanum habenda, pręscribatur quibusque locis, & prouincijs propria examinis, seu inquisitionis, aut instructionis faciendæ forma, Sanctissimi Romani Pontificis arbitrio approbanda, quę magis eisdem locis vtilis, atque opportuna esse videbitur: ita tamen, vt, cum deinde hoc examen, seu inquisitio de persona promouenda perfecta fuerit, ea in instrumentum publicum redacta, cum toto testimonio, ac professione fidei ab eo facta, quamprimum

Sup. sess. 22. c. 2.

Inf. in Bulla Pij 4.

primum ad Sanctissimum Romanum Pontificem omnino transmittatur, vt ipse summus Pontifex, plena totius negotij, ac personarum notitia habita, pro gregis Dominici commodo de illis, si idonei per examen, seu per inquisitionem factam reperti fuerint, Ecclesijs possit vtilius prouidere. Omnes vero inquisitiones, informationes, testimonia, ac probationes, quæcunque de promouendi qualitatibus, & Ecclesiæ statu a quibuscunque, etiam in Romana Curia, habitæ, per Cardinalem qui relationem facturus erit in Consistorio, & alios tres Cardinales diligenter examinentur; ac relatio ipsa Cardinalis relatoris, & trium Cardinalium subscriptione roboretur: in qua ipsi singuli quatuor Cardinales affirment, se, adhibita accurata diligentia, inueniße promouendos Qualitatibus a iure, & ab hac sancta Synodo requisitis, præditos; ac certo existimare sub periculo salutis æternæ, idoneos esse, qui Ecclesiis præficiantur; ita vt, relatione in vno Consistorio facta, quo maturius interea de ipsa inquisitione cognosci possit, in aliud Consistorium iudicium differatur: nisi aliud Beatissimo Pontifici videbitur expedire. Ea vero omnia, & singula, quæ de Episcoporum pęficiendorum uita, ætate, doctrina, & cæteris qualitatibus aliàs in eadem Synodo constituta sunt, decernit eadem, etiam in creatione sanctę Romanę Ecclesię Cardinalium, etiam si Diaconi sint, exigenda; quos Sanctissimus

super forma iuramenti professionis fidei.

Sup. seſſ. 6. & 7. de refor. c. 2. & seſſ. 22. c. 1. & seſſ. 23. c. 4. de sacra ordi.

Romanus Pontifex ex omnibus Christianitatis nationibus, quantum commode fieri poterit, prout idoneos repererit, assumet. Postremo eadem sancta Synodus, tot grauissimis Ecclesię incommodis commota non potest non commemorare, nihil magis Ecclesiæ Dei esse necessarium, quam, vt Beatissimus Romanus Pontifex, quam solicitudinem vniuersæ Ecclesiæ ex muneris sui officio debet, eam hic potissimum impendat, vt lectissimos tantum sibi Cardinales asciscat; & bonos maxime, atque idoneos pastores singulis Ecclesiis pręficiat; idque eo magis, quod ouium Christi sanguinem, quæ ex malo negligentium, & sui officij immemorum pastorum regimine peribunt, Dominus noster Iesus Christus de manibus eius sit requisiturus.

Act. 20.

Caput II.

Concilia Prouincialia renouanda, & quomodo.

PRouincialia Concilię, sicubi omissa sunt pro moderandis moribus, corrigendis excessibus controuersiis componendis, alijsq; ex sacris Canonibus permissis renouentur. Quare Metropolitani, per seipsos, seu, illis legitime impeditis, Coepiscopus antiquior intra annum ad minus a fine pręsentis Concilij, & deinde quolibet saltem triennio post octauam Paschę resurrectionis Domini nostri Iesu Christi, seu alio commodiori tempore pro more prouinciæ, non pręteimittat Synodum in prouincia sua cogere, quo Episcopi omnes, & alij, qui de iure, vel

con-

consuetudine interesse debent, exceptis ijs, quibus cum imminenti periculo transfretandum esset, conuenire omnino teneantur. Nec Episcopi comprouinciales prętextu cuiuslibet consuetudinis ad Metropolitanam ecclesiam in posterum accedere inuiti compellantur. Itidem Episcopi, qui nulli Archiepiscopo subijciuntur, aliquem vicinum Metropolitanum semel eligant, in cuius Synodo prouinciali cum alijs interesse debeant & quæ ibi ordinata fuerint, obseruent, ac obseruari faciant. In reliquis omnibus eorum exemptio, & priuilegia salua, atque integra maneant. Synodi quoq; diœcesanæ quotannis celebrentur, ad quas exempti etiam omnes, qui aliàs cessante exemptione, interesse deberent, nec Capitulis generalibus subduntur, accedere teneantur; ratione tamen parochialium, aut aliarum secularium ecclesiarum, etiam annexarum, debeant ij, qui illarum curam gerunt, quicunque illi sint, synodo interesse. Quod si in his tam Metropolitani, quã Episcopi, & alij suprascripti negligentes fuerint, pœnas, sacris Canonibus sancitas, incurrant.

Inf. ses 25, c. 2. de ref.

Caput III.

Patriarchæ, Primates, Metropolitani, & Episcopi propriam diœcesim per seipsos, aut si legitime impediti fuerint, per suum generalem Vicarium, aut Visitatorem, si quotannis totam, propter eius latitudinem, uisitare non poterunt, saltem maiorem eius partem, ita tamen, ut toto biennio per se, uel Visitatores suos compleatur,

Visitationes quomodo fieri debeant, quando, & a quibus.

tur, visitare non prætermittant. A Metropolitanis uero etiam post plene uisitatã propriam diœcesim, non uisitentur cathedrales ecclesiæ, neque diœceses suorum comprouincialium, nisi causa cognita, & probata in Concilio Prouinciali. Archidiaconi autem, Decani, & alij inferiores in ijs ecclesijs, vbi hactenus uisitationẽ exercere legitime consueuerunt, debeant quidem, assumpto notario de consensu Episcopi, deinceps per se ipsos tantum ibidem visitare. Visitatores etiam, a Capitulo deputandi, vbi Capitulum ius visitandi habet, prius ab Episcopo approbentur: sed non ideo Episcopus, vel eo impedito, eius visitator easdem ecclesias seorsum ab his visitare probibeatur; cui ipsi Archidiaconi, vel alij inferiores, visitationis factæ infra mensem rationem reddere, & depositiones testium, ac integra acta ei exhibere teneantur: non obstantibus quacunque consuetudine, etiam immemorabili, atque exemptionibus, & priuilegijs quibuscunque. Visitationem autem omnium istarum præcipuus sit scopus, sanam, orthodoxamque doctrinam, expulsis hæresibus, inducere, bonos mores tueri, prauos corrigere, populum cohortationibus, & admonitionibus ad religionem, pacem, innocentiamq; accendere; cetera, prout locus, tempus, & occasio feret, ex visitantium prudentia ad fidelium fructum constituere. Quę vt facilius, feliciusque succedant; monentur prędicti omnes, & singuli, ad quos visitatio spectat,

ctat, vt paterna caritate, Christianoque zelo omnes amplectantur: ideoq; modesto contenti equitatu, famulatuq;, studeant quam celerrime, debita tamen cum diligentia, visitationem ipsam absoluere. Interimq; caueant, ne inutilibus sumptibus cuiquam graues onerosive sint, neve ipsi, aut quisquam suorum quidquam procurationis causa pro uisitatione, etiam testamentorum ad pios usus, pręter id, quod ex relictis pijs iure debetur, aut alio quouis nomine, nec pecuniam, nec munus quodcunque sit, etiam qualitercunque offeratur, accipiant: non obstante quacunque consuetudine, etiam immemorabili: exceptis tamē uictualibus, quę sibi, ac suis frugaliter; moderateq; pro temporis tantum necessitate, & non vltra, erunt ministranda. Si tamen in optione eorum, qui visitantur, si malint soluere, id quod erat ab ipsis antea solui, certa pecunia taxata, consuetum, an vero prædicta uictualia subministrare: saluo item iure conuentionum antiquarum cum monasterijs, alijsve pijs locis, aut ecclesiis non parochialibus inito, quod illęsum permaneat. In ijs uero locis, seu prouincijs, ubi consuetudo est, ut nec uictualia, nec pecunia, nec quidquam aliud a Visitatoribus accipiatur, sed omnia gratis fiant; ibi id obseruetur. Quod si quisquam, quod absit, aliquid amplius in supra dictis omnibus casibus accipere præsumpserit, is præter dupli restitutionem, intra mensem faciendam, alijs etiam pęnis iuxta Constitutionem

Conci-

Cap. exigit. de censi.in 6.

Concilij generalis Lugdunensis, quæ incipit, Exigit; necnon & alijs pœnis in synodo prouinciali arbitrio synodi, absque vlla spe veniæ, mulctetur. Patroni vero in ijs, quæ ad sacramentorum administrationem spectant, nullatenus se præsumant ingerere, neque visitationi ornamentorum Ecclesiæ, aut bonorum stabilium, seu fabricarum prouentibus immisceant, nisi quatenus id eis ex institutione, ac fundatione competat; sed Episcopi ipsi hæc faciant, & fabricarum redditus in vsus Ecclesiæ necessarios, & vtiles, prout sibi expedire magis visum fuerit, expendi curent.

Sup. ses. 22. c. 9. de refor.

Caput IIII.

Prædicationis munus propriũ Episcoporum.

Sup. ses. 5. de ref. c. 1.

PRædicationis munus, quod Episcoporum præcipuum est, cupiens sancta Synodus, quo frequentius possit ad fidelium salutem exerceri, Canones aliàs super hoc editos, sub fel. rec. Paulo III. aptius præsentium temporum vsui accommodando, mandat, vt in ecclesia sua ipsi per se, aut, si legitime inpediti fuerint, per eos, quos ad prædicationis munus assument; in alijs autem ecclesijs per parochos, siue ijs impeditis, per alios ab Episcopo impensis eorum, qui eas præstare vel tenentur, uel solent, deputandos in ciuitate, aut in quacunque parte diœcesis, censebunt expedire, saltem omnibus Dominicis, & solennibus diebus festis; tempore autem Ieiuniorum, Quadragesimæ, & Aduentus Domini quotidie, vel saltem tribus in hebdomada diebus, si ita oportere duxerint,

rint, sacras scripturas, diuinamque legē annunciēnt, & alias quotiescunque id opportune fieri posse iudicauerint. Moneatq́; Episcopus populum diligenter, teneri unumquemque parochiæ suę interesse, ubi commode id fieri potest, ad audiendum verbum Dei. Nullus autem sæcularis, siue Regularis, etiam in ecclesiis suorum Ordinum, contradicente Episcopo prædicare præsumat. Iidem etiā saltem Dominicis, & alijs festiuis diebus pueros in singulis parochijs, fidei rudimenta, & obedientiam erga Deum, & partes diligenter ab ijs, ad quos spectabit doceri curabunt; &, si opus sit, etiā per censuras ecclesiasticas compellent: non obstantibus priuilegijs, & consuetudinibus. In reliquis ea, quæ de predicationis munere sub eodem Paulo III. decreta fuerunt, suum robur obtineant. Sup. ead. sess. 5. c. 2.

Caput V.

Causę criminales grauiores cōtra Episcopos, etiam hæresis, quod absit, quę depositione, aut priuatione dignæ sunt, ab ipso tantum summo Romano Pontifice cognoscantur, & terminentur. Quod si eiusmodi sit caussa, quæ necessario extra Romanam Curiam sit committenda, nemini prorsus ea committatur, nisi Metropolitanis, aut Episcopis, a Beatissimo Papa eligendis. Hęc uero commissio, & specialis sit, & manu ipsius Sāctissimi Pōtificis signata, nec vnquam plus his tribuat quam ut solam facti instructionem sumant, processumque conficiant, quem statim ad Romanum Pō-

tificem

Supr. sess. 15 de ref. cap. 6.

tificem transmittant: reseruata eidem Sanctissimo sententia diffinitiua. cętera alias sub fel. rec. Iulio III. super his decreta, necnon & constitutio sub Innocentio III. in Concilio Generali, quæ incipit, Qualiter, & quando, quam sancta Synodus in præsenti innouat, ab omnibus obseruetur. Minores vero criminales causæ Episcoporum in Concilio tantum prouinciali cognoscantur, & terminentur, vel a deputandis per Concilium Prouinciale.

c qualiter & quando ext. de accus.

Caput VI.

Episcopi in quibus causis dispensare possint.

Liceat Episcopis in irregularitatibus omnibus, & suspensionibus, ex delicto occulto prouenientibus, excepta ea, quæ horitur ex homicidio uoluntario, & exceptis alijs deductis ad forum contentiosum dispensare, & in quibuscunq; casibus occultis, etiam Sedi Apostolicæ reseruatis, delinquentes quoscunque sibi subditos, in diœcesi sua per seipsos, aut Vicarium, ad id specialiter deputandum, in foro conscientię gratis absoluere, imposita pœnitentia salutari. Idem, & in hæresis crimine in eodem foro conscientię eis tantum, non eorum Vicarijs sit permissum.

Caput VII.

Vt fidelis populus ad suscipienda sacramenta maiori cum reuerentia, atque animi deuotione accedat, præcipit sancta Synodus Episcopis omnibus, vt non solum, cum hęc per seipsos erunt populo administrāda, prius illorū vim, & vsum pro suscipientium captu explicent, sed etiam idem a

sin-

singulis Parochis pie, prudenterq; etiam lingua vernacula, si opus sit, & commode fieri poterit, seruari studeant, iuxta formam a sancta Synodo in Cathechesi singulis Sacramētis præscribendam, quam Episcopi in vulgarem linguam fideliter verti, atque a Parochis omnibus populo exponi curabunt: necnon vt inter Missarum solennia, aut diuinorum celebrationē sacra eloquia, & salutis monita eadem vernacula lingua singulis diebus festis, vel solennibus explanent; eademque in omnium cordibus, postpositis inutilibus quæstionibus, inserere, atque eos in lege Domini erudire studeant. Inf. sess. vlt. in princi. sup. sess. 22. de sacrifi. missl. c. 8.

Caput VIII.

APostolus monet publice peccantes palam esse corripiendos. Quando igitur ab aliquo publice, & in multorum conspectu crimen commissum fuerit, unde alios scandalo offensos, commotosque fuisse, non sit dubitandum, huic condignam pro modo culpæ pęnitētiā publice iniungi oportet; ut, quos exemplo suo ad malos mores prouocauit, suæ emendationis testimonio ad rectam reuocet uitam. Episcopus tamen publicę hoc pænitentię genus in aliud secretum poterit commutare, quando ita magis iudicauerit expedire. In omnibus cathedralibus ecclesijs, ubi id cōmode fierit poterit, Pænitentiarius aliquis cum vnione præbendæ, proxime vacaturę, ab Episcopo instituatur, qui Magister sit, vel Doctor, aut Licentiatus in Theologia, uel iure Canonico, & annorum quadraginta, 1. Tim. 5.

seu

seu aliàs qui aptior pro loci qualitate reperiatur; qui dum confessiones in ecclesia audiet, interim præsens in choro censeatur.

Caput IX.

Sup. sess. 6. de ref. c. 4. sess. 7. de refor. c. 8. sess. 25. de refor. c. 8.

QVæ aliàs sub fel. rec. Paulo III. & nuper sub Beatissimo Domino nostro Pio IIII. in hoc eodem Concilio de adhibenda ab Ordinarijs diligentia in beneficiorum, etiam exemptorũ, visitatione constituta sunt, eadẽ etiam in ijs ecclesijs secularibus obseruentur, quæ in nullius diœcesi esse dicuntur; vt ab Episcopo, cuius cathedralis ecclesia est proximior, si id cõstet, alioquin ab eo, qui semel in cõcilio Prouinciali a prælato loci illius electus fuerit, tanquam Sedis Apostolicæ delegato, visitentur: non obstantibus priuilegijs, & consuetudinibus quibuscunque, etiam immemorabilibus.

Caput X.

Sup. Sess. 22. de ref. c. 1. & ses. 13. de ref. c. 1.

EPiscopi, vt aptius, quem regunt populum, possint in officio, atque obedientia continere, in omnibus ijs, quę ad visitationem, ac morum correctionem subditorum suorum spectant, ius & potestatem habeant, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegati, ea ordinandi, moderandi, puniendi, & exequendi, iuxta Canonum sanctiones, quæ illis ex prudentia sua pro subditorum emendatione, ac diœcesis suæ vtilitate necessaria videbuntur. Nec in his, vbi de visitatione, aut morum correctione agitur, exemptio, aut vlla inhibitio, appellatio, seu querela, etiam ad Sedem Apostolicam,

inter-

interposita, executionem eorum, quæ ab his mandata, decreta, aut iudicata fuerint, quoquo modo impediat, aut suspendat.

Caput XI.

Qvoniam priuilegia, & exemptiones, quę uarijs titulis plerisque conceduntur, hodie perturbationem in Episcoporum iurisdictione excitare, & exemptis occasionem laxioris vitę prębere dignoscuntur, decernit sancta Synodus, vt, si quando iustis, grauibus & fere necessarijs suadentibus causis, aliquos honorarijs titulis Protonotariatus, Acolytatus, Comitis Palatini, Capellani Regij, aut alijs huiusmodi in Romana Curia, vel extra, insignibus decorandos esse placuerit; necnon alios cuicunque monasterio oblatos, uel quomodo cunque addictos, aut sub nomine seruientium militijs, seu monasterijs, hospitalibus, collegijs, aut quocunque titulo assumi, nihil ex ijs priuilegij detractum esse Ordinarijs intelligatur; quo minus ij, quibus ea iam concessa sunt, vel in posterum concedi contigerit, ipsi Ordinarijs, tanquam Apostolicę Sedis delegatis, plenè in omnibus, & quoad Capellanos Regios, iuxta Constitutionem Innocentij I I I. quę incipit, Cum Capella, subiecti existant: exceptis tamen ijs, qui prędictis locis, aut militijs actu seruiunt, & intra eorum septa, ac domos resident, subq; eorum obedientia viuunt, siue ijs, qui legitime, & secundum regulam earundem militiarum professionem fecerint, de qua Ordinario Sup. fol. 6. a. b. Ca. cum capella. extra de priuileg.

dinario

dinario constare debeat: non obstantibus priuilegijs quibuscunque, etiam religionis Sancti Ioannis Hierosolymitani, & aliarum militiarum. Quæ vero priuilegia residentibus in curia Romana vigore Eugenianę Constitutionis, aut familiaritatis Cardinalium competere solent, ea in ijs, qui beneficia ecclesiastica obtinent, ratione prædictorum beneficiorum minime intelligantur; sed Ordinarij iurisdictioni subiecti permaneant: non obstantibus quibuscunque inhibitionibus.

Ca. diuina. de priuil. in extrauag.

Caput XII.

CVm dignitates, in ecclesijs, pręsertim cathedralibus, ad conseruandam augendamq; ecclesiasticam disciplinam fuerint institutæ, vt qui eas obtinerent pietate præcellerent, alijsque exemplo essent, atque Episcopos opera, & officio iuuarent, merito qui ad eas vocantur, tales esse debent, qui suo muneri respondere possint. Nemo igitur deinceps ad dignitates quascunque, quibus animarum cura subest, promoueatur, nisi qui saltem XXV. suæ ætatis annum attigerit, & in Clericali Ordine versatus, doctrina ad suum munus exequendum necessaria, ac morum integritate commendetur, iuxta Constitutionem Alexandri III. in Concilio Lateranensi promulgatam, quæ incipit, Cum in cunctis. Archidiaconi etiam, qui oculi dicuntur Episcopi, sint in omnibus ecclesijs, vbi fieri poterit, Magistri in Theologia, seu Doctores, aut Licentiati in iure Canonico. Ad cæteras autem digni-

Sup. ses. 6. c. 1. de ref.

Ca. cum in cunctis de elect.

dignitates, vel personatus, quibus animarum cura nulla subest, Clerici alioquin idonei, & XXII. annis non minores, asciscantur. Prouisi etiã de beneficijs quibuscunque curam animarum habentibus, teneantur a die adeptę possessionis, ad minus intra duos menses, in manibus ipsius Episcopi, uel, eo impedito, coram generali eius Vicario, seu officiali, orthodoxę suæ fidei publicam facere professionem, & in Romanæ Ecclesię obedientia se permansuros spondeant, ac iurent. Prouisi autem de canonicatibus, & dignitatibus, in Ecclesijs Cathedralibus, non solum coram Episcopo, seu eius officiali, sed etiam in Capitulo idem facere teneantur: alioquin prædicti omnes prouisi, vt supra, fructus non faciant suos, nec illis possessio suffragetur. Neminem etiam deinceps ad dignitatem, canonicatum, aut portionem recipiant, nisi qui eo ordine sacro, aut sit initiatus, quem illa dignitas, prębenda, aut portio requirit, aut in tali ętate, vt infra tempus, a iure, & ab hac sancta Synodo statutum, initiari valeat. In omnibus uero Ecclesiis Cathedralibus, omnes canonicatus, ac portiones, habeant annexum Ordinem Presbyterij, Diaconatus, vel Subdiaconatus. Episcopus autem cum consilio Capituli designet, ac distribuat, prout viderit expedire, quibus quisque Ordo ex sacris annexus in posterum esse debeat; ita tamen, vt dimidia saltem pars presbyteri sint, cæteri vero Diaconi, aut subdiaconi. Vbi vero consuetudo laudabilior

Inf. in Bulla Pij IIII. super forma iuramenti professionis fidei.

Ca licet Ca. & ca. cũ ex eo. de elect. in 6. Sup. ses. 7. de ref. ca. 12.

habet, vt plures, vel omnes sint Presbyteri, omni nō obseruetur. Hortatur etiam sancta Synodus, vt in prouincijs, vbi id commode fieri potest, dignitates omnes, & saltem dimidia pars canonicatuum in Cathedralibus ecclesiis, & collegiatis insignibus conferantur tantum Magistris, vel Doctoribus, aut etiam Licentiatis in Theologia, vel iure Canonico. Preterea obtinentibus in eisdem Cathedralibus, aut collegiatis dignitates, canonicatus, prębendas, aut portiones, non liceat vigore cuiuslibet statuti, aut consuetudinis, vltra tres menses, ab eisdem Ecclesiis quolibet anno abesse: saluis nihilominus earum ecclesiarum constitutionibus, quę longius seruitij tempus requirunt: alioquin primo anno priuetur vnusquisque dimidia parte fructuum, quos ratione etiam prębendę, ac residentię fecit suos. quod si iterum eadem fuerit vsus negligentia, priuetur omnibus fructibus, quos eodem anno lucratus fuerit. crescente uero contumacia, contra eos, iuxta sacrorum Canonum constitutiones, procedatur. Distributiones vero, qui statis horis interfuerint, recipiant; reliqui, quauis collusione, aut remissione exclusa, his careant, iuxta Bonifacij V I I I. decretum, quod incipit, Consuetudinem, quod sancta Synodus in vsum reuocat, non obstantibus quibuscunque statutis, & consuetudinibus. Omnes vero diuina per se, & non per substitutos, compellantur obire officia, & Episcopo celebranti, aut alia pontifi-

Sup. sess. 6. c. 1. de ref.

Ca. 1. de cler. non resid. in 6.

tificalia exercenti, adsistere, & inseruire, atque in choro, ad psallendum instituto, hymnis, & canticis Dei nomen reuerenter, distincte, deuoteque laudare. Vestitu insuper decenti tam in Ecclesia, quam extra, assidue vtantur, ab illicitisque venationibus, aucupijs, choreis, tabernis, lusibusque abstineant, atque ea morum integritate polleant, vt merito Ecclesiæ Senatus dici possit. Cætera, quæ ad debitum in diuinis officijs regimen spectant, deque congrua in his canendi, seu modulandi ratione, de certa lege in choro conueniendi, & permanendi, simulq; de omnibus ecclesiæ ministris, quæ necessaria erunt, & si quæ huiusmodi, synodus prouincialis pro cuiusq; prouinciæ vtilitate, & moribus certã cuiq; formulam præscribet. Interea vero Episcopus non minus, quam cum duobus Canonicis, quorum unus ab Episcopo, alter a Capitulo eligatur, in ijs, quæ expedire videbuntur, poterit prouidere.

Caput XII.

QVoniam pleræq; Cathedrales Ecclesiæ tam tenuis redditus sunt, & angustæ, vt Episcopali dignitati nullo modo respondeant, neque Ecclesiarum necessitati sufficiant; examinet Concilium prouinciale, uocatis ijs, quorum interest, & diligenter expendat, quas propter angustias, tenuitatemque inuicem vnire, vel nouis prouentibus augere expediat; confectaq; de præmissis instrumenta ad summum Romanum Ponti-

ficem mittat, quibus instructus summus Pontifex ex prudentia sua, prout expedire iudicauerit, aut tenues inuicem vniat, aut aliqua accessione ex fructibus augeat. Interim vero, donec prædicta effectum sortiantur huiusmodi Episcopis, qui fructuum subuentione pro diœcesis suæ tenuitate indigent, poterit de beneficijs aliquibus, dum tamen curata non sint, nec dignitates, seu canonicatus, & præbendæ, nec monasteria in quibus uiget Regularis obseruantia, vel quæ Capitulis generalibus, & certis Visitatoribus subduntur, a summo Romano Pontifice prouideri. In Parochialibus etiam ecclesijs, quarum fructus æque adeo exigui sunt, vt debitis nequeant oneribus satisfacere, curabit Episcopus, si per beneficiorum vnionem non tamen regularium, id fieri non possit, vt primitiarum, vel decimarum assignatione, aut per Parochianorum symbola, aut collectas, aut qua commodior ei videbitur, ratione, tantum redigatur, quod pro Rectoris, aut Parochiæ necessitate decenter sufficiat. In vnionibus verò quibuslibet, seu ex supradictis, seu alijs causis faciendis, ecclesiæ Parochiales monasterijs quibuscunque, aut Abbatijs seu dignitatibus, siue præbendis Ecclesię Cathedralis, vel collegiatę, siue alijs beneficijs simplicibus, aut hospitalibus, militijsve non vniantur; & quæ vnitæ sunt, reuideantur ab Ordinarijs iuxta alias decretum in eadem Synodo, sub fel. rec. Paulo III. quod

Sup. sess. 7. de ref. c. 6

etiam

etiam in unitis ab eo tempore citra æque obseruetur: non obstantibus in ijs, quibuscunque verborum formis, quæ hic pro sufficienter expressis habeantur. Ad hæc in posterum, omnes hæ cathedrales Ecclesiæ, quarum redditus summam ducatorum mille, & parochiales, quæ summam ducatorum centum, secundum uerum annuum ualorem, non excedunt, nullis pensionibus aut reseruationibus fructuum grauentur: In ijs quoque ciuitatibus, ac locis, Vbi parochiales Ecclesiæ certos non habent fines, nec eorum Rectores proprium populum, quem regant, sed promiscue petentibus Sacramenta administrant; mandat sancta Synodus Episcopis pro tutiori animarum eis commissarum salute, ut distincto populo in certas, proprias'q; Parochias, unicuique suum perpetuum, peculiaremq; Parochum assignent, qui eas cognoscere valeat; & a quo solo licite Sacramenta suscipiant aut alio utiliori modo, prout loci qualitas exegerit, prouideant. Idemq; in ijs ciuitatibus, ac locis, ubi nullæ sunt Parochiales, quamprimum fieri curent: non obstantibus quibuscunque priuilegijs, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Caput XIIII.

IN pluribus Ecclesiis, tã Cathedralibus, quam collegiatis, & parochialibus, ex eorum constitutionibus, aut ex praua consuetudine, obseruari intelligitur, ut in electione, præsentatione, nominatione, institutione, confirmatione, collatione,

vel alia prouisione, sine admißione ad poßessionē alicuius cathedralis ecclesiæ, vel beneficij, canonicatuum, aut præbendarum, vel partem prouentuum, seu ad distributiones quotidianas certæ conditiones, seu deductiones ex fructibus, solutiones, promissiones, compensationesve illicitæ, aut etiam, quæ in aliquibus ecclesiis dicuntur Turnorum lucra, interponantur: hęc cum sancta Synodus detestetur, mandat Episcopis, vt, quęcunque huiusmodi in vsus pios non conuertuntur, atque ingreßus eos, qui simoniacæ labis, aut sordidę auaritię suspitionem habent, fieri non permittant; ipsiq; diligenter de eorum constitutionibus, siue consuetudinibus super prędictis cognoscant; & illis tantum, quas ut laudabiles probauerint, exceptis, reliquas, ut prauas, ac scandalosas reijciant, & aboleant. Eos vero, qui aduersus hęc, in pręsenti decreto comprehensa, quauis ratione commiserunt, pænis contra simoniacos editis, sacris Canonibus, & varijs summorum Pontificum constitutionibus, quas omnes innouat, teneri decernit: non obstantibus quibuscunq; statutis, constitutionibus, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus, etiam Apostolica auctoritate confirmatis: de quarum subreptione, obreptione, & intentionis defectu, Episcopus, tamquam Apostolicæ Sedis delegatus cognoscere poßit.

1. q j. per totum de confeß. & de simon. ext. per totum.

Caput XV.

In Ecclesiis Cathedralibus, & collegiatis insignibus,

signibus, ubi frequentes, adeoq; tenues sunt præbēdæ simul cum distributionibus quotidianis, ut sustinendo decenti Canonicorum gradui pro loci, & personarum qualitate non sufficiant, liceat Episcopis cum consensu Capituli, vel aliquot simplicia beneficia, non tamen regularia, iјs unire, vel, si hac ratione prouideri non possit, aliquibus ex iјs suppressis, cum patronorum consensu, si de iure patronatus laicorum sint, quarum fructus, & prouentus reliquarum prębendarum distributionibus quotidianis applicentur, eas ad pauciorem numerum reducere; ita tamen, ut tot supersint, quę diuino cultui celebrando, ac dignitati Ecclesiæ commode valeant respondere: non obstantibus quibuscunq; constitutionibus, & priuilegiјs, aut quacunque reseruatione generali, vel speciali, aut affectione: neque prædictę uniones, aut suppressiones tolli, seu impediri possint ex quibuscunq; prouisionibus, etiam vigore resignationis, aut quibusuis aliјs derogationibus, vel suspensionibus.

Caput XVI.

Capitulum, Sede vacante ubi fructuum percipiẽdorũ ei munus incũbit, Oeconomũ unum, vel plures fideles, ac diligentes decernat, qui rerum Ecclesiasticarum, & prouentuum curam gerant, quorum rationem ei, ad quem pertinebit, sint reddituri. Itẽ officialem, seu vicarium infra octo dies post mortẽ Episcopi constituere, uel existentem confirmare omnino teneatur; qui saltem

in iure canonico sit Doctor, vel Licentiatus, vel aliàs, quantum fieri poterit, idoneus: si secus factũ fuerit, ad Metropolitanum deputatio huiusmodi deuoluatur. Et, si Ecclesia ipsa Metropolitana fuerit, aut exempta, Capitulumque vt præfertur, negligens fuerit: tunc antiquior Episcopus ex Suffraganeis in Metropolitana, & propinquior Episcopus in exempta Oeconomum, & Vicarium idoneos possit constituere. Episcopus uero ad eandem Ecclesiam uacantem promotus ex ijs, quæ ad eum spectant, ab eisdẽ Oeconomo, Vicario, & alijs quibuscunque Officialibus, & administratoribus, qui, Sede uacante, fuerunt a Capitulo, uel ab alijs in eius locum constituti, etiam si fuerint ex eodem Capitulo, rationem exigat officiorum, iurisdictionis, administrationis, aut cuiuscunque eorum muneris; possitque eos punire, qui in eorum officio, seu administratione deliquerint; etiam si prædicti officiales, redditis rationibus, à Capitulo vel a deputatis ab eodem, absolutionem, aut liberationem obtinuerint. Eodem quoque Episcopo teneatur Capitulum de scripturis ad Ecclesiam pertinentibus, si quæ ad Capitulum peruenerunt, rationem reddere.

Caput XVII.

c. ad hæc. c cum non ignores. de præb.

CVm Ecclesiasticus ordo peruertatur, quando unus plurium officia occupat Clericorum; sancte sacris Canonibus cautũ fuit, neminem oportere in duabus ecclesiis conscribi: uerum quoniam

multi, improbę cupiditatis affectu se ipsos, non Deum, decipientes, ea quæ bene constituta sunt, varijs artibus eludere, & plura simul beneficia obtinere non erubescunt: sancta Synodus, debitam regendis Ecclesiis disciplinam restituere cupiens, præsenti decreto, quod in quibuscunque personis, quocunque titulo, etiam si Cardinalatus honore fulgeant, mandat obseruari; statuit, ut in posterum vnum tantum beneficium ecclesiasticum singulis conferatur, quod quidem si ad vitam eius, cui confertur, honeste sustentandam non sufficiat, liceat nihilominus aliud simplex sufficiens, dummodo utrumq; personalem residentiam non requirat, eidem conferri. Hæcque non modo ad Cathedrales Ecclesias, sed etiam ad alia omnia beneficia, tam secularia, quam regularia quæcunque, etiam commendata, pertineant, cuiuscunque tituli, ac qualitatis existant. Illi vero, qui in præsenti plures Parochiales Ecclesias, aut unā cathedralem, & aliā parochialem obtinent: cogantur omnino, quibuscunque dispensationibus, ac unionibus ad uitam non obstantibus, vna tantum parochiali, vel sola cathedrali retenta, alias parochiales, infra spatium sex mensium, dimittere: alioquin tam parochiales, quam beneficia omnia, quæ obtinent, ipso iure uacare censeantur, ac tanquam vacantia libere alijs idoneis conferantur; nec ipsi antea illa obtinentes, tuta conscientia, fructus post dictum tempus retineant. Optat autem sancta

Sup sess. 7. de ref. c. 2.

cta Synodus, ut resignantium necessitatibus commoda aliqua ratione, prout summo Pontifici videbitur, prouideatur.

Caput XVIII.

EXpedit maxime animarum saluti, a dignis, atque idoneis Parochis gubernari. id ut diligentius, ac rectius perficiatur statuit sancta Synodus, ut parochialis ecclesiæ vacatio, etiã si cura Ecclesiæ, vel Episcopo incũbere dicatur, & per unum, vel plures administretur, etiam in Ecclesiis patrimonialibus, seu receptiuis nuncupatis, in quibus consueuit Episcopus uni, vel pluribus curam animarum dare, quos omnes ad infrascriptum examen teneri mandat, per obitum, uel resignationem, etiam in Curia, seu aliter quomodocunque contigerit, etiam si ipsa parochialis Ecclesia reseruata, vel affecta fuerit generaliter, vel specialiter, etiã vigore indulti, seu priuilegij in fauorem sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, seu Abbatum, uel Capitulorum: debeat Episcopus statim, habita notitia uacationis Ecclesiæ, si opus fuerit, idoneum in ea Vicarium, cum congrua, eius arbitrio, fructuum portionis assignatione, constituere; qui onera ipsius Ecclesię sustineat, donec ei de Rectore prouideatur. Porro Episcopus, & qui ius patronatus habet, intra decẽ dies, vel aliud tempus, ab Episcopo pręscribendum, idoneos aliquot Clericos ad regendam ecclesiam coram duputandis examinatoribus nominet. Liberum sit tamen etiam

Sup. sess. 7. cap. 13.

etiam alijs, qui aliquos ad id aptos nouerint, eorum nomina deferre, ut possit postea de cuiuslibet ętate, moribus, & sufficientia fieri diligens inquisitio. Et, si Episcopo, aut Synodo prouinciali pro regionis more videbitur magis expedire, per edictum etiam publicam vocentur, qui nolent examinari. Transacto constituto tempore; omnes, qui descripti fuerint, examinentur ab Episcopo, siue, eo impedito, ab eius vicario generali, atque ab alijs examinatoribus, non paucioribus, quam tribus; quorum uotis, si pares, aut singulares fuerint, accedere possit Episcopus, vel Vicarius quibus magis videbitur. Examinatores autem singulis annis in diœcesana Synodo ab Episcopo, vel eius Vicario ad minus sex proponantur; qui Synodo satisfaciant, & ab ea probentur. Aduenienteq. vacatione cuiuslibet Ecclesiæ, tres ex illis eligat Episcopus, qui cum eo examen perficiant: indeq; succedente alia vacatione, uut eosdem, aut alios tres, quos maluerit, ex prædictis illis sex eligat. Sin uero hi examinatores, Magistri, seu Doctores, aut Licentiati in Theologia, aut iure Canonico uel alij Clerici, seu Regulares etiam ex ordine Mendicantium, aut etiam sęculares, qui ad id videbuntur magis idonei, iurentque omnes ad sancta Dei Euangelia, se, quacunque humana affectione postposita, fideliter munus executuros. Caueantque ne quidquam prorsus occasione huius examinis, nec ante, nec post

Inf. sess. 6. de ref. c. 6.

Sup. sess. 21. de ref. c. 1.

acci-

accipiant: alioqui simoniæ vitium tam ipsi, quam alij dantes incurrant; a qua absolui nequeant, nisi demissis beneficijs, quæ quomodocunque etiam antea obtinebant; & ad alia in posterum inhabiles reddantur. Et de his omnibus non solum coram Deo, sed etiam in Synodo prouinciali, si opus erit, rationem reddere teneantur; a qua si quid contra officium eos fecisse compertum fuerit, grauiter eius arbitrio puniri possint. Peracto deinde examine, renuncientur quotcunque ab his idonei iudicati fuerint ætate, moribus, doctrina, prudentia, & alijs rebus ad vacantem Ecclesiam gubernandam opportunis. ex hisque Episcopus eum eligat, quem cæteris magis idoneum iudicauerit; atque illi, & non alteri collatio ecclesiæ ab eo fiat, ad quem spectabit eam conferre. Si vero iuris patronatus ecclesiastici erit; ac institutio ad Episcopum, & non alium, pertineat; is, quem patronus digniorem inter probatos ab examinatoribus iudicabit, Episcopo præsentare teneatur, vt ab eo instituatur. Cum vero institutio ab alio, quam ab Episcopo, erit facienda; tunc Episcopus solus ex dignis eligat digniorem, quem patronus ei præsentet, ad quem institutio spectat. Quod si ius patronatus laicorum fuærit; debeat, qui a patrono præsentatus erit, ab eisdem deputatis, vt supra, examinari, & non, nisi idoneus repertus fuerit, admitti. In omnibusque supradictis casibus non cuiquam alteri,

Sup. sess. 14. de ref. c. 13.

teri, quam uni ex prędictis examinatis, & ab examinatoribus approbatis, iuxta supradictam regulam, de ecclesia prouideatur; nec prædictorum examinatorum relationem, quo minus executionem habeat, ulla deuolutio, aut appellatio ad Sedem Apostolicam, siue eiusdem Sedis Legatos, aut Vicelegatos, aut Nuncios, seu Episcopos, aut Metropolitanos, Primates, vel Patriarchas interposita, impediat, aut suspendat: alioquin Vicarius, quem Ecclesiæ uacanti antea Episcopus arbitrio suo ad tempus deputauit, vel forsan postea deputabit; ab eius ecclesię custodia, & administratione non amoueatur, donec aut eidem, aut alteri, qui probatus, & electus fuerit, vt supra, sit prouisum: alias prouisiones omnes, seu institutiones, præter supradictam formam factæ, subreptitię esse censeantur: non obstantibus huic decreto exemptionibus, indultis, priuilegijs, pręuentionibus, affectionibus, nouis prouisionibus, indultis, concessis quibuscunque Vniuersitatibus, etiam ad certam summam, & alijs impedimentis quibuscunque. Si tamen adeo exigui redditus dictę Parochialis fuerint, vt totius huius examinationis operam non ferant; aut nemo sit, qui se examini quęrat subijcere; aut ob apertas factiones, seu dissidia, quę in aliquibus locis reperiuntur, facile grauiores rixę, ac tumultus possint excitari, poterit Ordinarius, si pro sua conscientia cum deputatorum consilio

ita

ita expedire arbitrabitur, hac forma omiſſa, priuatum aliud examen, cæteris tamen, vt ſupra ſeruatis, adhibere. Licebit etiam Synodo prouinciali, ſi qua in ſupradictis circa examinationis formam addenda, remittendaue eſſe cenſuerit, prouidere.

Caput XIX.

Expectatiuæ tolluntur.

DEcernit ſancta Synodus, Mandata de prouidendo, & gratias, quæ expectatiuæ dicuntur nemini amplius, etiam Collegijs, Vniuerſitatibus, Senatoribus, & alijs ſingularibus perſonis, etiam ſub nomine indulti, aut ad certam ſummã, vel alio quouis colore, concedi; nec hactenus conceſſis cuiquam vti licere. Sed nec reſeruationes mentales, nec aliæ quæcunque gratiæ ad vacatura, nec indulta ad alienas eccleſias, vel monaſteria alicui, etiam ex ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus concedantur; & hactenus conceſſa, abrogata eſſe cenſeantur.

Caput XX.

Cauſæ omnes eccleſiaſticæ in prima inſtantia coram ordinario tractandæ. Infra bienniũ finiendę. Inf. ſeſ. 6. de ref. c. 10. in fi.

CAuſæ omnes, ad forum eccleſiaſticum quomodolibet pertinẽtes, etiam ſi beneficiales ſint, in prima inſtantia coram Ordinarijs locorum duntaxat cognoſcantur, atque omnino, ſaltem infra biennium a die motę litis, terminentur: alioquin poſt id ſpatium liberum ſit partibus, vel alteri illarum, iudices ſuperiores, aliàs tamen competentes, adire; qui cauſam in eo ſtatu, quo fuerit aſſumant, & quamprimum terminari curent; nec antea alijs committantur, nec auocentur: neque appella-

pellationes ab eisdem interpositæ, per Superiores quoscunque recipiantur, eorumve commissio, aut inhibitio fiat nisi a definitiua, vel a definitiuæ uim habente; & cuius grauamen per appellationẽ a definitiua reparari nequeat. Ab his excipiantur causæ, quæ iuxta canonicas sanctiones apud Sedem Apostolicã sunt tractãdæ; uel quas ex urgenti, rationabilique causa iudicauerit summus Romanus Pontifex per speciale rescriptũ Signaturæ Sãctitatis suæ, manu propria subscribendũ, committere, aut auocare. Ad hęc causæ matrimoniales, & criminales non Decani, Archidiaconi, aut aliorum inferiorũ iudicio, etiã visitando, sed Episcopi tantum examini & iurisdictioni relinquantur; etiã si in præsenti inter Episcopũ, & Decanũ, seu Archidiaconũ, aut alias inferiores super causarũ istarũ cognitione lis aliqua in quacũque instãtia pẽdeat: corã quo, si pars vere paupertatẽ probauerit, non cogatur extra prouinciam, nec in secunda, nec in tertia instantia in eadẽ causa matrimoniali litigare; nisi pars altera, & alimenta, & expensas litis velit subministrare. Legati quoque etiã de latere, Nuncij, Gubernatores ecclesiastici, aut alij quarũcũque facultatũ uigore non solũ Episcopos in prędictis causis impedire, aut, aliquo modo eorũ iurisdictionẽ ijs pręripere, aut turbare nõ præsumant: sed nec etiã contra Clericos, aliasve personas Ecclesiasticas, nisi Episcopo prius requisito, eoque negligente, procedant: alias eorum processus, ordi-

Causę criminales, & matrimoniales, ab Episcopis tantum tractandę.

 natio-

nationesve nullius momenti sint, atque ad damni satisfactionem, partibus illati, teneãtur. Prӕterea, si quis in casibus a iure permissis appellauerit; aut de aliquo grauamine cõquestus fuerit; seu alias ob lapsum biennij, de quo supra, ad alium iudicem recurrerit: teneatur acta omnia, coram Episcopo gesta, ad iudicem appellationis expensis suis transferre; eodẽ tamẽ Episcopo prius admonito, vt, si quid ei pro causæ instructione videbitur, possit iudici appellationis significare. Quod si appellatus cõpareat; cogatur tũc is quoq; actorũ, q̃ translata sũt, expẽsas, pro portione sua, si illis uti uoluerit, subire: nisi aliter ex loci cõsuetudine seruetur, vt scilicet ad appellationẽ ĩtegrũ hoc onus ꝑtineat. Porro ipsã actorũ copiã teneatur notarius, cõgrua mercede accepta, appellãti quãto citius, & ad minus intra mẽsẽ exhibere. Qui notarius si in differenda exhibitione fraudẽ fecerit, ab officij administratione arbitrio Ordinarij suspẽdatur, & ad dupli pœnã, quãti ea lis fuerit, inter appellãtẽ, & pauperes loci distribuẽdã, cõpellatur. Iudex uero, & ipse impedimẽti huius si cõscius, particepsve fuerit, aliterve obstiterit, ne appellãti ĩtegre acta ĩtra tẽpus traderẽtur; ad eandẽ dupli pęnã, prout supra teneatur; nõ obstãtibus, quo ad omnia suprascripta, priuilegijs, indultis, cõcordijs, quæ suos tãtũ teneãt auctores, & alijs quibuscunque consuetudinibus.

Appellans quid agere debeat.

Caput XXI.

CVpiens sancta Synodus, ut ex decretis, ab

ea editis, nulla vnquã futuris tẽporibus dubitandi occasio oriatur, verba illa, posita in decreto, publicato Sessione prima, sub Beatissimo Domino nõstro Pio III. videlicet: Quæ proponentibus Legatis, ac Præsidentibus, ad horũ temporum leuãdas calamitates, sedandas de religione controuersias, coercendas linguas dolosas, deprauatorum morum abusus corrigendos, Ecclesiæ uerã, & Christianam pacem conciliandam apta, & idonea ipsi sanctæ Synodo videbuntur: explicando declarat, mẽtis suę non fuiße, vt ex prędictis verbis solita ratio tractandi negotia in generalibus Concilijs ulla ex parte immutaretur: neque noui quidquam, præter id, quod a sacris Canonibus vel generaliũ Synodorum forma hactenus statutum est, cuiquam adderetur, vel detraheretur. Sess. 7.

Indictio futuræ Sessionis.

INsuper, eadem sacrosancta Synodus proximã futuram Sessionẽ, feria quinta post Conceptionẽ Beatæ Mariæ Virginis, quæ erit dies nona mensis Decẽbris, proxime uẽturi, habẽdã esse statuit, & decernit, cũ potestate etiã abbreuiandi. in qua Sessione tractabitur de sexto nunc in eam delato capite, & de reliquis Reformationis capitibus iã exhibitis, deq; alijs ad eam pertinẽtibus. Si uero opportunum videbitur, & tempus patietur, poterit etiam de nonnullis dogmatibus tractari, prout suo tempore in congregationibus proponetur.

Abbreuiata est dies Sessionis.

SESSIO XXV.
QVAEST. IX. ET VLTIMA.
SVB PIO IIII.
PONT. MAX.

COEPTA DIE TERTIA, ABSOLVTA DIE QVARTA
DECEMB. M. D. LXIII.

Decretum de Purgatorio.

Ioã 14. 15. 16. Supr. sess. 22. de sacr. miss. in prin. Ca. 2. & 3. sess. 22.

VM Catholica Ecclesia, Spiritu sancto edocta, ex Sacris litteris, & antiqua Patrum traditione, in sacris Cōcilijs, & nouissime in hac œcumenica Synodo docuerit, Purgatorium esse; animasque ibi detentas fidelium suffragijs, potissimum vero acceptabili altaris sacrificio, iuuari; pręcipit sancta Synodus Episcopis, vt sanam de Purgatorio doctrinam, a sanctis Patribus, & sacris Concilijs traditam, a Christi fidelibus credi, teneri, doceri, & vbique prędicari, diligenter studeāt apud rudem uero plebem difficiliores, ac subtiliores quæstiones, quęque ad ædificationem non faciūt, & ex quibus plerūque nulla fit pietatis accessio, a popularibus concionibus secludantur. Incerta item, vel quę specie falsi laborant, euulgari, ac tractari non permittant. Ea vero, quę ad curiositatem, quan-

Mac. 12. Heb 1. Luc. 3.

quandam aut superstitionem spectant, vel turpe lucrum sapiunt, tamquam scandala, & fidelium offendicula prohibeant. Curent autē Episcopi, vt fidelium viuorum suffragia, Missarum scilicet sacrificia, orationes, eleemosynæ, aliaq; pietatis opera, quę a fidelibus pro alijs fidelibus defunctis fieri consueuerunt, secundū Ecclesię instituta pie, & deuote fiāt, & q̄ pro illis ex testatorum fundationibus, vel alia ratione debētur, non perfunctorie, sed a sacerdotibus, & Ecclesiæ ministris, & alijs qui hoc pręstare tenentur, diligenter, & accurate persoluantur.

De inuocatione, & veneratione, & Reliquijs Sanctorum & sacris Imaginibus.

Mandat sancta Synodus omnibus Episcopis, & cęteris docendi munus, curamq. sustinentibus, ut iuxta Catholicę, & Apostolicæ Ecclesię usum, a primęuis Christianæ religionis tēporibus receptū, sanctorumq; patrū consensionem, & sacrorū Conciliorū decreta in primis de Sanctorū intercessione, inuocatione, Reliquiarum honore, & legitimo imaginū vsu, fideles diligenter instruant, docentes eos, Sanctos, vna cum Christo regnantes, orationes suas pro hominibus Deo offerre; bonū, atque vtile esse suppliciter eos inuocare; & ob beneficia impetrāda a Deo per filiū eius Iesum Christum Dominū nostrū, qui solus noster Redemptor & Saluator est, ad eorum orationes opē, auxiliumque cōfugere; illos vero, qui negāt Sanctos, ęterna Conc. Cōst. Act. 1.

fęlicitate in cęlo fruentes, inuocandos eſse: aut qui aſſerũt, vel illos pro hominibus non orare; vel eorum, vt pro nobis etiam ſingulis orent, inuocationem eſſe idololatriam; vel pugnare cũ uerbo Dei; aduerſariq́ue honori vnius mediatoris Dei, & hominum Ieſu Chriſti; vel ſtultum eſse, in cælo regnantibus voce, vel mente ſupplicare; impie ſentire.

Sup. ſeſſ. 5. de pec orig.

Sanctorum quoque Martyrum, & aliorum cum Chriſto viuentium ſancta corpora, quæ viua membra fuerunt Chriſti, & templum Spiritus ſancti, ab ipſo ad æternam vitam ſuſcitanda, & glorificanda, a fidelibus veneranda eſſe; per quæ multa beneficia a Deo hominibus præſtantur: ita vt affirmantes, ſanctorum Reliquijs venerationem, atque honorem non deberi; uel eas, aliaq́ue ſacra monumenta a fidelibus inutiliter honorari; atque eorum opis impetrandæ cauſa Sanctorum memorias fruſtra frequentari; omnino damnandos eſse, prout iam pridem eos damnauit, & nunc etiam damnat Eccleſia. Imagines porro Chriſti, Deiparę Virginis, & aliorum Sanctorum, in templis præſertim habendas, & retinendas eiſque debitum honorem, & uenerationem impertiendam; non quod credatur ineſse aliqua in ijs diuinitas, vel virtus, propter quam ſint colendæ; uel quod ab eis ſit aliquid petendum; vel quod fiducia in imaginibus ſit figenda; ueluti olim fiebat a gentibus, quę in idolis ſpem ſuam collocabant: ſed quoniam

Sup. ſeſſ. 22. c. 3. de ſacr. miſſ. 2. Cor. 6.

niam honos, qui eis exhibetur, refertur ad prototypa, quæ illæ repręsentant: ita ut per imagines, quas osculamur, & coram quibus caput aperimus, & procumbimus, Christum adoremus; & Sanctos, quorum illę similitudinem gerunt, veneremur: id quod Conciliorum, præsertim vero secundæ Nicenæ Synodi decretis contra imaginum oppugnatores est sancitum.

Illud vero diligenter doceant Episcopi, per historias mysteriorũ nostræ redemptionis, picturis, vel alijs similitudinibus expressas, erudiri & confirmari populũ in articulis fidei commemorandis, & assidue recolendis; tum vero ex omnibus sacris imaginibus magnum fructum percipi, non solum

quia admonetur populus beneficiorum, & munerum, quę a Christo sibi collata sunt; sed etiam quia Dei per sanctos miracula, & salutaria exempla oculis fidelium subijciuntur; vt pro ijs Deo gratias agant, ad Sanctorumq; imitationem vitam, moresq; suos componant; excitenturque ad adorandum, ac diligendum Deum, & ad pietatem colendam. Si quis autem his decretis contraria docuerit, aut senserit: anathema sit:

In has autem sanctas, & salutares obseruationes, si quis abusus irrepserit, eos prorsus aboleri, sancta Synodus vehementer cupit; ita vt nullę falsi dogmatis imagines, & rudibus periculosi erroris occasionem præbentes, statuantur. Quod si aliquando historias, & narrationes sacrę Scripturæ, cum id indoctę plebi expediet, exprimi, & figurari contigerit; doceatur populus, non propterea diuinitatem figurari, quasi corporeis oculis conspici, vel coloribus, aut figuris exprimi possit. Omnis porro superstitio in Sanctorum inuocatione, Reliquiarum veneratione, & imaginum sacro vsu tollatur; omnis turpis quęstus eliminetur, omnis denique lasciuia vitetur, ita vt procaci uenustate imagines non pingantur, nec onerentur; & Sanctorum celebratione, ac reliquiarum visitatione homines ad commessationes atque ebrietates non abutantur, quasi festi dies in honorem Sanctorum, per luxum, ac lasciuiam agantur. Postremo, tanta circa hęc diligentia, & cura ab Episcopis

Inf. in Dec. de ĩdulgen. sup. sess. 21. 6. 9. de ref.

pis adhibeatur, ut nihil inordinatum, aut pręposte re, & tumultuarie accommodum, nihil profanum nihilque inhonestum appareat; cum domum Dei deceat sanctitudo. Hæc ut fidelius obseruentur, sta tuit sancta Synodus, nemini licere ullo in loco, vel ecclesia, etiam quomodolibet exempta, vllam insolitam ponere, vel ponendam curare imaginem, nisi ab Episcopo approbata fuerit; nulla etiam admittenda esse noua miracula, nec nouas Reliquias recipiendas, nisi eodem recognoscente, & approbāte Episcopo, qui simul atque de ijs aliquid compertum habuerit, adhibitis in cōsilium Theologis, & alijs pijs viris, ea faciat, quæ veritati, & pietati consentanea iudicauerit. Quod si aliquis dubius, aut difficilis abusus sit extirpandus, vel omnino aliqua de ijs rebus grauior quæstio incidat; Episcopus, antequam controuersiam dirimat, Metropolitani, & comprouincialium Episcoporum in Concilio prouinciali sententiam expectat, ita tamen, vt nihil, inconsulto Sanctissimo Romano Pontifice nouum, aut in ecclesia hactenus inusitatum decernatur. Psal. 92

DE REGVLARIBVS, & monialibus.

EAdem sacrosancta Synodus, Reformationem prosequens, ea, quę sequuntur, statuenda censuit.

Caput I.

QVoniam non ignorat sancta Synodus, quantum ex monasterijs, pie institutis, & recte administratis, in Ecclesia Dei splendoris, atq. utilitatis oriatur; necessariũ esse censuit, quo facilius, ac maturius, vbi collapsa est, verus, & regularis disciplina instauretur, & constantius, vbi conseruata est, perseueret, præcipere, prout hoc decreto præcipit, ut omnes Regulares, tam viri, quam mulieres, Ad Regulæ, quã professi sunt, præscriptum vitam instituant, & componant, atque in primis, quę ad suæ professionis perfectionem, vt obedientiæ, paupertatis, & castitatis, ac si quæ alia sunt alicuius Regulę, & Ordinis peculiaria vota, & præcepta, ad eorum respectiue essentiam, necnon ad communem vitam, victum, & vestitum obseruanda pertinentia, fideliter obseruent. Omnisque cura, ac diligentia superioribus adhibeatur, tam in Capitulis generalibus, & prouincialibus, quam in eorum uisitationibus, quæ suis temporibus facere non prætermittant, vt ab illis non recedatur cum compertum sit ab eis non posse ea, quæ ad substantiam regularis vitæ pertinent, relaxari. si enim illa, quæ bases sunt, & fundamenta totius Regularis disciplinæ, exacte non fuerint conseruata, totum corruat ædificium, necesse est.

Regulares qua ratione uitã instituere debeant.

Caput II.

Regulares bona possidere non possunt.

NEmini igitur Regularium, tam uirorum quã mulierũ, liceat bona immobilia, vel mobilia,

lia, cuiuscunque qualitatis fuerint, etiam quouis modo àb eis acquisita, tamquam propria, aut etiã nomine conuentus possidere uel tenere; sed statim ea Superiori tradantur, conuentuique incorporentur. Nec deinceps liceat Superioribus bona stabilia alicui Regulari concedere; etiam ad usumfructum, uel usum, administrationem, aut commendam: Administratio autem bonorum, monasteriorum, seu conuentuum ad solos Officiales eorundem, ad nutum Superiorũ amouibiles, pertineat. Mobilium uero usum ita Superiores permittant, ut eorum suppellex statui paupertatis, quam professi sunt, conueniat; nihilque superflui in ea sit; nihil etiam, quod sit necessarium, eis denegetur. Quod si quis aliter quidquam tenere deprehensus, aut conuictus fuerit; is biennio actiua, & passiua voce priuatus sit; atque etiam iuxta suæ Regulæ, & Ordinis constitutiones puniatur.

Caput III.

Quibus regularibus bona immobilia possidere liceat.

Concedit sancta Synodus omnibus monasterijs, & domibus tam uirorum, quam mulierum, & mẽdicantium, exceptis domibus Fratrum sancti Francisci Capucinorum, & eorum, qui Minorum de obseruantia uocantur, etiam quibus aut ex constitutionibus suis erat prohibitum, aut ex priuilegio Apostolico non erat concessum, vt deinceps bona immobilia eis possidere liceat. Quod si aliqua loca ex prędictis, quibus auctoritate Apostolica similia bona possidere permissum

erat,

erat, eis spoliata sint, eadem omnia illis restituenda esse decernit. In prædictis autem monasterijs, & domibus tam virorum, quam mulierum, bona immobilia possidentibus, vel non possidentibus, is tantum numerus constituatur, ac in posterum conseruetur, qui vel ex redditibus proprijs monasteriorum, vel ex consueti eleemosynis commode possit sustentari: nec de cetero similia loca erigantur sine Episcopi, in cuius diœcesi erigenda sunt, licentia prius obtenta.

Caput IIII.

Regulares alicuius obsequio se subiicere non possunt sine superiorum licentia.

PRohibet sancta Synodus, ne quis Regularis, sine sui superioris licentia, prædicationis, vel lectionis, aut cuiusuis pij operis prætextu, subijciat se obsequio alicuius Prelati, Principis, vel uniuersitatis, vel Communitatis, aut alterius cuiuscunque personę, seu loci, neq; ei aliquod priuilegium, aut facultas, ab alijs super ijs obtenta, suffragetur. Quod si contrafecerit, tamquam inobediens, arbitrio superioris puniatur.

Nec a conuentibus recedere.

Nec liceat Regularibus a suis conuentibus recedere, etiam pretextu ad superiores suos accedendi, nisi ab eisdem missi, aut vocati fuerint. Qui vero sine predicto mandato, in scriptis obtento, repertus fuerit, ab Ordinarijs locorum, tamquam desertor sui instituti puniatur. Illi autem, qui studiorum causa ad Vniuersitates mittuntur, in conuentibus tantum habitent: alioquin ab Ordinarijs contra eos procedatur.

Caput

Caput V.

BOnifacij Octaui constitutionem, quę incipit Periculoso, renouans sancta Synodus, vniuersis Episcopis sub obtestatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis ęternę, pręcipit, vt in omnibus monasterijs, sibi subiectis, ordinaria, in alijs vero Sedis Apostolicę auctoritate clausuram Sanctimonialium, vbi violata fuerit diligenter restitui, & vbi inuiolata est, conseruari maxime procurent: inobedientes, atque contradictores per censuras Ecclesiasticas, aliasq́; pœnas, quacunque appellatione postposita, compescẽtes, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sęcularis. Quod auxilium vt præbeatur, omnes Christianos Principes hortatur sancta Synodus, & sub excõmunicationis pœna, ipso facto incurrẽda omnibus magistratibus sęcularibus iniungit. Ca. periculoso de stat. mon. in 6.

Nemini autem Sanctimonialiũ liceat post professionem exire a monasterio, etiam ad breue tempus, quocunque pretextu, nisi ex aliqua legitima causa, ab Episcopo approbãda: indultis quibuscunque & priuilegijs nõ obstantibus. Ingredi autem intra septa monasterii nemini liceat, cuiuscunque generis, aut conditionis, sexus, vel ętatis fuerint, sine Episcopi, vel Superioris licentia, in scriptis obtenta, sub excommunicationis pœna, ipso facto incurrenda. Dare autem tantũ Episcopus, vel Superior licentiam debet in casibus necessariis, neque alius vllo modo possit, etiam vigore cuiuscunque *Monialibus post professionem a monasterio exire nõ liceat.* *Ingressus monasteriorum omnibus prohibitus.*

fa-

facultatis, vel indulti hactenus concessi, vel in posterum concedendi. Et, quia monasteria Sanctimonialium, extra mœnia vrbis, vel oppidi cõstituta, malorum hominũ prædæ, & alijs facinoribus sine vlla sæpe custodia sunt exposita; curẽt Episcopi, & alij Superiores, si ita videbitur expedire, vt Sanctimoniales ex eis ad noua, vel antiqua monasteria intra vrbes, vel oppida frequentia reducantur, inuocato etiam auxilio, si opus fuerit, brachij sęcularis. Impedientes vero, vel non obedientes, per censuras ecclesiasticas parere compellant.

Caput VI.

Electio superiorum, regularium, & monialium, quomodo facienda.

IN electione quorumcunque Superiorum, Abbatum temporalium; & aliorum Officialiũ, ac Generalium, & Abbatissarum, atque aliarũ Præpositarum, quo omnia recte, & sine ulla fraude fiant in primis sancta Synodus districte pręcipit, omnes supradictos eligi debere per uota secreta, ita ut singulorum eligentium nomina nunquam publicentur. Nec in posterum liceat, Prouinciales, aut Abbates, Priores, aut alios quoscũque Titurales ad effectum electionis faciendæ constituere, aut uoces, & suffragia absentium supplere. Si uero contra huius decreti constitutionem aliquis electus fuerit; electio irrita sit; & is, qui ad hunc effectum se in Prouincialem, Abbatem, aut Priorem creari permiserit, deinceps ad omnia Officia in religione obtinenda, inhabilis existat; facultatesque super his concessę, eo ipso abrogatę censean-

censeantur; & si in posterum alię concedantur, tamquam subreptitię habeantur.

Caput VII.

Abbatißa, et aliæ superiores, quomodo & qua ætate eligendæ.

ABbatißa, & Priorissa, & quocunque alio nomine Præfecta, vel Præposita appelletur, eligatur non minor annis quadraginta, & quæ octo annis post expreßam professionem laudabiliter vixerit. Quod si his qualitatibus non reperiatur in eodem monasterio; ex alio eiusdem Ordinis eligi possit. Si hoc etiam incommodum superiori, qui electioni præest, videatur; ex ijs, quę in eodem monasterio annum trigesimum excesserint, & quinque saltem annis post professionem recte vixerint, Episcopo, uel alio Superiore consentiente, eligatur. Duobus uero monasterijs nulla pręficiatur. Et si qua duo, vel plura quocunque modo obtinet; cogatur, uno excepto, intra sex menses cetera resignare. Post id uero tempus, nisi resignauerit, omnia ipso iure uacent. Is vero, qui electioni præest, Episcopus, siue alius Superior, claustra monasterij non ingrediatur; sed ante cancellorum fenestellam uota singularum audiat, uel accipiat. In reliquis seruentur singulorum Ordinum, uel monasteriorum constitutiones.

Caput VIII.

MOnasteria omnia, quæ generalibus Capitulis, aut Episcopis non subsunt, nec suos habent ordinarios regulares Visitatores, sed sub immediata Sedis Apostolicę protectione, ac dire-

ctione regi consueuerunt, teneantur infra annum a fine præsentis Concilij, & deinde quolibet triennio sese in congregatione redigere, iuxta formam Constitutionis Innocentij Tertij, in concilio generali, quæ incipit, In singulis: ibique certas regulares personas deputare, quæ de modo, & ordine de prædictis congregationibus erigendis, ac statutis in eis exequendis deliberent, & statuant. Quod si in his negligentes fuerint: liceat Metropolitano, in cuius prouincia prædicta monasteria sunt, tamquam Sedis Apostolicæ delegato, eos pro prædictis causis conuocare. Quod si infra limites vnius prouinciæ non sit sufficiens talium monasteriorum numerus ad erigendam congregationem, possint duarum, vel trium prouinciarum monasteria vnã facere congregationem. Ipsis autem congregationibus constitutis, illarum generalia Capitula, & ab illis electi Pręsides vel Visitatores eandem habeant auctoritatem in suæ congregationis monasteria, ac regulares in eis commemorantes, quam alij præsides, ac Visitatores in cæteris habent Ordinibus. teneanturque suæ congregationis monasteria frequenter visitare, & illorum reformationi incumbere, & ea obseruare, quæ in sacris Canonibus, & in hoc sacro Concilio sunt decreta. Quod si etiam Metropolitano instante, prędicta exequi non curauerint: Episcopis, in quorum diœcesibus loca prædicta sita sunt, tanquam Sedis Apostolicæ delegatis subdantur.

Ca. in singulis. de stat. mon.

Tot. tit. de stat. reg. in 6. clemen. exiui. de uerb. sig.

Caput

Caput IX.

Monasteria Sanctimonialium, sanctę Sedi Apostolicæ immediate subiecta, etiam sub nomine Capitulorum Sancti Petri, vel Sancti Ioannis, vel alias quomodocunque nuncupentur, ab Episcopis, tanquam dictæ Sedis delegati, gubernentur, non obstantibus quibuscunque. Quæ uero a deputatis in Capitulis generalibus, vel ab alijs Regularibus reguntur, sub eorum cura, & custodia relinquantur.

Monasteria monialium qua ab Episcopis gubernari debeant.

Caput X.

Attendant diligenter Episcopi, & cęteri Superiores monasteriorũ Sanctimonialium, ut in constitutionibus earum admoneantur Sãctimoniales, ut saltem semel singulis mensibus confessionem peccatorum faciant, & sacrosanctam Eucharistiam suscipiant, ut eo se salutari pręsidio muniant ad omnes oppugnationes Dæmonis fortiter superandas. Præter ordinarium autem confessorem, alius extraordinarius ab Episcopo, & alijs Superioribus, bis aut ter in anno offeratur, qui omnium confessiones audire debeat. Quod vero sanctissimum Christi corpus intra chorum, vel septa monasterij, & non in publica ecclesia conseruetur, prohibet sancta Synodus, non obstante quocunque indulto, aut priuilegio.

Moniales sępius confiteantur.

Caput XI.

In monasterijs seu domibus virorum, seu mulierum, quibus imminet animarum cura persona-

rum sęcularium, pręter eas, quæ sunt de illorum monasteriorum, seu locorum familia personæ, tam regulares, quam sęculares, huiusmodi curam exercētes, subsint immediate in ijs, quę ad dictā curam, & Sacramentorum administrationem pertinent, iurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi, in cuius diœcesi sunt sita. Nec ibi alqui, etiam ad nutum amouibiles, deputentur, nisi eiusdem consensu, ac pręuio examine, per eum, aut eius Vicarium faciendo, excepto monasterio Cluniacensi cum suis limitibus, & exceptis etiam ijs monasterijs, seu locis, in quibus Abbates, Generales, aut Capita Ordinum sedem ordinariam principalem habēt, atque alijs monasterijs, seu domibus, in quibus Abbates, aut alij Regularium Superiores iurisdictionem Episcopalem, & temporalem in Parochos, & Parochianos exercent: saluo tamen eorum Episcoporum iure, qui maiorem in pręd̄icta loca, vel personas iurisdictionem exercent.

Caput XII.

CEnsurę, & interdicta, nedum a Sede Apostolica emanata, sed etiam ab Ordinarijs promulgata, mandante Episcopo, a Regularibus in eorum ecclesiis publicentur, atque seruentur. Dies etiam festi, quos in diœcesi sua seruandos idem Episcopus pręceperit, ab exemptis omnibus, etiam regularibus, seruentur.

Caput XIII.

Controuersia de præce

COntrouersias omnes de pręcedentia, quę

per

per sępe maximo cum scandalo oriuntur inter Ecclesiasticas personas, tam sæculares, quam regulares, cum in processionibus publicis, tũ in ijs, quæ fiunt in tumulandis defunctorum corporibus, & in deferenda umbella, & alijs similibus, Episcopus, amota omni appellatione, & non obstantibus quibuscunque componat. Exempti autem omnes, tam Clerici sęculares, quam regulares, quicunque etiam monachi, ad publicas processiones uocati, accedere compellantur; ijs tantum exceptis qui in strictiori clausura perpetuo uiuunt.

dentiæ quomodo terminandæ, & a quib.

Caput XIIII.

Regularis, non subditus Episcopo, qui intra claustra monasterij degit, & extra ea ita notorie deliquerit, vt populo scandalo sit; Episcopo instante, a suo Superiore intra tempus, ab Episcopo pręfigendum, seuere puniatur; ac de punitione Episcopum certiorem faciat: sin minus, a suo Superiore officio priuetur, & delinquens ab Episcopo puniri possit.

Regulares delinquentes, quomodo & a quibus puniantur.

Caput XV.

IN quacunq; religione tam uirorũ, quam mulierũ, professio non fiat ante decimũ sextum annũ expletum; nec qui minore tẽpore, quam p annum post susceptũ habitum in probatione steterit, ad pfessionem admittatur. Professio autem antea facta, sit nulla; nullamq; inducat obligationem ad alicuius Regulæ, vel religionis, uel ordinis obseruationem, aut ad alios quoscunque effectus.

Professio quę ætate fieri debeat.

Caput XVI.

NVlla quoq; renunciatio, aut obligatio, antea facta, etiam cum iuramento, vel in fauorẽ cuiuscunque causæ piȩ, valeat, nisi cum licentia Episcopi, siue eius Vicario, fiat intra duos menses proximos ante professionem, ac non alias intelligatur effectum suum sortiri, nisi secuta professione: aliter vero facta, etiam si cum huius fauoris expreßa renunciatione, etiam iurata, sit irrita, & nullius effectus. Finito tempore nouitiatus, Superiores, nouitios, quos habiles inuenerint, ad profitendum admittant, aut e monasterio eos eijciant. per hæc tamen sancta Synodus non intendit aliquid innouare, aut prohibere, quin religio Clericorum Societatis Iesu iuxta pium eorum institutum, a sancta Sede Apostolica approbatum, Domino, & eius Ecclesiȩ inseruire poßint: sed neque ante professionẽ, excepto victu, & vestitu, nouitij, vel nouitiæ illius temporis, quod in probatione est, quocũque prætextu, a parentibus vel propinquis, aut curatoribus eius monasterio aliquid ex bonis eiusdem tribuatur: ne hac occasione discedere nequeat, quod totam, vel maiorem partem substantiȩ suȩ monasterium possideat; nec facile, si discesserit, id recuperare posit: quin potius præcipit sancta Synodus sub anathematis pœna dantibus, & recipientibus, ne hoc vllo modo fiat, & ut abeuntibus ante profesionem omnia restituantur, quæ sua erant quod vt recte fiat, Episcopus etiam per censu-

censuras ecclesiasticas, si opus fuerit, compellat.

Caput XVII.

Libertati professionis virginum Deo dicandarum prospiciens sancta Synodus, statuit, atque decernit, vt si puella, quę habitum regularem suscipere voluerit, maior duodecim annis sit, non ante, eũ suscipiat, nec postea, ipsa vel alia professionem emittat, quam explorauerit Episcopus, uel eo absente, vel impedito, eius Vicarius, aut aliquis eorum sumptibus ab eis deputatus, Virginis voluntatem diligenter, an coacta, an seducta sit, an sciat, quid agat, & si voluntas eius pia, ac libera cognita fuerit, habueritque conditiones requisitas iuxta monasterij illius, & Ordinis regulam, necnon monasterium fuerit idoneum, libere ei profiteri liceat. cuius professionis tempus ne Episcopus ignoret, teneatur Præfecta monasterio eum ante mensem certiorẽ facere: quod si Præfecta certiorem Episcopum non fecerit; quandiu Episcopo videbitur, ab officio suspensa sit.

Virgines ante xij. annum habitum non suscipiant.

Caput XVIII.

Anathemati sãcta Synodus subijcit omnes, & singulas personas, cuiuscunq; qualitatis, vel conditionis fuerint, tam Clericos, quam Laicos, seculares, vel regulares, atq; etiam qualibet dignitate fulgẽtes, si quomodocumq; coegerint aliquam virginem, vel viduam, aut aliam quamcunq; mulierem inuitam, pręterquam in casibus in iure expressis, ad ingrediendum monasterium, vel ad

Cogentes virgines, vel viduas ingredi mona. anathemati subijciuntur. c. de lapsis. & cap. epis. 16. q. 6.

suscipiendum habitum cuiuscunq; religionis, vel ad emittendam professionem; quiq; cōsilium, auxilium uel fauorē dederint; quique scientes eam non sponte ingredi monasterium, aut habitum suscipere, aut professionem emittere, quoquo modo eidem actui uel præsentiam, uel consensum, uel auctoritatem interposuerint. Simili quoque anathemati subycit eos, qui sanctam uirginū, uel aliarū mulierū voluntatem veli accipiendi, uel voti emittendi, quoquo modo sine iusta causa impedierint. Eaque omnia, & singula, quæ ante professionem, vel in ipsa professione fieri oportet, seruentur non solum in monasterijs subiectis Episcopo, sed & in alijs quibuscunque. Ab his tamen excipiuntur mulieres, quæ Pænitentes, aut Conuertitæ appellantur: in quibus constitutiones earum seruentur.

Caput XIX.

Regularis qualiter possit dimittere habitum.

QVicunq; Regularis prætendat, se per vim, & metū ingressum esse religionem; aut etiā dicat, ante ætatē debitam professum fuisse; aut quid simile; velitq; habitū dimittere quacunq; de causa; aut etiam cum habitu discedere sine licentia Superiorum: non audiatur, nisi intra quinquennium tantum a die professionis, & tunc non aliter, nisi causas, quas prætenderit, deduxerit coram Superiore suo, & Odinario. Quod si antea habitum sponte dimiserit; nullatenus ad allegandum quamcunq; causam admittatur; sed ad monasterium redire cogatur; & tanquam apostata punia-

puniatur, interim vero nullo priuilegio suę religionis iuuetur. Nemo etiam regularis cuiuscunque facultatis vigore transferatur ad laxiorem religionem; nec detur licentia cuiquam Regulari occulte ferendi habitum suę religionis.

Caput XX.

Abbatis officium in uisitando.

ABbates, qui sunt ordinum Capita, ac cæteri prædictorũ Ordinum Superiores, Episcopis non subiecti, quibus est in alia inferiora monasteria, Prioratus uel legitima iurisdictio, eadem illa sibi subdita monasteria, & Prioratus suo quisq; loco, atque ordine ex officio visitent, etiã si commendata existant. Quæ cum Ordinum suorum Capitibus subsint, declarat sancta Synodus, in ijs, quæ aliàs de visitatione monasteriorum commendatorum definita sunt, non esse comprehensa; teneanturque quicunq; prędictorum Ordinũ monasterijs pręsunt, prædictos Visitatores recipere, & illorum ordinationes exequi. Ipsa quoque monasteria, quæ sunt Ordinum Capita, iuxta sanctæ Sedis Apostolicę, & cuiusque Ordinis constitutiones uisitentur. Et quamdiu durabunt huiusmodi cõmendæ, Priores claustrales, aut in prioratibus conuentum habentibus, Superiores, qui correctiones, & spiritua le regimen exercent, a Capitulis generalibus, vel ipsorum Ordinum Visitatoribus instituantur. In cæteris omnibus præfatorum Ordinum priuilegia & facultates, quæ ipsorum personas, loca, & iura concernunt firma sint, & illæsa.

Sup. ses. 21. de ref. c. 8.

Caput XXI.

Cum pleraq; monasteria, etiam Abbatiæ Prioratus, & Præpositura ex mala eorum quib. commissa fuerint administratione, non leuia passa fuerint, tam in spiritualibus quam in tẽporalibus detrimenta, cupit sancta Synodus ea ad congruã monasticę vitæ disciplinam omnino reuocare. verum adeo dura, difficilisque est pręsentium tempo rum conditio, vt nec statim omnibus nec commune vbiq., quod optaret, remedium possit adhiberi: vt tamen nihil prætermittat, vnde prædictis salu briter aliquando prouideri possit; primum quidem confidit, Sanctissimum Romanum Pontificem pro sua pietate, & prudentia curaturum, quantum hęc tempora ferre posse uiderit, ut ijs quę nunc commendata reperiuntur, & quæ suos conuentus habent, regulares personę eiusdem ordinis expresse professæ, & quæ gregi præire, & pręesse possint, pręficiantur. Quæ uero in posterum uacabant, non nisi Regularibus spectatæ uirtutis, & sanctitatis conferantur. Quo ad ea uero monasteria quę Capita sunt, ac primates ordinum, siue Abbatiæ, siue Prioratus; filiæ illorum Capitum nuncupantur teneantur illi, qui in pręsenti ea in commendam obtinent, nisi sit eis de regulari successore prouisum, infra sex menses religionem illorum Ordinum propriam solenniter profiteri, aut ijs cedere: aliàs commendæ prædictæ ipso iure uacare censeantur. Ne autem in prædictis omnibus, et singulis fraus

Sef. 14. de ref. c. 10.

aliqua adhiberi possit, mandat sancta Synodus, vt in prouisionibus dictorum monasteriorum, qualitas singulorum nominatim exprimatur: alıoquin facta prouisio subreptitia esse censeatur; nullaq; subsequenti possessione, etiam triennali adiuuetur.

Caput XXII.

HAEc omnia, & singula in superioribus decretis cõtenta, obseruari sancta Synodus pręcipit in omnibus cęnobijs, ac monasterijs, collegijs, ac domibus quorumcunq; monachorum, ac regularium, necnon quarũcunq; Sanctimonialium uirginum, ac viduarum, etiã si illæ sub gubernio militiarum, etiam Hierosolimitanæ, viuant, & quocunque nomine appellentur, sub quacunque regula, vel constitutionibus. & sub custodia, uel gubernatione, vel quauis subiectione, aut annexione, vel dependentia cuiuscunque Ordinis, Mendicantium, vel non mendicantium, uel aliorum regularium monachorum, aut Canonicorum quorumcunque: non obstantibus eorum omnium, & singulorum priuilegijs sub quibuscunque formulis verborum conceptis, ac Mare magnum, appellatis, etiam in fundatione obtentis, necnon constitutionibus, & regulis etiãm iuratis, atque etiam consuetudinibus, vel præscriptionibus, etiam immemorabilibus. Si qui vero Regulares tam uiri, quam mulieres sunt, qui sub arctiori regula, vel statutis viuunt, excepta facultate habendi bona stabilia in communi, eos ab eorum instituto, & obseuantia

tia sancta Synodus amouere non intendit. Et quia sancta Synodus desiderat, ut omnia, & singula supradicta quamprimum executioni demandentur; precipit omnibus Episcopis, in monasterijs sibi subiectis, & in omnibus alijs, ipsis in superioribus decretis specialiter commissis, atque omnibus Abbatibus, ac Generalibus, & alijs superioribus Ordinum supradictorum, ut statim prædicta exequantur. Et, si quid executioni mandatum non sit, Episcoporum negligentiam Concilia prouincialia suppleant, & coerceant. Regularium vero capitula prouincialia, & generalia, & in defectum Capitulorum generalium Concilia prouincialia per deputationem aliquorum eiusdem Ordinis prouideant. Hortatur etiam sancta Synodus omnes Reges, Principes, Resp. & Magistratus, & in uirtute sanctæ obedientiæ precipit, ut uelint prædictis Episcopis, Abbatibus, & Generalibus, & cæteris Præfectis in superius contentæ reformationis executione suum auxilium, & auctoritatem interponere, quoties fuerint requisiti; ut sine ullo impedimento præmissa recte exequantur ad laudem Dei omnipotentis.

DECRETVM de Reformatione.

Caput I.

OPtandum est, ut ij, qui Episcopale ministerium suscipiunt, quæ suæ sint partes, agnoscant; ac

se

se non ad propria commoda, non ad diuitias, aut luxum, sed ad labores, & solicitudines pro Dei gloria vocatos esse intelligant: nec enim dubitandum est, & fideles reliquos ad religionẽ, innocentiamq́; facilius inflammandos, si Præpositos suos uiderint non ea, quæ mundi sunt, sed animarum salutem, ac cæleste patriam cogitantes. Hæc cum ad restituendam Ecclesiasticam disciplinam præcipua esse sancta Synodus animaduertat, admonet Episcopos omnes, ut secum ea sępe meditantes factis etiã ipsis, ac uitæ actionibus, quod est veluti perpetuum quoddam prædicandi genus, se muneri suo conformes ostendant: in primis vero ita mores suos omnes componant, vt reliqui ab eis frugalitatis, modestiæ, continentiæ, ac, quæ nos tantopere commendat Deo, sanctæ humilitatis exempla petere possint. Quapropter, exemplo Patrum nostrorum in Concilio Carthaginẽsi non solum iubet, vt Episcopi modesta supellectili, & mensa, ac frugali uictu contenti sint, uerum etiam in reliquo uitæ genere, ac tota eius domo caueant, ne quid appareat, quod a sancto hoc instituto sit alienum, quodq́ue non simplicitatem, Dei zelum, ac uanitatum contemptũ præ se ferat. Omnino uero eis interdicit, ne ex redditibus Ecclesię consanguineos, familiaresve suos augere studeant: cum, & Apostolorum canones prohibeant, ne res ecclesiasticas, quæ Dei sunt, consanguineis donent: sed, si pauperes sint, ijs, vt pauperibus, distribuant: eas autem

Sup. sess. 22. de ref. c. 1.

Conc. Cart. 4. c. 15.

Cap. quisquis. c. siue manifestæ. c. eps, & c. res ecc. cum seq. 12. q. 1.

non

non diſtrahant, nec diſſipent illorum cauſa, immo, quam maxime poteſt, eos ſancta Synodus monet, vt omnem humanum hunc erga fratres, nepotes, propinquoſq; carnis affectum, unde multorũ malorum in Eccleſia ſeminarium extat, penitus deponant. Quę vero de Epiſcopis dicta ſunt, eadem non ſolum in quibuſcunq; beneficia Eccleſiaſtica, tam ſęcularia, quam Regularia obtinentibus, pro gradus ſui conditione obſeruari, ſed ad ſanctę Romanę Eccleſię Cardinales pertinere decernit, quorum conſilio apud Sanctiſſimum Romanum Pontificem, cum vniuerſalis Eccleſię adminiſtratio nitatus, nefas videri poteſt, non ijs etiam virtutum inſignibus, ac viuendi diſciplina eos fulgere, quę merito omnium in ſe oculos conuertant.

Caput II.

Cogit temporum calamitas, & inualeſcentiũ hęreſum malitia, vt nihil ſi prætermittendum, quod ad populorum ædificationẽ, & Catholicę fidei pręſidium videatur poſſe pertinere, Præcipit igitur ſancta Synodus Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & omnibus alijs qui de iure, vel conſuetudine in Concilio prouinciali intereſſe debẽt, vt in ipſa prima Synodo prouinciali, poſt finem præſentis Concilij habenda, ea omnia, & ſingula, quę ab hac ſancta Synodo definita, & ſtatuta ſunt, palam recipiant, necnon ueram obedientiam ſũmmo Romano Pontifici ſpondeant, & profiteantur, ſimulque hæreſes omnes, a

Sup. ſeſſ. 24. de [illegible] ca. 2.

ſacris

ſacris Canonibus, & generalibus Concilijs, præſertimque ab hac eadem Synodo damnatas, publicè deteſtentur, & anathematizent. Idemque in poſterum quicunque in Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, Epiſcopoſque promouendi, in prima Synodo prouinciali, in qua ipſi interfuerint, omnino obſeruent. Quod ſi quis ex ſupradictis omnibus quod abſit, renuerit, Epiſcopi comprouinciales ſtatim ſummum Romanum Pontificem admonere ſub pœna diuinæ indignationis teneantur, interimque ab eiuſdem communione abſtineant. Cæteri vero omnes ſiue in præſenti, ſiue in futurum beneficia eccleſiaſtica habituri, & qui in Synodo diœceſana conuenire debent, idem, vt ſupra, in ea Synodo, quæ primo quoque tempore celebrabitur, faciant, & obſeruent: alias ſecundum formam ſacrorum Canonum puniantur. Ad hæc, omnes ij, ad quos Vniuerſitatum, & Studiorum generalium cura, viſitatio, & reformatio pertinet, diligenter curent, vt ab eiſdem Vniuerſitatibus, Canones, & decreta huius ſanctæ Synodi integre recipiantur, ad eorumque normam Magiſtri, Doctores, & alij in eiſdem Vniuerſitatibus ea, quæ Catholicæ fidei ſunt, doceant, & interpretentur; ſeque ad hoc inſtitutum initio cuiuslibet anni ſolenni iuramento obſtringant: ſed & ſi aliqua alia in prædictis Vniuerſitatibus correctione, & Reformatione digna fuerint, ab eiſdem, ad quos ſpectat, pro religionis, & diſciplinæ Eccleſiaſticæ augmen-

Ca. ſi ut. e excommunicamus. el 2. de hær. c. 1. in ſi. de ſum. Trinit.

to emendentur, & statuantur. Quæ vero vniersitates immediate summi Romani Pontificis protectioni, & visitationi sunt subiectæ; has sua Beatitudo per eius delegatos eadem, qua supra, ratione, & prout ei vtilius visum fuerit, salubriter visitari, & reformari curabit.

Caput III.

Excommunicatio quando exercenda, et quando concedenda.

QVamuis excommunicationis gladius neruus sit ecclesiasticæ disciplinæ, & ad continēdos in officio populos valde salutaris: sobrie tamen, magnaque circumspectione exercēdus est: cum experientia doceat, si temere, aut leuibus ex rebus incutiatur, magis contemni, quam formidari; & perniciē potius parere, quam salutem. Quapropter excommunicationes illæ, quæ monitionibus præmissis, ad finem reuelationis, ut aiunt, aut pro deperditis, seu subtractis rebus ferri solent, a nemine prorsus, præterquam ab Episcopo, decernantur; & tunc non alias, quam ex re non vulgari, causaq; diligenter, ac magna maturitate per Episcopum examinata, quæ eius animum moueat, nec ad eas concedendas cuiusuis secularis, etiam Magistratus, auctoritate adducatur; sed totum hoc in eius arbitrio, & conscientia sit positum: quando ipse pro re, loco, persona, aut tempore eas decernendas esse iudicauerit. In causis vero iudicialibus mandatur omnibus iudicibus ecclesiasticis, cuiuscunque dignitatis existant, vt, quandocunque executio realis, vel personalis in quali-

bet parte iudicij propria auctoritate ab ipsis fieri poterit, abstineant se tam in procedendo, quam definiendo, a censuris ecclesiasticis, seu interdicto: sed liceat eis, si expedire videbitur, in causis ciuilibus, ad forum ecclesiasticum quomodolibet pertinentibus, contra quoscunque etiam laicos, per mulctas pecuniarias, quę locis pijs, ibi existentibus, eo ipso, quod exactę fuerint, assignentur; seu per captionem pignorum, personarumq; districtionem, per suos proprios, aut alienos executores faciendam; siue etiam per priuationem beneficiorum, aliaq; iuris remedia procedere, & causas definire. Quod si executio realis, vel personalis aduersus reos hac ratione fieri non poterit, sitq; erga iudicem contumacia, tunc eos etiam anathematis mucrone, arbitrio suo, pręter alias pœnas ferire poterit. In causis quoque criminalibus, ubi executio realis, uel personalis, vt supra, fieri poterit, erit à censuris abstinendum: sed, si dictę executioni facile locus esse non possit; licebit iudici hoc spirituali gladio in delinquentes uti; si tamen delicti qualitas, prę-cedente bina saltem monitione, etiam per edictum id postulet. Nefas autem sit seculari cuilibet magistratui prohibere Ecclesiastico iudici, ne quē excommunicet; aut mandare, ut latam excommunicationem reuocet, sub prętextu, quod contenta in pręsenti decreto non sint obseruata; cum non ad sęculares, sed ad Ecclesiasticos hęc cognitio perti-

pertineat. Excommunicatus uero quicunque, si post legitimas monitiones non resipuerit, non solum ad Sacramenta, & communionem fidelium, ac familiaritatem non recipiatur: sed si obdurato animo, censuris annexus, in illis per annum insorduerit, etiam contra eum, tamquam de hęresi suspectum, procedi possit.

Caput IIII.

Contingit sæpe in quibusdam ecclesiis vel tam magnum Missarum celebrandarũ numerũ ex varijs defunctorum relictis impositũ esse, ut illis pro singulis diebus, a testatorib. præscriptis, nequeat satisfieri, vel eleemosynã huiusmodi pro illis celebrandis adeo tenuem esse, vt non facile inueniatur, qui velit huic se muneri subijcere; vnde depereunt piæ testantium uoluntates; & eorum conscientias, ad quos prædicta spectant, onerandi occasio datur. Sancta Synodus cupiens hæc, ad pios vsus relicta, quo plenius, & vtilius potest Sup. sess. 22. de ref. c. 6. *impleri, facultatẽ dat Episcopis, vt in Synodo diæcesana, itemque Abbatibus, & Generalibus ordinum, vt in suis Capitulis generalibus, re diligenter perspecta possint pro sua conscientia in prędictis ecclesijs, quas hac prouisione indigere cognouerint, statuere circa hæc, quicquid magis ad Dei honorem, & cultum, atque ecclesiarum vtilitatẽ viderint expedire: ita tamen, vt eorum semper defunctorum commemoratio fiat, qui pro suarũ animarum salute legata ea ad pios vsus reliquerunt.*

Caput V.

Ratio postulat vt illis, quæbene constitutę sunt, cōtrarijs ordinationibus nō detrahatur, quando igitur ex beneficiorum quorumcunq; erectione, seu fundatione, aut alijs constitutionibus qualitates aliquæ requiruntur, seu certa illis onera sunt iniuncta; in beneficiorum collatione, seu in quacunq; alia dispositione, eis nō derogetur. Idem in præbendis Theologalibus, Magistralibus, Doctoralibus, aut Presbyteralibus, Diaconalibus, aut Subdiaconalibus, quandocunq; ita constituta fuerint, obseruetur, vt eorum qualitatibus vel Ordinibus nihil in vlla prouisione detrahatur: & aliter facta prouisio subreptitia censeatur.

Caput VI.

Statuit sancta Synodus, vt in omnibus Ecclesiis Cathedralibus, & collegiatis decretum sub fel. rec. Paulo III. quod incipit, Capitula Cathedralium, obseruetur non solum, quando Episcopus visitauerit: sed & quoties ex officio, uel ad petitionem alicuius, contra aliquem ex contentis in dicto decreto, procedat: ita tamen, vt, cum extra uisitationem processerit, infrascripta omnia locum habeant: videlicet, ut Capitulum initio cuiuslibet anni eligat ex Capitulo duos: de quorum consilio, & assensu Episcopus, vel eius Vicarius, tam informando processum, quam in cæteris omnibus actibus usque ad finem causę inclusiue, coram notario tamen ipsius Episcopi, & in eius do- Sup. sess. 7. de ref. c. 4.

V mo,

mo, aut consueto tribunali procedere teneatur. Vnum autem tantum sit vtriusq; votum; possitq; alter Episcopo accedere. Quod si ambo ab Episcopo discordes in aliquo actu, seu interlocutoria, vel definitiua sententia fuerint; tunc infra sex dierum spatium cum Episcopo tertium eligant: & si in electione tertij etiam discordent; ad viciniorē Episcopum electio deuoluatur; & iuxta eam partem, cum qua tertius conueniet, articulus, in quo erat discordia, terminatur: alias processus, & inde secuta, nulla sint, nullosque producant iuris effectus. in criminibus tamen ex incontinentia prouenientibus, de qua in decreto de concubinarijs, & in atrocioribus delictis, depositionem, aut degradationem requirentibus, vbi de fuga timetur, ne iudicium eludatur, & ideo opus sit personali detentione possit initio solus Episcopus ad summariam informationem, & necessariam detentionem procedere; seruato tamen in reliquis ordine præmisso. In omnibus autem casibus ea ratio habeatur, vt iuxta qualitatem delicti, ac personarum, delinquentes ipsi in loco decenti custodiantur.

Inf. ca. 4. & sup. sess. 24. de matri. c. 8.

Episcopis præterea vbique is honor tribuatur, qui eorum dignitati par est, eisque in Choro, & in Capitulo, in Processionibus, & alijs actibus publicis sit prima sedes, & locus, quem ipsi elegerint, & præcipua omnium rerum agendarum auctoritas. Qui si aliquid Canonicis ad deliberandum proponant; néc de re ad suum, vel suorum

com-

commodũ spectante agatur: Episcopi ipsi Capitulum conuocent; vota exquirant; & iuxta ea concludant. Absente vero Episcopo omnino hoc ab ijs de Capitulo, ad quos de iure, vel consuetudine spectat, perficiatur; nec ad id Vicarius Episcopi admittatur. Cæteris autem in rebus Capituli iurisdictio, & potestas, si qua eis competit, & bonorum administratio salua, & intacta omnino relinquatur. Qui vero non obtinent dignitates, nec sunt de Capitulo; hi omnes in causis ecclesiasticis Episcopo subijciantur; non obstantibus, quo ad supradicta, priuilegijs, etiam ex fundatione competentibus, necnon consuetudinibus, etiam immemorabilibus, sententijs, iuramentis, concordijs, quæ tantum suos obliget auctores: saluis tamen in omnibus, priuilegijs, quæ Vniuersitatibus Studiorum generalium, seu earum personis sunt concessa. Hæc autem omnia, & singula in eis Ecclesiis locum non habeant, in quibus Episcopi, aut eorum Vicarij ex constitutionibus, vel priuilegijs, aut consuetudinibus, siue concordijs, seu quocunque alio iure maiorem habent potestatem, auctoritatem, ac iurisdictionem, quam præsenti decreto sit comprehensum: quibus sancta Synodus derogare non intendit.

Caput VII.

Accessus & regressus tollendi.

CVm in beneficijs ecclesiasticis ea quæ hæreditariæ successionis imaginẽ referũt, sacris cõstitutionibus sint odiosa, & Patrum decretis contraria;

traria; nemini in posterum accessus, aut regressus, etiam de consensu, ad beneficium ecclesiasticum cuiuscunque qualitatis concedatur; nec hactenus concessi suspendantur, extendantur, aut transferantur. Hocque decretum in quibuscunque beneficijs ecclesiasticis, ac etiam Cathedralibus ecclesiis, ac in quibuscunque personis etiam Cardinalatus honore fulgentibus, locum habeat. In Coadiutorijs quoque cum futura successione idem postac obseruetur; vt nemini in quibuscunque beneficijs Ecclesiasticis permittantur. Quod si quando Ecclesię Cathedralis, aut monasterij vrgens necessitas, aut euidens vtilitas postulet Prelato dari Coadiutorem; is non alias cum futura succesione detur, quam hæc causa prius diligenter a Sanctisimo Romano Pontifice sit cognita; & qualitates omnes in illo concurrere certum sit, quę a iure, & decretis huius sanctæ Synodi in Episcopis, & Prælatis requiruntur: alias concesiones super his factæ subreptitię esse censeantur.

Sup. ses.21. de ref.c.6.

Sup. ses.22. de ref.c.2.& ses. 7.c.1.& 3.eo. tit.

Caput VIII.

ADmonet sancta Synodus quoscunque ecclesiastica beneficia, sæcularia, seu regularia obtinentes, vt hospitalitatis officium, a sanctis Patribus frequenter commendatum, quantum per eorum prouentus licebit, prompte, benigneq; exercere assuescant; memores, eos, qui hospitalitatem amant, Christum in hospitibus recipere. Illis vero,

ro, qui hospitalia vulgo nuncupata, seu alia pia loca, ad peregrinorum, infirmorum, senum, pauperum ve vsum præcipue instituta, in commendam, administrationem, aut quemcunque titulum, aut etiam Ecclesiis suis vnita, obtinent; vel si Ecclesię Parochiales, hospitalibus forte vnitæ, aut in hospitalia erectæ, earumque patronis in administrationem concessæ sint; præcipit omnino, vt impositum illis onus, officiumve administrent, atque hospitalitatem, quam debent, ex fructibus ad id deputatis actu exerceant, iuxta Constitutionem Concilij Viennensis, alias in hac eadem Synodo sub fel. rec. Paulo III. innouatam, quæ incipit, Quia contingit. Quod si hospitalia hæc ad certum peregrinorum, aut infirmorum, aut aliarum personarum genus suscipiendum fuerint instituta; nec in loco, vbi sunt dicta hospitalia, similes personæ, aut perpaucæ reperiantur; mandat adhuc, vt fructus illorũ in alium pium vsum, qui eorũ institutioni proximior sit, ac pro loco, & tempore vtilior, conuertantur, prout Ordinario cum duobus de Capitulo qui rerum vsu peritiores sint, per ipsum diligendis, magis expedire visum fuerit: nisi aliter forte, etiam in hunc euentum, in eorum fundatione, aut institutione fuerint expressum: quo casu quod ordinatum fuit, obseruari curet Episcopus; aut, si id non possit, ipse, prout supra, vtiliter prouideat. Itaque si prædicti omnes, & singuli, cuiuscunque Ordinis, & religionis,

Clem. quia contingit. de religio. dom. Sup. sess. 7. c. vlt.

gionis, & dignitatis, etiam si laici fuerint, qui administrationem hospitalium habent, non tamen regularibus subiecti, ubi uiget regularis obseruantia, ab Ordinario moniti hospitalitatis munus, adhibitis omnibus, ad quæ tenentur, necessarijs, re ipsa obire cessauerint; non solum per ecclesiasticas censuras, & alia iuris remedia ad id compelli possint: sed etiam hospitalis ipsius administratione, curave perpetuo priuari possint; aliique eorum loco ab ijs, ad quos spectabit, substituantur. Et prędicti nihilominus, etiam ad fructuum restitutionem, quos contra ipsorum hospitalium institutionem perceperunt quæ nulla eis remissione, aut compositione indulgeantur, in foro conscientiæ teneantur: nec administratio, seu gubernatio huiusmodi locorum vni, & idem personę vltra triennium deinceps committatur; nisi aliter in fundatione cautum reperiatur: non obstante, quo ad omnia supradicta, quacunque vnione, & exemptione, & consuetudine in contrarium etiam immemorabili, seu priuilegijs, aut indultis quibuscunque.

Caput IX.

SIcuti legitima patronatuum iura tollere piasque fidelium voluntates in eorum institutione violare æquum non est: sit etiam vt hoc colore beneficia ecclesiastica in seruitutem, quod a multis impudenter fit, redigantur, non est permittendum. Vt igitur debita in omnibus ratio obser-

Sup. sess. 14 de ref. c. 12.

obseruetur; decernit sancta Synodus, vt titulus iurispatronatus sit ex fundatione, vel dotatione; qui ex authentico documento, & alijs iure requisitis ostendatur; siue etiam ex multiplicatis præsentationibus per antiquissimum temporis cursum, qui hominum memoriam excedat, aliasue secundum iuris dispositionem. In ijs vero personis, seu Communitatibus, vel Vniuersitatibus, in quibus id ius plerunque ex vsurpatione potius quæsitum præsumi solet, plenior, & exactior probatio ad docendum verum titulum requiratur. nec immemorabilis temporis probatio aliter eis suffragetur, quam si, præter reliqua ad eam necessaria, presentationes, etiam continuatæ, non minori saltem, quam quinquaginta annorum spatio, quæ omnes effectum sortitæ sint, authenticis scripturis probentur. Reliqui patronatus omnes in beneficijs, tam secularibus, quam regularibus, seu parochialibus, vel dignitatibus, aut quibuscunque alijs beneficijs, in Cathedrali, vel collegiata Ecclesia; seu facultates, & priuilegia concessa, tam in vim pratronatus, quam alio quacunque iure nominandi, eligendi, presentandi ad ea, cum vacant exceptis patronatibus super Cathedraliaus ecclesijs competentibus, & exceptis alijs, quæ ad Imperatorem, & Reges, seu regna possidentes, aliosque sublimes, ac supremos Principes, iura Imperij in dominijs suis habentes, pertinent, & quæ in fauorem Studiorum generalium concessa sunt, in

 totum

tia sancta Synodus amouere non intendit. Et quia sancta Synodus desiderat, ut omnia, & singula supradicta quamprimum executioni demandentur; pręcipit omnibus Episcopis, in monasterijs sibi subiectis, & in omnibus alijs, ipsis in superioribus decretis specialiter commissis, atque omnibus Abbatibus, ac Generalibus, & alijs superioribus Ordinum supradictorum, ut statim prædicta exequãtur. Et, si quid executioni mandatum non sit, Episcoporum negligentiam Concilia prouincialia suppleant, & coerceant. Regularium vero capitula prouincialia, & generalia, & in defectum Capitulorum generalium Concilia prouincialia per deputationẽ aliquorũ eiusdẽ Ordinis prouideant. Hortatur etiam sancta Synodus omnes Reges, Principes, Resp. & Magistratus, & in uirtute sanctę obedientiæ pręcipit, ut uelint prædictis Episcopis, Abbatibus, & Generalibus, & cæteris Præfectis in superius contentæ reformationis executione suum auxiliũ, & auctoritatem interponere, quoties fuerint requisiti; ut sine ullo impedimento præmissa recte exequantur ad laudem Dei omnipotentis.

DECRETVM de Reformatione.

Caput I.

Optandum est, ut ij, qui Episcopale ministeriũ suscipiunt, quę suę sint partes, agnoscant; ac

se non ad propria commoda, non ad diuitias, aut luxum, sed ad labores, & solicitudines pro Dei gloria vocatos esse intelligant: nec enim dubitandum est, & fideles reliquos ad religionẽ, innocentiamq́; facilius inflammandos, si Præpositos suos uiderint non ea, quæ mundi sunt, sed animarum salutem, ac cæleste patriam cogitantes. Hæc cum ad restituendam Ecclesiasticam disciplinam præcipua esse sancta Synodus animaduertat, admonet Episcopos omnes, ut secum ea sępe meditantes, factis etiã ipsis, ac uitæ actionibus, quod est veluti perpetuum quoddam prædicandi genus, se muneri suo conformes ostendant: in primis vero ita mores suos omnes componant, vt reliqui ab eis frugalitatis, modestiæ, continentiæ, ac, quæ nos tantopere commendat Deo, sanctæ humilitatis exempla petere possint. Quapropter, exemplo Patrum nostrorum in Concilio Carthaginẽsi non solum iubet, vt Episcopi modesta supellectili, & mensa, ac frugali uictu contenti sint, uerum etiam in reliquo uitæ genere, ac tota eius domo caueant, ne quid appareat, quod a sancto hoc instituto sit alienum, quodq́ue non simplicitatem, Dei zelum, ac uanitatum contemptũ præ se ferat. Omnino uero eis interdicit, ne ex redditibus Ecclesię consanguineos, familiaresve suos augere studeant: cum, & Apostolorum canones prohibeant, ne res ecclesiasticas, quæ Dei sunt, consanguineis donent: sed, si pauperes sint, ijs, vt pauperibus, distribuant: eas autem

Sup. ses. 22. de ref. c. 1.

Conc. Car ta 4. c. 15.

Cap. quisquis. c. siue manifestæ. c. eps, &c. res ecc. cum seq. 12. q. 1.

non

non distrahant, nec dissipent illorum causa, immo, quam maxime potest, eos sancta Synodus monet, vt omnem humanum hunc erga fratres, nepotes, propinquosq; carnis affectum, unde multorũ malorum in Ecclesia seminarium extat, penitus deponant. Quę vero de Episcopis dicta sunt, eadem non solum in quibuscunq; beneficia Ecclesiastica, tam sęcularia, quam Regularia obtinentibus, pro gradus sui conditione obseruari, sed ad sanctę Romanę Ecclesię Cardinales pertinere decernit, quorum consilio apud Sanctissimum Romanum Pontificem, cum vniuersalis Ecclesię administratio nitatus, nefas videri potest, non ijs etiam virtutum insignibus, ac viuendi disciplina eos fulgere, quę merito omnium in se oculos conuertant.

Caput II.

Cogit temporum calamitas, & inualescentiũ hęresum malitia, vt nihil si prætermittendum, quod ad populorum ædificationẽ, & Catholicę fidei pręsidium videatur posse pertinere, Præcipit igitur sancta Synodus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & omnibus alijs qui de iure, vel consuetudine in Concilio prouinciali interesse debẽt, vt in ipsa prima Synodo prouinciali, post finem præsentis Concilij habenda, ea omnia, & singula, quę ab hac sancta Synodo definita, & statuta sunt, palam recipiant, necnon ueram obedientiam summo Romano Pontifici spondeant, & profiteantur, simulque hæreses omnes, a

Sup. sess. 24. de ref. ca. 2.

sacris Canonibus, & generalibus Concilijs, præsertimque ab hac eadem Synodo damnatas, publice detestentur, & anathematizent. Idemque in posterum quicunque in Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcoposque promouendi, in prima Synodo prouinciali, in qua ipsi interfuerint, omnino obseruent. Quod si quis ex supradictis omnibus quod absit, renuerit, Episcopi comprouinciales statim summum Romanum Pontificem admonere sub pœna diuinæ indignationis teneantur, interimque ab eiusdem communione abstineant. Cæteri vero omnes siue in præsenti, siue in futurum beneficia ecclesiastica habituri, & qui in Synodo diœcesana conuenire debent, idem, vt supra, in ea Synodo, quæ primo quoque tempore celebrabitur, faciant, & obseruent: alias secundum formam sacrorum Canonum puniantur. Ad hæc, omnes ij, ad quos Vniuersitatum, & Studiorum generalium cura, visitatio, & reformatio pertinet, diligenter curent, vt ab eisdem Vniuersitatibus, Canones, & decreta huius sanctæ Synodi integre recipiantur, ad eorumque normam Magistri, Doctores, & alij in eisdem Vniuersitatibus ea, quæ Catholicæ fidei sunt, doceant, & interpretentur; seque ad hoc institutum initio cuiuslibet anni solenni iuramento obstringant: sed & si aliqua alia in prædictis Vniuersitatibus correctione, & Reformatione digna fuerint, ab eisdem, ad quos spectat, pro religionis, & disciplinæ Ecclesiasticæ augmen-

Ca. fi ue. e excommunicamus. el 2. de hær. c. 2. in fi. de sum. Trinit.

to

to emendentur, & statuantur. Quæ vero vniersitates immediate summi Romani Pontificis protectioni, & visitationi sunt subiectæ; has sua Beatitudo per eius delegatos eadem, qua supra, ratione, & prout ei vtilius visum fuerit, salubriter visitari, & reformari curabit.

Caput III.

Excommunicatio quando exercenda, et quando concedenda.

QVamuis excommunicationis gladius neruus sit ecclesiasticæ disciplinæ, & ad continēdos in officio populos valde salutaris: sobrie tamen, magnaque circumspectione exercēdus est: cum experientia doceat, si temere, aut leuibus ex rebus incutiatur, magis contemni, quàm formidari; & perniciē potius parere, quam salutem. Quapropter excommunicationes illæ, quæ monitionibus præmissis, ad finem reuelationis, ut aiunt, aut pro deperditis, seu subtractis rebus ferri solent, a nemine prorsus, præterquam ab Episcopo, decernantur; & tunc non alias, quam ex re non vulgari, causaq; diligenter, ac magna maturitate per Episcopum examinata, quæ eius animum moueat, nec ad eas concedendas cuiusuis secularis, etiam Magistratus, auctoritate adducatur; sed totum hoc in eius arbitrio, & conscientia sit positum: quando ipse pro re, loco, persona, aut tempore eas decernendas esse iudicauerit. In causis vero iudicialibus mandatur omnibus iudicibus ecclesiasticis, cuiuscumque dignitatis existant, vt, quandocunque executio realis, vel personalis in quali-

bet parte iudicij propria auctoritate ab ipsis fieri poterit, abstineant se tam in procedendo, quam definiendo, a censuris ecclesiasticis, seu interdicto: sed liceat eis, si expedire videbitur, in causis ciuilibus, ad forum ecclesiasticum quomodolibet pertinentibus, contra quoscunque etiam laicos, per mulctas pecuniarias, quę locis pijs, ibi existentibus, eo ipso, quod exactę fuerint, assignentur; seu per captionem pignorum, personarumq; districtionem, per suos proprios, aut alienos executores faciendam; siue etiam per priuationem beneficiorum, aliaq; iuris remedia procedere, & causas definire. Quod si executio realis, vel personalis aduersus reos hac ratione fieri non poterit, sitq; erga iudicem contumacia, tunc eos etiam anathematis mucrone, arbitrio suo, pręter alias pœnas ferire poterit. In causis quoque criminalibus, ubi executio realis, uel personalis, vt supra, fieri poterit, erit à censuris abstinendum: sed, si dictę executioni facile locus esse non possit; licebit iudici hoc spirituali gladio in delinquentes uti; si tamen delicti qualitas, pręcedente bina saltem monitione, etiam per edictum id postulet. Nefas autem sit sęculari cuilibet magistratui prohibere Ecclesiastico iudici, ne quē excommunicet; aut mandare, ut latam excommunicationem reuocet, sub pretextu, quod contenta in pręsenti decreto non sint obseruata; cum non ad sęculares, sed ad Ecclesiasticos hęc cognitio

perti-

Caput V.

R*Atio postulat vt illis, quæ bene constitutę sunt, cõtrarijs ordinationibus nõ detrahatur, quando igitur ex beneficiorum quorumcunq; erectione, seu fundatione, aut alijs constitutionibus qualitates aliquæ requiruntur, seu certa illis onera sunt iniuncta; in beneficiorum collatione, seu in quacunq; alia dispositione, eis nõ derogetur. Idem in præbendis Theologalibus, Magistralibus, Doctoralibus, aut Presbyteralibus, Diaconalibus, aut Subdiaconalibus, quandocunq; ita constituta fuerint, obseruetur, vt eorum qualitatibus vel Ordinibus nihil in vlla prouisione detrahatur: & aliter facta prouisio subreptitia censeatur.*

Caput VI.

S*Tatuit sancta Synodus, vt in omnibus Ecclesiis Cathedralibus, & collegiatis decretum sub fel. rec. Paulo III. quod incipit, Capitula Cathedralium, obseruetur non solum, quando Episcopus visitauerit: sed & quoties ex officio, uel ad petitionem alicuius, contra aliquem ex contentis in dicto decreto, procedat: ita tamen, vt, cum extra uisitationem processerit, infrascripta omnia locum habeant: videlicet, ut Capitulum initio cuiuslibet anni eligat ex Capitulo duos: de quorum consilio, & assensu Episcopus, vel eius Vicarius, tam informando processum, quam in cæteris omnibus actibus usque ad finem causę inclusiue, coram notario tamen ipsius Episcopi, & in eius do-* Sup. ses. 7. de ref. c. 4.

mo, aut consueto tribunali procedere teneatur. Vnum autem tantum sit vtriusq; votum; possitq; alter Episcopo accedere. Quod si ambo ab Episcopo discordes in aliquo actu, seu interlocutoria, vel definitiua sententia fuerint; tunc infra sex dierum spatium cum Episcopo tertium eligant: & si in electione tertij etiam discordent; ad viciniorẽ Episcopum electio deuoluatur; & iuxta eam partem, cum qua tertius conueniet, articulus, in quo erat discordia, terminatur: alias processus, & inde secuta, nulla sint, nullosque producant iuris effectus. in criminibus tamen ex incontinentia prouenientibus, de qua in decreto de concubinarijs, & in atrocioribus delictis, depositionem, aut degradationem requirentibus, vbi de fuga timetur, ne iudicium eludatur, & ideo opus sit personali detentione possit initio solus Episcopus ad summariam informationem, & necessariam detentionem procedere; seruato tamen in reliquis ordine præmisso. In omnibus autem casibus ea ratio habeatur, vt iuxta qualitatem delicti, ac personarum, delinquentes ipsi in loco decenti custodiantur.

Inf. ca. 4. & sup. ses. 24. de matri. c. 8.

Episcopis præterea vbique is honor tribuatur, qui eorum dignitati par est, eisque in Choro, & in Capitulo, in Processionibus, & alijs actibus publicis sit prima sedes, & locus, quem ipsi elegerint, & præcipua omnium rerum agendarum auctoritas. Qui si aliquid Canonicis ad deliberandum proponant; nec de re ad suum, vel suorum com-

commodũ ſpectante agatur: Epiſcopi ipſi Capitulum conuocent; vota exquirant; & iuxta ea concludant. Abſente vero Epiſcopo omnino hoc ab ijs de Capitulo, ad quos de iure, vel conſuetudine ſpectat, perficiatur; nec ad id Vicarius Epiſcopi admittatur. Cæteris autem in rebus Capituli iuriſdictio, & poteſtas, ſi qua eis competit, & bonorum adminiſtratio ſalua, & intacta omnino relinquatur. Qui vero non obtinent dignitates, nec ſunt de Capitulo; hi omnes in cauſis eccleſiaſticis Epiſcopo ſubijciantur; non obſtantibus, quo ad ſupradicta, priuilegijs, etiam ex fundatione competentibus, necnon conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, ſententijs, iuramentis, concordijs, quæ tantum ſuos obliget auctores: ſaluis tamen in omnibus, priuilegijs, quæ Vniuerſitatibus Studiorum generalium, ſeu earum perſonis ſunt conceſſa. Hæc autem omnia, & ſingula in eis Eccleſiis locum non habeant, in quibus Epiſcopi, aut eorum Vicarij ex conſtitutionibus, vel priuilegijs, aut conſuetudinibus, ſiue concordijs, ſeu quocunque alio iure maiorem habent poteſtatem, auctoritatem, ac iuriſdictionem, quam præſenti decreto ſit comprehenſum: quibus ſancta Synodus derogare non intendit.

Caput VII.

Acceſſus & regreſſus tollendi.

CVm in beneficijs eccleſiaſticis ea quæ hæreditariæ ſucceſſionis imaginẽ referũt, ſacris cõſtitutionibus ſint odioſa, & Patrum decretis contraria;

traria; nemini in posterum accessus, aut regressus, etiam de consensu, ad beneficium ecclesiasticum cuiuscunque qualitatis concedatur; nec hactenus concessi suspendantur, extendantur, aut transferantur. Hocque decretum in quibuscunque beneficijs ecclesiasticis, ac etiam Cathedralibus ecclesijs, ac in quibuscunque personis etiam Cardinalatus honore fulgentibus, locum habeat. In Coadiutorijs quoque cum futura successione idem postac obseruetur; vt nemini in quibuscunque beneficijs Ecclesiasticis permittantur. Quod si quando Ecclesię Cathedralis, aut monasterij vrgens necessitas, aut euidens vtilitas postulet Prelato dari Coadiutorem; is non alias cum futura succesione detur, quam hæc causa prius diligenter a Sanctissimo Romano Pontifice sit cognita; & qualitates omnes in illo concurrere certum sit, quę a iure, & decretis huius sanctæ Synodi in Episcopis, & Prælatis requiruntur: alias concesiones super his factæ subreptitię esse censeantur.

Sup. ses.21. de ref.c.6.

Sup. ses.22. de ref.c.2.& ses. 7. c.1. & 3.eo. tit.

Caput VIII.

A*Dmonet sancta Synodus quoscunque ecclesiastica beneficia, sæcularia, seu regularia obtinentes, vt hospitalitatis officium, a sanctis Patribus frequenter commendatum, quantum per eorum prouentus licebit, prompte, benigneq; exercere assuescant; memores, eos, qui hospitalitatem amant, Christum in hospitibus recipere. Illis vero,*

ro, qui hospitalia vulgo nuncupata, seu alia pia loca, ad peregrinorum, infirmorum, senum, pauperum ve vsum præcipue instituta, in commendam, administrationem, aut quemcunque titulum, aut etiam Ecclesiis suis vnita, obtinent; vel si Ecclesię Parochiales, hospitalibus forte vnitæ, aut in hospitalia erectæ, earumque patronis in administrationem concessæ sint; præcipit omnino, vt impositum illis onus, officiumve administrent, atque hospitalitatem, quam debent, ex fructibus ad id deputatis actu exerceant, iuxta Constitutionem Concilij Viennensis, alias in hac eadem Synodo sub fel. rec. Paulo III. innouatam, quæ incipit, Quia contingit. Quod si hospitalia hæc ad certum peregrinorum, aut infirmorum, aut aliarum personarum genus suscipiendum fuerint instituta; nec in loco, vbi sunt dicta hospitalia, similes personæ, aut perpaucæ reperiantur; mandat adhuc, vt fructus illorũ in alium pium vsum, qui eorũ institutioni proximior sit, ac pro loco, & tempore vtilior, conuertantur, prout Ordinario cum duobus de Capitulo qui rerum vsu peritiores sint, per ipsum diligendis, magis expedire visum fuerit: nisi aliter forte, etiam in hunc euentum, in eorum fundatione, aut institutione fuerint expressum: quo casu quod ordinatum fuit, obseruari curet Episcopus; aut, si id non possit, ipse, prout supra, vtiliter prouideat. Itaque si prædicti omnes, & singuli, cuiuscunque Ordinis, & religionis,

Clem. quia contingit. de religio. dom. Sup. sess. 7. c. vlt.

gionis, & dignitatis, etiam si laici fuerint, qui administrationem hospitalium habent, non tamen regularibus subiecti, ubi uiget regularis obseruantia, ab Ordinario moniti hospitalitatis munus, adhibitis omnibus, ad quæ tenentur, necessarijs, re ipsa obire cessauerint; non solum per ecclesiasticas censuras, & alia iuris remedia ad id compelli possint: sed etiam hospitalis ipsius administratione, curave perpetuo priuari possint; aliique eorum loco ab ijs, ad quos spectabit, substituantur. Et prędicti nihilominus, etiam ad fructuum restitutionem, quos contra ipsorum hospitalium institutionem perceperunt quæ nulla eis remissione, aut compositione indulgeantur, in foro conscientiæ teneantur: nec administratio, seu gubernatio huiusmodi locorum vni, & idem personę vltra triennium deinceps committatur; nisi aliter in fundatione cautum reperiatur: non obstante, quo ad omnia supradicta, quacunque vnione, & exemptione, & consuetudine in contrarium etiam immemorabili, seu priuilegijs, aut indultis quibuscunque.

Caput IX.

SIcuti legitima patronatuum iura tollere piasque fidelium voluntates in eorum institutione violare æquum non est: sic etiam vt hoc colore beneficia ecclesiastica in seruitutem, quod a multis impudenter fit, redigantur, non est permittendum. Vt igitur debita in omnibus ratio

Sup. sess. 14 de ref. c. 12.

obser-

obseruetur; decernit sancta Synodus, vt titulus iurispatronatus sit ex fundatione, vel dotatione; qui ex authentico documento, & alijs iure requisitis ostendatur; siue etiam ex multiplicatis præsentationibus per antiquissimum temporis cursum, qui hominum memoriam excedat, aliasve secundum iuris dispositionem. In ijs vero personis, seu Communitatibus, vel Vniuersitatibus, in quibus id ius plerunque ex vsurpatione potius quæsitum præsumi solet, plenior, & exactior probatio ad docendum verum titulum requiratur. nec immemorabilis temporis probatio aliter eis suffragetur, quam si, præter reliqua ad eam necessaria, præsentationes, etiam continuatæ, non minori saltem, quam quinquaginta annorum spatio, quæ omnes effectum sortitæ sint, authenticis scripturis probentur. Reliqui patronatus omnes in beneficijs, tam sæcularibus, quam regularibus, seu parochialibus, vel dignitatibus, aut quibuscunque alijs beneficijs, in Cathedrali, vel collegiata Ecclesia; seu facultates, & priuilegia concessa, tam in vim pratronatus, quam alio quacunque iure nominandi, eligendi, præsentandi ad ea, cum vacant exceptis patronatibus super Cathedraliaus ecclesiis competentibus, & exceptis alijs, quæ ad Imperatorem, & Reges, seu regna possidentes, aliosque sublimes, ac supremos Principes, iura Imperij in dominijs suis habentes, pertinent, & quæ in fauorem Studiorum generalium concessa sunt, in

totum prorsus abrogata, & irrita cum quasi possessione inde secuta intelligantur. Beneficiaque huiusmodi, tanquam libera, a suis collatoribus conferantur; ac prouisiones huiusmodi plenum effectum consequantur. Ad hæc liceat Episcopo, præsentatos a patronis, si idonei non fuerint, repellere. Quod si ad inferiores institutio pertineat; ab Episcopo tamen iuxta aliàs statuta ab hac sancta Synodo, examinentur: alioquin institutio, ab inferioribus facta, irrita sit, & inanis. Patroni autem beneficiorum, cuiuscunque Ordinis, & dignitatis, etiam si Communitates, Vniuersitates, Collegia quæcunque Clericorum, vel aliorum existant, in perceptione fructuum, prouentuum, obuentionum quoruncunque beneficiorum, etiam si vere de iure patronatus ipsorum ex fundatione, & dotatione esset, nullatenus, nullave causa vel occasione se ingerant; sed illos libere Rectori, seu Beneficiato, non obstante etiam quacunque consuetudine, distribuendos dimittant. Nec dictum ius patronatus venditionis, aut alio quocunque titulo in alios contra canonicas sanctiones transferre præsumant: si secus fecerint, excommunicationis, & interdicti pœnis subijciantur: & dicto iure patronatus, ipso iure, priuati existant. Insuper accessiones, per viam vnionis factę de beneficijs liberis, ad ecclesias iuris patronatui, etiam laicorum, subiectas, tam parochiales, quam ad alia quæcunque beneficia, etiam simplicia, seu dignitates, vel hospitalia,

Sup. ses. 24. de refor. c. 18. & ses. 14. eo. tit. cap. 3.

ita

ita vt prædicta beneficia libera eiusdem naturæ cum ijs, quibuscum vniuntur, efficiantur, atque sub iure patronatus constituantur. Hæ si nondum plenarium sortitæ sunt effectum, vel deinceps ad cuiusuis instantiam fient, quacunque auctoritate, etiam Apostolica, concessæ fuerint, simul cum vnionibus ipsis per subreptionem obtentæ intelligantur: non obstante quacunque in ijs verborum forma, seu derogatione, quę habeatur pro expressa: nec executioni amplius demandentur; sed beneficia ipsa vnita, cum vacauerint, libere, vt antea conferantur. Quę vero a quadraginta annis citra facta, effectum, & plenam incorporationem sunt consecutæ; hæ nihilominus ab Ordinarijs, tamquam a Sede Apostolica delegatis, reuideantur, & examinentur: acquæ per subreptionem, vel obreptionem obtentæ fuerint, simul cum vnionibus irritę declarentur: ac beneficia ipsa separentur, & alijs conferantur. Similiter quoque patronatus quicunque in Ecclesiis, & quibuscunque alijs beneficijs, etiam dignitatibus antea liberis acquisiti a quadraginta annis citra, & in futurum acquirendi, seu ex augmento dotis, seu ex noua constructione, vel alia simili causa, etiam auctoritate Sedis Apostolicę, ab ijsdem Ordinarijs, vel delegatis, vt supra, qui nullius in his facultatibus, aut priuilegijs impediantur, diligenter cognoscantur: & quos non repererint ob maxime euidentem eccle- Sup. ses. 7. de ref. c. 6.

siæ,

sitæ, vel beneficij, seu dignitatis necessitatem legitime constitutos esse, in totum reuocent, atque beneficia huiusmodi sine damno illa possidentium, & restituto patronis eo, quod ab eis iccirco datum est, in pristinum libertatis statum reducant: non obstantibus priuilegijs, constitutionibus, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Caput X.

Indices delegati in singulis Concilijs prouincialibus deputandi.

Cap. statutum. de rescrip. in 6.

QVoniam ob malitiosam petẽtium suggestionem, & quandoque ob locorum longinquitatem personarũ notitia, quibus causæ mandantur, usque adeo haberi non potest: hincq; interdum iudicibus, non undequaque idoneis, causę in partibus delegantur: statuit sancta Synodus, in singulis Concilijs prouincialibus, aut diœcesanis, aliquot personas, quę qualitates habeant, iuxta Constitutionem Bonifacij IIX. quæ incipit, Statutum; & alioquin ad id aptas designari, ut præter Ordinarios locorum ijs etiam posthac causæ ecclesiasticæ, ac spirituales, & ad forum Ecclesiasticum pertinentes, in partibus delegandæ committantur. Et, si aliquem interim ex designatis mori contigerit: subsituat Ordinarius loci cum consilio Capituli alium in eius locum usque ad futuram prouincialem, aut diœcesanam Synodum: ita ut habeat quęque diœcesis quatuor saltem, aut etiã plures probatas personas, ac ut supra qualificatas: quibus huiusmodi causæ a quolibet Legato, vel Nuncio, atque etiam a Sede Apostolica committantur:

tantur: alioquin post designationem factam, quam statim Episcopi ad summum Romanum Pontificem transmittant, delegationes quæcunque aliorum iudicum alijs, quam his, factę, subreptitiæ censeantur. Admonet dehinc sancta Synodus tam Ordinarios, quam alios quoscunque iudices, vt terminandis causis, quanta fieri poterit breuitate, studeant, ac litigatorum artibus, seu in litis contestatione, seu alia parte iudicij differenda, modis omnibus aut termini præfixione, aut competenti alia ratione occurrant.

Caput XI.

Anticipatæ solutiones, in locationibus ecclesiasticis tollendæ.

MAgnam Ecclesiis perniciem afferre solet, cum earum bona, repræsentata pecunia, in succeßorum prędiudicium, alijs locantur. omnes igitur hæ locationes, si anticipatis solutionibus fient, nullatenus in præiudicium succeßorum validæ intelligantur; quocunq; indulto, aut priuilegio nõ obstante: nec huiusmodi locationes in Romana Curia, vel extra eã confirmentur. Non liceat etiam, iurisdictiones ecclesiasticas, seu facultates nominandi, aut deputandi Vicarios in spiritualibus locare, nec conductoribus per se, aut alios ea exercere: aliterque concessiones, etiam a Sede Apostolica factę, subreptitiæ censeantur. Locationes vero rerum ecclesiasticarum, etiam auctoritate Apostolica confirmatas, sancta Synodus irritas decernit, quas a triginta annis citra, ad lõgum tempus, seu, vt in nonnullis partibus, ad viginti nouem,

seu bis viginti nouem annos, vocant factas, Synodus prouincialis, vel deputandi ab ea in damnum Ecclesiæ, & contra Canonicas sanctiones contractas fuisse iudicabunt.

Caput XII.

Decimę ecclesiis soluẽdæ.

NOn sunt ferendi, qui varijs artibus decimas Ecclesiis obuenientes, subtrahere moliuntur, aut qui ab alijs soluendas temere occupant, & in rem suam vertunt, cum decimarum solutio debita sit Deo; & qui eas dare noluerint, aut dantes impediunt res alienas infundunt. Præcipit igitur sancta Synodus omnibus, cuiuscunque gradus, & cõditionis sint, ad quos decimarum solutio spectat, vt eas, ad quos de iure tenentur, in posterum Cathedrali, aut quibuscunque alijs Ecclesiis, vel personis, quibus legitime debentur, integre persoluant. Qui vero eas, aut subtrahunt, aut impediũt, excommunicentur, nec ab hoc crimine, nisi plena restitutione secuta, absoluantur. Hortatur dehinc omnes, & singulos, pro Christiana caritate, debitoque erga Pastore suo munere, vt de bonis sibi a Deo collatis, Episcopis, & Parochis, qui tenuioribus pręsunt Ecclesiis, large subuenire, ad Dei laudem, atque ad Pastorum suorum, qui pro eis inuigilant, dignitatem tuendam, non grauentur.

Ex. 22. 23.
Leuit. 27.
Num. 18.
Tobia 1.
Malac. 3.

Caput XIII.

De quarta funeralium.

DEcernit sancta Synodus, ut quibuscunque in locis, iam ante annos quadraginta, Quarta, quæ funeralium dicitur, cathedralia, aut Parochiali

li Ecclesiæ solita esset persolui, ac postea, fuerint ex quocunque priuilegio, alijs monasterijs, hospitalibus, aut quibuscunque locis pijs concessa, eadem posthac integro iure, & eadem portione, quę antea solebat, cathedrali, seu parochiali Ecclesię persoluatur: non obstantibus concessionibus, gratijs, priuilegijs, etiam Mari magno, ij nuncupatis, aut alijs quibuscunque.

Caput XIIII.

Mulieres cũ clericis cohabitare prohibetur & concubinariorũ pęnę.

Q*Vam turpe, ac Clericorum nomine, qui se diuino cultui addixerunt, sit indignum, in impudicitię sordibus, immundoq; concubinatu versari, satis res ipsa, communi fidelium omnium offensione, summoq; Clericalis militiæ dedecore, testatur: Vt igitur ad eam, quam decet, continentiã, ac vitę integritatem ministri Ecclesiæ reuocẽtur, populusq; hinc eos magis discat reuereri, quo illos uita honestiores cognouerit: prohibet sancta Synodus, quibuscunque Clericis, ne cõcubinas, aut alias mulieres, de quibus possit haberi suspicio, in domo, uel extra detinere, aut cum ijs vllam consuetudinem habere audeant: alioquin pœnis a sacris Canonibus, uel Statutis Ecclesiarum impositis, puniantur. Quod si, a Superioribus moniti, ab ijs se non abstinuerint; tertia parte fructuum, obuentionum, ac prouentuum beneficiorum suorum quorumcunque, & pensionum, ipso facto sint priuati; quæ fabricę Ecclesię, aut alteri pio loco arbitrio Episcopi applicetur. Sin uero in delicto eo-*

dem

dem cum eadem, vel alia fœmina perseuerantes secundæ monitioni adhuc non paruerint; non tantum fructus omnes, ac prouentus suorum beneficiorum & pensiones eo ipso amittant, qui prædictis locis applicentur, sed etiam a beneficiorum ipsorum administratione, quoad Ordinarius, etiam vti Sedis Apostolicæ delegatus, arbitrabitur, suspendantur: &, si ita suspensi, nihilominus eas non expellant, aut cum ijs etiam versentur, tunc beneficijs, portionibus, ac officijs, & pensionibus quibuscunque ecclesiasticis perpetuo priuentur, atque inhabiles, ac indigni quibuscunque honoribus, dignitatibus, beneficijs, ac officijs in posterum reddantur, donec post manifestam vitæ emendationem ab eorum Superioribus cum ijs ex causa visum fuerit dispensandum. Sed, si postquam eas semel dimiserint, intermissum consortium repetere, aut alias huiusmodi scandalosas mulieres sibi adiungere ausi fuerint, præter prædictas pœnas, excommunicationis gladio plectantur. Nec quæuis appellatio, aut exemptio prædictam executionem impediat, aut suspendat: supradictorumque omnium cognitio, non ad Archidiaconos, nec Decanos, aut alios inferiores, sed ad Episcopos ipsos pertineat, qui sine strepitu, & figura iudicij, & sola facti veritate inspecta, procedere possint. Clerici vero beneficia ecclesiastica, aut pensiones non habentes, iuxta delicti, & contumaciæ perseuerantiam, & qualitatem ab ipso Episcopo carceris pœna, su-

spensione

ſpenſione ab Ordine, ac inhabilitate ad beneficia obtinenda aliiſve modis, iuxta ſacros Canones puniantur. Epiſcopi quoque, quod abſit ſi ab huiuſmodi crimine non abſtinuerint, & a Synodo prouinciali admoniti, ſe non emendauerint, ipſo facto ſint ſuſpenſi; &, ſi perſeuerent, etiam ad ſanctiſſimum Romanum Pontificem ab eadem Synodo deferantur, qui pro qualitate culpæ, etiam per priuationem, ſi opus erit, in eos animaduertat. Ca. qualiter el 2. de accuſa. & ca. tuæ. de pœn.

Caput XV.

Filii clericorum, in eccleſiis ubi eorum patres habent beneficia, vel ante habuerunt beneficium obtinere non poſſint.

VT paternæ incontinentiæ memoria a locis Deo conſecratis, quos maxime puritas ſanctitasq́; decet, lōgiſſime arceatur, non liceat filiis Clericorum, qui non ex legitimo nati ſunt matrimonio, in Eccleſiis, vbi eorum patres beneficium aliquod eccleſiaſticum habent, aut habuerunt, quodcunque, etiam diſſimile, beneficium obtinere, nec in dictis Eccleſiis quoquo modo miniſtrare, nec pēſiones ſuper fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinent, vel alias obtinuerunt, habere. Quod ſi in preſenti pater, & filius in eadem eccleſia beneficia obtinere reperiantur, cogatur filius ſuum beneficium reſignare, aut cum alio permutare extra eccleſiam, intra trium menſium ſpatium: alias ipſo iure eo priuatus exiſtat, & ſuper iis quæcunque diſpenſatio ſubreptitia cenſeatur. Ad hæc, reciprocæ reſignationes, ſi quæ poſt hec a parentibus Clericis in fauorem filiorum fient, vt alter alterius beneficium conſequatur; in

fraudem

fraudem huius decreti, & canonicarum sanctionum factæ omnino censeantur, nec collationes secutæ, uigore huiusmodi resignationum, seu aliarum quarumcunque, quæ in fraudem factæ fuerint, ipsis Clericorum filijs suffragentur.

Caput XVI.

Beneficia curata non simplicia cõuerti nõ possint.

STatuit sancta Synodus, vt Ecclesiastica beneficia sæcularia, quocunque nomine appellentur, quę curam animarum exprimęua eorum institutione, aut aliter quomodocunque retinent, illa deinceps in simplex beneficium, etiam assignata Vicario perpetuo congrua portione, non conuertantur, non obstantibus quibuscunque gratijs, quę suum plenarium effectum non sunt consecutę. In ijs vero, in quibus contra earum institutionem, seu fundationem cura animarum in Vicarium perpetuum translata est, etiam si in hoc statu ab immemorabili tempore reperiantur, si congrua portio fructuum Vicario Ecclesiæ, quocunque nomine is appelletur, non fuerit assignata, ea quamprimum, & ad minus intra annum a fine præsentis Concilij, arbitrio Ordinarij, iuxta formam decreti sub fel. recor. Paulo III. assignetur. Quod si id commode fieri non possit, aut intra dictum terminum factum non erit, cum primum per cessum vel decessum Vicarij, seu Rectoris, aut quomodolibet alterum eorum vacauerit, beneficium curam animarum recipiat, ac Vicarię nomen cesset, & in antiquum statum restituatur.

Sup. ses. 7. de ref. c. 7.

Caput

Capvt XVII.

NOn potest sancta Synodus non grauiter dolere, audiens Episcopos aliquos, sui status oblitos, Pontificiam dignitatem non leuiter dehonestare, qui cum Regum ministris, Regulis, & Baronibus in Ecclesia, & extra, indecenti quadam demissione se gerunt, & veluti inferiores ministri altaris, nimis indigne non solum loco cedunt, sed etiam personaliter illis inseruiunt. Quare hæc, & similia detestans sancta Synodus, sacros Canones omnes, Conciliaq; generalia, atque alias Apostolicas sanctiones ad dignitatis Episcopalis decorum, & grauitatem pertinentes renouando, pręcipit, vt ab huiusmodi in posterum Episcopi se abstineant; mandans eisdem, vt tam in Ecclesia, quam foris suum gradum, & ordinem prę oculis habentes, vbique se Patres, & Pastores esse meminerint: reliquis vero tam Principibus, quam cæteris omnibus, vt eos paterno honore, ac debita reuerentia prosequantur.

Episcopi dignitatem suã conseruent.

Sup.cap.6. c. Valentinianus. 63. dist. c. episc. 93. dis. c. quis dubitet. c. duo sunt. cum seq 96. dist. & ca. solitæ. de maio. & obed.

Capvt XVIII.

SIcuti publice expedit, legis vinculum quandoque relaxare, vt plenius, euenientibus casibus, & necessitatibus, pro communi vtilitate satisfiat, sic frequentius legem soluere, exemploque potius, quam certo personarum, rerumq; delectu, petentibus indulgere, nil aliud est, quam vnicuique ad leges transgrediendas aditum aperire.

Sacri canones exacte obseruandi, nec nisi vrgenti causa dispensandum.

Quapropter sciam vniuersi, sacratissimos Canones exacte ab omnibus, &, quoad eius fieri poterit, indistincte obseruandos. Quod si vrgens, iustaque ratio, & maior quandoque vtilitas postulauerit, cum aliquibus dispensandum esse; id, causa cognita, ac summa maturitate, atque gratis, a quibuscunque, ad quos dispensatio pertinebit, erit praestandum: aliterque facta dispensatio subreptitia censeatur.

Caput XXI.

Duellorum vsus tollendus, & pugnantium, ac permittentiu, & spectantium poena.

DEtestabilis duellorum vsus, fabricante Diabolo, introductus, vt cruenta corporum morte animarum etiam perniciem lucretur, ex Christiano orbe penitus exterminetur: Imperator, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, et quocunque alio nomine, Domini temporales, qui locum ad monomachiam in terris suis inter Christianos concesserint, eo ipso sint excommunicati, ac iurisdictione, & dominio ciuitatis, castri, aut loci, in quo, vel apud quem duellum fieri permiserint, quod ab Ecclesia obtinent, priuati intelligatur; &, si feudalia sint, directis Dominis statim acquirantur. Qui vero pugnam commiserint; & qui eorum Patrini vocantur; excommunicationis, ac omnium bonorum suorum proscriptionis, ac perpetuae infamiae penam incurrant: & vt homicidae, iuxta sacros Canones, puniri debeant. &, si in ipso conflictu decesserint, perpetuo careant ecclesiastica sepultura.

Cap. 1. de cler.pug.

tura. Illi etiam, qui consilium in causa duelli, tam in iure, quam facto dederint, aut alia quacunque ratione ad id quemquam suaserint, necnon spectatores, excommunicationis, ac perpetuæ maledictionis vinculo teneantur, non obstante quocunque priuilegio, seu praua consuetudine, etiam immemorabili. in duel. de turneam. per totum, & to ti. de homi.

Caput XX.

CVpiens sancta Synodus ecclesiasticam disciplinam in Christiano populo non solum restitui, sed etiam perpetuo sartam tectam a quibuscunque impedimentis conseruari, prætereà, quæ de ecclesiasticis personis constituit, sæculares quoque Principes officij sui admonendos esse censuit; confidens eos, vt Catholicos, quos Deus sanctę fidei, Ecclesiæque protectores esse voluit, ius suum ecclesiæ restitui, non tantum esse concessuros, sed etiam subditos suos omnes ad debitam erga Clerum, Parochos, & Superiores ordines reuerentiam reuocaturos; nec permissuros, vt officiales, aut inferiores magistratus Ecclesię & personarum ecclesiasticarum immunitatem, Dei ordinatione, & canonicis sanctionibus constitutam, aliquo cupiditatis studio, seu inconsideratione aliqua violent; sed vna cum ipsis Principibus debitam sacris summorum Pontificum, & conciliorum constitutionibus obseruantiam, præstent. Decernit itaque, & pręcipit, sacros Canones, & Concilia generalis, om- *Ecclesiastica libertas & immunitas obseruanda.* Ca: peruenit. 86. di.

Ca. si quis suadente. 17. q. 4. toto titu. de immu. eccle. c. quamquam. de cés. in 6.

nia, necnon alias Apostolicas sanctiones, in fauorem Ecclesiasticarum personarum, libertatis ecclesiasticę, & contra eius violatores editas, quę omnia præsenti etiam decreto innouat, exacte ab omnibus obseruari debere. proptereaque admonet Imperatorem, Reges, Resp. Principes, & omnes, & singulos, cuiuscunque status, & dignitatis extiterint, vt, quo largius bonis temporalibus, atque in alios potestate sunt ornati, eo sanctius, quæ ecclesiastici iuris sunt, tanquam Dei pręcipua, eiusque patrocinio tecta, venerentur: nec ab vllis Baronibus, Domicellis, Rectoribus, alijsve Dominis temporalibus, seu magistratibus, maximeq; ministris ipsorum Principum lædi patiantur; sed seuere in eos, qui illius libertatem, immunitatem, atque iurisdictionem impediunt, animaduertant: quibus etiam ipsimet exemplo ad pietatem, religionem, ecclesiarumq; protectionem existant; imitãtes anteriores optimos, religiosissimosq; Principes, qui res Ecclesiæ suæ in primis auctoritate, ac munificentia auxerunt, nedum ab aliorum iniuria vindicarunt. Adeoq; ea in re quisque officium suum sedulo pręstet, quo cultus diuinus deuote exerceri, & Prę lati, cæteriq; Clerici in residentijs, & officijs suis quieti, & sine impedimentis, cum fructu, & ædificatione populi, permanere ualeant.

Caput XXI.

POstremo sancta Synodus, omnia, & singula, sub quibuscunque clausulis, & uerbis, quæ de morum Reformatione, atque Ecclesiastica disciplina, tam sub fel. rec. Paulo III. ac Iulio III. quam sub Beatissimo Pio Quarto, Pontificibus Maximis, in hoc sacro Concilio statuta sunt, declarat, ita decreta fuisse, ut in his salua semper auctoritas Sedis Apostolicæ, & sit, & esse intelligatur. Sup. ses 7. de ref. in prin.

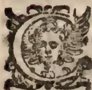
Decretum de continuanda Sessione in diem sequentem.

CVm ea omnia, quæ in præsenti Sessione tractanda erant, quia hora tarda est commode expediri non possint, propterea iuxta id, quod in generali Congregatione a Patribus statutum fuit: ea, quę supersunt, in diem crastinam, hanc eandem Sessionem continuando, differenter.

CONTINVATIO SESSIONIS

DIE IIII. DECEMB.

Decretum de Indulgentijs.

Math. 16. Ioan. 20.

Vm potestas conferendi indulgentias a Christo Ecclesiæ concessa sit; atque huiusmodi potestate, diuinitus sibi tradita, antiquissimis etiam temporibus illa vsa fuerit: sacrosancta Synodus indulgentiarum vsum, Christiano populo maximè salutarem, & sacrorum Conciliorum auctoritate probatum, in Ecclesia retinendum esse docet, & præcipit; eosque anathemate damnat, qui aut inutiles esse asserunt, vel eas concedendi in Ecclesia potestatem esse negant. In his tamen concedendis moderationem, iuxta veterem, & probatam in Ecclesia consuetudinem, adhiberi cupit; ne nimia facilitate Ecclesiastica disciplina eneruetur. Abusus vero, qui in his irrepserunt, & quorum occasione insigne hoc Indulgentiarum nomen ab hæreticis blasphematur, emendatos, & correctos cupiens, præsenti decreto generaliter statuit, prauos quęstus omnes pro his consequendis, unde plurima in Christo populo abusuum causa fluxit, omnino abolendos esse.

Cęteros

Cæteros vero, qui ex superstitione, ignorantia, irreuerentia, aut aliunde quomodocunque prouenerunt; cum ob multiplices locorum, & prouinciarum, apud quas hi committuntur, corruptelas commode nequeant specialiter prohiberi; mandat omnibus Episcopis, vt diligenter quisque huiusmodi abusus Ecclesiæ suę colligat, eosque in prima Synodo prouinciali referat: vt aliorum quoque Episcoporum sententię cogniti, statim ad summum Romanum Pontificem deferantur: cuius auctoritate, & prudentia, quod Vniuersali Ecclesiæ expediet, statuatur; ut ita sanctarũ indulgentiarum munus pie, sancte, & incorrupte omnibus fidelibus dispensetur. Sup. sess. 21. de ref. ca. 9.

De delectu ciborum, ieiunijs, & diebus festis.

IN super hortatur sancta Synodus, & per sanctissimum Domini nostri, atque Saluatoris aduentum, Pastores omnes obtestatur, vt tanquam boni milites, illa omnia, quæ sancta Romana Ecclesia, omnium ecclesiarum mater, & magistra, statuit, necnon ea, quæ tam in hoc concilio, quam in alijs œcumenicis statuta sunt, quibuscunque fidelibus sedulo commendent; omnique diligentia vtantur, vt illis omnibus, & ijs pręcipue sint obsequentes, quæ ad mortificandam carnem conducunt, vt ciborum delectus, & ie- Cap. nõ decet. 12. dis. sup. ses. 22. c. 8. de celeb. miss.

iunia, vel etiam, quæ faciunt ad pietatem augendam, vt dierum festorum deuota, & religiosa celebratio; admonentes populos crebro, obedire præpositis suis: quos qui audiunt, Deum remuneratorem audient; qui vero contemnunt, Deum ipsum vltorem sentient.

Luc. 10.

De Indice librorum, Cathechismo, Breuiario, & Missali.

Sup. ses. 18. in prin.

SAcrosancta Synodus in secunda Sessione, sub Sanctissimo Domino nostro Pio Quarto, celebrata, delectis quibusdam patribus commisit, vt de uarijs censuris, ac libris, uel suspectis, vel perniciosis, quid facto opus esset, considerarent; atque ad ipsam sanctam Synodum referrēt: audiens nunc, huic operi ab eis extremam manum impositam esse, nec tamen, ob librorum uarietatem, & multitudinem, distincte, & commode possit a sancta Synodo diiudicari, præcipit, ut, quidquid ab illis præstitum est, Sanctiss. Romano Pōtifici exhibeatur; ut eius iudicio, atq; auctoritate terminetur, & euulgetur. Idē que de Cathechismo a Patribus, quibus illud māndatū fuerat, & de Mißali, & Breuiario fieri mādat.

De loco Oratorum.

DEclarat sancta Synodus, ex loco assignato Oratoribus, tam ecclesiasticis, quam sæcula-

sæcularibus, in sedendo, in cedendo, aut quibuscunque alijs actibus, nullum cuiquam eorum factum fuiße præiudicium; sed omnia illorum, & Imperatorum, Regum, Rempublicarum, ac Principum suorum iura, & prærogatiuas illæsas, & saluas esse, in eodemque statu permanere, prout ante præsens Concilium reperiebantur.

De recipiendis, & obseruandis Decretis Concilij.

TAnta fuit horum temporum calamitas, & hæreticorum inueterata malitia, ut nihil tam clarum in fide nostra asserenda umquam fuerit, aut tam certo statutum, quod non humani generis hoste suadente, illi errore aliquo contaminauerint: ea propter sancta Synodus id potissimum curauit, ut præcipuos hæreticorum nostri temporis errores damnaret, & anathematizaret, veramque, & Catholicam doctrinam tradere, & doceret, prout damnauit, anathematizauit, & definiuit, Cumque tamdiu tot Episcopi ex varijs Christiani orbis prouincijs euocati, sine magna gregis sibi commissi iactura, & uniuersali periculo ab Ecclesiis abesse non possint, nec ulla spes restet, hæreticos, toties, fide etiam publica, quam desiderarunt, inuitatos, & tandiu expectatos, huc amplius 1. Pet. 5. Ephes. 6.

aduen-

aduenturos; ideoq; tandem huic sacro Concilio finem imponere necesse sit: superest nunc, vt Principes omnes, quod facit, in Domino moneat, ad operam suam ita præstandam, vt, quæ ab ea decreta sunt, ab hæreticis deprauari, aut violari non permittant; sed ab his, & omnibus deuote recipiantur, & fideliter obseruentur. Quod si in his recipiendis aliqua difficultas oriatur; aut aliqua incíderint, quę declarationem, quod non credit, aut definitionem postulent; præter alia remedia, in hoc Concilio instituta, confidet sancta Synodus, Beatissimum Romanum Pontificem curaturum, vt vel euocatis ex illis præsertim prouincijs, vnde difficultas orta fuerit, ijs, quos eidem negotio tractando viderit expedire, vel etiam Concilij generalis celebratione, si necessarium iudicauerit; vel commodiore quacunque ratione ei visum fuerit, prouinciarum necessitatibus, pro Dei gloria, & Ecclesię tranquillitate, consulatur.

De recitandis Decretis Concilij, sub Paulo III. & Iulio III. in Sessione.

Sup. sess. 5. 6. 7. 13. & 14.

QVoniam diuersis temporibus, tam sub fel. rec. Paulo III. quam Iulio III. multa in hoc sacro Concilio, quo ad Dogmata, ac morum Reformationem statuta, & definita sunt; vult sancta Synodus, vt illa nunc recitentur, & legantur. Recitata sunt.

De

De fine Concilij, & confirmatione petenda a Sanctisſimo Domino noſtro.

I *Lluſtriſſimi Domini, Reuerendiſſimiq́; Patres, Placet ne uobis, ut ad laudem Dei omnipotentis, huic ſacræ œcumenicę Synodo finis imponatur? & omnium, & ſingulorum, quæ tam ſub ref. rec. Paulo III. & Iulio III. quam ſub ſanctiſſimo D. noſtro Pio IIII. Romanis Pontificibus, in ea decreta, & definita ſunt, confirmatio nomine ſanctæ huius Synodi, per Apoſtolicæ Sedis Legatos, & præſidentes, a Beatiſſimo Romano Pont. petatur?* Reſponderunt, *Placet.*

POſtmodum Illuſtrisſimus, & Reuerendisſimus Cardinalis Moronus, primus Legatus, & Præſidens, benedicens ſanctæ Synodo, dixit.

P*Oſt gratias Deo actas, Reuerendiſſimi Patres, ite in pace.* Qui Reſponderunt, *Amen.*

ACCLAMATIONES PATRVM IN FINE CONCILII.

Cardinalis a Lotharingia. *Beatissimo Pio Papæ, & Domino nostro, sanctæ Vniuersalis Ecclesiæ Pontifici, multi anni, & æterna memoria.*

Responsio Patrum. *Domine Deus, Sanctissimum Patrem diutissime Ecclesiæ tuæ conserua multos annos.*

Card. *Beatissimorum Summorum Pontificum animabus Pauli III. & Iulij III. quorum auctoritate hoc sacrum generale Concilium inchoatum est, pax a Domino, & æterna gloria, atque fælicitas in luce Sanctorum.*

Resp. *Memoria in benedictione sit.*

Card. *Caroli Quinti Imperatoris, & Serenissimorum Regum, qui hoc vniuersale Concilium promouerunt, & protexerunt, memoria in benedictione sit.*

Resp. *Amen, Amen.*

Card. *Serenissimo Imperatori Ferdinando, semper Augusto, Orthodoxo, & pacifico, & omnibus Regib. Rebusp. & Principibus nostris multi anni.*

Resp. *Pium, & Christianum Imperatorem Domine conserua: Imperator cælestis terrenos Reges, rectæ fidei conseruatores custodi.*

Card.

Card. *Apostolicæ Romanæ Sedis Legatis, & in hac Synodo Præsidentibus, cum multis annis magnæ gratię.*

Resp. *Magnę gratię, Dominus retribuat.*

Card. *Reuerendiss. Card. & Illustrib. Oratorib.*

Resp. *Magnas gratias, multos annos.*

Card. *Sanctiss. Episcopis vita, & fœlix ad Ecclesias suas reditus.*

Resp. *Prȩconibus veritatis perpetua memoria Orthodoxa Senatui multos annos.*

Card. *Sacrosancta Oecumenica Triden. Synodus, eius fidem confiteamur, eius decreta semper seruemus.*

Resp. *Semper confiteamur, semper seruemus.*

Card. *Omnes ita credimus, omnes id ipsum sentimus, omnes consentientes, & amplectentes subscribimus. Hæc est fides Beati Petri, & Apostolorum, hæc est fides Patrum, hæc est fides Orthodoxorum.*

Resp. *Ita credimus, ita sentimus, ita subscribimus.*

Card. *His decretis inhærentes, digni reddamur misericordijs, & gratia primi, & magni supremi Sacerdotis, Iesu Christi Dei, interçedente simul inuiolata Domina nostra sancta Deipara, & omnibus Sanctis.*

Resp. *Fiat, Fiat. Amen, Amen.*

Card. *Anathema cunctis hæreticis.*

Resp. *Anathema, Anathema.*

Post

Post hæc mandatum fuit a Legatis, & Præsidentibus, sub pęna excommunicationis omnibus patribus, vt antequam discederent e ciuitate Tridentina, subscriberent manu propria Decretis Concilij, aut ea per publicum instrumentum approbarent, qui omnes deinde subscripserunt, & fuerunt numero CCLV. videlicet Legati quatuor, Card. duo, Patriarchę tres, Archiepiscopi XXV. Episcopi CLXVIII. Abbates VII. Procuratores absentium cum legitimo mandato XXXIX. Generales Ordinum VII.

LAVS DEO.

Concordat cum originali, in cuius fidem subscripsimus.

Ego Angelus Massarellus, Episcopus Telesinus, sacri Concilij Tridentini Secretarius.
Ego Marcus Antonius Peregrinus, Comensis, eiusdem Concilij Notarius.
Ego Cynthius Pamphilus, clericus Camerinensis diœcesis, eiusdem Concilij Notarius.

CON-

CONFIRMATIO CONCILII.

OS Alexander, S. Laurentij in Damaso Diaconus Cardinalis, de Farnesio, S.R.E. Vicecācellarius. fidem facimus, & attestamur, qualiter hodie, die Mercurij, xxvi. Ian. M. D. LXIIII. Pontificatus Sanctissimi D. nostri D. Pij, diuina prouidentia Papæ Quarti, Anno V. in Consistorio secreto, apud Sanctum Petrū, Reuerendissimi DD. mei, Cardinalis Moronus, & Simoneta, nuper reuersi a sacro Concilio Tridentino, cui uti Sedis Apostolicæ Legati præerant, petierunt ab eodem Sāctissimo Domino nostro, ut infra.

Beatissime Pater, in Decreto super fine Concilij Oecumenici Trid. pridie nonas Decemb. præteriti publicato, statutum fuit, vt per Sanctitatis Vestræ, & sanctæ Sedis Apost. Legatos, & Præsidentes, peteretur nomine dicti Concilij a Sanctitate vestra, confirmatio omnium, & singulorum, quæ tam sub fel. rec. Paulo III. & Julio III. quam sub Sanctitate Vestra, in eo decreta, & definita sunt. Quapropter nos Ioannes Card. Moronus, & Ludouicus Cardinalis Simoneta, qui tunc Legati, & Præsidentes eramus, volentes exequi, quod in dicto Decreto stabilitum fuit humi-

liter petimus, nomine dicti Concilij Oecumenici Tridentini, ut Sanctitas Vestra, dignetur confirmare omnia, & singula, quæ tam sub fel. rec. Paulo III. & Iulio III. quam sub Sanctitate Vestra, in eo decreta, & definita sunt.

Quibus auditis, Sanctitas Sua, viso, & lecto tenore dicti decreti, & habitis votis Reuerendiss. DD. meorum Cardinalium, respondit per hæc verba.

Petitioni, nomine Concilij Oecumenici Triden. super eius confirmatione per dictos Legatos nobis factæ, annuentes, omnia, & singula, quæ in dicto Concilio, tam sub fel. rec. Paulo III. & Iulio III. prædecessoribus nostris, quam Pontificatus nostri tempore decreta, & definita sunt, auctoritate Apostolica etiam de Venerabilium fratrum nostrorum Cardinalium consilio, & assensu, matura cum illis deliberatione prehabita, confirmamus, atque ab omnibus Christi fidelibus recipi, & inuiolabiliter obseruari mandamus, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen.

Ita est A. Cardinalis Farnesius, Vicecancell.

BVLLA S. D. N. D. PII DIVINA PROVIDENTIA PAPAE QVARTI, SVPER CONFIRMATIONE

œcumenici Gener. Concilij Tridentini.

PIVS EPISCOPVS SERVVS SERuorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Enedictus Deus, pater Domini nostri Iesu Christi, prẽ misericordiarum & Deus totius consolationis; qui, respicere dignatus ecclesiam suam sanctam, tot procellis, & tempestatibus agitatam, atque uexatam, & grauius in dies laborantẽ, apto tandem ei subuenit optatoq; remedio. Ad plurimas, & perniciosissimas hæreses extirpandas, ad corrigendos mores, & restituendã ecclesiasticã disciplinã, ad pacem & cõcordiã Christiani populi procurandã, ĩdictũ, iampridem in ciuitate Tridentina çcumenicum, & Generale Concilium a piæ memoriæ Paulo III. prędecessore nostro, & Sessionibus aliquot habitis cęptum fuerat; ab eius aũt successore Iulio in eãdẽ vrbẽ reuocatũ, post aliàs Sessiones celebratas, uariis impedimẽtis, & difficultatib. obiectis, ne tunc quidẽ peragi potuerat. Itaq. diutius intermissũ fuerat, nõ sine maximo mœrore piorũ omniũ, cum quotidie magis Ecclesia huiusmodi remedium imploraret. Nos autem

post susceptum Sedis Apostolicæ regimen, tam necessarium, ac salutare opus, sicut pastoralis solicitudo monebat, diuinæ misericordiæ fiducia perficere aggressi, adiuti pio studio carissimi in Christo filij nr̃i Ferdinandi Roman. Imperatoris electi, aliorumque Christianorũ Regũ, Rerumpublicarũ, ac Principum, tandem consecuti sumus, quod nec diurnis, nec nocturnis curis elaborare destitimus, quodque a patre luminũ assidue precati sumus. Cũ enim eã in urbẽ undique ex Christiani nominis nationib. conuenisset, nostris conuocata litteris, & sua etiam ipsorum pietate excitata, Episcoporũ, & aliorũ insigniũ Prælatorũ maxima, & œcumenico Concilio digna frequẽtia pter plurimos alios pios, & sacrarũ literarum scientia, diuiniq; & humani Iuris cognitione præstãtes uiros, Præsidẽtib. ipsi Synodo Sedis Apostolicæ Legatis, nobis adeo Cõcilij libertati fauentib. ẽt de rebus Sedi Apostolicæ pprie reseruatis, liberũ ipsi Cõcilio arbitrium per literas ad Legatos nr̃os scriptas ultro permiserimus, quæ de Sacramẽtis, & alijs rebus, q̃ qdẽ necessariæ uisę sint, tractãda, diffiniẽda, & statuẽda restabant, ad cõfutãdas hæreses, ad tollẽdos abusus, & emẽdãdos mores, a sacrosãcta Synodo summa libertate, diligentiaque tractata, & accurate, ac mature admodũ diffinita, explicata, statuta sunt. Quib. rebus pfectis, Concilium tanta omnium, qui illi interfuerunt, cõcordia peractum fuit, ut consensum eũ plane a dño effectũ fuisse constiterit, idq; in nostris atque omnium oculis ualde mirabile fuerit. Pro quo tam singulari Dei munere supplicationes

statim

statim in Alma hac Vrbe induximus, quę magna Cleri, & populi pietate celebratæ fuerunt, laudesque, & gratias diuinæ maiestati merito persoluendas curauimus; cũ eiusmodi Cócilij exitus spẽ magnã, & pro pe certã attulerit fore, ut maiores in dies fructus ad Ecclesiam ex ipsius decretis cóstitutionibusque per ueniant. Cum autẽ ipsa sancta Synodus, pro sua erga Sedem Apostolicam reuerentia, antiquorum etiam Conciliorum uestigijs inhærens, decretorum suorum omnium, quæ nostro, & prædecessorum nostrorum tẽ pore facta sunt confirmationem a nobis petierit, decreto de ea re in publica Sessione facto: Nos ex Legatorum literis prius, deinde post reditum eorum ex ijs, quę Synodi nomine diligenter retulerunt postulatione ipsius Synodi cognita, habita super hac re, cum uenerabilibus fratribus nostris sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione matura, sanctique Spiritus in primis auxilio inuocato, cum ea decreta oĩa Catholica & populo Christiano utilia ac salutaria esse cognouissemus, ad Dei omnipotentis laudem, de eorundẽ fratrum nostrorum cósilio, & assensu in consistorio nostro secreto, illa omnia, & singula auctoritate Apostolica, hodie confirmauimus, & ab omnibus Christi fidelibus suscipiẽda, ac seruanda esse decreuimus, sicut quoque literarũ tenore ad clariorem omniũ notitiam confirmamus, & suscipi, obseruarique decernimus. Mandamus autem in uirtute sanctæ obedientiæ, & sub pœnis a sacris Canonib. cóstitutis, alijsque grauioribus, etiam priuationis arbitrio nostro infligendis, uniuersis, & singulis

uenerabilibus fratrib nris, Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs qbuſuis eccleſiarũ Prælatis cu iuſcunq; ſtatus, gradus, ordinis, & dignitatis ſint, etiã ſi Cardinalatus honore præfulgeãt, ut eadem decreta, & ſtatuta in eccleſijs ſuis, & Ciuitatib & Diœceſibus, in iudicio, & extra iudicium diligẽter obſeruẽt, & a ſubditis quiſq; ſuis, ad quos quomodolibet ptinent, inuiolabiliter faciant obſeruari: cõtradictores quoslibet, & cõtumaces, per ſententias, cenſuras, & pœnas eccleſiaſticas, etiã in ipſis decretis cõtentas, appellatione poſtpoſita, compeſcendo: inuocato etiã ſi opus fuerit, brachij ſæcularis auxilio. Ipſum vero cariſsimum filium nrm Imperatorem electum, cæteroſq; Reges, Reſpublicas, ac Principes Chriſtianos monemus, & per uiſcera miſericordiæ Dñi noſtri Ieſu Chriſti obteſtamur, ut, qua pietate Concilio per Oratores ſuos affuerũt, eadẽ pietate, ac pari ſtudio, diuini honoris, & populorũ ſuorũ ſalutis cã, p Sedis quoq; Apoſtolicæ, & Sacræ Synodi reuerẽtia ad eiuſdẽ Concilij exequenda, & obſeruanda decreta Prælatis, cũ opus fuerit auxilio, & fauore ſuo, adſint, neq; aduerſantes ſanæ, ac ſalutari Cõcilij doctrinæ opiniones a populis ditionis ſuæ recipi, pmittãt, ſed eas penitus interdicant. Ad vitandum præterea peruerſione & confuſionẽ, q̃ oriri poſſet, ſi unicuiq; liceret, prout ei liberet, in decreta Concilij commentarios, & interpretationes ſuas edere, Apoſtolica auctoritate inhibemus oĩbus, tã eccleſiaſticis pſonis, cuiuſcunque ſint ordinis, cõditionis, & gradus, quã laicis, quocunque honore, ac poteſtate præditis: Prælatis

quidem

quidē ſub interdicti ingreſſus Eccleſiæ,alijs vero,qui cunq; fuerint,ſub excommunicationis latę ſententię pœnis,ne quis ſine auctoritate nr̄a audeat vllos com mentarios,gloſſas,annotationes,ſcholia,vllumve om nino interpretationis genus ſuper ipſius Concilij de cretis quocunq; modo edere,aut quidquam quocunque nomine,etiam ſub p̄textu maioris decretorū cor roborationis, aut executionis, aliove quęſito colore ſtatuere.Si cui uero in eis aliquid obſcurius dictū, & ſtatutū fuiſſe, eamq. ob cauſam interpretatione, aut deciſione aliqua egere viſum fuerit;aſcēdat ad locū, quem Dn̄s elegit,ad Sedē uidelicet Apoſtolicā, omniū fideliū magiſtrā, cuius auctoritatē ēt ipſa ſancta Synodus tam reuerenter agnouit. Nos enim difficul tates,& controuerſias,ſi quæ ex eis decretis ortę fue rint,nobis declarandas & decidēdas, quēadmodum ipſa quoq; ſancta Synodus decreuit,reſeruamus; parati, ſicut ea de nobis meritò confiſa eſt oīum prouinciarum necesſitatibus ea ratione quæ cōmodior nobis viſa fuerint,p̄uidere.Decernētes nihilominus irritum,& inane,ſi ſecus ſuper his a quoq̄ quauis auctoritate ſciēter,uel ignoranter contigerit attentari. Vt hæc aut ad oīum notitiam perueniant, neve quis excuſatione ignorationis uti posſit,uolumus, & man damus, ut hæ literę per aliquos Curię nr̄æ Curſores ī Baſilica Vaticana principis Apoſtolorū,& in Eccle ſia Lateranen.tunc cū in eis populus, vt miſſarum ſo lennibus interſit,congregarī ſolet,palam, & clara uo ce recitentur;& poſtquam recitaræ fuerint ad ualuas earum Eccleſiarum;itemq; Cancellariæ Apoſtolicæ;

 &

& in loco solito Cāpi Floræ affigātur; ibique, vt legi, & omnibus innotescere possint aliquantisper relinquantur. Cum autem inde amouebuntur, relictis de more ibidē exēplis, in Alma Vrbe ad impressionem tradātur, quo cōmodius per Christiani nominis Prouincias, & Regna diuulgari possint. Trāsumptis quoque earū q p manū alicuius publici Notarij scripta, subscriptave, & sigillo, ac subscriptione alicuius perso næ, in dignitate ecclesiastica constitutæ munita fuerint, fidē sine vlla dubitatione haberi mādamus, atq; decernimus. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginā nostræ confirmationis, monitionis, inhibitionis, reseruationis, volūtatis, mādatorū, & decretorū infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo Quingentesimo Sexagesimo tertio. Septimo Kal. Februarij. Pontificatus nostri Anno Quinto.

Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Ego F Card. Pisanus Episcopus Ostien. Decan.
Ego Fed. Card. Cæsius Episcopus Portuen.
Ego Io. Card. Moronus Episcopus Tusculan.
Ego A. Card. Farnesius Vicecan. Episc. Sab.
. . . .
. . . .
Ego R. Card. S. Angeli Maior pœniten.

Ego

. . . .
. . . .
. . . .
Ego Io. Cardinalis S. Vitalis.
Ego Io. Michael Card. Saracenus.
. . . .
Ego Io. B. Cicada Card. S. Clem.
Ego Scipio Card. Pisarum.
Ego Io. Cardinalis Romanus.
Ego F. M. G. Card. Alexandrinus.
Ego Clemens Card. Aracœli.
Ego Ia. Card. Sabellus.
. . . .
. . . .
Ego B. Cardinalis Saluiatus
Ego Ph. Card. Aburd.
Ego Lud. Card. Simoneta.
. . . .
. . . .
Ego F. Card. Paciecus, y de To.
Ego M. A. Card. Amulius.
Ego Io. Franc. Card. de Gambara.
Ego Carolus Card. Borromeus
Ego M. S. Card. Const.
Ego Alph. Card Gesualdus.
Ego Hip. Card. Ferrar.
Ego Franciscus Card Gonzaga.
. . . .
Ego Gui. Asc. Diac. Card Cam.
Ego Vitellotius Card. Vitellius.
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .

Antonius Florebellus Lauellinus.

H. Cumyn.

BVLLA S. D. N. D. PII DIVINA PROVIDENTIA PAPAE QVARTI,

SVPER DECLARATIONE temporis, ad obſeruanda decreta Sacri Oecumenici, & Generalis Concilij Tridentini.

PIVS EPISCOPVS SERVVS Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Icut ad ſacrorum Conciliorum decreta ac Canones, auctoritas, atque confirmatio Apoſtolicę Sedis, & debet, & ſolet accedere: ita, ſi qua ſuper eis exorta ſit dubitatio, eiuſdem Sedis iudicio, & declaratione tollenda eſt. Ad aures noſtras peruenit multos eſſe, qui dubitent, ex quo tempore cæperint decreta ſacri generalis Concilij Tridentini ad reformatione, & ius poſitiuũ dumtaxat ſpectantia, eos, ad quos pertinent, obligare, illa præſertim, quæ tempora certa præſtituunt ad prouinciales diæceſanaſque Synodos celebrandas, ad ſacros ordines ſuſcipiendos, ad religionem profitendum, ad Parochiales Eccleſias, aliaſque beneficia eccleſiaſtica, quæ eiuſdem Concilij decretis retineri prohibitum ſit, reſignanda, &

ad complures huiusmodi exequendas, ac alias omnes ad prædictam Reformationem iusque positiuum tantum spectantes, quæ obseruari, aut euitari debeant. Nos itaque, vt omnis controuersia dubitatioque tollatur: Motu proprio eam rem, prout rationi, iuri, & æquitati conuenire censuimns, duximus declarandam: nam, & si ipsius Concilij decreta etiam de uenerabilium fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio, & assensu in Consistorio nostro secreto confirmata à nobis fuerunt sub finem Mensis Ianuarij, & ab eo etiam tempore apud hanc sanctam Sedem obseruari cœpe runt: quia tamen non parum temporis in eis Romæ diligenter emendateq; imprimendis necessario consumptum fuit, & iure etiam communi sancitum est, ut Constitutiones nouæ uim non nisi post certum tempus obtineant; æquum nobis, & iustum uisum est, prædicta decreta omnia ad dictam Reformationem iusque positiuum duntaxat spectantia, a Kalen. Maii proxime præteriti omnes obligare cæpisse, neque post eam diem excusationem cuiusquam, quod ea ignorauerit, admittendam: atque ita Apostolica auctoritate declaramus, ac definimus, & ab omnib. iudicari debere mandamus, atque statuimus. Decernentes irritum, & inane, si quid secus a quoquam quacunque dignitate, auctoritate, & potestate prædito contigerit iudicari. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, aliisque in contrarium facientibus quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam no-

ſtræ declarationis, definitionis, mandati, ſtatuti, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicę, Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo quarto: quintodecimo Kalend. Auguſt. Pontificatus noſtri Anno Quinto.

Fæd. Card. Cæſius.

Cæ. Glorierius.

MOTVS PROPRIVS S. D. N. D. PII DIVINA PROVIDENTIA PAPÆ IIII.

PER QVEM DEPVTANTVR octo Reuerendiß. Card. qui faciant obseruari reformationes ab ipso editas, necnon decreta sacri œcumenici, & generalis Concilij Tridentini.

PIVS PAPA IIII.

Otu proprio, &c. Aliàs nos nonnullas constitutiones, & ordinationes, reformationem maioris Pœnitentiariæ nostrę, ac Vicarij nostri, ac eius officij, necnon Camerarij, & Cameræ Apostolicæ, ac illius causarum Auditoris, necnon palatij Apostolici causarum Auditorum, ac Gubernatoris, & Capitolinæ curiarum, & Contradictarum, aliorumque almæ Vrbis nostræ, ac Romanæ Curiæ tribunalium, & officiorum concernentes, edidimus: quæ tamen (vt intelleximus) ab eorundem officiorum, & tribunalium præfectis, ac officialibus minus diligenter obseruantur. Cum autem enixę nostræ voluntatis sit, vt illa, & pariter decreta sacri Concilij Tridentini, in his, quę ad eorũ officia spectant, ab

ab eisdem omnino obseruentur: Nos propterea considerantes, parum esse, iura condere, nisi sint, qui ea executioni demandari faciant, & in pręmissis, pro ut ex debito pastoralis officij nobis (meritis licet imparibus) iniuncti obligamur, salubriter, vtiliter prouidere, pręfatasque constitutiones, & ordinationes, ac decreta Concilij, quas, & quę hic haberi volumus pro expressis, inuiolabiliter obseruari volentes, Venerabili fratri nostro Ioanni Episcopo Tuscu. Morono. Ioan. Michaeli Sanctæ Anastasię Saraceno, ac Ioan. Baptistæ Sancti Clementis Cicadæ, necnon Michaeli Sanctæ Sabinæ Alexandrino, Clementi Sanctæ Mariæ in Aracęli, & Ludouico Sancti Cyriaci in Thermis Simonetę; ac Carolo Sancti Martini in montibus Borromeo presbyteris, necnon Vitellotio Sanctæ Mariæ in Porticu Vitellio nuncupatis titulorum, diacono, Cardinalibus, committimus, & mandamus: quatenus ipsi, seu eorum maior pars, coniunctim, vel diuisim, eorum arbitrio, etiam tanquam executores dictarum literarum, constitutionum, & decretorum prędictorum, constitutiones, & ordinationes, ac decreta pręfata, iuxta tenores eorum ac literarum desuper confectarum per quoscunque Pœnitentiæ, Vicarię, & Camerę, ac Rotæ curiarum, ac tribunalium prędictorum iudices, & officiales, sub excommunicationis latę sententiæ, ac priuationis officiorum, & alijs eisdem Cardinalibus bene uisis, etiam pecuniarum eo ipso incurrendis pœnis, firmiter obseruari faciant, & cum effectu nisi tam in executione dictorum decretorum concilij quam

dictarum

dictarũ literarum noſtrarum; aliqua dubietas, aut difficultas emerſerit:quocaſu ad nos referant, inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit,auxilio brachij ſæcularis,ac eos qui literis,& decretis prędictis,& eorundem Cardinalium mandatis non paruerint, ex tunc prout ex eadem die,& econtra,illorum officijs priuatos,necnon ad illa, & alia Romanæ curię officia in poſterum obtinenda inhabiles, ac ipſis ab eiſdem officijs ſic priuatis, illa tanquam per priuationem uacantia à Datario noſtro vendi, & a quibuſuis perſonis idoneis pro pretio conuenienti emi,libere,& licite poſſe auctoritate noſtra curent,nuncient, decernant,ac declarent,prout nos harum ſerie nunciamus, decernimus,& declaramus.Non obſtantibus quibuſuis conſtitutionibus,& ordinationibus Apoſtolicis, ac Pęnitentiariæ, & curiarum, necnon tribunalium prædictorum ſtatutis & c.etiam iuramento & c.roboratis priuilegijs quoque,indultis, & litteris Apoſtolicis illis, ac dictis officialibus, ꝙ Tribunalibus ſub quibuſcunque tenoribus,& formis,ac cum quibuſuis clauſulis,& decretis, etiam motu ſimili & c. & alias quomodocunq; conceſsis &c. Quibus omnibus &c. illorum tenores &c.hac uice latiſsime derogamus, eaque aduerſus præmiſſa nullatenus ſuffragari uolumus,cæteriſque contrarijs quibuſcunque.

Placet Motu proprio.I.

Datum Romę, apud Sanctum Marcum, quarto Nonas Auguſti,Anno Quinto.

BVLLA

BVLLA S. D. N. D. PII DIVINA PROVIDENTIA PAPAE QVARTI.

Contra quoſcunque Eccleſias, & beneficia Eccleſiaſtica quæcunque in confidentiam retinentes, ſiue recipientes.

PIVS EPISCOPVS SERVVS SERuorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Omanum Pontificem, in excelſa militantis Eccleſiæ ſpecula conſtitutũ, uigiles mentis oculos, non ſolũ in abſentium extendere, ſed potiſsimum in præſentiũ domeſticorumque fratrũ, & filiorum ſuorum mores diligẽter perſcrutandos, aliquando reflectere, ac eos præſertim, quos in Apoſtolicæ ſolicitudinis partẽ euocauit altiſsimus, nedum ab omni pactionis illicitę contagione, verum ẽt ab eius omnimoda ſuſpicione, uacuos, & immunes conſeruare decet, ut qui cęteros illuſtris officij ſublimitate antecellũt, eoſdẽ priſca etiam illa morum integritate præſtare dignoſcant. Sane licet dudum, cum certã ſimoniacę prauitatis ſpeciem, quam beneficiorũ confidentiã uocant in Romana Curia, atque adeo in ſacrũ venerabilium fratrũ nr̃orum Sãctæ Romanę Eccleſiæ Cardinaliũ collegium, quaſi p cuniculos irrepſiſſe, ac nonnullos ex ipſis fratribus nimia quadã facilitata, ſeu potius impor-

importunis amicorum familiarumq. precibus adductos, beneficia Ecclesiastica in comfidentiã huiusmo di recepisse, & frequẽter recipere, intelleximus; hãc illicitam beneficentię exercendæ, seu amicitiæ colẽdæ uiam, a tanto saltẽ Collegio prorsus eliminare cupientes eosdẽ fratres in consistorio nostro secreto, nõ semel admonuerimus, huic aliena bñficia custodiendi modo ne assuescerent, neve illa hoc pacto reciperẽt, vtq; sic recepta dimitterẽt. Nihilominus nuper ad aures nostras peruenit, eorum aliquos, monitionis nostræ imo potius suimet oblitos, ea, quæ custodiẽda receperant, beneficia nõdũ tamẽ dimisisse. Et insuper illos, & nõnullos alios ẽt Patriarchas, Archiepiscopos, & alios Episcopos, ac ẽt Cameræ Apostolicæ Clericos, Ecclesias, monasteria, dignitates, & alia beneficia huiusmodi, in sui fauorẽ resignata, cessa, uel alias dimissa acceptasse, aut de illis, per obitũ, vel alias uacantibus, a nobis, & prædecessoribus nostris, seu etiam ab ordinarijs, & alijs inferioribus collatoribus, etiam ad patronorum pręsentationem, ad alterius commodum sibi prouidere obtinuisse, illaque, ac etiam alia aliter uacantia, sibi in titulum, commendam, uel administrationem, aut aliàs dicta auctoritate concessa, quandoque in resignantium, vel cedentium, seu etiam aliorum fauorem cessisse, uel aliàs dimisisse, Ac sibi propterea pensiones annuas, ac fructus, redditus, & prouentus ecclesiarum, monasteriorum, dignitatum, & aliorum beneficiorum huiusmodi in toto, uel in parte, etiam aliquando cum facultate illas & illos transferendi, ac etiam

colla-

collationē,prouisionē, præsentationē, & aliā dispositionē beneficiorum ecclesiasticorum ad earundem ecclesiarū, monasteriorum, & dignitatum prælatos pro tēpore existentes, ac alios huiusmodi beneficia pro tempore obtinentes pertinentiū, necnon regressus, siue accessus, & ingressus ad Ecclesias, etiā cathedrales, monasteria, ac alia diuersa beneficia ecclesiastica, sibi reseruari pcurasse, & obtinuisse, ad hoc uidelicet, vt confidētes sic decimarū Apostolicarū, vel communis dicti Collegij, & annatæ, aliorumq; iuriū dictæ Cameræ debitorum, solutionē eludant, integrisq. beneficiorum, etiā in mensibus Apostolicis vacantiū, aut aliàs dispositioni Sedis Apostolicæ generaliter reseruatorū, collationibus, ac interdū ut beneficia ipsa tempore procedēte in aliquorū, tūc forsā de iure inhabiliū, & incapaciū, vel nondū adhuc natorū, fauorē cedātur, seu resignentur, uel ut personæ inhabiles, & incapaces huiusmodi, etiā laici, pensionibus ac fructibus, redditibus, & prouentibus ecclesiasticis fruantur, & gaudeāt, seu potius illis, & facultate transferendi prædicta abutātur, in animarū suarū periculū, & perniciosum exēplum. Quare nos hāc Cardinaliū eorundem, in monitionibus nostris parendo, incuriā, & tā illorum, quā cæterorū Prælatorum, etiam clericorum, ac aliorum quorumcunque indignam fallaciam conniuentibus oculis diutius minime dissimulandam, sed huic errori, ne radices altius agat, occurrendum tandem esse censentes. Et quouiam hanc ipsorum, qui monitioni nostræ non parentes beneficia huiusmodi in confidentiam, ut

præ-

præfertur, retinuerunt, & fructus ex eis indebite, uel percipiendo, vel per alios nomine suo, etiam per simulatas illorum locationes, & fictas de receptis quietantias, ac donationes, & remissiones percipi sinendo, grauiter excesserunt Cardinalium metam, potius ex immoderata erga suos indulgentia, quam aliquo præceptorum nostrorum spretu processisse facile reputamus, iccirco omnes, & singulas Ecclesias, etiam Metropolitanas, & alias cathedrales, ac monasteria, etiam cōsistorialia, prioratus, præposituras, prępositatus, dignitates, etiam maiores, & principales, etiam conuentuales, personatus, administrationes & officia, cæteraque beneficia ecclesiastica, cum cura, & sine cura, sæcularia & quorumuis Ordinum regularia, etiam de iure patronatus, etiam laicorum, etiam nobilium, & illustrium, etiam ex fundatione, & donatione existētia, per eiusdem Romanæ Ecclesiæ, etiā Episcopos Cardinales, & quoscunque alios, etiam Patriarchas, Archiepiscopos, & alios Episcopos, ac etiam eiusdem Cameræ clericos, in titulum, commendam, uel administrationem, aut alias, in huiusmodi confidentiam iure prohibitam, cuiusuis personæ, ut præfertur contemplatione uel intuitu, quouis modo recepta, illorum liberam collationem, & dispositionem nobis & Sedi Apostolicę harum serie reseruantes, ipso iure a die receptionis eorundem, vacauisse, & uacare. Ac fructuum, & pensionum reseruationes, ac facultates transferendi, & collationis beneficiorum concessiones, eis, ut præmittitur, factas, ac regressus, sine acces

sus,& ingressus cōcessos huiusmodi,cessasse, & cessa re,ac extinctos esse. Et eosdē Cardinales,seu quosuis alios a prima die receptionis beneficiorū hmōi citra,fructus rēdditus & ꝓuentus,earūdem Ecclesiarū, monasteriorum, dignitatū, & aliorū beneficiorū ac pensiones prædictas,indebite pcipere,suosq; facere nō potuisse,neque debuisse,sed illos omnes & singulos ad Cameram eandem deuolutos fuisse,& esse illiq; deberi ac ipsos Cardinales, & alios, ad quorum manus quomodolibet puenerunt,& eorum hæredes, ad integrā illorum restitutionem, in utroq; foro teneri,& ad id opportunis iuris remedijs compelli debere,auctoritate Apostolica, tenore præsentium,decernimus,& declaramus. Et insup uniuersis & singulis,tā eiusdē Romanę Ecclesiæ Cardinalibus ēt Episcopis,q̄ Prelatis,& Clericis,& aliis prædictis,p̄sentibus & futuris,ne deinceps ullo unquā tempore,aliquas Ecclesias,monasteria,dignitates,uel alia beneficia,ēt de dicto iure patronatus,uti prę fert,exiſtētia, aut fructus,uel pensiones,aut regressus, seu accessus, in cōfidētiā prædictā, aut ad effectū reseruationum hmōdi,sibi post modum cedentibus ꝓcurandarum, recipere præsumāt,Cardinalib.uero,& aliis prælatis hmōi,in uirtute sanctæ obedientiæ,& sub interdicti ingressus Ecclesiæ,reliquis uero sub maioris excommunicationis latæ sententiæ pœna,per contrafacientes eo ipso incurrenda, a qua, nisi a nobis,aut Rom. Pontifice pro tempore existēte,præterquā in mortis articulo constituti,absolui nequeant,districtius inhibemus. Ac quascunque collationes,prouisiones,prę-

fectiones,

fectiones,cõmendas,reseruationes,facultates,etiam trãsferendi,ac regrediendi,siue accedẽdi,& ingrediẽdi,ac alias dispositiones, de Ecclesiis, monasteriis,dignitatibus,& alijs beneficiis,eorumq; fructibus,& bñficiorũ collationib.p nos,& alios Romanos Põtifices successores nostros ẽt Motu ꝓprio, seu Cõsistorialiter,aut etiã p Ordinarios,& alios inferiores collatores & ad patronorũ eorũdẽ pñtationem, & alias quolibet cum interuentu cõfidentiæ hmõi,expressæ,siue occultæ,ac de iure præsumptæ,& alias cõtra præmissa ꝓ tempore factas, nullas, & inualidas, nulliusq; roboris uel momenti fore, neq; cuiquã suffragari.Sed Ecclesias,monasteria, dignitates,ac alia beneficia hmõi,ipso iure vacare ac nr̃æ,& sedis Apostolicæ dispositioni reseruata,fructusq;, & pensiones Cameræ Apostolicę applicatos, vt præfertur,esse,& censeri. Sicque in præmissis omnib. & singulis,per quoscunque iudices,& Commissarios, etiam ipsius Ecclesiæ Romanæ Cardinales,sublata eis quauis aliter interpretandi, & iudicandi facultate ẽt per præsumptiones,& coniecturas legitimas,& eorum arbitrio(cũ alias cõfidentias hmõi,in lucẽ erui, & ꝓbari non posse constet)procedendo, iudicari, & definiri debere. Ac quicquid secus super his a quoquã, quauis auctoritate,scienter,uel ignoranter,attentari cõtigerit,& irritũ,& inane similiter decernimus. Non obstãtibus fel.rec.Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri,de una, & Concilii generalis de duabus diætis,ac aliis constitutionibus Apostolicis,necnon Collegii pręfati, iuramento,confirmatione Aposto-

lica,uel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & cō ſuetudinibus contrarijs quibuſcúnque. Aut ſi aliqui bus,communiter vel diuiſim, ab eadem ſit Sede indultum,quod interdici,ſuſpendi,vel excommunicari non poſsint, per literas Apoſtolicas, nō facientes plenam & expreſſam,ac de uerbo ad uerbum, de indulto huiuſmodi mentionem. Et ne quiſpiam ullo unquam tempore præſentium ignorantiam prætendere poſsit; Volumus,& eadem auctoritate decernimus,quod ipſæ præſentes literæ, ad Baſilicę Principis Apoſtolorum de urbe valuas,per aliquem ex Cur ſoribus noſtris,illarum copia ibi affixa, & dimiſſa,& etiam in Cancellaria Apoſtolica, de more publicentur,Ac in eiuſdem Cancellarię quinterno, ad maiorem partium,illas in iudicio producere volentium, commoditatem, deſcribantur. Nulli ergo omnino hominum liceat hāc paginam noſtræ reſeruationis, declarationis,inhibitionis,decreti,& uoluntatis, infringere,uel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit,indignationem omnipotentis Dei,ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius,ſe nouerit incurſurum.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicę,M.D.L X I I I I.Decimoſeptimo Kalen.Nouem.Pontificatus noſtri Anno Quinto.

Viſa de Curia.M.de Enciſo.

Cæ.Glorierius.

H.Cumyn.

.B V L.

BVLLA S. D. N. D. PII DIVINA PROVIDENTIA PAPAE QVARTI,

SVPER FORMA IVRAMENTI professionis Fidei.

PIVS EPISCOPVS SERVVS SERuorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Niunctum nobis Apostolicæ seruitutis officium requirit, vt ea, quæ Dominus Omnipotens, ad prouidam Ecclesiæ suæ directionem, sanctis Patribus, in nomine suo cōgregatis, diuinitus inspirare dignatus est, ad eius laudem & gloriam incunctanter exequi properemus. Cum itaque iuxta Concilij Tridentini dispositionem, omnes, quos deinceps Cathedralibus, & superioribus Ecclesijs præfici, vel quibus de illarum dignitatibus, canonicatibus, alijs quibuscunque beneficijs ecclesiasticis, curam animarum habentibus, prouideri continget, publicam orthodoxæ fidei professionem facere, seque in Romanæ Ecclesiæ obedientia permansuros spondere, & iurare teneantur: Nos volentes, etiam per quoscunque, quibus de monasterijs, conuentibus, domibus, & aliis quibuscunque locis, Regularium quorumcunque Ordinum, etiam Militiarium, quocunque nomine, uel titulo prouidebitur, isdem seruari; &

 ad hoc

ad hoc, ut unius eiusdem fidei professio vniformiter ab omnibus exhibeatur, unicaque & certa illius forma cunctis innotescat, nostræ solicitutinis partes, in hoc alicui minime desiderati, formam ipsam pręsentibus annotatam, publicari, & ubique gentium per eos, ad quos ex decretis ipsius Concilii, & alios præ dictos spectat, recipi, & obseruari, ac sub pœnis per Concilium ipsum in contrauenientes latis, iuxta hãc & non aliam formam, professionem prædictam solenniter fieri auctoritate Apostolica tenore præsentium districte pręcipiendo mandamus, huiusmodi sub tenore.

Ego N. firma fide credo & profiteor omnia & singula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo sancta Romana Ecclesia utitur, uidelicet. Credo in unum Deum patrem omnipotentem factorem cœli, & terrę, uisibilium omnium, & inuisibilium: Et in unum Dominum Iesum Christum, filium Dei unigenitũ, & ex patre natum ante omnia sæcula; Deum de Deo, lumen de lumine, Deum uerum, de Deo uero; genitum non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt; Qui propter nos homines, & propter nostram salutem, descendit de cœlis, & incarnatus est de Spiritu Sancto, ex Maria Virgine, & homo factus est: Crucifixus etiam pro nobis, sub Pontio Pilato, passus, & sepultus est. Et resurrexit tertia die, secundum scripturas: Et ascendit in cęlum, sedet ad dexteram Patris: Et iterum venturus est cum gloria iudicare uiuos, & mortuos; cuius regni non erit finis; Et in spiritum Sanctum Dominum, & uiuificantem,

qui

qui ex Patre, Filioque procedit; qui cum Patre, & Filio simul adoratur, & conglorificatur, qui locutus est per Prophetas: Et unam Sanctam Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam: Confiteor unum baptismain remissionẽ peccatorum: Et expecto resurrectionem mortuorum: Et uitam uenturi sæculi. Amen.

Apostolicas & Ecclesiasticas traditiones, reliquasque eiusdem Ecclesiæ obseruationes & constitutiones firmissime admitto, & amplector.

Item Sacram Scripturam iuxta eum sensum, quem tenuit, & tenet Sanctam Mater Ecclesia, cuius est iudicare de uero sensu, & interpretatione sacrarum Scripturarum, admitto, nec eam unquam, nisi iuxta unanimem consensum patrum, accipiam, & interpretabor.

Profiteor quoque septẽ esse uere, & proprie sacramenta nouæ legis a Iesu Christo, Domino nostro, instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis, necessaria, s. Baptismum, Cõfirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam Vnctionem, Ordinem, & Matrimonium, illaq; gratiam conferre, & ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem, sine sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoque, & approbatos Ecclesiæ Catholicę ritus, in supradictorum omnium sacramentorum solenni administratione recipio, & admitto; omnia & singula, quæ de peccato originali, & de iustificatione in Sacrosancta Tridentina Synodo definita, declarata fuerunt, amplector, & recipio. Profiteor pariter in Missa offerri Deo, verum, propriũ, & propitiatorium

ſacrificiũ,pro viuis,& defunctis, atq; in ſanctiſsimo Euchariſtię Sacramento eſſe,uere,realiter,& ſubſtantialiter corpus, & ſanguinem, vnà cum anima, & diuinitate Domini noſtri Ieſu Chriſti,fieriq́ue conuerſionẽ totius ſubſtantiæ,panis in corpus,& totius ſubſtantiæ uini in ſanguinem, quã conuerſionẽ Catholica Eccleſia Tranſubſtantiationem appellat. Fateor etiam ſub altera tantũ ſpecie,totũ atq; integrũ Chriſtũ,verumq; Sacramẽtũ ſumi: Cõſtater teneo Purgatoriũ eſſe,Animaſq; ibi detentas fidelium ſuffragiis iuuari. Similiter & Sanctos vnà cum Chriſto regnantes, uenerandos atque inuocandos eſſe,eoſq́ue orationes Deo pro nobis offerre,atq; eorũ reliquias eſſe uenerãdas.Firmisſime aſſero imagines Chriſti, ac Deiparæ ſemper uirginis, necnon aliorum Sanctorũ habendas,& retinendas eſſe,atq; eis debitum honorẽ ac uenerationẽ impertiẽdã.Indulgentiarũ etiã poteſtatẽ, a Chriſto in Eccleſia relictam fuiſſe, illarũq; uſum Chriſtiano populo maxime ſalutarẽ eſſe, affirmo: Sanctã Catholicã, & Apoſtolicã Romanã Eccleſiam,omniũ Eccleſiarũ matrẽ,& magiſtrã agnoſco; Romanoq; Pontifici,beati Petri, Apoſtolorũ principis,ſucceſſori,ac Ieſu Chriſti Vicario,uerã obedientiã ſpondeo,ac iuro:Cætera itẽ omnia a ſacris Canonibus,& œcumenicis Cõciliis, ac præcipue a Sacroſancta Tridẽtina Synodo tradita,definita,& declarata,indubitãter recipio atq. ꝓfiteor, ſimulq; cõtraria omnia,atque hæreſes quaſcunq; ab Eccleſia damnatas,& reiectas,& anathematizatas, ego pariter damno,reiicio,& anathematizo.Hãc verã Catholicã fidẽ
extra

extra quam nemo ſaluus eſſe poteſt, quam in præſenti ſponte profiteor, & ueraciter teneo, eandem integram & inuiolatam uſque ad extremum uitæ ſpiritum, conſtantiſsime (Deo adiuuante) retinere & confiteri, atque a me is ſubditis uel illis, quorum cura ad me in munere meo ſpectabit, teneri, doceri, & p̄dicari, quantum in me erit, curaturum. Ego idem N. ſpondeo, uoueo, ac iuro: Sic me Deus adiuuet, & hæc ſancta Dei Euangelia.

Volumus autem quod pręſentes literæ, in Cancellaria noſtra Apoſtolica, de more legantur: Et ut omnibus facilius pateant, in eius Quinterno deſcribantur, ac etiam imprimantur. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam noſtræ uoluntatis, & mandati infringere, uel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

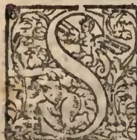
Datum Romæ, apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicę. M. D. L X I I I I. Idibus Nouemb. Pontificatus noſtri Anno Quinto.

Fæd. Card. Cæſius.

Cæ. Glorierius.

DECLARATIO QVOD GRATIAE DE NON RESIDENDO,

Et percipiendo fructus ratione studii, non valeant sine consensu Ordinarij.

Anctissimus in Christo pater, & Dominus noster, Dominus Pius diuina prouidentia Papa IIII. ad cuius aures nuper peruenit nõnullos curata, uel alios sacros ordines, aut personalem residentiam requirentia beneficia obtinentes, sub prętextu quod literis operam dare cupiebant, post confirmationem Concilii Tridentini, per Sanctitatem suam factam, & publicatam secum, ut literarũ studio in loco, ubi illud uigeat generale, actu insistendo ratione beneficiorũ per eos obtentorum huiusmodi usque ad quinquennium, uel aliud tempus, tunc expressum, dummodo infra primum illius annum subdiaconi fierent, ad reliquos ordines promoueri minime teneantur, & tam iidem interim, quam alii, etiam ad eosdem ordines uel eorum aliquem, seu aliquos promoti, quod similiter student beneficiis per eos obtentis, per uicarios idoneos per locorum Ordinarios, etiam congrua fructuum beneficiorum huiusmodi portione illis assignata, uel aliàs deputandos in diuinis deseruiendo, animarum curam illis imminentem exercendo,

do,

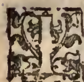
do,& alia incumbentia onera ſupportando, vſque, ad ſimile tempus perſonaliter in eiſdem beneficiis reſidere non tenerentur, & nihilominus interea omnes eorundem beneficiorum fructus percipere poſſent,per ordinariam Sanctitatis ſuę Signaturam, ſeu Pœnitentiariæ ſuæ officium diſpenſari,ſibique pariter indulgeri obtinuerunt, nullum in his uel fraudi, uel circumuentioni locum,præſertim quo ad abſentes a Romana curia, de quorum qualitatibus facile notitia haberi non poteſt,quantum humana ratione prouideri poteſt, relinquere uolens, Concilii etiam Tridentini decretis inhærendo; huiuſmodi diſpenſationes, & indulta hactenus conceſſa, actam ipſius Pœnitentiariæ, quam Apoſtolicas, & alias deſuper confectas, & conficiendas literas,proceſſuſq; habitos, & habendos per eaſdem dictis abſentibus, nullatenus ſuffragari, niſi ſingulorum ordinariorum locorum, in quibus ſingula beneficia huiuſmodi conſiſtunt, conſenſus gratis præſtandus ad id accedat Apoſtolica auctoritate declarauit, decernens irritum &c.

Placet. publicetur & deſcribatur. I.

BVLLA S. D. N. D. PII DIVINA PROVIDENTIA PAPAE QVARTI.

SVPER RESIDENTIA PRAELATOrum, Parochialium, & aliorum curam animarum habentium, & reſidere debentium.

PIVS EPISCOPVS SERVVS Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

N ſuprema militantis Eccleſiæ ſpecula, meritis licet inſufficientibus diuina diſpoſitione conſtituti cunctos non ſolum uigilantiæ noſtrę commiſſos Dominicos greges, ſed etiam ſingulorum paſtorum ſuorum actus intenſa noſtræ mentis acie colluſtrantes ſtudium efficax, operamq́. ſedulam ad hoc omnino ſtatuimus adhibere, ut quemadmodum operoſum ſacri Concilij Tridentini progreſſum, felicemq́. exitum, Dominó cooperante, prę ſtitimus: Ita ſanctiſsima illius decreta ipſorum præſertim, qui in Apoſtolicæ ſolicitudinis partem vocati ſunt, Paſtorum officium concernentia non tepide, neque diſsimulanter exequamur. Sane licet in concilio præfato ſaluberrima fuerit ordinatione decretum, quod omnes, & ſinguli uenerabiles, fratres noſtri Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi, & Epiſcopi, & alij beneficiati, apud Eccleſias

ſias

ſias ſponſas ſuas reſidere teneantur; nõnulli tñ,quod nõ ſine animi nr̃i mœrore referimus, adeo ſui,gregi umq;,quos olim deperditos,Saluator nr̃ proprio ſan guine redimere dignatus eſt, ſibi creditorum obliti ſunt,ut ẽt nunc in Alma Vrbe,uel alibi cõmorãtes,& ſacroſancta ſpiritualis matrimonij in eos ſuaq; Eccleſias ſolenniter contracti iura confundentes,ſponſas ſuas in lõga quaſi uiduitate relictas,ac prædictas Eccleſias quomodocunq. ſibi conceſſas inuiſere, & apud illas,ut probos, & prouidos patresfamilias decet,reſidere non curent,in perditionẽ animarum ſuarum, & ſubditorum ſuorum, ac pernicioſum exemplum,& ſcandalum plurimorum. Nos hanc illorum contumaciam alicuius etiam temporalis pœnæ metu frangendam,ſeu conuincendam eſſe cenſentes, Motu proprio,& ex certa ſcientia noſtra,ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine omnibus, & ſingulis,Patriarchis,Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis præfatis ac alijs quibuſcunq. etiam quauis auctoritate,dignitate,gradu,uel præminentia prę fulgentibus prædictas Eccleſias in commendam, uel adminiſtrationem,a ut alio quouis nomine obtinẽtibus,& alijs quibuſcunque beneficiatis curam animarum habentibus,qui iuxta decreti ſuper reſidentia in Concilio prædicto promulgati tenorem,perſonalem in ſuis Eccleſijs reſidentiam facere tenentur, in uirtute ſanctæ obedientiæ,& ultra pœnas in dicto decreto Conſilij contentas, etiam ſub priuationis eorum a regimine, & adminiſtratione eccleſiarum ſuarum, ac aliis noſtro, & pro tempore exiſtentis, Romani Pontificis,

ficis,ſucceſſoris noſtri arbitrio imponendis pœnis, diſtricte præcipiendo,per Apoſtolica ſcripta mandamus quatenus omni mora ceſſante in eiſdē ſuis Eccleſiis iuxta formā, & tenorē dicti Cōcilii perſonaliter reſideāt.Nihilominus,ſi quos mandato nr̃o huiuſmodi,quod abſit nō parere contigerit, nec ēt tales abſentes melioris in hac parte conditionis,q̃ cœteri in ſuis eccleſiis reſidētes exiſtant ac nr̃a ꝑpetuo ualitura ſanctione per præſentes ſtatuimus,& ordinamus,ꝙ deinceps oīa,& ſingula mobilia, immobilia, ēt in Vrbe,vel eius diſtrictu exiſtentia, & ſe mouentia,res,& bona,iura, & actiones cuiuſcunq; qualitatis,quātitatis,& ualoris,ac ubicunque locorum cōſiſtant,ad Patriarchas,Primates,Archiepiſcopos,Epiſcopos,& alios quoſcunq;,etiam quauis auctoritate, dignitate,gradu,& præeminentia prꝭfulgentes,eccleſias prꝭdictas in titulum,uel cōmendam,ſiue adminiſtrationem,aut alio quouis noīe obtinentes, & alios quoſcunq; bn̄ficiatus curam aīarum habentes, q̧ extra prædictas Eccleſias,& diœceſes, etiam in Romana Curia, aut alibi degentes, & iuxta decretum,& formam Concilii hm̃oi non reſidentes deceſſerint, pertinentia,& per illos ſuarum eccleſiarum, ac quorumcunq; monaſteriorum,Prioratuum, Præpoſiturarum,& aliorum beneficiorum eccleſiaſticorum, cum cura,& ſine cura,ſꝭcularium, & regularium,quꝭ illo quomodolibet obtinuerint,ac fructuum, reddituum, & prouentuum eccleſiaſticorum,necnon penſionum annuarum ſibi ſuper ſimilibus fructibus,redditibus, & prouentibus reſeruatarum, & aſsignatarum occaſionꝭ

ſione quęſita, etiam ſi facultatem ſpecialem de illis, aut eorum parte teſtandi, & alias libere diſponendi a nobis, q̃buſuis aliis Romanis Pontificib. prædeceſ ſoribus, & ſucceſſoribus nr̃is etiam cum clauſulis, ꝙ facultates hmõi reuocari nequeant, aliiſque irritanti bus decretis obtinuerint, & in uim illarum literarum deſuper confectarum de rebus, & bonis hmõi iam di ſpoſuerint, tanquam ſpolia, ad Cameram apoſtolicã legitime pertineant, liceat dilectis filiis moderno, & pro tempore exiſtenti Cõmiſſario noſtro generali, & ſuis, dictęq; Cameræ deputatis, in euentum deceſ ſus hmõi, ſolitum inuentarium ſuper rebus, & bonis præfatis cõficere, illaque prout de reliqnis clerico rum ſpoliis, fieri ſolet, ad dilecti filii noſtri moderni & pro tempore exiſtentis generalis Theſaurarij ma nus redigere, dictæque Cameræ applicare, cuiuſuis licentia deſuper minime requiſita. Ac facultates, & deſuper cõfectas literas prædictas, ẽt motu, & ſcien tia ſimilibus, etiam in recompenſam laborum, & obſe quiorum: etiam nobis & Eccleſiæ Romanæ, dictæque Sedi impenſorum, quomodolibet cõceſſas, & etiam iteratis uicibus approbatas, illarum omnium tenores præſentibus pro ſufficiente expreſsis, & ad uerbum inſertis habentes, in euentum obitus hmõi, etiam ſi in Vrbe, aut eius diſtrictu, uel alibi extra ſuas eccle ſias, ut præfertur contigerit, ex nunc prout ex tunc, & ecõtra in dictæ contumaciæ pœnam eiuſdem pote ſtatis plenitudine, et tenore reuocamus, caſſamus, et annullamus. Ac tam eas, quã earum prætextu quomo dolibet pro tempore condita, factaque teſtamenta,

co-

codicillos,legata,donationes, & alias diſpoſitiones quaslibet,etiam ad pias cauſas,uel in remunerationem ſeruitiorum,nulla,& inualida, nulliuſque roboris uel momenti fore ; neque quicquam contra prę- ſentium tenorem ſuffragari. Et ſic per quoſcunq; Iudices,& commiſſarios quauis auctoritate fungentes etiam Sanctæ Romanæ Eccleſię Cardinales, in quauis inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate iudicari, & definiri debere. Ac quicquid ſecus a quoquam quauis auctoritate ſcienter, uel ignoranter attentari contigerit,irritum,& inane decernimus. Per hoc autem noſtris, & Romanorum Pontificum, prędeceſſorum noſtrorum, ordinationibus, reſeruationibus, & decretis,quoad prælatorum,& aliorum beneficiatorum, etiam in ſuis eccleſis ab diœceſ. reſidentium et ibi decedentium,quæ etiam ampliamus,et extendimus ad habētes eccleſias in Vrbis diſtrictu ibique reſidentes, et decedentes ſpolia Cameræ Apoſtolicæ applicata, hactenus emanatis, nullatenus, præiudicare, neque quicquam in eis alterare intendimus; ſed ea in ſuo robore,ut antea,manere uolumus, præterquam,quod ad eos,qui in ſuis eccleſijs iuxta formam prędicti Concilii reſederint,et ſpecialem licētiam teſtandi habuerint, hanc enim tantum ſaluam eis eſſe uolumus. Ita ut generalis licentia teſtandi eis,quanquam reſidentibus minime ſuffragetur, ſed ſola ſpeciali,ſi quam habuerint,tueri ſe poſsint. Cæterum,ut præceptum,mandatum, ſtatutum, ordinatio,reuocatio, caſſatio, decretum, et alia permiſſa,

præ-

præsentesque literæ ad eorum,quorum intereſt, notitiam deducantur,nullusq; poſsit aliquã illorũ ignorãtiã ptẽdere, vel excuſationẽ allegare, ſed illa ppetuo firma, & illibata pmaneãt: volumus,& mandamus, q eadẽ pſẽtes in Baſilicæ Principis Apoſtolorũ de vrbe & Cãcellariæ noſtræ valuis, ac acie Cãpi Floræ p aliquẽ ex Curſoribus noſtris affixæ, copia illarum ibi dimiſſa ab ea die omnes perĩde arctẽt, ac ſi illis pſonaliter intimatæ fuiſſent. Nõ obſtãtibus præmiſsis,ac in fauorẽ curialiũ p fel.rec. Sixtũ Quartũ, Leonẽ decimũ,Iuliũ Tertiũ,& quoſcũq; alios Roman.Põt.prędeceſſores noſtros,ac etiã p nos editis, & approbatis: necnon alijs literis, conſtitutionibus,& ordinationibus Apoſtolicis,cæteriſq; contrarijs qbuſcũque. Nulli ergo oĩno hominũ liceat hãc paginã noſtri precępti,mandati,ſtatuti,ordinationibus, reuocationis,caſſationis,annullationis,decreti,ampliationis, extẽſionis,intẽtionis,& voluntatis infringere, uel ei auſu temerario cõtrarie. Si qs autem hoc attentare præſumpſerit,indignationẽ omnipotẽtis Dei, ac beatorũ Petri,& Pauli, Apoſtolorũ eius,ſe nouerit incurſurum.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, M. D. LXIIII. Decimoſeptimo Kalen. Nouemb. Pontificatus noſtri Anno Quinto.

Viſa de Curia M.de Enciſo.

Cæ.Glorierius.

H.Cumyn.

MOTVS PROPRIVS S. D. N. D. PII. PAPAE IIII.

SVPER EXECVTIONE CONCILII, & literarum eiusdem Sanct. contra Archiepiscopos, Episcopos, Praelatos, & alias personas Ecclesiasticas non residentes in eorum Ecclesijs.

PIVS PAPA IIII.

Otu proprio, &c. Cum tam per sacrosanctum oecumenicum Concilium Tridentinum, quam etiam per nostras literas siue bullas etiã desuper emanatas, & inter alias sub datum Romae, apud Sanctum Petrũ, anno Incarnationis Dominicae M.D.LXIIII. Septimo Kal. Decembris, Pontificatus nostri anno quinto. Mandatum sit omnibus Episcopis, Archiepiscopis, & aliis, quibus animarum cura commissa est, oues suas agnoscere, pro eis sacrificium offerre, verbique diuini praedicatione, sacramentorum administratione, ac bonorum omnium exemplo pascere, pauperum aliarumque miserabilium personarum curã paternam gerere, & signanter munera pastoralia, & eis diligenter incumbere, & assistere, aliaque facere, quae in dicto sacro Concilio, & in dictis nostris literis siue bullis cõtinẽtur. Quae omnia nequaquam ab eis praestari, & adimpleri possunt, cum gre-

gibus suis non inuigilant, neque assistunt, sed mercenariorum more oues suas deserunt, et propterea debuissent, et deberent omnes, et singuli Episcopi, Archiepiscopi, et alii in dignitatibus Ecclesiasticis constituti, et præfecti, et quibus animarum cura existit, iuxta diuina præcepta, et prędicti œcumenici Concilii ac prædictarum nostrarum literarum, seu bullarum vim, formam, continentiam, et tenorem, ad eorum respectiue ecclesias Diœceses, ac alia beneficia, quibus personalia residentia requiritur, ad effectum in eis personalem residentiam faciendi, sese cōtulisse ac oĩa et singula in eisdem præceptis, concilio, et literis siue bullis respectiue contenta adimpleuisse et obseruasse. At tamen, sicut accepimus multi et multi præfatorum præceptorum, et mandatorum contemptores, animarumque suarum propriæ salutis immemores, in dictis dignitatibus ecclesiasticis, quibus cura animarum imminet, ac Episcopalibus, et Archiepiscopalibus respectiue constituti præmissa, facere, et adimplere hactenus minime curarunt, sed distulerunt, & differunt in grauem animarum suarum, gregiumque sibi commissorum periculum, & ouium suarum perniciosum exemplum, & scandalum: sententias, cens. & pœnas propterea sibi inflictas temere & damnabiliter incurrendo. Quæ omnia cum non sint conniuentibus oculis, aut impune prætermittenda, sed grauiter, vt cæteris transeant in exemplum, cum iam per tot menses inobedientes fuerint, censuras præfatas sustinent. Motu proprio, & ex certa nostra scientia, deque pote-

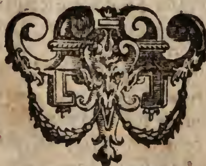
statis nostræ plenitudine, Dilecto filio nostro Alexandro Riario, Cameræ Apostolicę generali Auditori, cui alias etiam seu prædecessori suo viuæ uocis oraculo commisimus, vt dictos Archiepiscopos, Episcopos, & alias personas Ecclesiasticas animarum curam habentes, non residentes pœnas præfatas in dicto Concilio, & literis siue bullis nostris contentas incurisse declararet, & ad illarum effectualem executionem, aliaque grauiora procederet, uiuæ uocis oraculo commisimus, tamen quia nonnulla monitoria contra certos Episcopos, & alias personas præfatas in uim commissionis nostrę huiusmodi sibi factę tunc decreuerat, & relaxauerat, ne in posterum de illius iurisdictione dubitari contingat denuo eidem Auditori nostro nunc officium Auditoratus exercente auctoritate nostra committimus, & mandamus quatenus statim tā cōtra Episcopos, Archiepiscopos & alios quoscunque Prælatos, tam in Vrbe quam alibi, & ubique locorum existen. & in proprijs diœcesibus non residen. constito sibi quantum sufficere uidebitur summarie, simpliciter, & de plano, sola ueritate inspecta, & manu regia de inobedientia propria usque ad sententiam exclusiue procedat, & deinde nobis referat, ut nos in Consistorio nostro secreto, de fratrum nostrorum consilio, vt moris est, ad sententiam priuationis, & depositionis Prælatorum inobedientium huiusmodi procedere valeamus, prout procedere intendimus; quo vero ad alios curam animarum haben. vsque ad sententiam inclusiue procedat, & exequatur, iuxta for-

mam

riam, & tenorem dicti Concilij, & literarum nostrarum prędictarum, cum eiusdem facultatibus ut supra, ac alia faciant, & exequatur, prout in dictis literis siue bullis continetur; cum potestate citandi, inhibendi, excommunicandi, suspendendi a diuinis, declarandi, interdicendi, aggrauandi, reaggrauandi, carcerandi; & brachium sæculare decernendi, relaxandi, & exequendi; aliaque faciendi necessaria quomodolibet, & opportuna; contrarijs quibuscunque non obstantibus. Et quod præsentis nostri Motus proprij sola signatura sufficiat, ac ubique fidem faciat in iudicio, & extra, regula contraria; & alijs quibuscunq;, quibus omnibus expressè derogamus, non obstantibus.

Placet Motu proprio. I.

Præsentetur. B. Amerin. Regens.

BVLLA S. D. N. D. PII PAPAE QVARTI,

REVOCATORIA PRIVILEGIORVM,

exemptionum, immunitatum, facultatum, conseruatoriarum, indultorum, confesſionalium, Maris magni, & aliorum quarumcunque ſimilium gratiarum, quibuſcunque locis, & perſonis conceſſarum, in his, in quibus ſtatutis, & decretis ſacri Cōcilii Tridentini contrariantur.

PIVS EPISCOPVS SERVVS Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

IN Principis Apoſtolorum Sede, meritis licet imparibus diuina diſpoſitione conſtituti, nihil neq; uniuerſali Eccleſiæ, curæ, & ſolicitudini noſtræ commiſſæ, ſalubrius, neque iniuncto nobis Apoſtolicę ſeruitutis officio, decentius præſtare poſſumus, quam, quod prouidentiæ noſtræ miniſterio ęcumenicum Concilium Tridentinum, ſicut noſtris potiſsimum auſpiciis ſummaque ſanctorum patrum concordia per Dei miſericordiam fæliciter abſolutum fuit: Ita per uniuerſos qui Chriſtiana pietate cenſentur, ubiq; ſuſcipiatur, & remotis quibuslibet obſtaculis ab omnib. ęqualiter obſeruentur. Cum itaq. in eod. Concilio quāplurima ſalubria & ad uniuerſalē morū reformationē valde utilia decreta, atq. ſtatuta, maturo p̄ſētiū ipſorū examine pręcedente,

cedente, sint edita, quibus multa atq. diuersa priuilegia, exeptiones, immunitates, dispensationes, facultates, conseruatoriæ, indultá, & ut uocant, confessionalia, & Mare magnũ; & aliç gratiæ quæ varijs tã cathedralibus ẽt Metropolitanis, quã collegiatis ecclesijs, monasterijs, conuentibus, & alijs religiosis, etiã fratrũ mendicantiũ domibus, & ordinib. necnon Sancti Spiritus in Saxia, Sancti Ioannis Lateranẽsi, ac Incurabiliũ, de Vrbe, Sãcti Antonii Vienen. & S. Bernardi Iuren. aliisque Hospitalibus, Militiis, eorumque, Capitulis, & conuentibus, ac uniuersitatibus, etiam studiorum generaliũ collegiis tã sæcularibus, quam Ecclesiasticis Confraternitatib. Societatibus, & tam Principis Apostolorũ de Vrbe, quam aliis fabricis, sanctæ Cruciatæ, aliisque piis locis, & operibus, nec nõ Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Prælatis, Abbatibus, Abbatissis, Prioribus, Præpositis, & aliis ecclesiasticis, tã secularib. quã diuersorũ ordinũ, & militiarũ regularibus, ac ẽt laicis cuiuscumque dignitatis, & status, ac gradus, & excellentiæ, ac etiam Ducali, Regia, & Imperiali dignitate fulgentib. utriusq. sexus personis, Nec nõ aliquibus Notarii, & etiã de latere Legatis, atque nũciis, tã ꝑpetuo, quã ad tẽpus ꝑ plures Romanos Pontifices ꝑdecessores nostros, ac nos, & Sedem Apostolicam, eiusque Legatos hactenus etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, seu etiam, Imperatorum, Regum, Ducum, & aliorum Principum contemplatione, & intuitu, etiam de fratrum consilio, diuersimode, uariisque temporibus in genere,

vel specie, ex quauis et honesta caussa concessa, & et pluries confirmata, & innouata fuerunt in plerisque cōtrariant. Nos quibus in primis cordi est, tā sancta & ecclesiæ Dei saluberrima decreta suos, vt par est, effectus ubique consequi, & ab omnibus obedienter obseruari, priuilegiorū, exēptionū, immunitatum, facultatum, Conseruatoriarum, Indultorum, Confessionaliū, Maris magni, & aliarū gratiarū prędictarū, ac quaruncunq; Apostolicarū, & aliarū literarum desuper cōfectarū, pcessūmq. de tretorū & aliorum inde secutorū tenores, ac si verbo ad uerbū insererent, psentibus pro sufficienter expressi, & plene insertis habētes: Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, q eadem omnia, & singula priuilegia, exēptiones, immunitates, facultates, dispensationes, Conseruatoriæ, Indulta, Confessionalia, Mare magnum, & aliæ gratiæ in his omnibus, & singulis, in quibus illa statutis, & decretis Cōcilij huiusmodi cōtrariantur, ipso iure reuocata cassata, & annullata, ac ad ipsius Concilij terminos, atq; limites reducta sint, & esse censeantur, necquicquam aduersus ipsa decreta, & statuta, quominus ubique, & apud omnes obseruentur in aliquo suffragari posse, sed ea perinde haberi, & riputari debere, ac si nūquam emanasset, Apostolica auctoritate tenore præsentium declaramus, ac etiam statuimus, & ordinamus. Decernentes nihilominus omnia, & singula, quę uigore priuilegiorum, exemptionum, immunitatum, & dispensationum, Conseruatoriarum, Indultorum, Confessionalium, & aliarum quaruncunque gra-

gratiarum huiusmodi post id tempus, quo Concilium obligare cæpit, facta, & gesta quomodolibet fuerũt, & in posterum fient, in his, in quibus dicti Concilij decretis aduersantur, nulla, inualida & irrita esse, & censeri ac nemini, etiam quantumlibet, ut præfertur qualificato, tam in foro (quod aiunt) fori, quam conscientię suffragari posse, & debere. Et ita per quoscunque locorum Ordinarios, aliosque Iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam Sanctę Romanæ Ecclesiæ Cardinales sublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi facultate, in vtroque foro iudicari, & definiri debere, ac quicquid secus, a quoquam, quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis cæterisque cõtrarijs quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, statuti, ordinationis, & decreti, infringere uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli, Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicę, M. D. L X V. tertiodecima Kalendas Martij Pontificatus nostri Anno sexto.

Cæs. Glorierius.

F. Episcopus Narnien.

H. Cumyn.

Mo-

MOTVS PROPRIVS S. D. N. D. PII DIVINA PROVIDENTIA PAPÆ QVINTI.

DE VERITATE EXPRIMENDA ETC. in diſpenſationibus matrimonialibus, & alijs gratijs ſub pœna falſi.

PIVS PAPA V.

Otu proprio &c. Cũ ſicut accepimus nonnulli ſuæ cõſciẽtiæ prodigi, ac propriæ ſalutiś immemores, ut faci lius a nobis, & Sedẽ Apoſtolicã di-ſpẽſationes matrimoniales, & alias gratias, & conceſsiones obtineant gradus cõſanguinitatis, vel affinitatis, aut cognatio nis ſpiritualis ac ſcientiã illorũ aliter q̃ eſt, a princi- pio ab ipſis partib. ſignificatũ uel narratũ fuerit expo nũt, & ſi mrimonia huiuſmodi ad huc contracta non fuerint, ꝓ contractis narrãt, ac alias diuerſimode ue rã facti ſpeciẽ tã ĩ ipſis diſpẽſationib. mrimonialib. q̃ ꝓ alijs q̃buſcunq. gratijs, & conceſsionib. obtinen- dis immutẽt, ac ꝓpterea cũ nõ ſolũ in ĩpetrationib. huiuſmodi falſitas narret, uerũ ẽt in partib. plerunq. pro uerificatione gratiarum huiuſmodi ueritas im- mutetur, & falſitas committatur: Nos igitur huiuſmo di abuſibus, & erroribus obuiare cupientes, Motu proprio &c. omnes, & ſingulos procuratores tam of

ficij

ficij sacrę pęnitētiariæ, seu contradictoriarũ, q̃ alios quosçunq. solicitatores, & scriptores, quos copistas vocant, q veritatē facti, a narratione, q̃ ab ipsis partibus habuerunt, quo ad substantialia, & qualitates necessario exprimēdas diuersā faciunt, seu quoquomodo inuertũt, aut immutāt, deprauāt, & p subreptionē & obreptionē gratias a nobis extorquent, pænā falsi incurrere, & ea puniri omnino debere decernimus, & declaram'. Mādātes ppterea Almæ Vrbis Gubernatori, Cameræ Apostolicæ Auditori, & Vicario, quatenus in p̄missis reos, & culpabiles receptos pęna falsi, ut p̄mittit, puniāt; cũ potestate citādi ēt p edictũ cõstito sũmarie de nõ tuto accessu, aliaq; dicendi, & faciendi in p̄missis necessaria, seu quomodolibet opportuna. Nõ obstātibus p̄missis, cõstitutionib. & ordinationib. Apostolicis, cęterisq. contrariis nequaq̃ obstātibus: irritum quoq., & inane &c. diciq. &c. iudicari, & definiri debere, & sublata &c. decernentes. Et qđ p̄sētis motus pprii, & absq. data, & registratura, sola signatura sufficiat, & vbiq. fidem faciat in iudicio, & extra: regula cõtraria nõ obstāte: eiusq. transumptis manu alicuius notarii publici subscriptis, & sigillo alicuius psonæ in dignitate ecclesiastica cõstitutæ munitis eadē prsus fides adhibeat, q̃ p̄sentibus adhiberet si forēt exhibitę, uel ostēsę. Quodq; Cameræ, & Cancellarię Apostolicę, ac audientiæ causarum Palatii Apostolici valuis, & in aciæ Campi Floræ dimissis inibi copiis affixis omnes ita afficiant, & arctent, ac si illis personaliter intimatæ fuissent.

Placet Motu proprio. M.

BVLLA S. D. N. D. PII DIVINA PROVIDENTIA PAPAE QVARTI,

SVPER DECLARATIONE DECRETI Concilij Tridentini, de cognatione spirituali in maritum, vel vxorem suscipientis, & baptizatum, batizatique patrem, & matrem, & quascunque alias personas tam ex parte suscipientis, quam babtizantis, & babtizati.

PIVS EPISCOPVS SERVVS Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

CVm illius vicem, licet minime suffragantibus meritis geramus in terris, de cuius vultu prodit iudicium, & vident oculi æquitatem, officii nostri debitam prosequimur actionem si obscuros sacrorum Canonum sensus ita aperire studemus, ut piis Christi fidelium mentibus nulla dubitandi occasio relinquatur. Sane licet ex eo, quod in Concilio Tridentino decretum fuerit, cognationem spiritualem inter eos tantum contrahi, qui suscipiunt baptizatum de Baptismo, ac baptizatum ipsum, & illius patrem, & matrem, necnon baptizantem & baptizatum, baptizatique patrem, & matrem, in reliquis personis, quæ per antiquos Canones

occasio-

occaſione cognationis huiuſmodi contrahere prohibeatur, omne impedimentum ſublatum eſſe videatur: adhuc tamen ab aliquibus dubitari accepimus, an ſaltem impedimētum cognationis ſpiritualis huiuſmodi inter maritum vel uxorem ſuſcipientis, & baptizatum nec non inter maritum uel uxorem ſuſcipientis, & patrem ac matrē baptizati uigeat; propterea quod prohibitum de vno coniuge, de altero etiam prohibitum eſſe uideatur. Nos piarum mentium quieti, & Matrimoniorum fauori (quantum ex alto nobis permittitur) conſulere volentes, a præciſis uerbis Concilii minime diſcendēdum, in præmiſſis eſſe cenſuimus. Et propterea nullū amplius impedimentum ratione cognationis huiuſmodi ſubeſſe decernimus, & declaramus, quod minus inter dictos maritum uel uxorem ſuſcipientis, & baptizatum, baptizatiq. patrem matrem, & quaſcunq. alias perſonas tam ex parte ſuſcipientis, quam baptizātis, & baptizati, in dicto Concilio nominatim non expreſſas Matrimonium libere, & licite contrahi poſſit; & ita ab omnibus iudicari debere mandamus, atq; ſtatuimus: decernentes irritum, & inane, ſi q̄d ſecus a quoquam quacunque dignitate, auctoritate, & poteſtate prædito contigerit iudicari. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis aliiſq. contrariis quibuſcunq. Volumus autem, quod præſentes literæ in Cancellaria noſtra apoſtolica, & in acie Campi Floræ de more publicentur, & inter Conſtitutiones perpetuo ualituras deſcribantur. Et quia difficile foret præſentes ad ſingula quæque loca de

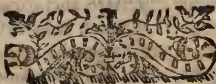
ferri, quod earum transumptis, etiam impreſsis, manu alicuius Notarij ſubſcriptis, ac ſigillo alicuius prælati munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quę præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitę, uel oſtēſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ declarationis, decreti, mandati, ſtatuti, et uoluntatis infringere, uel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, M. D. L X V I. Quarto kal. Decem. Pontificatus noſtri Anno Primo.

Cæ. Glorierius.

H. Cumyn.

Viſa de Curia. Io. Barengus.

BVL-

BVLLA S. D. N. D. PII DIVINA PROVIDENTIA PAPAE QVARTI,

SVPER DECLARATIONE Concilij Tridentini de impedimento affinitatis ex fornicatione prouenientis.

PIVS EPISCOPVS SERVVS SERuorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

D Romanum Pontificem spectat canonicas sanctiones quæ expressiorem sensum postulare uidentur, re diligenter perspecta, ita declarare, & alias prouidere, ut omnis dubietas de pijs Christi fidelium mentibus euellatur. Sane postquam ex eo quod Tridentina Synodus impedimentum affinitatis ex fornicatione proueniens, per quod non solum Matrimonium contrahi prohibetur, sed etiam postea factum dirimitur, ad eos tantum restrinxit, qui primo & secundo gradu coniunguntur, in ulterioribus uero gradibus, statuit, Matrimonium postea factum non dirimi, a pluribus Christi fidelibus, ut accepimus, est dubitatum, an, licet in ulterioribus gradibus huiusmodi Matrimonium contractum non dirimatur, adhuc tamen iuxta antiquos Canones contrahi prohibeatur. Et propterea nos omnem ambiguitatem tollere, &

animarum, & tranquillitati, ac Matrimonij libertati quantum cum Deo possumus consulere volentes, Declaramus, & Apostolica auctoritate decernimus nullum hodie impedimentum remanere, quo minus in vlterioribus gradib. huiusmodi libere & licite Matrimonium contrahi possit, & ita ab omnibus iudicari debere mandamus, atq; statuimus, decernentes irritum, & inane si quid secus a quo quam quacunque dignitate, auctoritate, & potestate prædito contigerit iudicari. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, alijsq; contrarijs quibuscunque. Volumus autem, quod præsentes literæ in Cancellaria nostra Apostolica, & in Acie Campi Floræ de more publicentur, & inter Constitutiones perpetuo valituras describantur. Et quia difficile foret præsentes ad singula quæque loca deferri, quod earum transumptis, etiam impressis manu alicuius Notarij subscriptis, ac sigillo alicuius prælatis munitis, eadem prorsus fides adhibeatur quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, decreti, mandati, statuti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contrarie. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli, Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ. M.D.L.X.V.I. Decimo septimo kal. Nou. Pontificatus nostri Anno Primo.
Cæ. Glorierius. Visa de Curia. Io. Barengus.

DE-

DECLARATIO CONCILII TRIDENTINI,

DE COMPATERNITATE, ET AFfinitate ex fornicatione, ac matrimonijs desuper contractis, & contrahendis.

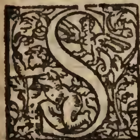
SAnctissimus in Christo pater, & Dominus noster, Dominus Pius diuina prouidentia Papa V. ad cuius notitiam peruenit, quod, cũ in decretis Sacri Concilij Tridẽtini certæ tantum personæ enumerentur, inter quas duntaxat cognatio spiritualis deinceps contrahatũr, ab aliquibus reuocatur in dubium, an qui vltra personas in dictis decretis enumeratas quo quomodo cognatione spirituali ante confirmationem dicti Cõcilij coniuncti erant absq; dispensatione Apostolica, Matrimonium post dictã confirmationem contrahere potuerint, ac hodie, & de cætero contrahere possint, cum ante prædictã cõfirmationẽ id facere de iure minime liceret: Et insuper cũ in eisdẽ decretis statuat, affinitatẽ q̃ ex fornicatione cõtrahitur, in illis solũ modo attẽdi debere, qui primo vel secũdo affinitatis gradu cõiungũtur ab aliquibus pariter dubitetur, An matrimonia inter psonas, q̃ ante cõfirmationẽ dicti concilij tertio vel ulteriori huiusmodi affinitatis gradu coniunctæ erãt, post cõfirmationẽ eiusdem Concilii absque dispensatione Apostolica contracta, & quæ deinceps

contrahi contigerit, dirimi debeant, Sanctitas sua, ad tollendum omne dubium, eos, qui ante confirmationem prædicti Concilii cognationem spiritualem contraxerunt, dummodo non sint ex personis in dictis decretis enumeratis, & inter quas tantum Concilium uoluit deinceps contrahi, hanc cognationem spiritualem matrimonii uinculo inter se absque dispensatione aliqua libere, & licite copulari posse, ac matrimonia etiam post cofirmationem huiusmodi, absque dispensatione Sedis Apostolicæ inter eas iam contracta ualere plenamque roboris firmitatem obtinere. Et similiter matrimonia post confirmationem Concilii absque dispensatione Apostolica secuta, & quæ de cætero sequentur, inter personas, quæ ante dictam confirmationem affinitatem (infra tamen secundum gradum ex fornicatione prouenientem) contraxerant, propter huiusmodi affinitatem dirimi non debere, sed ualida, & efficatia existere declarauit. Sicque per quoscunq; Iudices, & Commissarios, etiam S.R.E. Cardinales sublata eis quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & diffiniri debere, ac quicquid secus super his a quoquam quauis auctoritate, scienter uel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decreuit.

Placet, publicetur, & describatur M.

DECLARATIO REGVLAE PII QVINTI.

SVPER EXPRESSIONE GRADVS PROPINquioris in diſpenſationibus Matrimonialibus.

Anctiſsimus in Chriſto pater,& Dominus noſter D.Pius diuina prouidentia Papa V. Attendẽs per quandam cõſtitutionem dudum per fel. rec.Pium Papam IIII. Sanctitatis ſuæ prædeceſſorem editam,qua cauetur quod in diſpenſationibus Matrimonialibus, pro diuerſis conſanguinitatis,ſeu affinitatis ex eodẽ ſtipite prouenientibus gradibus coniunctis non remotioris ſolum, prout olim fieri ſolebat, ſed etiam propinquioris graduũ expreſſa mentio fieri debeat, alioquin diſpenſationes, ac deſuper confectæ literæ nullius ſint roboris,uel momẽti, prout in dicta Conſtitutione plenius continetur, a diſpoſitione iuris Communis,& laudabili,ac antiquo Rom. Cur. ſtilo, nimium recedi,ac fauorem matrimonij debitum reſtringi. Volenſque propterea iuri, & ſtilo prædictis necnon piæ memoriæ Gregorii XI.& Clementis VI. Romanorum Pont.etiam Sanctitatis ſuæ prædeceſſorum veſtigiis inhærendo,Sacramento & libertati matrimonii quantum cũ Deo poteſt fauere; ſtatuit, & ordinauit, quod de cætero in quibuſcunque diſpenſationibus, quas pro matrimoniis contractis, aut cõtrahendis inter uiros, & mulieres inuicem diuerſis

prohibitis cõſanguinitatis,ſeu affinitatis,aut mixtis ex cõmuni,ſeu ab eodẽ ſtipite ſurgẽtib.quicunque illi ſint, dũmodo primũ,quomodo nõ attingãt,cũ in eo Sãctitas ſua nũquã diſpẽſare intẽdat,gradib.cõiunctos ab eadẽ Sãctitate ſua & ꝓ tpore exiſtẽte Rom. Põt.aut Sede Apoſtolica impetrari,vel alias concedi cõtigerit,ac in literis cõmiſsionibuſq; deſup ẽt locorũ ordinarijs faciẽdis gradus remotior attendatur, trahatq; ſecũ ꝓpinquiorem,ac ob id ſufficiat remotiorẽ tãtũ gradũ exprimere,obtẽtis tamẽ poſtea ſuper ꝓpinquiore literis declaratoriis, iuxta Gregor. & Clemẽt. præd.hmõi conſtitutiones, quas quo ad hoc innouauit,& inuiolabiliter obſeruari mandauit, diſpenſationisque,ſeu diſpẽſandi cõmiſsiones ac deſuper cõfectas literas,& ꝓceſſus habitos ꝑ eaſdẽ diſpẽſatis ſeu his cũ qbus diſpẽſari mandatur propter proximioris gradus huiuſmodi non expreſsionem de ſurreptionis, vel obreptionis vitio,ſeu intentionis defectu notari nõ poſſe, ſed in omnibus & ꝑ omnia ſuffragari,perinde ac ſi in literis ſeu cõmiſsionibus hmõi de proximiore,ſeu vtroque gradu, ſpecialis,& expreſſa mẽtio facta fuiſſet.Sicque per quoſcũque Iudices & Cõmiſſarios, ẽt Sanctæ Romanæ Eccleſię Cardinales,ſublata eis quauis aliter iudicandi & interpretãdi facultate iudicari,& diffiniri debere; ac qcqd ſecus ſup his a quocũq; quauis auctoritate ſciẽter uel ignorãter attẽtari cõtigerit,irritũ,& inane decreuit:cõſtitutione Pii ꝑdeceſſoris hmõi cæteriſq; contrariis non obſtantibus quibuſcunque.

Placet,publicetur,& deſcribatur.M.

BVLLA S. D. N. D. PII DIVINA PROVIDENTIA PAPAE QVINTI.

PER QVAM DECLARATVR Decretum Sacri Concilij Tridentini, super impedimento publicæ honestatis editum.

PIVS EPISCOPVS SERVVS Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

D Romanum spectat Pontificem sua solicitudine diligenter prouidere, vt sacrorum conciliorum decreta, ita suæ declarationis adminiculo dilucidentur, quod nulla desuper dubitandi occasio cuiquam relinquatur. Sane ad aures nostras peruenit multos esse, qui dubitent, an decretum œcumenici Concilij Tridentini Sessione uigesimaquarta de reformatione Matrimonii tertio, quo cauetur impedimentum publicæ honestatis, ubi sponsalia ualida non fuerint, prorsus tolli ubi uero ualida fuerint, non excedere primum gradum, cum in ulterioribus gradibus non possit huiusmodi prohibitio seruari, desponsalibus per verba (vt aiunt) de futuro tantum conceptis intelligatur, vel etiam Matrimonia per uerba de præsenti contracta non tamen consummata, quę interdum sponsalia appellantur, comprehendat: ita ut etiam eo casu impedimentum inde proueniens sublatum fuerit. Nos itaque, vt omnis difficultas, dubitatioque tollatur, attenden-

tes, quod sponsaliorum appellatione, qua dictum Concilium vtitur non nisi improprie Matrimonium uerbis de præsenti conceptis contractum continetur. Quodque agitur de correctione Iuris veteris, quo casu secundum proprietatem verborum duntaxat procedendum est, præsertim cum longe maiorem rationem prohibitionis in Matrimonio per verba de præsenti contracto, quam in Sponsalibus de futuro vigere a nemine dubitetur. Id circo, Motu proprio, auctoritate Apostolica tenore p̄sentiū declaramus, & diffinimus decretum, Concilij huiusmodi omnino intelligendū esse, & procedere in sponsalibus de futuro duntaxat non autem in matrimonio sic (ut præfertur) contracto, sed in eo durare adhuc impedimentū in oībus illis casibus, & gradibus, q̄b. de iure ueteri ante prædictum decretum Concilij introductum erat; & ita ab omnibus iudicari debere, mandamus atque statuimus. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, alijsque contrariis quibuscunque. Volumus autem, quod præsentes literæ in Cancellaria nostra, & in acie Campi Flore de more publicentur, & inter Constitutiones perpetuo ualituras describantur. Et quia difficile foret præsentes ad singula quæque loca deferri, uolumus, & etiam declaramus, quod earum trāsumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij subscriptis, ac sigillo alicuius prælati munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentib. adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, definitionis, mandati, statuti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli, Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, M. D. L X V I I I. kalend. Iulij Pontificatus nostri Anno tertio.

Cæ. Glorierius.

H. Cumyn.

S. D. N.

S. D. N. D. PII PAPAE QVINTI CONSTITVTIO,

DE TRIVM VOTORVM PROFESsione ab iis emittenda, qui in congregationibus obedientia uoluntaria uiuunt, quorum habitus a sæcularibus presbiteris est distinctus.

PIVS EPISCOPVS SERVVS SERuorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Vbricũ Vitę genus eorum ueriti q regulariũ formã pſeferẽtes nec pprii renunciãt, nec ullã pfitentur ex regulis apbatis, qñ horũ plerique pprio instinctui obsequentes alii odio incensi; alii dum ambiũt minus colequunt; alii uel dilapidatis, uel interuersis rebus, & ad sese, uel ppĩquos trãslati, ut ratiocinia effugiant; quidam etiam in suos ipsorum mores inquisitum iri præsentientes, quasi impunitatem adepturi, e sodalitio suo, ut lubet, exiliunt; eiectisque illius insignibus uestem recipiunt sæcularem. Hinc graues periculose quotidie offensiones in populo concitantur, dum quos disciplinæ regulari perpetuo mancipatos credunt, rursus eos, etiã ubi cõsenuerint, contempto post tot annos, & relicto, indignis, sępe modis, eius, cui sese dediderant uitę ĩstituto, liberos uidẽt, & solutos ĩ sęculum euagari. Cũ igit cõueniat, ut, cui⁹ arma induit, eã miles

militiā plequat, hāc de pdictis ratione capere insti tuimus: ut uel pmanēdi, vt vel absedēdi facultate se mel singulis proposita, certus deinceps, & in mobi lis disciplinę regularis cultus debeat in ipsis sodali tatibus perpetuo obseruari. Itaq; de nobis attributę potestatis plenitudine, statuimus; ut oēs, & singuli Priores, Præpositi, & alij Præsidētes, Generales, Pro uinciales, & Couētuales, necnō Canonici, & fratres S. Georgij in Alga Venetiarum, ac Eremitarum S. Hieronymi, aliàs Beati Petri Pisarū, & oīum ac qua rūcunq. aliarum cōgregationum, necnō ecclesiarū, domorū, & couētuū in cōmuni & sub obedientia vo luntaria, & extra uotū solenne religionis viuentes, quorū habitus a sæcularibus presbyteris est distin- ctus, q religionē amplecti, & pfessionē regularē so- lennē emittere uoluerint, id in suis quisq. Couentib. & domib. intra xxiiij. horarū spatiū, postquā delega tus noster præsentes literas eis significauerit, palam & spōte deliberent, & declarent: inde cōuocato quā primum per singulas huiusmodi cōgregationes ge- nerali uel alio supremo, iuxta morem cuiusq. cōgre gationis Capitulo, ibiq. electa una sub qua degant ex regulis approbatis, in quā maior pars uocum ip- sius capituli consenserit, triū uotorum substantialiū professionem regularem intra mensem solenniter emittāt, & in ea tam ipsi. quā illam deinceps ingres suri, atq. professuri, perpetuum ferant altissimo fa- mulatū; sicq. professi uel in suis quisq. prioratibus, præposituris, præsidētijs, administrationibus, & offi cijs cōfirmentur, uel ad alia trāsferant, prout cuique

congrega-

cōgregationi,& ſuperioribus ſuis uidebitur utilius expedire. Qui uero excurſo iā anni ſpatio in ipſa cō gregatione morati refugerint intra tempus ṗdictū profiteri detracto religionis habitu, ac redditis ēt in uinculis, ſi opus ſit, receptorū, & adminiſtratorū oīum rationibus, eiiciātur, nec deinceps patiātur in ullis eiuſdem cōgregationis domib. ſeu conuentib. amplius cōuerſari. Quo circa mādamus uniuerſis & ſingulis Priorib. Præpoſitis, Generalib. ṗuincialib. & cōuentualib. ac alijs cuiuſcunq. dignitatis, & nominis miniſtris, necnō cōuentib. canonicis, fratrib. & pſonis congregationū huiuſmodi, ut ſtatutum noſtrū prędictū, nō expectata alia iuſſione aut mentis nr̃æ declaratione, humiliter recipiāt, & ſtudioſe obſeruare procurent. Qđ ſi forte aliq̨ in eo, quo nunc ſunt ſtatu, (quem oīnō tollimus & abolemus) cōtra noſtrū hoc ſtatutum perſiſtere cōtenderit, ſingulos oī dignitate, officio, adminiſtratione, & beneficio priuamus, & ad futura ṗpetua indignos decernim᷒ excōmunicationis quoq. ſententia inodamus eo ipſo. Non obſtantib. fundationibus, & inſtitutionibus, ac ſtatutis, & cōſuetudinibus congregationū, domorū, & conuentuū prædictorū, iuramento, cōfirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegiis quoq. exemptionibus, & indultis Apoſtolicis, illis eorūq. ſuperioribus, & perſonis, ac eorum ſingulis, per quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos, & ſedem Apoſtolicam, etiam per modum ſtatuti perpetui, ac initi, & ſtipulati contractus ac aliàs ſub quibuſcunque

te-

S. D. N. D. PII PAPAE QVINTI EXTENSIO

DECRETI CONCILII TRIDENtini Seſſione XXI. Cap. XI. Quod incipit, Cum non deceat, loquentis de Clerici ſæcularibus ac Clericos regulares non profeſſos; quod non promoueantur ad ſacros Ordines, niſi ſeruata forma dicti Decreti.

PIVS EPISCOPVS SERVVS Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Omanus Pontifex ſacrorum Conciliorum author, & interpres, illa, quæ in huiuſmodi Cõcilijs à prudẽtibus patrib. ĩ ſpiritũ ſancto legitime congregatis ſalubriter ſancita ſunt; pro ſui paſtoralis officii debito, dum æquitas honeſtas, & decus ſuadet, ſicuti, declarare, & moderari; ita etiam ad alios caſus extendere conſueuit. Sane cum non deceat diuino miniſterio aſcriptos cum ordinis dedecore mendicare aut ſordidum aliquem queſtum exercere, a ſacro Tridentino concilio inter alia decretum fuit, ne quis deinceps clericus ſecularis, quamuis alias moribus, ſcientia & ætate eſſet idoneus, ad ſacros ordines promoueretur niſi prius legitime conſtaret eum beneficium eccleſiaſticum, quod ſibi ad victum honeſte ſufficeret, pacifice poſſidere, vel alias ordinari non poſſe; niſi iuxta Decreti ab ipſo Concilio deſuper editi formam; & tenorem. Cum autem nulla in huiuſmodi Decreto

religio-

religiosorum clericorum mentio facta fuerit, ac propterea nonnul li (uti moleste accepimus) cæterorum ordinum religiosi, seu cano nici, vel clerici intra claustra monasteriorum, seu domorum more regularium in communi viuentes, qui nunquam, seu non nisi ad certum tempus professionem emittunt, & ex claustro exire, vel dimitti, & ad sæculum redire libere, & licite possunt, religionis prætextu absque titulo sufficientis beneficij, nec iuxta dicti Decre ti tenorem, ad sacros ordines se promoueri prætendunt, & a non-nullis Episcopis passim promoueantur; atque inde plerunque illud inconueniens eueniat, vt sic promoti, & e claustro exeuntes, & per sæculum vacantes, vel mendicare, vel sordidum quæstum exercere, non sine ipsorum dedecore, ac ordinis vilipendio, & quam plurimorum Christi fidelium scandalo cogantur. Nos igitur, (qui singulorum Dei Ministrorum honorem, & decus (quantum in nobis est) sinceris exoptamus affectibus, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, deque Apostolicæ potestatis ple nitudine, hac perpetuo valitura sanctione decretum prædictum de clericis sæcularibus loquens ad omnes, & singulos, etiam cuiuscunque ordinis clericos religiosos, siue sæculares, more religiosorum viuentes in communi, non professos, harum serie extendimus, & ampliamus. Ac religiosis, & aliis prædictis non professis, vt ad sacros ordines promoueri, necnon omnibus, & sin gulis venerabilibus fratribus nostris, Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis gratiam, & communionem Sedis Apostolicæ habentibus, vt ordines ipsos huiusmodi religiosis personis impendere, nisi obseruata forma dicti decreti non ualeant, in virtute sanctæ obedientiæ, sub indignationis nostræ pœna interdicimus, & prohibemus, ac contrafacientes per annum a præstatione talium ordinum ipso iure suspendimus. Statuentes, & decernentes promotiones quarumlibet religiosarum personarum prædictarum ad ordines huiusmodi cōtra ipsius decreti Concilij Tridentini for mā è cuiusuis licētia illis ab Apostolica Sede, vel illarum superioribus cuiuscunq. dignitatis, status, gradus, & præeminentiæ existant, et si Pōtificali dignitate fungantur, vel Cardinalatus honorē præfulgeant, cōcessæ prætextu factas executione prædictorum ordinum omnino carere, nullasq; prorsus, & irritas existere, sicque promotas personas in altaris ministerio ministrare non posse. Quinimo ministrantes, priuilegijs, exemptionibus, immunitatibus, &

alijs

alijs gratijs clericis concessis omnino priuari, regularitatis, aliasque in dicto Decreto contentas pœnas eo ipso incurrere, a quibus nisi a Romano Pontifice, vel in mortis articulo minime absolui possint. Non obstantibus quibusuis Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quorumuis Monasteriorum, & ordinum etiam iuramento, & confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis illis, illorumque superiorib. & personis sub quibuscunque tenorib. & formis, ac cum quibusuis. etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, restitutiuis, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis in genere, vel in specie, ac alias quomodolibet etiam iteratis vicibus concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus et si alias pro illorum sufficienti derogatione, de illis, illorumque totis tenoribus specialis specifica expressa, & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantis mentio, seu quauis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, illorum tenores, formas, datas, & decreta in illis apposita, ac si de verbo ad verbum insererétur, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscunq. Et vt præsentes literæ ad omnium notitiā perueniat, neve quis illarum ignorantia excusari posit, uolumus, & Apostolica auctoritate decernimus præsentes literas ad valuas principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ac in acie Campi Floræ publicari & earum exempla affigi, & imprimi, illarumque exemplis etiam impressis manu alicuius Notarii publici, & sigillo prælati ecclesiastici, vel eius curiæ obsignatis, eandem prorsus fidē adhiberi, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hāc paginam nostræ extensionis amplificationis, interdicti, prohibitionis suppositionis, statuti, decreti, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli, Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ. M.C.LXVIII. Pridie Idus Octobris. Pontificatus nostri Anno tertio.

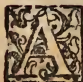
Cæ. Glorierius. **B. Cumyn.**

INDEX MATERIERVM, AC RERVM

Toto opere memorabilium.

A

Abbates quomodo eligendi. fol 286

Abbates tonsurã, nec minores ordines ijs conferant, qui sibi subiecti non sunt 218

Abbates, vsum Mitræ, & Baculi habētes, qua in causa Episcoporũ loco adhibētur 103

Abbates visitandi ius habent 295

Abbates, quæ de r gularib. decreta sunt, exequantur. 298

Abbatũ negligētia qua in causa ab Epõ corrigi possit. 20

Abbatũ monasteria, in quibus ipsi domiciliũ hēnt, a iurisdõne Epõrum sunt libera 290

Abbatũ priuilegia in ecclesijs parochialibus vacantibus, quãdo locũ non habent 268

Abbatissę, qua ętate, & quomodo creari debent 287

Abesse ab Ecclesia suo Episcopo non licet vltra tres menses 213

Abesse quo anni tempore ei non licet ibid.

Absentes Episcopi qua pœna mulctentur ibid.

Absentes inferiores curati mortaliter peccant 214

Absentię Episcopi causę legitimę. 212. a quibus ꝓbandę ib.

Absentię licentia inferioribus curatis non vltra tres mēses dãda, & a quo probãda 213

Absolutio sacerdotalis, quæ. 119 *actus iudicialis* 132
Absolutio peccatorū grauium a quibus 121
Absolutio quando nullius momenti ibid.
Absolutio peccatorum non absque contritione pænitentis, & ministerio Sacerdotis 120
Absolutionis commoda 118
Absolutionis ministri 132
Absolutionis de publico crimine impetratæ causa quando cognoscitur ab Episcopo 103
Absolutio a summo Pontifice impetrata, vsurpantibus bona, & iura Ecclesiastica, non aliter prodest, nisi quę detinent, restituant 203
Abusus, qui irrepserunt in vsum Indulgentiarum, quo modo tollendi 326
Abusus ex ignorantia & superstitione tollendi 327
Abusus alij tollendi 152 176.182.193.281
Academię testimonium de eius doctrina, qui creandus est Episcopus 197
Accessus, aut regressus ad beneficium ecclesiasticum non cōcedantur, concessi, non suspendantur 308
Acclamationes Patrum 332
Acolythi 207
Adæ peccatum in omnes non imitatione, sed propagatione transfusum 15
Adę preuaricatio, & sibi, & eius propagini nocuit. ibid.
Adæ semine propagati, iniusti nascuntur 27
Adæ verba de indissolubili matrimonij nexu 231
Administratores a capitulo, sede uacante, electi, futuro Epō rationem reddant 265
Administratores cuiusuis loci pij, singulis annis Episcopo rationem reddant 201
Adorationes Imaginum quomodo. vide, Imagines.
Adulterij pœna 243
Adulterio matrimonium non dirimitur 234
Aetas, singulis ordinibus præscripta 220
Aetas, in obtinendo beneficio definita 216
Aetas, ad canonicatum obtinendum legitima 259
Aetas puerorū, qui in Seminarium cooptandi sunt 224.
Affinitas ex fornicatione contracta, in primo, & secundo gradu neque ulteriora matrimonium dirimit 241
Aleas fugere clerici debent. vide, Clerici.

Ale-

Alexandri Tertij constitutio. 64.65.179.258

Annexa beneficia singulis annis visitare cura est Episcopi 67

Anathemata in eos, qui de iustificatione male sentiunt 42. *vsque ad* 49

Anathemata contra male opinantes de Sacramento Matrimonij 233. *vsque ad* 236.

Anathemata in illos, qui septem Ecclesiæ Sacramenta negant, & male interpretantur 55. *vsque ad* 58

Anathemata contra hæreticorum errores in Sacramentis Baptismi, & Confirmationis. 56. *vsque ad* 59. *in Sacramento Eucharistiæ.* 96. *vsque ad* 99. *in Sacramentis Pœnitentiæ, & Extremæ Vnctionis.* 129. *vsque ad* 135. *in Sacramento Ordinis.* 209. 210. 211. *in sacrificio Missæ.* 191. 192. *in Communione sub vtraque specie* 174

Annus ad suscipiendos Ordines datus, quos impetratum beneficium postulat 199

Antiquior Episcopus, Metropolitano impedito, habendæ Synodi prouincialis ius habet 248

Antiquiori Episcopo in Metropolitana Ecclesia Oeconomum eligere quando licet. 266

Appellatio, aut inhibitio non impedit, quo minus ea perficiatur, quæ Episcopus in visitatione, & morum correctione statuit 256

Appellatio concubinarij non impedit executionem 318

Appellatio in causis matrimonialibus 273

Appellationes, aut inhibitiones in prima instantia non admittuntur, nisi ab eo, qui habet vim diffinitiuæ. ibid.

Appellatione factæ coram Ordinario, præscribitur forma, & tempus transferendi acta ibid.

Appellationibus admittendis quæ forma seruanda. 200

Apostatæ 294 *in fi.*

Apostatandi occasio quando Regularibus datur 143

Apostoli in cœna a Christo Sacerdotes instituti 186

Apostoli consecrandi potestas a Christo tributa 207

Apostolis eorumque successoribus remittendi, & retinendi peccata potestas communicata 110

Aqua cum vino mixto in

calice, non est contra institutionem Christi 192
Aqua cum vino miscenda in calice, eiusque rei causa. 190
Aqua naturalis de necessitate Baptismi. vide, Baptismus.
Aquarum significatio 190
Arbiter de suspicione, & iurisdictione cognoscenda inter Ordinarium, & Conseruatorum iudicem 140
Archidiaconi causas matrimonij, & criminum non iudicant. 273. neque ad eorum iudicium concubinatus causæ pertinent 318
Archidiaconi, oculi Episcoporum 258
Archidiaconi quales esse debent ibid.
Archidiaconi, qui visitandi ius habent, quomodo visitent 250
Archiepiscopi, Episcopos negligentes in institutione seminarij compellant 2?8
Archiepiscopi negligentes in Synodo prouinciali habenda, qua pœna mulctentur. 249
Archiepiscopi per Suffraganeos ecclesias, quando visitare debent 250
Archiepiscoporum officium, vt Rectores, Abbatibus subiecti preiudicent 21
Archiepiscopos ad Seminarij collegium instituendum Synodus prouincialis cogat. 228
Archipresbyteri, quibus animarum cura commissa est, quibus diebus predicare debeant 21 in fi.
Articulis fidei assidue recolendis populum confirmari. 279. in fi.
Assumendus ad cathedrales ecclesias qualis esse debet. 197
Attritio 114
Auaritiæ suspicio, ab ecclesiasticis tollenda 175
Auaritia, idolorum seruitus. 193
Aucupia clerici vitare debent, vide clerici.
Auctoritas Sedis Apostolicę in omnibus decretis concilij reseruatur 64. 121. 153. 325

B

Baptismus Sacramentum fidei 31
Baptismus Ioannis 59
Baptismus ad salutem necessarius 60
Baptismus hæreticorum quomodo

modo verus ibid.
Baptismus paruulorum 62
Baptismus rite collatus, non iteratur 60
Baptismi doctrinæ in vera Ecclesia Romana 60
Baptismi & Pœnitentia differentia 111
Baptismi sola recordatio non tollit, neque minuit peccata 61
Baptismi Sacramēto necessaria aqua naturalis 59
Baptismi gratia, & fructus 112
Baptismi character indelebilis 207
Baptismi lauacro regeneratos, Christo incorporari 111
Baptismi canones 59.60.61.62
Baptismi susceptio, vota post facta, nō irrita sunt, vt promissionis in illo factæ 60
Baptizari licet in omni ætate, & tempore ibid.
Baptizantur paruuli in fide Ecclesiæ 62
Baptizatus peccando gratiam amittit 59
Baptizati vniuersæ Christianę legis debitores 60
Benedictio sacerdotalis; antequam coniuges simul habitent; in templo suscipienda 238. non ob alio sacerdote, sed a suo Parocho sumenda. ibid. eius licentia a quo danda ibid.
Beneficia ecclesiastica obtinentium habitus 146
Beneficia non conferantur, nisi iis, qui tales sunt, quales esse sacrorum canonum lege cautum est, alias collatio, seu prouisio nulla 199
Beneficia habentes, quamuis familiares sint Cardinalium, ab Ordinarii iurisdictione soluti non sunt, ratione dictorum beneficiorum 257
Beneficia, quibus ex primæua institutione cura animarum iniuncta est, in simplex beneficium non conuertantur 320
Beneficia plura obtinere volentium cupiditati occurritur 266
Beneficia plura incompatibilia nemini recipere, & obtinere licet 65
Beneficia regularia Regularibus conferantur, cum vacauerint 143
Beneficia sæcularia impetrare iis non licet, qui ad alium ordinem translati sunt 144
Beneficiis obtinendis ætas obti-

nere volentium definita. vide, ætas.
Beneficiorum exemptorum visitatio cui competat 256
Beneficiorum hæreditariæ successiones Patrum decretis odiosę 307
Beneficiorum qualitatibus, & oneribus, quæ ex fundatione, aut dotatione sunt, non derogandum 305
Beneficiorum simplicium fructus, quibus tribuendi 223
Beneficiorum ecclesiasticorum, quæ curam animarum habent, collatio 64. quæ cathedrali Ecclesiæ annexa sunt, visitatio 66
Beneficiorum quorumcunque visitatio ibid.
Beneficium ecclesiasticum habere debet, qui prima Tonsura initiatus est, vt fori priuilegio gaudeat 216
Beneficium vnum vni conferendum 267
Biblia Latina vulgatę editionis probata 11
Bienniĳ spatium, litibus finiendis, in prima instantia, statutum 272
Bigami ad minorum Ordinum munera obeunda idonei non probantur 223
Bona ecclesiastica occupantium quæ pœna 302
Bona mobilia, & immobilia quo modo Regularibus concessa. vide, Regulares.
Bonifacĳ Octaui constitutiones. 217.260.285
Bononiæ Sessiones habitæ, nona & decima 76.78
Brachium sęculare implorari potest, pro reuocandis Monialibus intra vrbem 286
Bulla indictionis Concilĳ Pauli Tertĳ in princip.
Bulla facultatis transferendi Concilĳ sub Paulo III. 71
Bulla resumptionis Concilĳ, sub Iulio III. 81
Bulla celebrationis Concilĳ sub Pio IIII. Pont. 154

C

Calicis vsus, an aliquib. nationibus concedendus, ad Patrum conuentum refertur. 175. hæc causa ad summum Pontificem reĳcitur. 204
Candelarum certus numerus, in Mißarum celebratione, superstitiosus 195
Canones Missæ, ex quibus constet 188
Canones omnes antiqui, de vita, & moribus clericorum, renouati 196
Canones de Iustificatione 42. vsque

vsque ad 49.
Canones de Sacramentis in genere 25. vsque ad 58
Canones de Baptismo. vide, Baptismi canones.
Canones de confirmatione 63. 64
Canones de Eucharistia 96. 97. 98. 99
Canones de Pœnitentia 129. vsque ad 134
Canones de extrema Vnctione 134. 135
Canones de communione sub vtraque specie, & paruulorum 174
Canones de Missæ sacrificio 191 192
Canones de Ordine sacro 209 210. 211
Canones de Matrimonio 233. vsque ad 236
Canones omnes sacræ indistincte ab omnibus obseruandi 321
Canonicatus, quibus conferendi 259
Canonicatus, aut portio non ei confertur, qui eo ordine initiatus non est, quem illa dignitas, aut portio requirit. ibid.
Canonici libri 10
Canonici Regulares translati ad alium ordinem, secularia beneficia obtinere non possunt 143
Canonici, præsentes sacræ ordinationi 217
Canonici professionem fidei coram Episcopo facere teneantur 257
Canonici quales ibid.
Canonici diuina officia per se non per aliam, obire debent 260
Canonici vocem in capitulo nõ habent, nisi sunt Subdiaconi 199
Canonicis non amplius tribus mensibus abesse licet 160
Canonicorum absentium contumaciæ pœna ibid.
Canonicorum residentia ibid.
Canonicorum vestitus, & temperantia 261
Canonicorum officium in choro ibid.
Canonicorum duorum electio de ineunda simul cum Episcopo Ecclesiarum gubernandarum ratione ibid.
Canonici officium, celebrante Episcopo ibid.
Cantus in choro qualis ibid.
Cantus lasciuus in celebratione Missæ vetatur 194
Capellani Regij, quando Ordinarijs subiecti 257
Capita Ordinum 290 295 296
Capitula cathedralium a suis Epi-

Episcopis, & Sedis Apostolicæ auctoritate, visitari, & corrigi possunt 305
capituli officium sede Episcopali vacante 245
capituli ius Oeconomum diligẽdi, vacante Sedi Episcopali 265
capituli negligentiæ, in eligendo Vicario, remedium. ibid.
capitulo quando Sede vacante, literas dimissorias concedere licet, & quando non 68
capitulorum in visitatione Episcopi exemptio nulla 53
capitulũ si ius visitandi habet viros ab eo delectos prius Episcopus probet 250
capitulum de quibus scripturis futuro Episcopo rationẽ reddere tenetur 266
capitulum de qua re ab Episcopo in consilium adhiberi debet 305
capitulum sub tit. S. Petri, & S. Ioannis 289
Capitulorum generalium, seu prouincialium negligentia in constituẽda Regularium disciplina cõcilio prouinciali, quando supplenda 298
capitulorum generalium, aut prouincialium officium in magistris sacræ scripturæ melioribus decernendis 20
capucinis, & minoris obseruantię fratribus solis, bona immobilia possidere non licet 283
cardinales ex omnib. Christiana Reipub. nationibus assumendi, & quales etiã si sint Diaconi 247 in fin.
cardinales tres deligendi, qui cognitio genere, moribus, vita, doctrina eius, qui creandus est Episcopus, sanctę testentur illum eo dignitatis gradu dignum ibid.
cardinales, qui ecclesiis cathedralibus pręsunt, consecrationis munus trium mensiũ spatio suspiciant 215
cardinalibus item beneficiorum multitudo negatur 267
cardinalium residentia 212
cardinalium regressus non conceduntur 308
cardinalium consilio vniuersalis ecclesię administratio nititur 300
cardinalium familiares. vide, Familiares cardinalium.
cardinalium vita, mores, doctrina, cęteraque eiusmodi, quę de Episcopis designandis canonum decretis statuta sunt 247
cardinalium priuilegia in Ecclesiis Parochialibus vacan-

tentibus, quando non valent 268
carnis desideria 3 ieiunijs restringantur 328
carthaginense Concilium 299
castitatis donum 235
cathechesis, vulgari lingua a Parocho explicanda, curante Episcopo 255
cathechesis singulis sacramentis prescribenda. ibid.
casus occulti reseruati Sedi Apostolicę 254
casuum reseruatio 120.233
casuum reseruatio nulla in articulo mortis 121
casuum reseruationis ius. ibid.
cathecumeni 31
cathedralibus ecclesiis 3, quae preficiendi 64.269
cathedralium ecclesiarum pluralitas prohibetur 64
cathedralibus ecclesiis, quibus pensiones imponendę 262
cathedralibus ecclesiis, quę sunt exigui fructus, quomodo prouidendum ibid.
cathedralium ecclesiarum pœnitentiarius doctor. vide, Pœnitentiarius.
cathedralem ecclesiam simul, & parochialem nemo retineant 267
causę omnes fori ecclesiastici in prima instantia ab Ordinarijs cognoscantur 272
causę ciuiles. vide, ciuiles causę.
causę exceptę 279
causarum matrimonialium, et criminalium iudicium ad Episcopum spectat ibid.
causis finiendis biennium prescriptum 272
causis biennio non finitis, quod remedium ibid.
causę Matrimoniales quando extra prouintiam cognoscũtur 273
causę criminum grauiores contra Episcopos, a summo solum Pontif. cognoscendę 253
celebratio Missarum. vide, Missa.
censurę ecclesiasticæ, a iudicibus ecclesiasticis, quando ferendę 303
censurę, & interdicta Ecclesiastica, siue ab Apostolicæ Sede, siue ab Episcopo sint, a Regularibus item publicentur, & obseruentur 290
cęrimoniæ, in Sacramentis ministrandis, non contemnendę 58
cęrimoniæ, & ritus in oblatione sacrificij, quare instituti 189 non sunt impietatis irritabula 192
cęrimoniæ, in ordine sacro non contemnendę 210. in nuptijs

piȳs non damnandæ 236
nisi quæ ab Ecclesia receptę sunt, & pio frequentiáq; usu stabilitæ, in Missarum celebratione ab Episcopo nō permittantur 195
Character quid 57. imprimitur in Baptismo, confirmatione, & ordine 207. non potest deleri ibid.
Choreæ clericis prohibētur 196
Chrisma sacrum 63
Chalcedonense concilium 222
Christus, Sol iustitiæ, fidei nostræ auctor, & consummator 25. in fi.
Christus ante legem, & in lege Patribus promissus 27
Christus secundus Adam 28
Christus omnium Sacramentorum auctor, & perfector 232
Christus causa salutis æternæ omnibus obtemperantibus sibi 35
Christus, tamquam caput in membra, & vitis in palmites 40
Christus, datus non tantum, vt redemptor, sed vt legislator 46
Christus meruit nobis iustificationem per suam passionem, & satisfecit nostris peccatis 31
Christus, pro omnibus mortuus, sed omnes non saluantur 27
Christus totus sumitur sub qualibet specie Eucharistiæ 173
Christus sedet ad dexteram Patris, & tamen nobiscum est in Eucharistia 88
Christi amor erga nos 95
Christi resurrectionis vis 33
Christi aduentus mysterium 29
Christiani 48
Ciborum delectus seruandus 327
Circunstantiæ peccati. vide, Peccati circunstantiæ.
Citari Episcopus personaliter non potest, nisi ex causa, ob quam priuandus esset 104
Ciuilibus in causis definiendis modus, iudicibus ecclesiasticis præscriptus 303
Ciuilibus, & criminalibus in causis quando appellationi locus est 101
Clandestinorum matrimoniorum correctio 236
Clādestinis in matrimoniȳs Parochi officium. vide, Parochus.
Claues datæ ad soluendum, & ligandum 124
Clauium potestas 116. 134
Claustralium monachorum sacra

eræ scripturæ interpretes, non examinantur ab Episcopo 21

Clemens Quintus 141

Clerici concubinarij. vide, concubinarij.

clerici coniugati quomodo prima Tonsura gaudeant 217

clerici peregrini sine commendatitijs Episcopi sui literis ad sacra facienda non recipiantur 222

clerici, bona, & iura ecclesiastica vsurpantes, qua pœna puniantur 203

clerici, qui debitum ecclesiæ officium non præstant, qua pœna mulctentur 199

clerici ordinandi certo loco, & ecclesiæ adscribantur, vbi suis fungantur muneribus 266

clericorum vestitus, & habitus 149

clericis aleæ, commessationes, & lusus prohibentur 199

clericorum vita 135

clericorum mendicitati prouidetur 176

clericorum vitia punienda, appellatione remota 196

clericos corrigendi facultas ecclesiarũ prælatis ample tributa 138

clericus homicida. vide, Homicidium.

clericus sæcularis nisi beneficium habet, quod ei ad victum satis sit, non promoueatur 170

cluniacensis Monasterij priuilegium 290

coadiutores in ecclesiis Parochialibus quando dãdi 180

coadiutoriæ cum futura successione tolluntnr, & quomodo permittuntur 308

cognatio spiritualis, quæ contrahitur ex Baptismo, & Confirmatione, quos attingat 240

collatio quorumcunque Ordinum gratuita. vide, Ordo.

collegij puerorum instituendi via, & ratio. vide, Seminarium.

collegia literas dimissorias concedendi ius non habent, vt quis ordinetur ab alijs 218

collegia, & confraternitates, etiam laicorum, visitãdi ius est Episcoporum. uide, Episcopus.

collegiorum personæ quomodo sint exemptæ 257

collegiorum priuilegijs, quomodo ordinariis non detrahitur ibid.

collegiatę ecclesiæ nobilis alicuius opidi, quę ratione curent stipendium Interpreti sacræ Scripturę 19

colloquia,

Colloquia, & confabulationes ne habeantur, quo tempore sacra fiunt 4.194
comites Palatini in beneficijs non liberi ab Ordinariorum iurisdictione 257
commendæ, seu commendata Monasteria. vide, Monasteria.
commessationes clericis prohibentur. vide, clerici.
commissio grauiorum causarum criminalium contra Episcopos specialis sit, & manu summi Pontificis signata, neque cuicunque deferatur 253
commissiones causarum in prouincijs, præter Ordinarios, quibus faciendæ 314
communionis sub vtraque specie, & paruulorum doctrina 170. ad communionem sub vtraque specie, qui non adstringantur. 171. in communione sub qualibet specie totus, & integer Christus sumitur 173
compatres in Baptismo, qui 240
conceptio Mariæ Virginis 18
concilia prouincialia renouentur 248. quibus de causis, & quo tempore habenda, ibid. eorum inquisitio qualis de ijs, qui Episcopi creandi sunt ibid. vide, Prouinciale concilium.
Concilij Tridentini inchoatio 9. 1. translatio, 74. resumptio, 81. suspensio, 151. celebratio sub Pio IIII. Pontif. 154. eius cura præcipua qualis, 3. in eo viuendi modus ibid.
concubinatus graue peccatum 243
concubinarii seuere puniuntur ibid.
concubinarii clerici pœna 317
concubinarii Episcopi à Synodo prouinciali moniti, nisi se emendauerint ad Romanum Pontificem deferantur 319
Cõfessio lapsis post Baptismum necessaria iure diuino instituta 116
Confessio non est carnificina, neque impossibilis 117
confessio est iure diuino necessaria. 116
confessio secreta 118
confessionis minister 119
confitendi in Quadragesima laudabilis mos 27.132
confiteri necesse est occulta et peccata 116.131
confiteri peccati circunstantias 117
confessiones audire, quib. Presbyteris liceat 228

con-

Confessionem libros precipue discant pueri, in seminarij collegium cooptati 224
confessio Monialium. vide, Moniales.
confirmatio, Sacramentum 63
confirmationis minister Episcopus 63
confirmationis Sacramentum habeat, qui prima Tonsura est initiandus 216
confirmatio inter quos spiritualem cognationem contrahat 240
confraternitates 201
consanguinei, & familiares Cardinalium, & Episcoporum ne fructibus ecclesiasticis locupletes fiant 299
consecratio quo loco facienda 215
consecrationis tempus, Episcopis, & cardinalibus, qui cathedralibus presunt, prescriptum. ibid.
conseruatores Iudices tribunal erectum non habeant 140
conseruatoriæ literæ, quibus, quando, & quibus in causis nihil prosint. ibid.
consistorio vno proponitur Ecclesia, & in alio fertur iudicium 247
consuetudo Ecclesie in dandis Indulgentijs. 326. *in seruanda Eucharistia pro infirmis* 98
consuetudo ecclesiastica 94. 98. 128. 131. 190. 232.
consuetudo immemorabilis morum corruptela est 215. 238
contritio quid. 113. *omni tempore necessaria, ibidem cessatio a peccato, vite noue propositum, & veteris detestatio, &c. ibidem imperfecta, Attritio dicitur.* 114. *non facit hypocritam, nec magis peccatorum. ibidem, &* 131. *libera, & voluntaria* 115
constantiense concilium 150 167
conuentus Monachorum sacre Scripture interpretem habeant si in ijs studia uigere possunt 20
conuertite, seu Pœnitentes mulieres 294
cooperari 31. 44
criminales cause cognoscuntur ab Episcopo, neq; in ijs qdquam valent litere conseruatorie 139
criminales cause non Decanorum neque Archidiaconorum, aut inferiorum iudicio relinquantur 273
crimina Episcoporum leuiora

ra a quo indicanda, grauiora item 253
Criminosi publice, & notorie clerici, sancto altari non ministrent, aut sacris intersint 194
Curati residere ab Episcopis, compellantur 51
Curati, oues suas cognoscere, & pascere, pręcepto diuino iubentur 211
Curatorum inferiorum non residentium pęna 213
Curati quales esse debent. 258
Curati Rectores, Abbatibus subiecti, a Metropolitanis ad prædicationem compellantur 21
Curati inferiores per se, vel per idoneos Dominicis saltem diebus, & festis solemnibus, prædicent: in hoc munere illorum negligentiam varijs modis Episcopo corrigere licet ibid.
Curati Synodo diœcesanæ intersint 248
Curata beneficia plura in commendam data simul cum vnionibus ad vitam reuocantur 64
Curata beneficia vnita, aut annexa visitare singulis annis Episcopi debent. 67
Curata plura detinentium pęna 65
Curia beneficia in simplex beneficium non conuertantur 320
Curatis beneficijs, quæ monasterijs subiecta sunt, nemo præficiatur sine examine, & consensu Episcopi. 289 *in fi.*
Curiosa a popularibus concionibus secludantur 276

D

Deambulationes, & actiones sæculares omnes ab Ecclesia tollere, curent Episcopi 194
Decalogi præcepta ad Christianos pertinere 46
Decalogi duo vltima pręcepta si violantur, nonnunquam grauius animam sauciant, & contra illa duo si quæ admittuntur, periculosiora 116
Decanorum visitatio qualis, 250. *quas causas non indicant* 273. 318
Decimarum solutio. 316. *eas qui impediunt, excommunicantur. ibid. earum assignatione occurritur tenuitati Parochialis Ecclesiæ.* 262
Decreta Concilij Tridentini Synodis prouincialibus, & dia-

diœcesanis recipiantur. 300
Decreta de Ecclesiastica disciplina, quomodo intelligenda 325
Decretum de inchoando Concilio 1
Decretum de modo viuendi, & alijs in concilio seruandis 2
Decretum de symbolo fidei 6
Decretum de canonicis scripturis 9
Decretum de editione, impressione, & vsu sacrorum librorum 11
Decretum de peccato originali 14
Decretum de Iustificatione 27
Decretum de Sacramentis 55
Decretum de translatione concilij 74
Decretum de resumendo concilio 84
Decretum de Eucharistia Sacramento 87
Decretum prorogationis Definitionis quatuor articulorum de Sacramento Eucharistiæ 105
Decretum prorogationis Seß. 76 78. 85.145.168.169.
Decretum suspensionis concilij 151
Decretum de celebrando concilio 159
Decretũ de delectu librorum, &c. 161
Decretum de obseruandis, & euitandis de celebratione Missæ 193
Decretum super petitione concessionis calicis 203
Decretum de reformatione matrimonij 236
Decretum de residentia. 50 211
Decretum de reformatione 49.63. 99.175. 195.211. 236.245.298.
Decretum de Purgatorio. 276
Decretum de inuocatione Sãctorum 277
Decretum de Regularibus, & Monialibus 281
Decretũ de Indulgentijs 326
Decretum de delectu ciborũ, ieiunijs, & diebus festis. 327
Decretum de fine concilij, & confirmatione petenda a S. D. Nostro 331
Depositionis causæ a quibus cognoscantur 102
Derogationes quæ non faciendæ 304
Deus vnus, & idem auctor noui, & veteris Testamenti 10. eius magna clementia 125. eius iudicium sicut misericordia ante oculos habenda

habenda 41. eius indicio vita nostra examinabitur. 41. eius bonitas 41. eius gratia semel iustificatos non deserit, nisi deseratur ab illis 35. is reddit vnicuique iuxta opera sua 41. non iubet impossibile 34. bonum opus inchoatum perficiet ibid.

Diaboli imperium 15. tentationibus quomodo facile resistitur 127

Diaconatus 222.159

Diaconi 206. quomodo ordinandi 220. eorum ætas, ibidem continentia 221

Dignitates ecclesiasticæ quare institutæ 258. quibus conferendæ, ibid. in ijs collocari, qui resideant. ibid. per quot menses abesse possint, ibid. sacris initiati, ibid. debent suscipere requisitos ordines ibid.

Diligentes Christum, eius mandata seruant 34

Dimissoriæ literæ. vide, Literæ dimissoriæ

Diœceses quare distinctę. 142

Diœcesana Synodus, singulis annis habenda 249

Diœcesanæ Synodi ius deligendi quatuor iudices ad delegatas causas 314

Diœcesanæ Synodo, qui interesse debent 248

Diœcesana in Synodo iusiurandum præstandum, de seruandis Tridentini Concilij decretis 300

Disceptationes contentiosę sunt vitandæ 5

Disciplinæ Ecclesiasticæ restituto 50. quomodo conseruatur. 100.258. in ea quomodo adolescentes perseuerare possunt 223

Disciplinæ monasticæ restituendæ, quæ necessaria 291 eius neruus 282

Dispensationes extra curiam Romanam Ordinarijs committantur 200

Dispensatio de promouendo a quocunque non valet, nisi eum commendatitijs Episcopi literis 218

Dispensatio ad contrahendum matrimonium nunquam detur, aut raro, idq; ex causa, & gratis 242

Dispensatio in secundo quibus datur, & ob quam causam ibid.

Dispensationes de transferendo se ad alium ordinem, quomodo dentur 143

Dispensationes de non residendo in perpetuum non suffragantur: tēporales verò quando valeant 52

Dispen-

Dispensationes, de non promouendo ad annum suffragentur 68

Dispensatio de homicidio voluntario non datur, de casuali quando 141

Dispensare in canonum Decretis, ob quas causas liceat 322

Dispositio ad gratiam 28. 44

Distributiones quotidianæ si nullæ, aut tenues, quid agẽdum, 177. 265. *ex fructibus dignitatũ, quomodo ab Episcopo diuidendæ,* 198. *a quibus recipiendæ* 260

Diuinis intereße, aut Mißas celebrare, qui publice criminosi sunt, prohibentur 194

Diuinorum officiorum ratio, tam de cantu, quam de certa lege in choro permanendi, a Synodo prouinciali pręscribenda 261

Diuortium, quoad thorum, fit ad tempus 235

Doctores sint Archidiaconi, 258. *ijs conferantur dignitates* ibid.

Doctores, Magistri, & Licentiati in Theologia, vel aliqua Academia approbati, cathedralibus præficiẽdi, 197

Doctores Vniuersitatum initio cuiusque anni, iurent se seruaturos decreta Tridentini Concilij 301

Doctrina de Pœnitentia, & extrema Vnctione 108

Doctrina de communione sub vtraque specie 170

Doctrina de Mißę sacrificio. 184

Doctrina de sacramento Ordinis 205

Doctrina de Sacramento Matrimonij 231

Dogmata, & Canones huius Synodi 25. 54. 87. 108. 170. 184. 187. 231. 276.

Dominicis diebus, & festis solennibus pascendus a Parocho populus salutaribus verbis, 22. *ad parochiam suam populus accedat* 195

Domini temporales mouentur, vt decreta Tridentinę Synodi obseruent, & obseruanda curent, 329. *ne cogant subditos ad matrimonium contrahendum* 234

Domus Dei nihil præposterũ, inhonestum, tumultuariũ, aut profanum habere debet. 245

Duellorum vsus diaboli inuentum, 322. *qui ea committunt, & eorum patrini, & spectatores, & qui dant cõsilium, qua pœna puniantur* ibid.

E

Ecclesia, columna veritatis. 89. pia mater 105. edocta a Christo, & ab Apostolis 88. communis mater inuitat haereticos ad concilium. 162. sperat haereticorum conuersionem. 106. in quos exercet iudicium. 111. non errat. 234. iustis de causis communicauit laicos sub vna specie 175

Ecclesiae iudicium de vero sensu scripturae. 11. eius mandatorum obseruantia. 33. eius praecepta seruare baptizati tenentur. 60. eius vsus in sanctorum inuocatione. 277. eius potestas in dispensatione Eucharistiae, & aliorum Sacramentorum 172. eius facultas in gradibus affinitatis 234

Ecclesia primitiua 128

Ecclesia Romana. 50. 61. 123 129. 134. 190. 192. mater, & magistra omnium Ecclesiarum 61. 129. 190

Ecclesia cathedrali vacante, preces habendae ad Deum. 245

Ecclesiae dignissimis conferantur. 49 earum status ex dignitate conseruandus. 179

Ecclesiae, quarum exigui sunt fructus, habeant saltem magistrum grammaticae. 20.

Ecclesiarum cathedralium pluralitas. vide, Cathedralium

Ecclesiae omnes etiam collegiatae, & parochiales: habeant ministros, qui minorum Ordinem munera obire possint 222

Ecclesiae dirutae in profanos vsus non conuertantur. 180

Ecclesiae cathedrales, & parochiales, quibus pensionum onus non imponendum. 261

Eccclesiae receptiuae 268

Eccclesiae patrimoniales ibid.

Editio vulgata sacrorum Bibliorum, retinenda 11

Electi Dei non possunt sciri, nisi ex speciali reuelatione. 37

Electio Abbatum, Generaliũ, Abbatissarum, & omnium Praelatorum, quo modo habenda 286

Electioni Monialium, qui praesunt, claustra ingredi non licet 287

Eleemosynarum quaestores. vide, Quaestores.

Eleemosynarum, & piorum locorum administratores, rationem Episcopo reddant

dant 101
Episcopi quales, 3. eorum munus in concilio ibid.
Episcopi quibus in causis, vt Apostolicæ Sedis delegati. 20.23.24.52.65.103.138.178.179.180.181.198.201.202.256.257.264.288.289.318.
Episcopi in locum Apostolorum successerunt. 108. *Presbyteris superiores, ibidem.* & 210. *creati a Romano Pontifice, sunt legitimi Episcopi.* 211. *ministri sacramenti confirmationis.* 63.208
Episcopos, a Spiritu sancto positos, regere ecclesiam Dei. 208
Episcopi in vltimarum voluntatum commutationibus cognitores, 200. *piarum dispositionum executores* 201
Episcopis datur potestas tollendorũ abusuum, qui in Missa exorti sunt, 193. *non licet in aliena diœcesi Pontificalia exercere* 54
Episcoporũ munus, vitia coarguere, 135. *docere subditos suis Præpositis obedire sacrorum Conciliorum decreta commendare; populum docere, quæ pietatem augent, ibidem eorum officiũ in Imaginum locatione, in probatione nouorum miraculorum* 281
Episcoporum legitimus in atrociori clericorum crimine numerus aliquando non requisitus 102
Episcopus prædicet 21
Episcopus examinat de moribus, & scientia omnes sacræ scripturæ interpretes, præter claustrales ibid.
Episcopus quibus casibus citari possit, vel non possit 104
Episcopus de absolutione male impetrata cognoscit. 103
Episcopus curet, vt Decretum de clandestinis matrimonijs, in singulis parochijs publicetur 236
Episcopus, inuitis Rectoribus, nouas parochias quãdo erigere potest 178. *in fi.*
Episcopus non residẽs, qua pœna punitur 52
Episcopo honor debitus a principibus deferatur 321
Episcoporum modesta suppellex, mensa, frugalis victus. 3.299.
Episcoporum causæ. vide, Causæ.
Episcopi Titulares. vide, Titulares.
Eucharistiæ sanctissimi Sacramenti

menti institutio, 89. excellentia, ibid. cultus, & veneratio, 92. vsus, 94. eius asseruandæ, & ad infirmos deferendæ consuetudo, 93. in ea realis præsentia Iesu Christi, 88. de ea canones 96 cum seq.

Eucharistia est symbolũ vnitatis, 88 pignus futuræ gloriæ, 93 eius adoratores non sunt idololatræ, 98. ne intra septa, aut chorum monialiũ seruetur 289

Eugeniana constitutio curatis non suffragatur contra Episcopos, 215. neque curialibus, & familiaribus Cardinalium 258

Examinatores futurorum Parochorum in diœcesana Synodo constituendi 269

Excommunicatio, gladius ecclesiasticæ disciplinæ 302

Excommunicationes, & censuræ ecclesiasticæ, quando ferendæ 303

Excommunicantur virginum raptores, eorum fautores 242. clerici concubinarij, ibid. & 317. qui bona ecclesiastica occupant, 203. qui virginem, vel viduam, aut mulierem aliquam inuitam compulerint monasterium ingredi, 293. domini, qui seruos inuitos matrimonium contrahere cogunt, 244 duellorum spectatores, patrini, fautores. 322

Excommunicatus non resipiscens, qua pœna puniatur. 304

Exemptarum ecclesiarum, locorum quorumcunque piorum, etiam Montis pietatis, & exemptorum monasteriorum visitatio est Ordinarij 67.181.201. 187

Exempti omnes subiecti sunt Ordinarijs, & quando non, 257

Exorcistæ 207

Expectatiuæ non dentur, dãtæ abrogentur 272

Extrema vnctio cur instituta, 126. est uerum sacramentum 134

F

Fabricæ ecclesiæ attribuendi fructus Episcoporum absentiam male percepti, 214. tertia item pars fructuum beneficiorum concubinarij, 317. illius administratores visitantur ab Episcopo 201

Facultates de promouendo a quocunque, & de non promo.

mouendo, vide, Dispensatio.

Familiares Cardinalium, quæ in re a iurisdictione Ordinarij non sunt liberi 258

Familiares Episcopi quales. 4. *quando ab illis ordinandi,* 218. *& qui ex illis conseruatoriarum literarum priuilegio gaudent* 140

Festi dies Sanctorum quo modo celebrandi. 80. *in fi.*

Festum corporis Christi 92

Feudalia directis dominis qua causa acquirantur 322

Fides nostræ salutis initium, et radix iustificationis 32. *non admittitur per peccatum mortale,* 39. *sine operibus mortua est,* 31. *cooperatur bonis operibus,* 33 *sine ea impossibile est placere Deo,* 32. *in Christo nihil valet, nisi ea, quæ per dilectio nem operatur,* 31. *& alia, quæ decreto de Iustificatione continentur* 25

Fidei rudimenta in singulis parochijs pueri doceantur. 253

Fidei professio. vide, Professio.

Fiducia hæreticorum inanis. 34

Filij clericorum illegitimi pensiones non habeant in ecclesia, in qua pater habet, vel habuit beneficium si vero habent, huic rei prouisum est 319

Filij Dei Christum diligunt 35 *licet in hac vita quantumuis sancti in venialia peccata cadant non propterea desinunt esse iusti, ibidem*

Fori ecclesiastici causæ in prima instantia ab Ordinarijs cognoscuntur, 271

Fori priuilegio Tõsurati quando gaudent 216

Fratres minoris obseruantiæ, vide Capucini.

Fructus in absentia quibus dantur, 51. *a curatis in absentia percipi non possunt, ibid. male percepti nullo modo retinentur,* 214. *tuta conscientiæ a quibus non recipiuntur* 267. *in fi.*

Frugalitatis exemplum dare debent Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & Episcopi 3. *in fi.* 299

Funeralium Quarta, vide Quarta.

G

Gehennæ metus, facit, vt a peccatis abstineamus 43. 114

Generales ordinum quo modo

eligendi, 286. decreta Synodi de regularib. statim exequantur 298
Gradus affinitatis, & consanguinitatis 234.241
Grammaticæ magister in Ecclesiis tenuium reddituum 19
Gratia Dei preueniens, adiuuans, 28. eam consecutum se esse nemo scit certitudine fidei, cui non possit subesse falsum, 33. & alia, quæ ibidem continentur.
Gratis fiant dispensationes 242.322
Gregorius Decimus 65
Gubernatores ecclesiastici, quo modo posiunt contra clericos procedere 273
Gymnasia publica sacræ Scripturæ lectorem habeant, & moribus, & scientia ab Episcopo probetur 20

H

Habitus clericalis, a quibus deferendus 140.216.223
Habitus religionis nullo priuilegio, occulte ferēdus, 294. post quinquennium nō deponendus ibid.
Hæresis suspectus, qui 304
Hæresis crimen in foro conscientiæ, quis absoluit 254
Hæresim prædicantium pæna 23
Heretici sub prætextu Euangelij, libertatem carnis introducant 232. omnes anathematizantur 333
Hæreticorum inanis fiducia, 34 callida ingenia, 39. Nouatores 124
Hereditarie successiones beneficiorum canonibus odiosæ 307. in fi.
Historie mysteriorum nostre redemptionis 279
Homicidij, de industria facti pæna, eiusque casu facti dispensatio 241
Hospitalia visitanda, 201. fideliter administranda curante Episcopo. 70. ea obtinentes debitum munus exerceant, 308. alia de Hospitalibus decreta 201. 216.262

I

Illiteralis ecclesiarum parochialium rectoribus coadiutores dantur 180
Imagines Christi, Deiparæ, Sanctorum, in templis habendæ, earum cultus qualis 278.279

Immunitas ecclesiastica restituenda, de ea canones seruandi 323
Impedimenta, propter affinitatem ex fornicatione contractam 241
Impressoribus modus imponitur 12
Indulgentiarum vsus maxime salutaris, qui earum potestatem negant, anathemate damnantur 326
Indulgentiæ ad pietatem, non ad quæstum, exercendæ, 183. *& a quibus proponendæ* ibid.
Indulta ad alienas ecclesias nemini concedantur, concessa abrogentur 272
Infames qui 242.322.*in fi.*
Infidelitate amittitur fides, & gratia 39
Innocentius III. 65.237.254 257
Innocentius IIII. 200
Inquisitio de moribus, & vita eius, qui cathedralis ecclesiæ præficiendus est, eadem in Cardinali seruetur, quæ in Episcopo. 245.246.247
Instantiæ primæ causarum, quo loco cognoscendæ 272
Irregulares quomodo, & quando ab Episcopo dispensari possunt 254
Irreuerentia, ab impietate vix se iuncta 193.*in fin.*
Iudices breui causas finiant, 315. *ecclesiastici, quando censuris ecclesiasticis, vti possunt* 303
Iudices quatuor in singulis diœcesibus diligendi 314
Iudicium Dei ante oculos quisque habere debet 41
Ius patronatus 144.265 268
Ius patronatus ex fundatione, 31(. *& cætera, quæ de eo a Tridentina Synodo decreta sunt, eo capite leguntur* 311.312.313
Iusti per Dei iustitiam, vere iusti sunt 30
Iustificationis causæ, ibid. iustificationis acceptæ incrementum, 33.*ad eam modus præparationis,* 29. *ad eam naturæ, & legis imbecillitas,* 26. *necessitas præparationis in adultis,* 28. *iustificati per Christum* 27
Iustitia publice honestatis 141

L

Lapsi post Baptismũ quomodo amissam gratiã recuperant, 38. *eorum reparatio* ibid.
Lateranense Concilium magnum

gnum 65.182.258
Lateranense ultimum 13
Latinam linguam sciant, qui minoribus Ordinibus initiantur 219
Latrię cultus, qui debetur Deo, etiam exhibendus est Christo in Eucharistia. 92. 98
Lectio sacrę Scripturę quibus locis instituenda, lectores quales, quo priuilegio gaudent. stipendium ijs qua ratione decernendum. 18. 19. 20
Lectores 207
Legati de latere, & Nuncij, quæ impedire non possunt. 273
Legislator Christus, 46. eius lex 60
Legis Mosis impotentia ad iustificationem 26
Libertas ecclesiastica non violanda 323
Liberum arbitrium 26. 43
Libri canonici veteris, & noui Testamenti 10. 11
Librorum approbatio ab ordinarijs quo facienda 12
Librorum delectus 161
Librorum Indici corrigendo præfecti Patres 162
Licentiati cathedralibus pręficiendi 198
Litigatorum artibus quomodo occurrendum 315
Literę conseruatorię. 139. commendatitię. 38. 222. dimissorię 69. 218
Locationes bonorum Ecclesiasticorum emendatę 315
Lugdunense concilium. 65. 69. 181. 252
Lusus, & luxus clericis prohibetur 196

M

Magistri in Theologia. vide, Aßumendus.
Maiores ordines, & minores, quomodo, & quibus conferendi 216. 217
Mandata de prouidendo. vide, Expectatiuę.
Mandatorum Dei obseruãtia, & eorum poßibilitas 33
Mare magnum, quod vocatur, non obstat decreto concilij de regularibus 297. 317. neque Quartę funeralium ibid.
Mariæ Virginis Conceptio. 18
Maria Virgo immaculata fuit ex priuilegio sine peccato veniali 47
Martyrum reliquię 278
Matrimonia clandestina ecclesia semper detestata est. 236
Matrimonia rite, & solenniter

ter contrahēdi modus. 237
238
Matrimonij libertatem impedientium pœna, 244. atque alia, quę ad Matrimonij rationem pertinent, in decreto de reformatione Matrimonij continentur 236
Matrimonium, Sacramentum magnum, veteribus connubijs gratia præstat, 232. a Christo institutum, & gratiam confert, 233. propter hæresim non soluitur. 234. ratum, non consummatum potest dirimi per solennem religionis ingressum, ibid. eius cęrimoniæ nō damnandæ. 236. eius prohibitio certis anni temporibus ibid.
Mensæ Episcopalis sobrietas, ac frugalitas 4.299.
Mensa apud Apostolum altare significat 187
Mercenarij, a cura animarum arcendi 211
Merita Passionis Christi 31
Meritoria opera, quę sunt. 40. in fi.
Meritum bonorum operū. 34
Metropolitani. 212. 248. 249. 253. 281.
Metropolitano quando licet Synodum prouincialem habere, 250. cathedrales visitare, ibid. Sede Episcopali vacante, Vicarium constituere, 265. eiusdem officiū in erectione congregationis monasteriorum 288
Milites S. Ioannis Ierosolymitani immunes a portione, Seminario tribuenda. 226
Ministri Sacramentorum 57
Miracula noua nulla admittantur sine Episcopi approbatione 281
Missa, non vulgari sermone celebranda, 190. continet magnam populi fidelis eruditionem ibid.
Missę verum sacrificium, 191 vere propitiatorium, 186. prodest non solum sumenti, sed alijs, 191. in eius celebratione quę vitanda 193.
Missę in memoriam Sanctorū 188. horis debitis celebrentur, 194. non in ędibus priuatorum, ibid. ritibus consuetis celebrentur in ecclesia, ibid. qui celebrare phibentur ibid.
Missę priuatę commendantur 189
Missæ mortuorum, quomodo disponendę 304
Missæ nouæ 194
Missarum celebratio a curatis frequentanda 228
Monachi ad publicas processiones accedere compellantur,

lantur. 291. decreta Tridentinę Sinodi seruent. 297
Monasteria visitentur, 290. commendata, 181. 295. Sedi Apostolicæ subiecta, quomodo visitantur, 288. in ijs erigantur congregationes ibid. quæ sunt capita Ordinum, quomodo visitanda, 295. curam animarum habentia, quomodo disponuntur. vide, Curata beneficia.
Monasticæ vitæ disciplina restituenda 296
Moniales sæpæ confiteantur, & Eucharistiam sumant, 289. ter in anno confiteantur confessori, qui ab Episcopo constitutus sit, ibid. neque vi, neque metu ad ingressum religionis compellantur, 293. bona mobilia, & immobilia, vt propria non habeant 282. in fin.
Montes pietatis 201

N

Naturæ impotentia ad iustificationem 26
Negocia secularia nō clericorum 196
Nicænum concilium, 93. secundum 279
Niniuitarum pœnitentiæ 114. in fin.
Nouatiani explosi 111
Nouatores 124
Nouicij, & nouiciæ ad professionem quando admittendę 291
Nullius diœcesis loca sub iurisdictione Episcopi. 218. 256
Nuncij Apostolici, quæ impedire non possunt 273
Nuptiæ prohibentur certis annis temporibus 244

O

Obicem ponere gratiæ Dei 56
Oblatio munda apud Malachiam quæ 186. in fi.
Obligatio Regulæ quando valet 291
Oeconomi institutio, sede Episcopali vacante, ad Capitulum pertinet 265
Offerri Christum in Missa, non est idem, quod manducari 191
Opera non grata sine Christi virtute, 40. absq; Dei gratia non possunt iustificari, ibidem non sunt tantum signa, & fructus, sed causa augendæ iam adeptæ iustifica-

ſtificationis 47
Operantibus bene vſque in finem, promittitur vita æterna 40
Oratoria ab Epiſcopis viſitantur. 194. *deputata ad Miſſarum celebrationem ibid.*
Ordinatio ab ipſo Epiſcopo facienda, 215. *quibus præſentibus habenda.* 2 7 *in digniori eccleſia, adhibitaque diligenti Epiſcopi inquiſitione* *ibid.*
Ordines maiores, 216. *minores ibid.* 137. 223
Ordines ſacri duo eodem die non conferuntur. 220 *in fin. quibus, & quando conferendi.* 215. *ætas ſingulis præſcripta.* 220. *eorum functiones reſtituendæ, eorum nomina* 208
Ordinis ſacris doctrina, 205 *canones* 209
Oſtiariatus 207. 222
Ouium munus erga paſtores 316

P

Poenitentia, Sacramentum, 108. *eius inſtitutionis neceſſitate,* 109. *differentia cum Baptiſmo,* 111. *partes, & fructus* 112
Pænitentiariatus in cathedrali 255
Parochiæ nouæ, 178. *in fi. collapſæ reſtituendæ.* 180 *quando transferantur, ibidem. quando vacabunt, quomodo prouidendum,* 268. *ſi tenues ſunt, remedium. ibid.*
Parochi officium in benedicendis nuptiis, 238. *in catecheſi exponenda,* 255. *in ſacris eloquiis explanandis ibidem. ſi pauper, a quibus alendus* 316
Paruuli ad Euchariſtiæ perceptionem non obligantur 173
Paruulorum Baptiſmus, 62. *communio* 173
Paſtores non relinquant ſuũ gregem, ut aliis præſint. 142
Paſtoris munus. 50. 100. 142. 246. 248
Patrini, quid polliceantur. 61
Peccantes publice, ſunt palam corripiendi 255
Peccatum mortale, 39. 47. 116. *originale.* 14. *veniale* 34. 46
Penſiones pro ſeminario, 227 *quando imponendæ cathedralibus, aut parochialibus*

bus 263
Perseuerantię donum 37.45
Petrus, princeps Apostolorum 35.159
Picturæ quid erudiant 278
Pluralitas beneficiorum 267
Plures cathedrales, & plura curata, qui obtinent, qua pœna puniuntur 64
Pœna temporalis non semper tota dimittitur. 39.122.133
Pontificalia 54.137
Pontificis est prouidere Ecclesiis de pastoribus, cum non resident 50
Pontificis Max. summa auctoritas 63.121.325
Pontifex causas Episcoporum graues terminat, & cognoscit 104.253
Pontif. Max. suprema auctoritas in Ecclesia, qui grauiora crimina sibi reseruat 121
Pontifex Concilium suspensum reuocat 154
Pontifex absoluit eos, qui, ob bona Ecclesiastica occupata, excommunicantur 203
Pontifex prouidet de Calicis concessione 204
Pontificis auctoritate assumpti Episcopi legitimi sunt 211
Pontifex legitimas causas absentiæ Episcoporum in scriptis approbat 212
Pontifex de promouendis Episcopis habet approbationem Synodi prouincialis 246
Pontifex prouidet Ecclesiæ in creatione Cardinalium. ibid.
Pontificis munus est solicitudo vniuersę ecclesię 248
Pontifex causas extra curiã, quibus commitat. 253. *cui reseruatur sententia diffinitiua* ibid.
Pontifex quomodo prouidebit ecclesiis tenuium redditu um 262
Pontifex prouidet resignantibus plura beneficia 268
Pontifex quas causas indicat auocare, &c. 273
Pontifice in consulto, nihil nouum, aut hactenus in ecclesia inusitatum decernatur 281
Pontifex commendatis ecclesiis pręficiet Regulares. 296
Pontifex vtitur consilio Cardinalium in administratione Vniuersalis Ecclesię. 300
Pontifici obedientia pręstanda est ibid.

Pon-

Pontifex curat, quando Patriarchæ, & cæteri nolunt venire ad Synodum prouincialem 301
Pontifex curat Vniuersitates, quæ visitandæ sunt ibid.
Pontifex curat de coadiutorijs disponendis 308
Pontifex cognoscet personas designatas ad causas in partibus 315
Pontifici deferenda est causa Episcopi concubinarij. 319
Pontifex sua auctoritate statuet de abusibus, circa vsum indulgentiã ortis 327
Ponti. D.N. Pius hoc sacrum Concilium confirmauit. 336
Præbendas obtinentium residentia 260
Præcedentię controuersia in regularibus dirimatur. 291
Prædestinationis diuinę arcanum ministerium 35
Prędicationis munus præcipuum Episcopi, 252. qui item per se, seu per alios, hoc munus pręstare tenentur, 21: quomodo, & quando præstandum 252
Prelatorũ ecclesię officium. 52
Presbyter, quid significet apud B. Iacobum 128. 135
Presbyterorum ętas, 220: quales ordinandi ibid.
Priorum, & priorißarum electio 286. 287
Priuilegia sunt causæ multarum turbationum 257
Professionem fidei, qui facere teneantur 259
Promouendi ad cathedrales, 197. ad minores Ordines. 216. 219
Proponentibus Legatis, &c. quomodo intelligantur hæc verba 275
Protonotarij 257
Prouinciale concilium 248
Purgatorium, 50. de eo doctrina 276

Q

Quadragesimæ tempus 119
Quęstiones difficiles secludantur a popularibus concionibus, 276. similiter inutiles 255
Quæstores eleemosynarij prędicare prohibentur, 24. tolluntur 182
Quarta funeraliũ. 316. in fin.

R

Raptores, & raptę 242
Rebaptizari nõ licet 62
Rectores. 262. 263. 288 324.

Regressus tolluntur in fi. 307

Regulares quomodo ordinandi. 220. *non prædicent, contradicente Episcopo.* 253. *qua ratione vitam instituere debeant* 282

Regularium beneficiorum collatio emendata 143

Reliquiæ Martyrum, & aliorum Sanctorum 277

Reseruationibus fructuum quando non grauandæ ecclesiæ 261

Reseruationes mentales nemini conceduntur ibid.

Residentia 51.50.211

Residentia, lege superius Abesse, & Curati.

Residere negligentes, salutis propriæ immemores sunt 50

Residere rogantur curati inferiores, cum obtinet beneficia, quæ requirunt personalem residentiam. 52

Residere, & per se ipsos curam exercere valentibus personis conferantur beneficia inferiora, præsertim curata 64

Residentia cum intermittitur quid faciendum 102

Residere negligentes, preter reatum peccati mortalis, pro rata temporis absentiæ, fructus suos non faciunt 213

Residentiæ decretum, tam sub Paulo Tertio, quam sub Pio Quarto, in conciliis prouincialibus publicandum est, ne aboleatur 215.

Resignatio beneficiorum 268. 287.319

S

Sacramenta septem, 55. *necessaria ad salutem*, ibidem. *a Christo instituta*, 55. *eorum vis, non amittitur, ministrorum peccato mortali, in iis conficiendis ministrorum intentio*, 57. *non omnibus illa administrare licet ea sunt causæ instrumentales iustificationis*, 32. *eorum efficacia* ibid.

Sanctimoniales 279

Sanctorum inuocatio 277

Satisfactio peccatorum necessaria. 38. *eius fructus.* 122. *opera* 228

Scholasticæ, quibus conferendæ 228

Sedis Apost in omnibus salua auctoritas 63.325

Seminarium clericorum 228

Senense Concilium. 150 167

Symoniaca labes prohibetur. 176.194.264.

Societatis Iesu clericorum religio 292

Subdiaconi, 207. *qui ordinandi*, 220. *eorum ætas. ibid.*

Suffragia fidelium pro animabus defunctorum 276

Superstitio quid sit, 193. *in ſi.tollenda est in cultu sanctorum*, 278. & *in alijs.* 277

Symbolum fidei. 7

*Synodus diœcesana.*249.269. 301.

Synodus prouincialis quotannis celebranda 248

T

TAbernas Clerici vitent. 261

Tempora quibus nuptiæ prohibentur 244

Testes contra Episcopum quales 104

Testium numerus in Matrimonio 237

Timore salus comparanda. 37

Titularium Episcoporum licentia correcta 337

Toletanum concilium 5

Tonsura, 175.206.223.*prima quibus non confertur.* 216.

Traditiones Apostolorũ. 16. 26. 32. 127. 165. 188. 189 207

Translatio simplicium beneficiorum 180

Transubstantiatio 91

Turnorum lucra. 264

V

VAgantes non facile ad matrimonium admittãtur 242

Velum moniale 294

Vestitus clericorum 261

Venationes clerici fugiant. ibid.

Vicario 320

Vicarij quando in beneficijs curatis constitui debeant, 52.65.180

Visitandi ius quæcunque pia loca, est Episcopi 201

Visitatio 249 250.251. 256

Visitationum, qui finis 250

Visitatio Reliquiarum 280

Vnctio Extrema cur instituta, 126. *est verum Sacramentum* 134

Vnionis 66 261

Vniuersitatibus indulta concessa 272
Vocem in Capitulo habere. 199
Vota regularium, 282. *Monialium* 287
Vxores plures habere, Christianos non licet 234

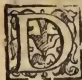
X

Xisti IIII. decretum de Conceptione Beatæ Virginis 18

FINIS.

n[i] Papa IIII. ad perpetuam rei memoriam.

Ominici gregis custodiæ, Domino disponéte, præpositi, vigilijs more Pastoris, nõ desistimus ipsi gregi ab imminẽtibus periculis, quã maxima possumus cura, & diligentia præcauere: ne ꝑ negligentiam nostrã pereãt oues, quę prętiosissimo D.N. Iesu Christi sanguine sunt redẽptæ. Etsi aũt, quæ ad Fidei veritatẽ patefaciẽdam, & ad horum tẽporũ hęreses confutandas ꝑtinebant, in œcumenico, & Generali Concilio Tridentinó, sancti Spiritus assistente gratia, nuper adeo enucleata, ac definita fuerunt, vt facile iam sit vnicuiq; saná, Catholicamq; doctrinam a falsa, adulterinaq. internoscere; tamen, cum librorũ ab hæreticis editorũ lectio non modo simpliciores homines corrũpere soleat, verũ sæpe ẽt doctos, eruditosque in varios errores, & a veritate fidei Catholicæ alienas opiniones inducere; huic quoq; rei esse duximus prouidendum. Cũ aũt aptissimũ ei malo remediũ esse sciremus, si cõponeretur, atque ederetur Index, siue Catalogus librorum, qui vel hæretici sint, vel de hæretica prauitate suspecti, uel certe moribus, & pietati noceant: id negociũ ad sacram Tridentinã Synodũ reiceramus. Ea verò ex tãta Episcoporũ, & aliorum doctissimorum virorum copia delegit ad eum conficiendũ Indicem multos cũ doctrina, tũ iudicio insignes Prælatos ex oib. fere nationibus. Qui quidẽ nõ sine maximo labore, plurimisq; vigilijs, eum Indicem tandem, Deo iuuante, perfecerũt adhibitis ẽt in consilium lectissimis quibusdã Theologis. Peracto aũt Cõcilio, cũ ex ipsius Synodi decreto is Index nobis oblatus fuisset, vt ne ante ederetur, q̃ à nobis approbatus fuisset: Nos doctissimus quibusdã, probatissimusq; Prælatis eum accuratissime legendum examinandumq; tradidimus, & ipsi ẽt legimus. Cum igitur cum magno studio, acri iudicio, diuturna cura cõfectũ, & pręterea commodissime digestum esse cognouerimus: Nos saluti animarũ consulere, eamq ob causam prouidere cupiẽtes, ne libri, & scripta cuiuscunq; generis, quę in eo improbantur, siue vt hæretica, siue vt de hæretica prauitate suspecta, siue vt pietati, ac morum honestati inutilia, aut aliqua correctione saltem indigentia, posthac a Christi fidelibus legantur; ipsum Indicem, una cum regulis ei præpositis authoritate Apostolica, tenore præsentium approbamus, imprimiq; ac deuulgari, & ab oib. Vniuersitatibus, Catholicis, ac quibuscunq; alijs vbique suscipi, easq; regulas obseruare mandamus,

atq decernimus: inhibẽtes omnibus,& singulis,tam Ecclesiasticis personis sæcularibus,& regularibus, cuiuscunq. gradus, ordinis,& dignitatis sint; quàm laicis,quocunq. honore,ac dignitate præditis; ne quis contra earum regularum præscriptum; aut ipsius prohibitionem Indicis,libros vllos legere,habereve audeat Si quis autem aduersus eas regulas prohibitionemq. fecerit; is quidem, qui hæreticorum libros, vel cuiusuis authoris scripta ꝑ hæresim, vel falsi dogmatis suspicionem damnata, atque prohibita legerit, habueritve; ipso iure in excommunicationis pœnam incidat,eamq. ob causam in eum tanq̃ de hæresi suspectum inquiri, & procedi liceat, præter alias pœnas,super hoc ab Apostolica Sede, sacrisque canonibus constitutas. Qui autem libros alia de causa prohibitos legerit,habueritve,præter peccati mortalis reatum, Episcoporũ arbitrio seuere se nouerit puniendum.Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis contrarijs quibuscunque, aut si quibus communiter, vel diuisim ab eadem sit Sede indultũ, ne excõicari possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbũ de indulto huiusmodi mẽtionẽ. Vt hęc aũt ad oĩum notitiã perueniãt,neve qs excusatione ignorationis vti possit,volumus,& mãdamus, vt hę litteræ ꝑ aliquos curiæ nostræ cursores in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranẽsi tunc,cũ in eis populus,vt Missarum solẽnibus intersit,& cõgregari solet palam,& clara voce recitentur; & postq̃ recitatæ fuerint,ad valuas earum Ecclesiarũ:itemq cancellariæ Apostolicæ, & in loco solito cãpi Floræ affigãtur, ibique,vt legi,& oĩb. innotescere possint,aliquãtisper relinquantur. Cũ aũt inde amouebuntur: earũ exempla in ijsdẽ locis affixa remaneant. Nos n ꝑ recitationẽ hanc,publicationẽ,& affixionem,oẽs, & singulos,q. his litteris cõprehenduntur,post tres mẽses,a die publicationis,& affixionis earũ,numerandos,volumus perinde astrictos & obligatos esse,ac si ipsimet illæ editæ,lectæq. fuissent. Trãssumptis quoque earum, quæ manu alicuius publici Notarij scripta, scriptave, & sigillo, ac subscriptione alicuius personæ, in dignitate Ecclesiastica constitutæ, munita fuerint, fidem sine vlla dubitatione haberi mandamus, atque decernimus.

Dat. Romæ, apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris. Die xxiiij. Martij. M. D. LXIIII. Pontificatus nostri anno V.

Ant. Florebellus, Lauellinus.

PRAE-

PRAEFATIO IN INDICEM LIBRORVM PROHIB.

CONFECTVM A DEPVTATIONE Tridentinæ Synodi, R.P. Fratris Francisci Forerij, Ordinis Fratrum Prædicatorum S. Theologiæ professoris, & eiusdem Deputationis Secretarij.

VM sancta œcumenica Tridentina Synodus ijs rationibus adducta, quæ in secunda Session~ Decreto sub Beatissimo Pio IIII. Pont. Max. explicatæ sunt, censuisset, vt Patres aliquot ex omnibus fere nationibus delecti, de librorum censuris quid statuendum esset, diligenter cogitarent; in eam tandem sentētiam post diuturnam deliberationem venerunt, vt iudicarint nihil vtilius fieri posse, quam si Romanus ille prohibitorum librorum Index, ab Inquisitoribus Romæ postremo confectus, paucis tantum demptis, atq. etiam additis retineretur, quippe, qui cùm magna maturitate a multis viris doctis compositus plurimos comprehendat Authores, atque in ordinem satis commodum digestus esse videatur. Quoniam verò ijdem Patres intelligebant, propterea in aliquibus prouincijs, ac locis hactenus Indicem receptum non esse, quod in eo quidem libri prohiberentur, quorum lectione viri docti priuati, magno incommodo efficerentur: atq. animaduertentes etiam in eo esse nonnulla parum explicatæ posita, quæ interpretatione indigerent; re multum diuque deliberationibus agitata, ac viris etiam ex omni natione Theologicæ facultatis scientissimis, in consilium adhibitis, subiectas Regulas componendas iudicarunt; vt quo ad eius fieri posset, doctorum hominum cōmodis, & studijs, salua veritate, ac religione prospiceretur. Illud igitur in primis obseruare oportet, vnamquamq; per alphabeti litteram tres habere classes. In prima non tam libri, quam

librorum scriptores continentur, qui aut hæretici, aut nota hæresis suspecti fuerunt horum enim catalogū fieri oportuit, vt omnes intelligāt; eorum scripta, non edita solum, sed edenda etiam prohibita esse Sed illud etiam animaduertendum est, quod licet multi præterea sint, qui iustissimis de causis in hanc Classem referri poterant; Patribus tamen non is fuit animus, aut ad eorum pertinebat institutum, vt eos ad vnū perquirerent: sed ijs pene contenti fuere, qui in Romano Catalogo descripti sunt: de alijs verò eiusdem generis Authoribus idem ab Ordinarijs, & Inquisitoribus statuendum esse existimarunt. In secundam Clasem non Authores, sed libri sunt relati, qui propter doctrinam, quam continent, non sanam, aut suspectam, aut quæ offensionem etiā in moribus tantum fidelibus afferre potest, reijciuntur, etiam si Authores, a quibus prodiere, ab Ecclesia numquam desciuerint. Tertia verò & vltimæ Classis eos libros complectitur, qui sine scriptoris nomine exierunt in vulgus, & eam doctrinam continent, quam Romanæ Ecclesiæ, tanquam Catholicæ fidei, aut morum integritati contraria refutandam, ac repellendam esse decernit. Non enim omnes libros, qui nomen Authoris non præferunt damnandos putarunt: quandoquidem sępe viros doctos, ac sanctos nouimus, ut Christiana quidem Resp. ex eorum vigilijs fructum caperet: ipsi verò inanem gloriam euitarent, libros optimos sine nomine dedisse; sed eos tantum, qui aut liquido prauam, aut dubiam fidei doctrinam, siue moribus perniciosam continent. At verò, qui sint huiusmodi, aut tales censeri debeant, prȩter eos, qui in hoc Catalogo descripti sunt; Episcopi, & Inquisitores vna cum Theologorum Catholicorum consilio dijudicabunt. Sed propter nostrorum temporum malitiam, ne in posterum libri sine nomine Authoris edantur, decreto quartæ Sessionis Tridentini Concilij sub fel. rec. Paulo III. quod incipit, sed & Impressoribus, &c. prouisum est.

REGVLAE INDICIS *Librorum prohibitorum.*

REGVLA PRIMA.

LIbri omnes, quos ante annũ 1515. aut summi Pontifices, aut Concilia œcumenica dãnarunt, & in hoc Indice non sunt, eodem modo damnati esse censeantur, sicut olim damnati fuerunt.

REGVLA SECVNDA.

HÆresiarcharum libri, tam eorum, qui post prædictum annum hæreses inuenerunt, vel suscitarunt, quàm qui hæreticorum capita, aut duces, sunt, vel fuerunt, quales sunt, Lutherus, Zuinglius, Caluinus, Balthasar Pacimontanus, Suuenchfeldius, & his similes cuiusq. nominis, tituli, aut argumẽti existant, oĩno prohibẽtur. Aliorum autem hæreticorum libri, qui de religione quidẽ ex professo tractant, omnino damnantur. Qui verò de religione non tractant à Theologis Catholicis iussu Episcoporum, & Inquisitorum examinati, & approbati permittuntur. Libri etiam Catholicè conscripti, tam ab illis, qui postea in hęresim lapsi sunt, quàm ab illis, qui post lapsum ad Ecclesiæ gremium rediere, approbati a facultate Theologica alicuius vniuersitatis Catholicæ, vel ab Inquisitione generali, permitti poterunt.

REGVLA TERTIA.

VErsiones Scriptorum et Ecclesiasticorum, quæ hactenus editæ sunt a damnatis authoribus, modo nihil contra sanam doctrinam contineant, permittuntur. Librorum autem veteris Testamenti versiones viris tantum doctis, & pijs iudicio Episcopi cõcedi poterunt, modo huiusmodi versionibus, tanquam elucidationibus vulgatæ editionis ad intelligendam sacram Scripturam: non autem tanquam sacro textu vtantur. Versiones verò noui Testamenti, ab authoribus primæ Classis huius Indicis factæ, nemini concedan-

tur: quia vtilitatis parum, periculi verò plurimum lectoribus ex earum lectione manare solet. Si quę verò annotationes cũ huiusmodi, quæ permittuntur, versionibus, vel cum vulgata editione circũferuntur, expunctis locis suspectis a facultate Theologica alicuius Vniuersitatis Catholicæ, aut Inquisitione generali, permitti eisdẽ poterunt, quibus & versiones. Quibus conditionibus totum volumen Bibliorum, quod vulgò Biblia Vatabli dicitur, aut partes eius concedi viris pijs, & doctis poterunt. Ex Biblijs verò Isidori clarij Brixiani prologus, & prolegomena præcidantur: eius verò textum nemo textum vulgatæ editionis esse existimet.

REGVLA QVARTA.

CVm experimento manifestum sit, si sacra Biblia vulgari linguã passim sine discrimine permittatur, plus inde ob hominum temeritatem detrimenti, quam vtilitatis oriri: hac in parte iudicio Episcopi, aut inquisitoris stetur; vt cum consilio Parochi, vel Confessoris, Bibliorum a Catholicis authoribus versorum, lectionibus in vulgari lingua eis concedere possint, quos intellexerint ex huiusmodi lectione non damnum, sed fidei atque pietatis augumentum capere posse; quam facultatem in scriptis habeant. Qui autem absque tali facultate ea legere, seu habere præsumpserit, nisi prius Biblijs Ordinario redditis peccatorum absolutionẽ percipere non possit. Bibliopolæ verò, qui prędictam facultatem non habent, Biblia idiomate vulgari conscripta vendiderint, vel alio quouis modo concesserint, librorum pretium, in vsus pios ab Episcopo conuertendum, amittant; alijsque pœnis pro delicti qualitate eiusdem Episcopi arbitrio subiaceant. Regulares verò, nõ nisi facultate a Prælatis suis habita, ea legere, aut emere possint.

REGVLA QVINTA.

LIbri illi, qui hæreticorum authorum opera interdum prodeũt, in quibus nulla, aut pauca de suo apponunt, sed aliorum dicta colligunt, cuiusmodi sunt Lexica, Concordantiæ, Apophthegmata, Similitudines, Indices, & huiusmodi, si quæ habent admixta, quæ expurgatione indigeant. Illis Episcopi, & Inquisitoris vna cum Theologorum Catholicorum consilio sublatis, aut emendatis, permittantur.

REGVLA SEXTA.

Libri vulgari idiomate de controuersijs inter Catholicos,& hæreticos nostri temporis differentes, non passim permittantur, sed idem de ijs seruetur, quod de Biblijs vulgari lingua scriptis statutum. Qui verò de ratione bene uiuendi,contemplandi, confitendi, ac simplicibus argumẽtis vulgari sermone conscripti sunt; si sanam doctrinam contineant,non est cur prohibeantur,sicut nec sermones populares vulgari lingua habiti. Quod si hactenus in aliquo regno,vel Prouincia aliqui sunt prohibiti, quòd nonnulla continerent, quæ sine delectu ab omnibus legi non expediat, si eorum authores Catholici sunt,postquam emendati fuerint,permitti ab Episcopo, & Inquisitore poterunt.

REGVLA SEPTIMA.

Libri,qui res lasciuas, seu obscęnas ex professo tractant, narrãt, aut docent, cum non solum fidei, sed & morum, qui huiusmodi librorum lectione facile corrumpi solent,ratio habenda sit, omnino prohibentur: & qui eos habuerint, seuere ab Episcopis puniantur. Antiqui verò, ab Ethnicis conscripti,propter sermonis elegantiam,.& proprietatem, permittuntur: nulla tamen ratione pueris prælegendi erunt.

REGVLA OCTAVA.

Libri quorum principale argumẽtum bonũ est,in quibus tamen obiter aliqua inserta sunt, quæ ad hæresim,seu impietatem, diuinationem,seu superstitionẽ spectant,a Catholicis Theologis, Inquisitionis generalis authoritate, expurgati, concedi possunt. Idem iudicium sit de Prologis, Summarijs, seu Annotationibus, quæ a damnatis authoribus libris non damnatis appositæ sunt; sed posthac non nisi emendati excudantur.

REGVLA NONA.

Libri omnes, & scripta Geomantiæ, Hydromãtiæ, Acromãtiæ, Pyromantiæ,Onomantiæ,Chyromantiæ, Necromãtiæ,siue in

quibus continentur sortilegia, veneficia, auguria, auspicia, incantationes, artes Magicæ, prorsus reijciuntur. Episcopi verò diligenter prouideant, ne Astrologiæ iudiciariæ libri, tractatus, indices legãtur, vel habeantur, qui de futuris contingentibus, successibus, fortuitis casibus, aut ijs actionibus, quæ ab humana voluntate pendent, certo aliquid euenturum affirmare. Permittuntur autem iudicia, & naturales obseruationes, quæ nauigationibus, agriculturæ, siue Medicæ artis iuuandæ gratia conscripta sunt.

REGVLA DECIMA.

IN librorum, aliarumve scripturarum impressione seruetur, quod in Concilio Lateranensi, sub Leone Decimo, Sessione decima statutũ est. Quare, si in alma Vrbe Roma liber aliquis sit imprimẽdus, per Vicarium summi Pontificis, & sacri Palatij Magistrũ, vel per personas, a Sãctissimo Domino nostro deputandas, prius examinetur. In alijs verò locis ad Episcopum vel aliũ habentẽ scientiam libri, vel scripturæ imprimendæ, ab eodẽ Episcopo deputandum, ac Inquisitorem hæreticæ prauitatis eius ciuitatis, vel diœcesis, in qua impressio fiet, eius approbatio, & examen pertineat, & ꝑ eorũ manum ꝓpria subscriptione, gratis, & sine dilatione imponendam, sub pœnis, & censuris in eodẽ Decreto contentis, approbetur; hac lege, & conditione addita, vt exemplũ libri imprimẽdi authẽticum, & manu Authoris subscriptũ, apud examinatorẽ remaneat. Eos verò, q libellos manu scriptos vulgant; nisi ante examinati, probatiq́ue fuerint, eisdẽ pœnis subijcit debere iudicarunt Patres deputari, quibus Impressores & qui eos habuerint, & legerint, nisi authores prodierint, pro authoribus habeantur. Ipsa verò huiusmodi librorũ probatio in scriptis detur, & in fronte libri, vel scripti, vel impressi authentice appareãt: probatioq́ & examen, ac cætera gratis fiant. Præterea in singulis ciuitatibus, ac diœcesibus, domus, vel loci, vbi ars impressoria exercetur, & bibliothecæ librorum venalium sæpius visitentur a personis ad id deputandis ab Episcopo, siue eius Vicario, atque ẽt ab Inquisitore hæreticæ prauitatis, vt nihil eorum, quæ prohibentur, aut imprimatur, aut vendatur, aut habeantur. Oẽs verò librarijs, & quicunque librorum venditores habeant in suis bibliothecis Indicem librorum venalium, quos habent, cum subscriptione dictarum personarum; nec

alios libros habeant, aut vendant, aut quacunq; ratione tradant sine licentia eorundem deputandorum, sub pœna amissionis librorum, & alijs arbitrio Eporum, vel Inquisitorum imponendis. Emptores verò, lectores, vel impressores, eorundem arbitrio puniantur. Qđ si aliqui libros quoscunq; in aliquã ciuitatẽ introducant, teneantur eisdem personis deputandis renunciare: vel si locus publicus mercibus eiusmodi constitutus sit; ministri publici eius loci prædictis, vt supra, deputatis personis significent libros esse adductos. Nemo verò audeat librum, quem ipse, vel alius in ciuitatem introduxit, alicui legendum tradere, vel aliqua rõne alienare, aut commodare, nisi ostenso prius libro, & habita licentia à personis deputandis, aut nisi notorie constet, librum iam esse omnibus permissum. Idem quoque seruetur ab hæredibus, & executorib. vltimarum voluntatum, vt libros a defuncto relictos, siue eorum Indicem, illis personis deputandis afferant, & ab eis licentiam obtineant priusquam vtantur, aut in alias personas quacunq; ratione eos transferant. In his autẽ omnibus, & singulis pœna statuatur vel amissionis librorum, vel alia, arbitrio eorundem Episcoporum, vel Inquisitorum pro qualitate contumaciæ, vel delicti.

Circa verò libros quos Patres deputati, aut examinarunt, aut expurgarunt, aut expurgandos tradiderunt, aut certis conditionib. vt rursus excuderentur, concesserunt, quicquid illos statuisse constiterit, tam bibliopolæ, quam cæteri obseruent. librum tamẽ sit Episcopus, aut Inquisitoribus generalibus, sc̃dm facultatẽ, quam hñt, eos etiam libros, qui his Regulis permitti videntur, prohibere, si hoc in suis Regnis, aut prouincijs, vel diœcesibus expedire iudicauerint. Cæterum nomina cum librorum, qui a Patribus deputatis purgati sunt, tum eorum, quibus illi hanc prouinciam dederunt, eorundem Deputatorum Secretarius Notario sacræ vniuersalis Inqsitionis Romanæ descripta Sanctiss. D. N. iussu tradidit.

Ad extremum verò oĩbus fidelibus p̃cipitur, ne qs audeat contra harum Regularum præscriptum, aut huius Indicis prohibitionẽ libros aliquos legere, aut hẽre. Qđ si quis libros hæreticorum, vel cuiusuis Authoris scripta... ob hæresim, vel ob falsi dogmatis suspicionẽ damnata, atq; prohibita, legerit, siue habuerit, statim in excõmunicationis sententiam incurrat. Qui verò libros alio nomine interdictos legerit, aut habuerit; præter peccati mortalis reatum, quo afficitur, iudicio Episcoporum seuere puniatur.

AVTHO-

Authores primæ Classis.

A

ABidenus Corallus, aliàs Huldricus Huttenus.
Achilles Pirminius Gassarus.
Adolphus Clarembach.
Albertus Brandeburgensis.
Albertus Draco.
Alexander Alexius Scotus.
Alexius Brenicerus.
Alphonsus Aemilius Chemnicensis.
Ambrosius Interbocensis.
Ambrosius Molbanus Vratissauiensis.
Andreas Altameri.
andreas Bondestien, Carolostadius.
andreas Cratander.
andreas Dietherus.
andreas Fabricius Chemnicensis.
andreas Fritius Modreuius.
andreas Hyperius.
andreas knopen.
andreas Musculus.
andreas Osiander.
andreas Poach.
angelus Odonus.
antonius Anglus, author libri de origine Missæ.
antonius Bruciolus.
antonius Coruinus.
antonius Otho.
antonius Alieius.
aretius Filinus, qui & Martinus Bucerus.
arnoldus Montanij.
arsarius Scoffer.
arturus Britannus.
augustinus Maynardus Pedemontanus.
In actis Aeneæ Siluij prohibetur ea, quæ in ipsa Bulla retractationis damnau t.
alcuini, seu potius Caluini Cõmẽtarij in libro de Trinitate.
antonij Francisci Doni literæ.
antonij de Rosellis Aretini tractatus de potestate Imperatoris, & Papæ; & de concilijs, quousq. expurgatus fuerit.
augustini de Roma, Nazareni, Archiepiscopi, tractatus de Sacramento diuinitatis Iesu Christi, & Ecclesiæ, item tractatus de Christo capite, & eius inclyto principatu, item tractatus de charitate Christi circa electos, & de eius infinito amore, quousque expurgatus fuerit.

Libri prohibiti, ab incerti nominis Authoribus compositi.

Acta Nuremberge, videlicet Osiandrismus,
acta Synodi Bernensis.
actiones duæ Secretarii Pontificii.
admonitio Ministrorum verbi Argentinensium.
æquitatis discussio sup consilio de-

delectorum Cardinaliū, &c.
alchimia Purgatorij
alchoranus Franciscanorum
alchoranus Maomethis Basileæ impressus, & similes cum scholijs,& impijs annotationibus,& præfationibus.Item in vulgari lingua,non nisi ex concessione Inquisitorum haberi possit.
alphabetum Christianum.
amica,& humilis,& deuota admonitio.
anatomia excusa Marcpurgij p Eucharium Ceruicornum
anatomia della Messa
annotationes in acta Concilij Tridentini
ahnotationes in Chronica Abbatis Vespergensis
anonymi cuiusdā liber de repugnātia doctrinæ Christianæ
apologia cōfessionis Augustanæ
apologia de doctrina Valdésiū
apologia contra Henricum Ducem
apologia Græcorū de igne Purgatorij,&c.
argyrophylacis, seu Thesaurarij epistola
articuli Anabaptistarum Morauiæ
articuli Anabaptistarum Saxoniæ
articuli a facultate Theologica Parisiensi determinati super materijs fidei nostræ hodie controuersis, cū antidoto,authore(vt creditur) Caluino
articuli nouorum Vuormatiæ Euangelistarum
articuli 47. plebis Frācfordiēsis
augustanæ confessionis Ecclesiarum causę,quare & ample xæ sint,& retinendam ducāt suam doctrinam.

Authores primæ Classis.

B

Balthesar Hiebmaier
Balthesar Pacimontanus
Baptista Lasdesmius
Bartholomæus Conformi
Bartholomæus Bernardi
Bartholomęus Rosinus
Bartholomæus Ouesthemerus
Basilius Gronigensis, aliàs Vvesselus
Basilius Ioannes Herold.Acropolita
Benedictus Scurmegistus
Bertoldus Halerus
Bernardinus Ocinus Senensis
Bernardinus Rotmanus
Benedictus Morgestein
Bernardus Zieglerus
Berengarius Diaconus Andegauensis
Bilibaldus Pirkhaymerus
Bilicanus Theobaldus
Blauterus Ambrosius
Bucerus Martinus
Burgenhagius Pomeranus, seu Ioannes Burgenhaius Pomeranus
Bulingerus Hemrricus.

Certorum Authorum libri prohibiti.

Baptistæ Cremēsis omnia opera, quamdiu non prodierint emendata
Bartholomæi Ianoes lib. de aduentu Antichristi
Benonis lib. de vita Hildebrandi
Beati Rhenani scholia in Tertulianum
Bertrami liber, qui inscribitur, de corpore, & sāguine Christi
Boccacii Decades, seu nouellæ centum, quandiu expurgatæ ab iis, quibus rem Patres cō miserunt, non prodierint
Brunonis Heidelii Querfurdensis poematum libri septem.

Authorum incerti nominis libri prohibiti.

Belial, siue de consolatione peccatorum
Beneficium Christi
Bernensis Disputatio
Bernensis Reformatio contrâ Missam
Breuis & compendiosa instructio de religione Christiana
Breuis tractatus ad omnes in christianam libertatem ma leuolos
Breuis Pastorum Isagoge.

Authores primæ Classis.

C

cælius Horatio curio.
cælius Secundus curio
capito Vvolphāgus Fabricius
carolostadius
carolus Molinæus
caspar cruciger
caspar Peucerus Budissinus
caspar Tauberus
cassander Burgensis
charieus Cogelius
christianus Beyer
christianus Lotichius Hessus
christophorus Clarius
christophorus Corneus ex Fagis
christophorus Froscouerus
christophorus Hergēdorphin⁹
christophorus Hoffman
christophorus Melhoferus
christophorus Trasibulus
christophorus Reiter
claudius Taurinensis, qui scripsit de imaginibus
claudius Senarclæuus
clemens Marotli
conradus Clauserus
conradus Cordatus
conradus Dasypodius
conradus Perca
conradus Gesmerus
conradus Gibellus Tigurinus
conradus Lagus
conradus Lycosthenes
conradus Pellicanus
conradus Screchk
conradus Somius.
conradus Treuue de Fridesseuen
cornelius Agrippa
crato Mylius
cyprianus Leouitius.

Certorum Authorum libri prohibiti.

Capricci del Bottaio, di Giambattista Gelli, quandiu emendatus non prodierit.

chumani Elinspachii de tabernis mõtanis chronologia ex sacris litteris

cyri Theodori Prodomi Epigrammata

Authorum incerti nominis libri prohibiti

Capita fidei christianh contra Papam, & portas inferorum.

capofinto

carontis, & Mercurii Dialogi.

catalogus Papæ, & Mosis

catalogus testium veritatis ex sanctis Patribus

carechismus Ecclesiæ Argentoratensis

catechismus Tubicensis

catechismus pro Ecclesia Vvirtembergen.

catechismus, cui titulus, Qual maniera.

carechismus, cui titulus est

catechismus maior, & minor

catechismo, cioè Formulario p instituire, & ammaestrare i fanciulli nella religione christiana, fatto a modo di Dialogo.

catechismus, paruus pro pueris in scholis nuper auctus

catechismus super Euãgelium Marci

catechismus, siue Symboli expositio

catechismus, siue explicatio symboli Apostolici

catechesis puerorum in fide, literis & moribus

causæ, quare Synodũ indictã a Rom. Pont. Paulo III. recusarint Princeps Status, & ciuitates Imperii, profitẽtes purã, & catholicam doctrinam

centum, & quatuordecim sententiæ Patrum de officio verorum Rectorum Ecclesiæ

centum grauamina, &c.

christianæ institutio

christiana scholæ Epigramma tũ libri ex duo ex varijs poetis excerpti

christianæ iuuẽtutis crepundia.

christiana responsio ministrorum Euangelij Basileæ, cur Missarum, &c.

ciuitatis Magdeburgẽsis publicatio literarũ ad omnes christi fideles, anno M. D. L.

clauicula Salomonis

collatio diuinorum & Papaliũ canonum

Collectanea demonstrationum ex Prophetis, Apostolicis, & Doctoribus Ecclesiæ, quod Spiritus sanctus a solo Patre procedit

colloquium cochlæi, & Lutheri

colloquium Marcpurgense

colloquium Vvormatiæ institutum anno M D X L.

Commentaria Germ. in cornelium Tacitum.
commentarius de Angelo Melanchtonis
commentarius in priorem Timothei epistolā, a viro summæ pietatis conscriptus
comędiæ, & Tragœdiæ aliquot ex veteri testamento, collectore Ioanne Oporino
comœdiæ super quæstionem, Quę est maior cōsolatio morientis, &c.
Conciliabulum Theologicorū aduersus bonarum literarum studiosos, &c.
concilium Pisanum, quod verius conciliabulum dicēdum est
conciones de decem Præceptis Dominicis
concordantiæ Principum nationis Germanicæ, & de astutiis christianorum
confessio fidei Augustanæ
confessio fidei Baronū, & Nobilium Bohemiæ
confessio Saxonica
confessio Ecclesiæ Tigurinæ
confessio Vvirtembergensis
cōfutatio determinationis doctorum Parisiensium contra Martinum Lutherum
confutatio vnius, & viginti ꝓpositionum de differentia Legis, & Euangelii
congregatio, siue collectio insignium cōcordantiarū Bibliæ
coptis christianus
consiglio d'alcuni Vescoui congregati in Bologna
contra regulā Minoritarum, & vniuersas perstitionis sectas
contra sanctos Zeylleysten
conuentus Augustanensis
copia d'vna lettera scritta alli 3 di Genaro M. D. L.
cordigerę nauis conflagratio, Dialogus
cymbalum mundi.

Authores primę Classis.

D

Dauit Georgius ex Delphis
Dauit Peiferus lypsius, vel Pfeffinger
Dauit Schoeffer
Didimus Fauētinus, qui est Melanchton
Diethelmus cellarius
Dienysius Melander
Dominicus caramanius
Dominicus Melaguitius.

Certorū Authorū libri prohibiti.

Dantis Monarchia
Dauidis chyrræi liber de authoritate, & certitudine christianę doctrinę, ac ratione discendi Theologiam
Desiderij Erasmi Roterodami colloquiorum liber, Moria, Lingua, christiani matrimonij institutio, De interdicto esu carnium, eiusdem Paraphrasis in Matthæum, quæ a Bernardino Tomitano in Italianā linguam conuersa est:

cętera verò opera ipsius, in quibus de religione tractat, tandiu prohibita sint, quam diu a facultate Theologica Parisiensi, vel Louaniensi expurgata non fuerint.

Adagia verò ex editione, quam moliturPaulus Manutius, permittentur. Interim verò, quæ iam edita sunt, expũctis locis suspectis iudicio alicuius facultatis Theologicę Vniuersitatis catholicæ, uel Inquisitionis alicuius generalis permittantur.

Authorum incerti nominis libri prohibiti.

Declaratoria del Giubileo
Decretum Nuremhergense, editum anno M.D.XXIII.
Defensio pro Zuinglio
Defensio aduersus axioma Catholicum, i criminationẽ Roberti Episcopi Abrincensis.
Dialogi di Mercurio & carõte.
Dialogi aduersus Ioannem Eckium
Dialogus de doctrina christiana
Dialogus de morte Iulij II. PP. siue I V L I V S
Dialogus Karllãs, & Regelliãs
Dialogus Murnarus, Lemathã
Dialogus obscuroriũ virorum, in quo tres colloquuntur Theologi
Dialogus Paradoxos, quo Romani Pontificis orator vna cum eo, qui est, &c.
Dialogus oratoris Põtificis Romani, & illius, qui est Pontifici a confessionibus
Discorsi sopra i Fioretti di San Francesco
Disordine della chiesa
Disputatio Badensis
Disputatio Bernensis
Disputatio Gronicẽsis cum duabus epistolis
Disputatio inter Clericũ, & militẽ super potestate Prælatis Ecclesiæ, atque Principibus Terrarum cõmissa, aliàs Sõnium Viridarij
Disputatio Lypsica inter Martinum, & Hieronymum Emserum
Diurnale Romanũ impressum Lugduni in ædibus Philiberti Rolletti, & Bartholomæi Freni
Doctrina vetus, & noua
Doctrina verissima sumpta a capit. 4. Epistolę ad Romanos, vt consolentur afflictæ conscientiæ
Dragale locorum cõmunium
Due lettere d'vn cortigiano, nellequali si dimostra, che la fede, &c.
Due disputationi Herffodiane Langi, & Nauclerij

Authores primæ Classis.

E

Eobanus Hessus.
Erasmus Roterodamus. vide supra

pra in littera D.
Erasmus Benedictus Slesius
Erasmus Ebnerus
Erasmus Fabreus
Erasmus Osualdus Serekiemsu chsius
Erasmus Rotembucher
Erasmus Sarcerius
Erasmus Sneppius
Euritius Cordus
Eutychius Myon, qui & Musulus

Authorum incerti nominis libri probibiti.

Elementa Christiana ad instituendos pueros
Enarrationes Epistolarum, & Euangeliorum
Enchiridion Christianismi
Enchiridion piarũ precationũ
Epigrammatum libri duo Christianæ sectæ, ex varijs Christianis poetis decerpti
Epistola apologica ad sinceriores Christianismi sectatores per Phrysiam Orientalẽ, &c.
Epistola Christiana de Cœna Domini
Epistola de nõ Apostolicis quorundã moribus, qui in Apostolorum se, &c.
Epistolæ piæ, & Christianæ
Epistola Sãcto Vlrico adscripta
Epistola de Magistris Louaniẽsibus
Epistola ministri cuiusdam verbi Dei, de Ecclesia, Clauibus, Sacramentis, veraque ministrorum spiritus electione
Epistola directa ad pauperem, & medicã Ecclesiã Lutheranã
Epistola, & Præfatio in Decalogum
In Epistolã ad Timothæũ cõm.
Epitomæ Ecclesiæ renouatæ
Epitomæ belli Papistarũ contra Germaniã, atque patriã ipsã, Cæsare Carolo V. Duce
Epitome decem præceptorum, prout quemq; Christianum cognoscere decet
Epitome responsionis ad Martinum Lutherum
Esdræ lamentationes Petri
Espositione dell'oratione del Sig in volgare, composta per vn Padre non nominato
Euangelicæ Conciones
Euangelium æternum
Euangelium Pasalli
Exameron, Dei opus
Expositio Symboli Apostolorum, orationis Dominicæ, & præceptorum, &c.

Authores primæ Classis.

F

Fabritius Capito Vulphangus
Fabritius Montanus
Firmianus Chlorus, qui & Virtus
Fœlicianus de Ciuitella
Fœlix Malleolus Tigurinus
Fœlix Mansius
Franciscus Bettus
Franciscus Burgardi
Franciscus Cotta Lemburgius

Franciſcus Enzinas
Franciſcus Kolbius
Franciſcus Larabertus.
Franciſcus Lamperti
Franciſcus Liſmaninus
Franciſcus Niger Baſſanenſis
Franciſcus portus, Græcus
Franciſcus Stancarus
Fridericus a Dinhein
Fridericus Iacob
Fridericus Myconius
Fridericus a Thun
Fridolinus Brombach
Fridolinus Lindouerus.

Certorũ Authorũ libri prohibiti.

Fabulæ Laurentij Abſtemij, & Gilberti Cognati.
Franciſci Balduini I.C. Conſtã-tinus Magnus, ſiue de Conſtantini Imperatoris legibus Eccleſiaſticis, atque ciuilibus comment.
Franciſci Franchini liber poe-(matum.
Franciſchi Trachælei Statij Pro paedumata oratoria
Frãciſci Zabarellæ liber de ſchiſmate, atq. eiuſdẽ libri pręfationes Argẽtinæ ĩpreſſæ, quã diu nõ prodierit expurgatus.
Friderici Fregoſij tractatus de oratione, de iuſtificatione, de fide, & operibus, & præfatio in Epiſtolam D. Pauli ad Romanos, qui tamen falſo illi creditur adſcriptus.
Friderici Furij Curiolani Valentini Bonania, ſiue de libris ſacris in vernaculã cõuertẽdis.

Authorum incerti nominis libri prohibiti.

Farrago concordantialium inſignium totius Bibliæ
Faſciculis rerum expetendarum & fugiendarum
Forma delle orationi eccleſiaſtiche, & il modo di amminiſtrare i Sacramẽti, & di celebrare il sãto Matrimonio: author creditur eſſe Caluinus
Franciſci nocturna apparitio
Fundamentum malorum, & bonorum operum.

Authores primę Claſſis.

G

Galaſius, Zuinglij defenſor
Gaſpar Bruſchius Egranus
Gaſpar Churrerus
Gaſpar cruciger
Gaſpar Gretterus
Gaſpar Hedio
Gaſpar Heldelinus
Gaſpar Hubertinus
Gaſpar Megander Tigurinus
Gaſpar Rodulphius
Gaſpar Scuuenkfeldius
Georgius Æmilius Mãsfeldẽ.
Georgius Barthencimer
Georgius Cęleſtinus
Georgius Fabritius chemnicẽ.
Georgius Maior
Georgius Neccerus
Georgius Peſſeren
Georgius Ioachimus Rheticus
Georgius Rorarius
Georgius Reich
Georgius Sabinus

Georgius Spalatinus.
Georgius Volger
Gerardus Geldenhaurius Nouiomagus
Gerardus Listrius
Gerardus Lorichius Adamarius
Gerardus Segarelli Pergamen.
Gilbertus Cognatus Nozerenus
Gorcinianus
Gregorius Bruchk
Gregorius Caselius
Gregorius Giraldus nō ille Ferrariensis
Gryneus Symon
Gualterus Tigurinus
Gulielmus Aurifex
Gulielmus Farellus
Gulielmus Gnaphæus, Hagien.
Gulielmus Postellus, Barentonius
Gulielmus Sartoris
Gulielmus Tayolus, Anglus
Gulielmus Tindalus.

Certorum Authorum libri prohibiti.

Gaufridi de Monte electo tractatus super materia Concilij Basileensis.
Georgii Cassandri Hymni Ecclesiastici
Gratia de monte sancto Epistolæ piæ, & Christianæ
Gryphii precationes Dominicæ
Gulielmi Ocani opus nonaginta dierum. Item Dialogi, & scripta omnia contra Ioannem XXII.

Authorum incerti nominis libri prohibiti.

Geographia Vniuersalis
Germanicæ nationis lamentationes
Giuditio sopra le lettere di tredici huomini, stampate l'anno M D. L V. qual si conosce essere del Vergerio.

Authores primæ Classis.

H

Hadrianus Iunius
Hartmannus Beyer
Hartmannus Palatinus, I.C.
Heberus
Hedio Gaspar
Heliodorus Alexiacus
Helias Pandochæus: qui & Postelius
Helius Eboanus Hessus
Henricus VIII. Anglus
Henricus Bomius
Henricus Bullingerus
Henricus Cornelius Agrippa
Henricus ab Enifidel
Henricus ab Ephendorff
Henricus Lupulus
Henricus Pantaleon
Henricus Scotus
Henricus Stollius.
Henricus Sudphanus
Henricus Vtingerus
Henricus Vvelpius Linguen.
Hermanus Bodius
Hermanus Bonnus
Hermannus Buschius Pasiphilus
Hermannus Hessus

Hermannus Lisuuick.
Hermannus Italus
Hermannus Luscus
Herzerus
Hieronymus Bassanus
Hieronymus Galathæus
Hieronymus Caro Pisaurien.
Hieronymus Marius
Hieronymus de Praga
Hieronymus Kauscher
Hieronymus Sabir de sancto Gallo
Hieronymus Sauonen.
Hieronymus Schiurpff
Hieronymus Vicellerius Friburgen.
Hieronymus Vvolfius
Hiob Gast
Hippinus
Hortensius Tranquillus, aliàs Ieremias, aliàs Landus
Hugo Latimerus
Huldrycus Enchaustius
Huldrycus Huttenus, siue de Vtten
Huldrycus Mutius Hugualdus
Huldrycus Zstinglius, Toggius.

Certorũ Authorũ libri prohibiti.

Henrici Bebellij Iustingensis facetiæ, Institutio puerorum, Triumphus Veneris
Hieronymi Gebuiseri liber de sacrilegio: itẽ exhortatio ad sacram Communionem
Hieronymi Messij Discursus, Prouerbia, & Prognostica.
Hieronymi Sauonarolæ Ferrariensis, Sermones illi, q olim in Romano Indice prohibiti fuerunt, non legantur donec iuxta censũs patrũ Deputatorum emendati prodeant
Hirenei Tripolitani Aphorismi ex Ambrosio, Augustino, Lactantio
Hippophyli Melangiæ Theologiæ cõpẽdium. Itẽ expositio in Euangelium D. Matthæi.
Hugonis Hugaldi Epistolæ

Authorum incerti nominis libri prohibiti.

Henrici Quarti Cæsaris vita
Historia de morte Ioãnis Diazij Hispani, quẽ frater eius Germanus interfecit
Historia de Germanorum origine
Historia de ijs, quæ Ioãni Hussa Constantiensi Concilio euenerunt

Authores primæ Classis.

I

Iacobus Bredotus Pludentinus
Iacobus a Burgundia, qui scripsit Apologiam ad Carolũ Cæsarem
Iacobus Hallis
Iacobus Imelius
Iacobus Kutius
Iacobus Kungius
Iacobus Micyllus
Iacobus Misnensis, aliàs Iacobellus
Iacobus Mylichius
Iacobus Otherus

Iacobus Præpoſitus, qui ſcripſit Hiſtoriã vtriuſque captiuitatis propter verbum Dei
Iacobus Schegkius
Iacobus Scheneck
Iacobus Strauſz
Iacobus zieglerus
Ianus Cornarius
Iaſparus Bigel
Ioachimus Camerarius
Ioachimus Lesberus
Ioachimus Madeburgius
Ioachimus Morlinus
Ioachimus Vadianus
Ioachimus Aueſtphalus
Ioannes Aepinus
Ioannes Agricola ieſlebius
Ioannes Alarco
Ioannes Aloyſius Paſchalis
Ioannes Apellus Norimbergẽ.
Ioannes Aſtor Anglus
Ioannes Aſuuarbij
Ioannes Athanaſius Veluanus
Ioannes Auene Rubeaquen.
Ioannes Auentinus
Ioannes Baliſtarius
Ioannes Baptiſta piſcatorius
Ioannes Baptiſta Vergerius.
Ioannes Blaſius
Ioannes Brentius
Ioannes Briſmanus
Ioannes Bugenhaius Pomeranus
Ioannes Caluinus
Ioannes Cãpanus, qui ſcripſit contra Trinitatem
Ioannes Cannerius
Ioannes Carion
Ioannes Caſtellanus
Ioannes Comander
Ioannes Coſminius
Ioannes Czapko
Ioannes Decanus Patauien.
Ioannes Denchius
Ioannes Diazius, ille, cuius mortis hiſtoriam ſcripſit Gernarcleui
Ioannes Doelſchius, vel Kirchẽſis
Ioannes Draco, ſiue Draconites
Ioannes Entomius
Ioannes Fabricius
Ioannes Foxus
Ioannes Franc. Cotta, Lemburgius
Ioannes Friſius Tigurinus
Ioannes Frederus
Ioannes Frith. Lundin.
Ioannes Fridericus Cœleſtinus
Ioannes Fun̄ctius, Norimbergẽ.
Ioannes Furſteras
Ioannes Gaſtius Briſacen.
Ioannes Gigas Northuſianus
Ioannes Gerardus
Ioannes Gocchius.
Ioannes Grellus
Ioannes Halerus Tigurinus
Ioannes Hanerus
Ioannes Herold Acropolita
Ioannes Heſſus
Ioannes Heruagius
Ioannes Homburgius
Ioannes Hoperus Anglus
Ioannes Hoſt.
Ioannes Huſchinus
Ioãnes Hoſpinianus Steinanus.

ioan-

Ioannes Huss.
Ioannes Husserus
ioannes Huttichius
ioannes de Indagine, non ille Carthusianus
ioannes Knobolouchus
ioannes a Lasko Polonus
ioannes kleinauu
ioannes Lathman
ioannes Leonardus Sertorius
ioannes a Leydis
ioannes Licaula
ioannes Lonicerus
ioannes de Lukauuk
ioannes Mantelius
ioannes Mardeley
ioannes Marcellus Regio Mótan.
ioannes Marpachius
ioannes Matter
ioannes Mayre
ioannes Meyer
ioannes Mulchkius
ioannes Musserius
ioannes Oecolampadius
ioannes Oldencastel Anglus
ioannes Oldendorpius
ioannes Oporinus
ioannes Pfeffinger
ioannes Philonius Rugo
ioannes Philologus
ioannes Pistorius a Vvorden
ioannes Policarius Cygnæus
ioannes Polius Vvestphalus
ioannes Pomeranus
ioannes postellus
ioannes Pupperus Gochianus
ioannes Purpurei
Ioannes Puruei Anglus
ioannes Przibram
ioannes Rhelicanus, Tigurinus
ioannes Rodophanta
ioannes Ribitius
ioannes Rhielius
ioannes Riuius, Atthendorieñ.
ioannes Ruthenus
ioannes de Rochefort
ioannes de Rochesana
ioannes Rogors Anglus
ioannes Sagittarius, Burdegalé.
ioannes Sapidus
ioannes Sartoris
ioannes Schneppius
ioannes Schelting
ioannes Schonerus, Carolostad
ioannes Scopher.
ioannes Seccrius
ioannes Sleidanus
ioannes Spamgembergius
ioannes Spinus
ioannes Splendianus
ioannes Stappicius
ioannes Stigelius, vel Stiphelius
ioannes Stolsius
ioannes Stuch
ioannes Sturmius
ioannes Stumpf
ioannes Tzapko
ioannes Vingandus
ioannes Valdesius
ioannes Vannius
ioannes Veltkirhius, siue Velturio
ioannes Vijch
ioannes de Vvessalia
ioannes Vviclephus

Ioannes Vitulingius, qui & Brētius (ſcanus
ioannes Vvilebrochius Danti-
ioannes Vuolpius Tigurinus
ioannes de Vvorden
ioannes Zuickius.
iob Gaſt
iodochus Coch, ſiue Cocus, q & Iuſtus Ionas
iodochus Vvillichius
ionas, qui eſt Iodochus Cocus
ionas Philologus
ioſephus Grumpeck
ionas Klub
ioſias Simelerus
iſtebius
iulius Cæſar P. Caluini īterpres
iulius Mediolanenſis apoſtata
iulius Dominicus Caramanius
iuſtus Menius Iſenaten.
iuſtus Ionas, ſeu Iodochus Coch, vel Cocus

Certorū Authorū libri prohibiti.

Iacobi Bophart de ſtudio literarum, & iouentute erudienda libellus
iacobi Brunſuuicenſis Catecheſis puerilis
iacobi Fabri Commentaria in Euangelia: item in Epiſtolas Diui Pauli: item in Epiſtolas canonicas; itē de tribus Magdalenis: item in Pſalmos tandiu phibita ſint quandiu ab alicui Vniuerſitatis Catholicæ facultate Theologica, vel iuſſu Inquiſitionis generalis emendata in lucē prodierint.
iacobi Ortheri Sermones: item ſpeculum fatuorum
iacobi Schæpperi Tremoniani Monomachia Dauidis, & Goliath
ioānis Cuſpiniani liber inſcriptus, Imp. & Cęſarum vitæ, cum imaginibus ad viuā effigiem expreſſis, quandiu expurgatus non fuerit.
ioannis Fabricij Montani poematum liber
ioannis Gertophij, recriminatio aduerſus Eduardum Lęū, Anglum
ioānis Lubicēſis, de Antichriſti aduētu, & de Meſſia Iudæorū
ioannis Pici Carthuſienſis, Paraphraſes, & Annotationes in Pſalmos
ioannis Reuclini ſpeculū oculare. De verbo mirifico, Ars Cabaliſtica
ioannis Soteris liber, ſiue Epigrammata ex varijs authoribus collecta
ioannis Surel de terribili excidio Ieroſolimitarum
ioannis Vvuriſcheiburgēſis, de ſignis, & miraculis falſis, & de ſuperſtitionibus
iuliani Colen. tractatus de certitudine gratiæ Dei & ſalutis noſtræ

Incertorū Authorū libri phibiti.

Imperatorū, & Cæſarum vitæ
Inſtructio Viſitatiōis Saxonicæ
Interpretatio nominum Chaldæo-

dæorum
introductio puerorum.
iulius Dialogus, aliàs Aula
Authores primæ Classis.
K
Kaotius
Knipstio pomeranus
Knoppec Dellingius
kolbeius.
Authores primę Classis.
L
Lactantius Ragnonus
Lambertus de Nigro Monte
Laurētius Hūphedrus, Anglus
Laurentius Czoch
Laurētius Tubius pomeranus
Leo Iudas
Leonardus Cuman.
Leonardus Fuchsius
Leonardus Iacobus, Nortusianus
Leonardus Strubin
Leopoldus Dickius
Leostaidus
Lucas Lossius
Lucas Schrotekē, Robeaquensis
Lucius Hecterus
Lucius pisæus
Ludouicus ab Eberstham
Ludouicus Hetzer.
Lutherus
Lysmaninus
Certorū Authorū libri prohibiti.
Laurētij Vallæ de falsa donatione Cōstantini. Itē de libero arbitrio. item de voluptate
Lucæ Bertini lib. inscrip Oraculo della renouatione della Chiesa
Lęlij Capilupi cento ex Virgilio, non nisi expurgatus, legatur
Luciani Mātuani Annotatiōes in cōmentum D. Io. Chrysostomi in epistolā ad Roma.
Luciani Samosatensis Dialogi, videlicet, Mors Peregrini, & philopatris
Ludouici Pulcij poemata, nempe, Ode, Sonetti, Canzoni
Ludouici calcondylæ Atheniē. De origine, & reb gestis Turcarum libri decem Contrado Clauserio interprete, cū Annotationibus
Incertorum Authorum libri prohibiti.
Lamentationes Petri, authore Esdra
Lamētatio, & querimonia Missæ
Litaniæ Germanorum
Loci communes de bonis operibus, & de potestate Eccl.
Loca insignia
Loci insigniores
Loci omnium fere capitū Euangeliorum
Loci vtriusque testamenti
Lucta Christiana
Ludus piramidum
Libellus aureus, qđ idola &c.
Liber inscriptus, An statui, & dignitati Ecclesiasticorū magis cōducat admittere Synodum nationalem, piam, & li-

beram, quam decernere bel lo, &c.
Liber inſcriptus, Auguſtini, & Hieronymi Theologia.
Liber inſcriptus, Alcuni importãti luoghi tradotti fuor delle Epiſtole Latine di M.Frã. petrarca, & con tre ſonetti ſuoi, & 18. Stanze del Bernia auanti il 20.canto,&c.
Liber inſcriptus, Baſilienſis Eccleſiæ cur Miſſæ,&c.
Liber inſcriptus, Bulla Diaboli, &c.
Liber inſcriptus, Capo finto
Liber inſcriptus, Conſilium de emendanda Eccleſiá
Liber inſcriptus, Cõſiliũ Pauli Tertij datum Imperatori in Belgis,cum Euſebij pamphili pia explicatione.
Liber inſcriptus, Cur Eccleſia quatuor Euangelia acceptauit
Liber inſcriptus,De authoritate officio,& poteſtate paſtorum Eccleſiaſticorum
Liber ĩſcriptus,De cęnà Dñica.
Liber inſcriptus, De diſciplina puerorum, rectéq; formãdis eorum ſtudijs, & moribus
Liber inſcriptus, Dottrina veriſſima tolta dal Capitolo quarto a Romani per conſolare le afflitte conſcientie
Liber inſcriptus de emendatione,& correctione ſtatus chriſtiani
Liber ĩſcriptus Ex vetuſtiſſimis ortodoxorũ Patrũ libris, &c. De genuino Euchariſtiæ negocij intellectu, & vſu, &c.
Liber inſcriptus, De falſa religione
Liber inſcriptus, De fatis Monarchiæ Romanæ Somniũ, Vaticinium Eſdræ, &c.
Liber inſcriptus, De gratia, & libero eius velociq. curſu
Liber inſciiptus, Delle ſtatue, & imagini,&c.
Liber inſcriptus, La forma delle preghiere eccleſiaſtice con la maniera d'amminiſtrare i ſacramenti, & celebrare il matrimonio
Liber inſcriptus, Delle cõmiſſioni,e facoltà, che Papa Iulio III. ha dato a M. Paulo Odeſcalcho.
Libri Hermetis Magi ad Ariſtotilem
Liber ĩſcriptus, Illuſtriſſimi & potẽtiſſimi Senatus populiq. Angliæ ſententia de eo conſilio, quod Paulus Epiſcopus Roma, &c.
Liber inſcript.Opus Illuſtriſſimi,& Excellẽtiſſimi, ſeu ſpectabilis viri Caroli Magni, &c.cõtra Synodũ,quæ ĩ partibus Græciæ pro adorandis imaginibus ſtolide, ſiue arroganter geſta eſt.
Liber inſcriptus, In orationem Dominicam, &c.

Liber

Liber inſcriptus, In orationes Dominicas ſaluberrimæ, & ſã&iſſimæ meditationes ex libro Catholicorum Patrum.
Liber inſcriptus, Militantis, &c.
Liber inſcriptus, De prouidentia Dei
Liber ĩſcript⁹, de ſacerdotio, legibus, & ſacrificiis Papæ, &c.
Liber inſcriptus, De vera differentia regiæ poteſtatis, & Ecclesiaſticæ
Liber inſcriptus, De vita iuuentutis inſtituenda moribus, & ſtudiis corrigendis
Liber inſcriptus, De vnitate Ecclesiaſtica
Liber inſcriptus, Nicodemus de paſſione Chriſti
Liber inſcriptus, Lettera di N. ad vno Ambaſciatore di Papa Iulio III.
Liber inſcriptus, Pontificij oratoris legatio in conuentu Norempergenſi
Liber inſcriptus, Pauli IIII. Papæ Romani, epiſtola cõſolatoria, & hortatoria ad ſuos dilectos filios

Authores primæ Claſſis.

M

Marcellus Falingenius, Stellat⁹.
Marcus Antonius Caluinius
Marcus Antonius Coruinns
Marcus Cordelius, Torgenſis
Marcus Epheſinus
Marcus Tilemanus, Heſuſius
Marſilius de Padua
Martiniko
Martinus Borrahus, Stugardiã
Martinus Bucerus
Martinus Frectus
Martinus Lutherus
Martinus Meglin
Martinus Oſtermincherus
Martinus Vvolphius
Matthæus Alberus
Matthæus Iudex
Matthæus, qui & Affartius Scoffer
Matthæus Philargyrus
Matthæus Zellius, kiſerpergen.
Matthæus Ziſer
Matthias Flaccus, Illyricus, vel Flauius
Maturinus Corderius
Maximilianus Maurus
Melanchon Ambachius
Melchior Clinch
Melchior Hofmanus
Memnon ſymon
Menardus Moltherus
Michael Cellarius
Michael de Ceſenna
Michael Rothingius
Michael Seruetus
Michael ſellarius
Michael ſchulteis
Michael Toxitra
Myconius Oſualdus
Milo Conuerdale, Eboracen.
Morlinus
Muncerus
Munſterus
Murnetus
Muſculus.

Certorũ Authorũ libri prohibiti.
Marci pagani carminum liber, cuius titulus est, Trionfo angelico:& alter,qui dicitur, Sonetti diuersi di Marco Pagano.
Masſucij Salernitani Nouelle.
Merlini Angli liber oſcurarum prædictionum.
Authorum incerti nominis libri prohibiti.
Maniera di tener ad inſegnare li figliuoli christiani
Margarita Theologica
Matrimonio delli Preti, & delle Monache
Medicina animæ
Medicina animæ ꝑ ſanis ſimul & ægrotis, inſtante morte
Meditationes in orationem Dominicam
Meditationes, & ꝑcationes præadmodũ utiles, & neceſſariæ pro formandis,tum conſcientijs,tum moribus electorum.
Metaphraſes epiſtolarum D. Pauli, ad communem eccleſiarum concordiam
Methodus in præcipuos Scripturę diuinę locos
Methodi ſacræ Scripturæ tomi duo
Microſynodus Norimbergēſis.
Miniſtrorum verbi Argentinenſium admonitio ad miniſtros Heloeticos
Modo di tener nell'inſegnare & nel predicare al principio della religione Christiana
Modo, e uia breue di conſolare quelli che ſtanno in pericolo di morte
Modus ſolemnis, & authenticus ad inquirendum
Authores primæ Claſſis.
N
Nicolaus Amſdorfius
Nicolaus Baliagius
Nicolaus Borbonius, Vandoperanus
Nicolaus Bryling
Nicolaus de Calabria
Nicolaus Galecus
Nicolaus Gallaſius
Nicolaus Gallus
Nicolaus Gerbellius
Nicolaus Herfoide, Anglus
Nicolaus krompach
Nicolaus Macchiauellus
Nicolaus de Pelhizimoun
Nicolaus Quodus
Nicolaus Radiuil Palatinus Vvilnen.
Nicolaus Ridlæus
Nicolaus Scæubelius
Nicolaus Seluecerus
Nicolaus Storckius
Nicolaus Vdall. Anglus.
Certorum Authorum libri prohibiti.
Nicolai Franci Carmina contra Petrum Aretinum
Nicolai Clemangis opera: illa tantummodo permitti poterunt, quæ iuxta cenſuras patrum deputatorum emenda-

data excudentur.
Nicolai Rodigini exhortatio ad Germaniã. Itẽ prædicationes carmine conscriptæ.
Nicolai Vviτmanni Colymbeses, siue De arte natandi Dialogus
Incertorum Authorum libri prohibiti.
Notoriæ artis opera
Nomenclator insignium scriptorum
Notæ veræ Ecclesiæ
Authores primę Classis.
O
Oecolampadius Ioannes
Ortholphus Marolt, Francus
Osiander Andreas
Osualdus Myconius
Otho Brunsfelsius
Otho Cerberus, Papergen.
Otho Hemerricus
Otho Vinerius
Otho Vverdmillerius
Othonellus Vida
Certorum Authorum libri prohibiti.
Ogerij Dani Fabulæ
In Ouidij Metamorph. lib. Cõmentaria, siue enarrationes Allegoricæ, vel Tropologi.
Incertorum Authorum libri prohibiti
Oeconomica Christiana.
Onus Ecclesiæ (tã, &c.
Opera diuina della Christiani-
Optima ratio componendæ religionis, quę sit
Orandi modus
Oratio pro Pulio Secũdo Ligure, a quodam bene docto, & Christiano perscripta
Orationes Dñicales Gryphij.
Authores primæ Classis.
P
Pacimontanus, Baltesar
Paulus commodus, Britannus.
Paulus constantinus, Phrygio
Paulus Dasypodius
Paulus Eberus
Paulus ab Eitzen
Paulus Fagius
Paulus Seackius
Paulus Ritius Israelita
Pellicanus conradus
Petrus Abailardus
Petrus Artopeus
Petrus Brubachius
Petrus Colinus
Petrus Deldrensis
Petrus Ferrariensis
Petrꝰ Ioãnes de Villa Serciarũ.
Petrus Martyr Vermilius
Petrus Martyr Verunghus
Petrus Misnen.
Petrus Molinæus
Petrus Ollerius
Petrus Paulus Vergerius
Petrus Payne, Anglus
Petrus Sebiuila
Petrus Simlerus
Petrus Trimorsheim
Petrus Viretus
Petrus Vvaldus
Philippus Melancton
Philolethes

Philothe' Irenæus, Eupolitan'.
Pomerantis
Certorũ Authorũ libri prohibiti.
Pauli Dolſeij Pſalteriũ Græco Carmine verſum, cũ pfatione Philippi Melanctonis.
Petri Aretini opera omnia
Petri Lignæi Parabolæ
Petri Moſellani Protognenſis Pædologia in puerorum vsũ conſcripta
Petri de Virca Peregrinatio Hieruſalem
Philippi Catti aduerſus Henricum Brunſuuicenſem
Pogij Florentini facetiæ
Polydori Virgilij de Inuentoribus rerum liber, qui ab hereticis auctus, & deprauatus ẽ.
Pompeij Barbæ liber de ſecretis naturæ.

Incertorum Authorum libri prohibiti.

Paralipomena rerum memorabilium
Paſquili, & Marphorij Hymnus in Paulum III.
Paſquilus Fagius
Paſquillus Germanicus
Paſquillus proſcriptus a Tridentino Concilio.
Paſquillus ſemipoeta
Paſquillorum tomi duo
Paſquilli omnes verbis ſacræ ſcripturæ confecti
Paſquilli oẽs, omnesq. conſcriptiones, in quib. Deo, aut sãctis, aut Sacramentis, aut Catholicæ Eccleſiæ, & eius cultui, aut Apoſtolicæ Sedi quomodocunque detrahatur
Paſſio Martini Lutheri, ſecundũ Marcellum
Phalariſmus
Phraſes ſacræ Scripturæ, quamdiu non fuerint expurgatæ, atque ab Inquiſitoribus generalibus recognitę
Piæ, & Chriſtianæ Epiſtolæ cuiuſdam ſerui Ieſu Chriſti de fide operibus, & charitate
Precationum aliquod, & piarũ meditationum enchiridion
Precationes Biblicæ
Precationes chriſtianæ ad imitationem Pſalmorum
Precationes Dominicæ y Gryphij
Precationes Pſalmorum per Ioannem Hemburgium, Latinitate donatæ
Precedentie all'apologia della confeſſione Vitembergenſe.
Proceſſus conſiſtorialis martyrij Io. Huff.
Pſalterium tranſlationis veteri cum noua præfatione Martini Lutheri

Authores primæ Claſſis.

R

Rebeleſius
Raydenus
Raymundus Neophytus
Raphael Muſæus
Reinhardus Lolichius, Hadamarius

Rapsodus
Rhegius Vrbanus
Rellicanus Tigurinus
Ricardus Morison Tigurinus
Ricardus Sanson
Ricardus Tauernet
Ricardus Thracius de Todyng ton
Ricardus Vvic.
Robertus Anglus
Robertus Bannes
Robertus a Mosham
Robertus Stephanus
Rodulphus Baus
Rod Haial
Rodulphus Gualterius, Tigurinus

Authorũ certorũ libri prohibiti.

Raymundi de Sabunde, prologus in Theologiam naturalẽ.

Incertorum Authorum libri prohibiti.

Ratio breuis Sacrarum tractandarum concionum
Ratio, cur, qui cõfessionem Augustanam profitentur, &c.
Ratio, & methodus consolãdi periculose decumbentes, &c.
Receptatio omnium figurarum sacræ scripturæ
Reformatio Ecclesiæ Coloniensis
Regis, & senatus Anglici sententiæ de Cõcilio, quod Paulus Episcopus Romanus Mãtuæ futurum simulauit
Restitutionum doctrinæ, & vitę Christianæ liber per Monasterienses Anabaptistas editus.

Authores primæ Classis.

S

Sapidus Poeta
Scaplerus
Sconeppius
Sebaldus Hauuenreutius
Sebaldus Heyden
Sebastianus Castelleon
Sebastianus Francus
Sebastianus Froschelius
Sebastianus Lepusculus
Sebastianus Meyer
Sebastianus Munsterus
Seuerus Hispanus
Simon Grineus
Simon Hessus
Simon Musæus
Simon Saltzerus
Stefanus Doletus
Suuenckfeldius.

Certorũ Authorũ libri prohibiti.

Seraphini Firmani Apologia p Baptista de Crema.
Segiberti liber contra Papam Gregorium, & contra Epistolam Paschalis Papæ
Stephan. Vvuinctoniensis Episcopus de vera obedientia.

Incertorum Authorum libri prohibiti.

Scripta quædam Papæ, & Monachorum de Concilio Tridentino
Scholia in Epistolam Pauli III. Pont. Max.
Sententia puerilis
Sermones conuiuales

Ser-

sermones de prouidentia Dei.
similitudinum, & dissimilitudi num liber
simplicissima,& breuissima Cathechismi expositio
simplex, & succinctus orandi modus
simulacri, historie, & figure della morte
somnium,& vaticinium Esdrę, de factis Monarchiæ Romanæ
speculum cæcorũ ad cognitionem Euangelicæ veritatis
suuermenica doctrina
summa totius scripturæ
summa in smaragdum super Euangelia, & Epistolas totius anni,tam separatim,quã vna cum ipso authore impressa
summarium scripturæ
supplicatio quorundam apud Heluetios Euangelistarũ ad Episcopum Constantiensem
supputatio annorum mundi
supplice eshortatione di nuouo mandata all'inuittissimo cesare, carlo Quinto
syncrama clarissimorum virorum, qui Halæ conuenerunt super verbis in cœna Domini
synodus Marcpurgensis.

Authores primæ Classis.

T

Theobaldus Gerthachius Billicanus
Theodorus Bibliander
Thomas Blaurerus
Thomas cranmerus
Thomas ab Hofen
Thomas Muncerus
Thomas Neogeorgus
Thomas Platerus
Thomas Venatorius
Thomas Vvolphius
Tilemanus Heshusius
Timotheus Neocorus

Incertorum Authorum libri prohibiti.

Thalmud Hebræorum, eiusq. glossę,annotationes, interpretationes, expositiones oẽs: si tamen prodierint, sine nomine Thalmud,& sine iniurijs,& calumnijs in religioné christianam, tolerabuntur
Themata 114. Basileæ disputata
Threni Ieremiæ Mysticati
Tractatus ad omnes in christianam libertatem maleuolos
Tractatus de redditibus,& decimis
Tragœdia de libero arbitrio
Trigamus
Trilogium pro catechistis
Troporum Theologicorũ, &c.
Turricella
Tractatus de vera,& pura Ecclesia, Athanasio falsissime ascriptus
Trattati del beneficio di christo

Authores primæ Classis.

V

Vadsanus Ioachimus
Valerius Anselmus Rid.
Valerius Philarcus
Varemundus Luitholdus
Velcurio
Victor de Bordeos
Victorinus Strigelius
Vincentius Obsopæus
Virilingius, siue Brentius
Viretrus Petrus
Vitus Theodorus
Vitus Vvisemius
Vlricus studerius
Vlricus Velenus Minthoniensis
Vlricus de Vitem
Vrbanus Rhegius
Vvendelinus ab Helbach
Vventzelaus Linck
Vveselus, siue Basilius Gronigensis
Vvilhielmus Radensis
Vvilhielmus Hesenus
Vvigandus Grosher
Vvolphangus Fabritius capito
Vvolphangus Meusel
Vvolphangus Musculu
Vvolphangus Ruesz
Vvolphangus Rupertus
Vvolphangus Mater
Vvolphangus Valdernus
Vvolphangus Vvissemburgius
Vvesphalus Ioachimus.

Certorum Authorum libri prohibiti.

Viti Amerbachij antiparadoxa. item commentaria in Pythagoræ, & Phocylidis poemata. item historia de sacerdotio christi

Incertorum Authorum libri prohibiti.

Vvaldensium confessio, & apologia fidei ad Vladislaû Regem Hungariæ
Varia doctorum, piorumq. virorum de corrupto Ecclesię statu poemata
Viridarij somnium de potestate Papæ, & Principum sęcularium
Visitatio saxonica
Vitæ Patrum cum Præfatione Martini Lutheri
Vitæ & Gesta Ildobrandi
Vitæ Pont. Romanorum, Vvitébergæ impressæ
Vn breue modo, qual dee tenere ciascun padre
Vnio dissidentium tripartita
Vniuersitatis Vvimtembergensis seria actio apud Principem Fridericum.

X

Xystus Betuleius, Augustanus.

Z

Zellius keyser Spergensis.
Zuinglius.

FINIS.

